Załącznik I
do Decyzji Komisji

Program Operacyjny
Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013

Kwiecień Październik 2013

SPIS TREŚCI

Wstęp……..……. 6

1. Diagnoza wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy 9

1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce 9

1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE 10

1.3 Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce 10

1.4 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce 15

1.5 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw 17

1.6 Handel zagraniczny 21

1.7 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw 23

1.8 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw 25

1.9 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa 27

1.10 Finansowanie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu 29

1.11 Kooperacja przedsiębiorców 31

1.12 Promocja gospodarcza Polski 31

1.13 Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki 32

1.14 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej 34

1.15 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową 35

1.16 Aparatura naukowo-badawcza 36

1.17 Infrastruktura informatyczna nauki 37

1.18 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą 38

1.19 Rynek IT w Polsce 38

1.20 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju 39

1.21 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej 40

1.22 Działania z zakresu e-gospodarki 41

1.23 eObywatel 43

2. Analiza SWOT 45

3. Ocena efektywności wykorzystania wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorczości w latach 2000-2006 50

3.1 Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw 50

3.2 Analiza i ocena wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki 51

3.3 Wsparcie ze środków europejskich 55

3.3.1 Wsparcie przedsiębiorstw w ramach programów przedakcesyjnych 55

3.3.2 Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej 57

3.4 Wsparcie otoczenia biznesu. 59

3.5 Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki 60

4. Strategia 62

4.1 Cel główny 62

4.2 Cele szczegółowe 66

4.3 Strategia realizacji celów szczegółowych 70

4.3.1 Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw 73

4.3.2 Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki 75

4.3.3 Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym 78

4.3.4 Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym 79

4.3.5 Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy 81

4.3.6 Cel szczegółowy 6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce. 82

5. Osie priorytetowe realizowane w ramach programu 87

5.1 Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii 87

5.2 Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R 94

5.3 Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji 100

5.4 Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia 106

5.5 Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji 114

5.6 Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym 120

5.7 Oś priorytetowa 7. Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administracji 126

5.8 Oś priorytetowa 8. Społeczeństwo informacyjne - zwiększanie innowacyjności gospodarki 131

5.9 Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna 138

6. System wdrażania Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 141

6.1 Zarządzanie i wdrażanie 141

6.1.1 Uwagi ogólne 141

6.1.2 Instytucja Zarządzająca 141

6.1.3 Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu 143

6.1.4 Instytucja certyfikująca 147

6.1.5 Instytucja audytowa 148

6.2 Procedury audytu i kontroli 150

6.2.1 Audyty systemów zarządzania i kontroli 150

6.2.2 Kontrole projektów 151

6.3 Przepływy finansowe 152

6.3.1 Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności 153

6.3.2 Procedury dotyczące uzyskanych odsetek 153

6.4 Monitorowanie 154

6.4.1 Komitet Monitorujący 154

6.5 Ocena (ewaluacja) 155

6.6 Procedura wyboru projektów 157

6.7 Wymiana danych elektronicznych w celu spełnienia wymogów dotyczących płatności, monitoringu i oceny. 157

6.7.1 Krajowy System Informatyczny na okres 2007-2013 (SIMIK 07-13) 157

6.7.2 Krajowy i lokalne systemy monitoringu i sprawozdawczości. 158

6.7.3 Charakterystyka Krajowego Systemu Informatycznego 158

6.7.4 Opis procedur przewidzianych dla zapewnienia niezawodności komputerowych systemów raportowania księgowego, monitoringu i finansowego 159

6.7.5 Informacje dotyczące wewnętrznego obiegu informacji pomiędzy „podmiotem centralnym (MS Liaison)" oraz podmiotami zgłaszającymi zapotrzebowanie na dostęp/modyfikację praw dostępu do SFC2007 159

6.8 Informacja i promocja 160

6.8.1 Cele Planu komunikacji 161

6.8.2 Roczny plan działań 162

6.8.3 Sposoby oceny działań informacyjnych i promocyjnych 162

6.9 Zgodność z politykami wspólnotowymi 163

7. Szacunkowy plan finansowy 165

8. Kategorie interwencji Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013 170169

Indykatywny podział, według kategorii, zaprogramowanego wykorzystania wkładu funduszy (w euro) 170169

Realizacja Strategii Lizbońskiej w ramach osi priorytetowych 170169

9. Załączniki: 173172

9.1 Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla Programu wg osi priorytetowych i lat (w EUR). 173172

9.2 Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego. 177176

9.3 Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko, w tym projektów dużych
……..……180
179

9.4 Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych ..... .185184

9.5 Indykatywny wykaz dużych projektów 190189

9.6 Wykaz schematów organizacyjnych 193192

9.6.1 Schemat instytucjonalny PO IG 193192

9.6.2 Schemat organizacyjny wskazujący rozmieszczenie Instytucji Zarządzającej PO, Instytucji Certyfikującej PO, Instytucji Audytowej oraz Instytucji odpowiedzialnej za otrzymywanie płatności z KE 194193

9.6.3 Przepływy finansowe i certyfikacja w krajowych programach operacyjnych . 195194

9.6.4 Schemat architektury Krajowego Systemu Informatycznego 196195

10. Wykaz skrótów użytych w Programie 197196

WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi aktualizację Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. nr K(2007)4562 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem „konwergencja" w Polsce, w związku z przeprowadzonym w 2011 r. przeglądem śródokresowym Programu, zgodnie z art. 33 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. L 210 z 31.07.2006, str. 25, z późn. zm.). Wprowadzone w trakcie wyżej wymienionego przeglądu zmiany wynikają z zaalokowania dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego, a także z potrzeb wdrożeniowych i opierają się na analizach Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczących, a także przeprowadzonej na zlecenie Instytucji Zarządzającej ewaluacji w zakresie wskaźników monitorowania. Dodatkowo, powodowane są zmianami w przepisach wykonawczych oraz pojawieniem się nowych dokumentów strategicznych. Wprowadzone zmiany obejmują:

- ✓ aktualizację celów Programu,
- ✓ aktualizację wskaźników monitorowania zarówno celów jak i poszczególnych osi priorytetowych Programu,
- ✓ stosowane zmiany w opisach osi priorytetowych,
- ✓ zmiany w tabelach finansowych, w związku z alokowaniem dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego, a także dokonane realokacją środków pomiędzy osiami priorytetowymi,
- ✓ aktualizację przepisów wykonawczych dla Programu.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (PO IG) jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (NSRO)[1)]. NSRO określa krajowe ramy interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, a także zasady koordynacji pomiędzy polityką spójności Unii Europejskiej i właściwymi krajowymi politykami sektorowymi i regionalnymi. NSRO określa również mechanizmy koordynacji pomiędzy programami współfinansowanymi ze środków EFRR, EFS, Funduszu Spójności a tymi, które są współfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego, a także Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innymi instrumentami finansowymi.

Zgodnie z systemem realizacji NSRO, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za przygotowanie projektu PO IG, pełniąc rolę koordynatora prac ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw turystyki, ministra właściwego do spraw nauki oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji.

[1)] Dokument „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie" został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.

PO IG, zarządzany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, ma przyczynić się do zwiększenia spójności interwencji w ramach zakresu odpowiedzialności ministrów właściwych do spraw gospodarki, nauki, turystyki i informatyzacji. Dzięki temu powstanie możliwość dostosowania oferty sektora nauki do potrzeb przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich (MSP), co przyczyni się do zwiększenia transferu nowoczesnych rozwiązań do gospodarki. W efekcie uzyskanej synergii powstanie dodatkowy impuls pozwalający przyspieszyć tempo wzrostu gospodarczego oraz stworzyć stabilne podstawy długotrwałej konkurencyjności polskiej gospodarki.

Wszystkie osie priorytetowe PO IG mają na celu wspieranie innowacyjności oraz działań, które wspomagają innowacyjność. Przez innowacyjność w PO IG rozumie się wdrożenie nowości do praktyki gospodarczej. Uszczegóławiając tę definicję, przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonego rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji[2)]. Zgodnie z zakresem definicji *nowej inwestycji* zawartej w rozporządzeniu 1628/2006 w ramach PO IG wspierane będą przede wszystkim inwestycje, w wyniku których powstaną nowe lub znaczącą ulepszone produkty. W związku z powyższym wsparcie udzielane jest głównie na inwestycje w zakresie innowacji produktowych oraz procesowych. Jednocześnie, innowacyjne rozwiązania organizacyjne i marketingowe stanowią wydatki kwalifikowane i mogą również zostać ujęte w projektach. Innowacyjność nie ma charakteru obiektywnego, lecz relatywny, w odniesieniu do konkretnego przedsiębiorstwa, które wdrażając u siebie innowację staje się – w danym okresie – przedsiębiorstwem innowacyjnym. W rezultacie innowacyjność może występować na różnych poziomach – zarówno samego przedsiębiorstwa, jak i danego rynku, kraju czy świata. Innowacyjność cechuje nowość i stopień rozprzestrzeniania (dyfuzji). Priorytetem w PO IG będzie wspieranie innowacji o możliwie krótkim okresie stosowania na świecie lub tych, które cechują się największym potencjałem rozprzestrzeniania, gdyż te mają największe znaczenie dla polskiej gospodarki jako całości, dla jej unowocześnienia, poprawy jej konkurencyjności na rynku międzynarodowym i zdolności do tworzenia miejsc pracy opartych na wiedzy. W PO IG szczególny nacisk zostanie położony na innowacyjność produktową, a także procesową, marketingową i organizacyjną, związaną z elektroniczną gospodarką opartą na wiedzy, w niej bowiem jest zawarty największy potencjał wzrostu gospodarczego i zdolności eksportowych. Istotne dla Programu jest wsparcie innowacyjności MSP, które dzięki swojej elastyczności i otwartości na nowe rozwiązania są zdolne do szczególnie szybkiego tworzenia i wdrażania innowacji.

Jednocześnie, wsparcie dla instytucji otoczenia biznesu (IOB) i jednostek naukowych uwarunkowane jest odpowiednim popytem ze strony innowacyjnych przedsiębiorstw na ich usługi. Innowacyjność o niskim stopniu rozprzestrzeniania będzie promowana i wspierana w Regionalnych Programach Operacyjnych (RPO) i Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej, 2007-2013 (PO RPW). Program obejmuje działania wspierające innowacyjność, oferując wsparcie dla instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych, pod warunkiem, że na ich usługi będzie popyt ze strony innowacyjnych przedsiębiorstw.

W ramach PO IG przewiduje się możliwość wspierania także takich projektów innowacyjnych, które koncentrować się będą na zmianach modeli produkcji lub konsumpcji, a tym samym przyczynią się bezpośrednio lub pośrednio do zmniejszenia

[2)] Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpretnig Innovation Data, wydanie trzecie z 2005 roku, wspólna publikacja OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Developmnet) oraz Eurostat (Statistical Office of the European Communities).

presji na poszczególne komponenty środowiska (powietrze, woda, powierzchnia ziemi, przyroda, krajobraz) oraz na środowisko widziane jako całość. Będzie to osiągane poprzez ograniczanie emisji, eliminowanie z obiegu gospodarczego substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzkiego, ograniczanie ilości odpadów trudnych do recyklingu, odzysku i unieszkodliwiania, zmniejszanie zapotrzebowanie na nieodnawialne zasoby, a także ograniczanie, a co najmniej racjonalizację wykorzystywania energii. Dotyczy to także innowacyjnych technik ochrony środowiska *sensu stricte*, zapewniających wyższą skuteczność redukcji oddziaływań na środowisko, przy zmniejszonych kosztach oraz nakładach materiałowych i energetycznych.

PO IG składa się z następujących elementów:

- diagnozy wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy,
- analizy SWOT,
- informacji na temat dotychczasowego wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorstw i sektora nauki, a także na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego,
- strategii, określającej cel główny oraz cele cząstkowe PO IG, które zostaną osiągnięte w wyniku jego realizacji,
- opisu poszczególnych osi priorytetowych wskazujących zakres interwencji publicznej w ramach PO IG,
- opisu instytucjonalnego systemu wdrażania,
- tablic finansowych prezentujących podział środków na poszczególne osie priorytetowe i lata wdrażania PO IG,
- załączników.

1. DIAGNOZA WYBRANYCH OBSZARÓW SŁUŻĄCYCH BUDOWIE I ROZWOJOWI GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY[3)]

1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce

1. W Polsce na koniec 2006 r. zarejestrowanych było ponad 3,6 mln podmiotów gospodarczych[4)], z czego 96,2% stanowiły przedsiębiorstwa zaliczone do sektora prywatnego[5)]. Największą grupą wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw są mikroprzedsiębiorstwa[6)], które stanowiły około 95% wszystkich podmiotów gospodarczych. Udział firm małych wynosił 4,1%, średnich 0,8%, natomiast firmy duże stanowiły około 0,1% wszystkich przedsiębiorstw działających w Polsce. Szacuje się, że spośród zarejestrowanych przedsiębiorstw około 1,7 mln faktycznie prowadzi działalność gospodarczą.
2. Udział sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w wytwarzaniu PKB wynosi prawie 50%, z tego małych przedsiębiorstw 40%, zaś średnich 9%. Przedsiębiorstwa te stanowią 99,8% ogółu przedsiębiorstw aktywnych w Polsce. Około 68% zatrudnionych w sektorze prywatnym pracuje w małym lub średnim przedsiębiorstwie. Dane te wskazują, iż sektor MSP odgrywa bardzo ważną rolę w gospodarce narodowej.
3. Mikroprzedsiębiorstwa funkcjonują w szczególności w rzemiośle, handlu, przetwórstwie przemysłowym, transporcie, budownictwie i obsłudze nieruchomości i firm. Zatrudniają w sumie około 3,2-3,5 mln osób, co stanowi blisko 20% zatrudnionych w gospodarce (przeciętnie 2 osoby w przedsiębiorstwie).
4. W podziale według formy organizacyjnej przedsiębiorców dominującą pozycję zajmują firmy osób fizycznych, które stanowią 76,1% ogółu przedsiębiorstw. Drugą najbardziej popularną formą organizacyjną są spółki cywilne (podmioty nieposiadające osobowości prawnej), stanowiące 7,7% podmiotów gospodarczych. Spółki prawa handlowego, w tym głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, stanowią 6,7% ogółu podmiotów gospodarczych. Pozostałe formy organizacyjne (np. spółdzielnie, stowarzyszenia czy fundacje) są wybierane przez przedsiębiorców w znacząco mniejszej liczbie przypadków.

[3)] Źródłem danych statystycznych, o ile nie zaznaczono inaczej, jest Główny Urząd Statystyczny (GUS). Prezentowane prognozy, o ile nie zaznaczono inaczej, zostały opracowane w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR). Dane statystyczne zaprezentowane w niniejszym rozdziale zostaną zaktualizowane przed przyjęciem ostatecznej wersji PO IG.

[4)] Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej REGON.

[5)] W latach 2003-2004 przedsiębiorstwa prywatne generowały około 79% produktu krajowego brutto (PKB) oraz około 55% zatrudnienia w gospodarce.

[6)] Zgodnie z art. 2 załącznika I do r*ozporządzenia Komisji (WE)* 364/2004 z 25 lutego 2004 r. zmieniającego r*ozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 i rozszerzające jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju* (Dz. Urz. UE L 63 z 28.02.2004, str. 22), wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw: średnie przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR); małe przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR); mikroprzedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR). Za duże przedsiębiorstwo uważa się przedsiębiorstwo inne niż mikro, małe lub średnie, o których mowa w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE[7)]

5. Akcesja do Unii Europejskiej (UE) dziesięciu nowych krajów spowodowała wzrost liczby przedsiębiorstw w UE o 24%. Przed rozszerzeniem w 2001 r. w krajach UE-15 działalność gospodarczą prowadziło około 18,7 mln przedsiębiorstw. W krajach UE-10 funkcjonowało wówczas około 6 mln przedsiębiorstw, w tym na Polskę przypadało około 3,4 mln. Oznacza to, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą w Polsce stanowią około 13,8% ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących w całej UE-25. W 2003 r. zatrudnieni w polskim sektorze przedsiębiorstw stanowili około 7,0% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw działających w UE-25. Należy jednak podkreślić, iż w związku z pogorszeniem się sytuacji na polskim rynku pracy w latach 2001-2004, udział ten prawdopodobnie zmniejszył się.

6. Przedsiębiorstwa działające w UE-15 oraz w krajach UE-10 wytworzyły w 2001 r. wartość dodaną w wysokości 4,5 bln EUR. Na sektor przedsiębiorstw w Polsce przypadło około 3,2% wartości dodanej. Porównując ten wskaźnik ze wskaźnikami prezentowanymi wyżej, zauważyć można, że jest on niemal trzykrotnie niższy w przeliczeniu na liczbę podmiotów i dwukrotnie niższy w przeliczeniu na wielkość zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Świadczy to o znacznie niższej produktywności i dużym dystansie technologicznym, jaki dzieli przedsiębiorstwa prowadzące działalność w Polsce od funkcjonujących w UE-15.

1.3 Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce

7. Innowacyjność[8)] sektora przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce pozostaje nadal stosunkowo niska, co wyraża się jednym z najniższych wskaźników innowacyjności[9)]

[7)] Ze względu na konieczność zachowania porównywalności danych, w niniejszym rozdziale wykorzystano dane Eurostatu dla roku 2001. Dotyczą one wyłącznie tak zwanych przedsiębiorstw aktywnych, to jest takich, które rzeczywiście prowadzą działalność gospodarczą. Dane te, ze względów metodologicznych, różnią się od publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, wykorzystywanych w pozostałych rozdziałach niniejszego opracowania.

[8)] Zgodnie z *Oslo Manual* (por. przypis 2) przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowego lub znacząco ulepszonego rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji. Istotą innowacji jest wdrożenie nowości do praktyki. Wdrożenie nowego produktu (towaru lub usługi) polega na zaoferowaniu go na rynku. Wdrożenie nowego procesu, nowych metod marketingowych lub nowej organizacji polega na ich zastosowaniu w bieżącym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.

- Innowacja produktowa oznacza wprowadzenie na rynek przez dane przedsiębiorstwo nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć charakterystyk technicznych, komponentów, materiałów, wbudowanego oprogramowania, bardziej przyjaznej obsługi przez użytkownika oraz innych cech funkcjonalnych.
- Innowacja procesowa oznacza wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowych, lub znacząco ulepszonych, metod produkcji lub dostaw.
- Innowacja marketingowa oznacza zastosowanie nowej metody marketingowej obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej lub modelu biznesowym, wynikającej z nowej strategii marketingowej przedsiębiorstwa.
- Innowacja organizacyjna oznacza zastosowanie w przedsiębiorstwie nowej metody organizacji jego działalności biznesowej, nowej organizacji miejsc pracy lub nowej organizacji relacji zewnętrznych.

Innowacyjne rozwiązanie (produkt, proces, marketing lub organizacja) może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, współpracy z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami lub może być wynikiem zakupu wiedzy w postaci niematerialnej (patenty, licencje, oprogramowanie, know-how, usługi o charakterze technicznym, marketingowym, organizacyjnym, szkoleniowym) lub materialnej (maszyny i urządzenia o podwyższonych parametrach).

w UE[10)]. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych[11)] w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych wynosił w latach 1998-2000 17,1%[12)] i był niski w porównaniu do średniej dla UE-15 z lat 1994-1996, wynoszącej 51%. Warto jednak odnotować, że w latach 2002-2004 udział przedsiębiorstw innowacyjnych wśród wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych wzrósł do poziomu 26,6%, gdy za ten sam okres dla UE-27 udział ten zmniejszył się do 41,5%[13)]. Pomimo tego Polska znajdowała się pod tym względem nadal na dalekim miejscu, wyprzedzając jedynie takie kraje jak Malta, Rumunia, Węgry, Bułgaria i Łotwa. Jednocześnie w grupie przedsiębiorstw średnich i dużych w Polsce (powyżej 49 pracujących) udział przedsiębiorstw innowacyjnych był już znacznie wyższy i wynosił dla lat 1998-2000, 2002-2004 oraz 2003-2005 odpowiednio 33,1%, 45,6% i 41,5%.[14)] Natomiast zdecydowanie lepiej sytuuje się pozycja Polski w przypadku wskaźnika określającego udział przedsiębiorstw wprowadzających produkt nowy dla rynku w grupie przedsiębiorstw innowacyjnych ogółem. W 2004 r. udział ten wynosił 44,1%, przy średniej dla UE-27 wynoszącej 37,4%.[15)] W 2005 r. udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność innowacyjną[16)], wyniósł 38,2% i zmniejszył się o 0,5 pp. w porównaniu do 2004 r. Dodatkowo, obserwujemy również niższy całkowity udział przedsiębiorstw przemysłowych prowadzących działalność innowacyjną w sektorze prywatnym (37,0% w 2005 r.) niż w sektorze publicznym (48,4% w tym samym roku). Generalnie niski poziom innowacyjności polskich przedsiębiorstw jest wynikiem ich złej sytuacji finansowej oraz zbyt małego zainteresowania prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, charakteryzującej się dużym ryzykiem niepowodzenia. Przytoczone dane wskazują, że poziom innowacyjności przedsiębiorstw jest dodatnio skorelowany z ich wielkością. Ze szczególnie niskim poziomem innowacyjności mamy do czynienia w przypadku przedsiębiorstw małych, liczących od 10 do 49 pracujących.

[9)] Wskaźnik innowacyjności określa udział w badanej populacji przedsiębiorstw przemysłowych danego sektora tych przedsiębiorstw, które w okresie 3-letnim wprowadziły innowacje.

[10)] Wskaźnik dla Polski wynosi 0,22, podczas gdy średnia dla UE-25 to 0,45; Polska znajduje się na ostatnim miejscu w UE (razem z Grecją i Łotwą) pod względem wielkości tego wskaźnika. *European Innovation Scoreboard 2006. Comparative Analysis of Innovation Performance*, European Commission, Luxembourg 2006.

[11)] Przedsiębiorstwem innowacyjnym jest takie przedsiębiorstwo, w którym w przyjętym okresie obserwacji (np. w ostatnich trzech latach) dokonano innowacji, czyli wprowadzono pewną nowość do praktyki w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji. Zgodnie z powyższą definicją, nie jest przedsiębiorstwem innowacyjnym takie przedsiębiorstwo, które dysponuje pewną wysoką technologią i sprzedaje ją innym przedsiębiorstwom, ale nie rozwija jej.

Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych, tzn. które w badanym okresie wprowadziły przynajmniej jeden nowy lub ulepszony produkt i/lub proces, jako % ogółu przedsiębiorstw w danym sektorze.

[12)] Badania statystyczne obejmowały podmioty gospodarcze liczące powyżej 9 pracujących i zaliczonych do sekcji C, D i E Polskiej Klasyfikacji Działalności. GUS: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w latach 2002-2004,* tabl. 2.1 i 2.2.

[13)] Eurostat: *Stastistics in focus – Science and Technology 61/2007*, wykres 1.

[14)] Źródło: GUS: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w latach 2002-2004*, tabl. 2.1 i 2.2. oraz GUS *Nauka i technika w 2005 r.*, tabl. 2.2

[15)] Źródło: Eurostat: *Stastistics in focus – Science and Technology 61/2007*, tabl. 2

[16)] Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną, to znaczy takich, które w danym roku sprawozdawczym poniosły wydatki na działalność innowacyjną, jako % ogółu przedsiębiorstw w danym sektorze. Por. przypis 7.

Wykres 1.3.1 Wskaźniki innowacyjności oraz ich dynamika w wybranych krajach.

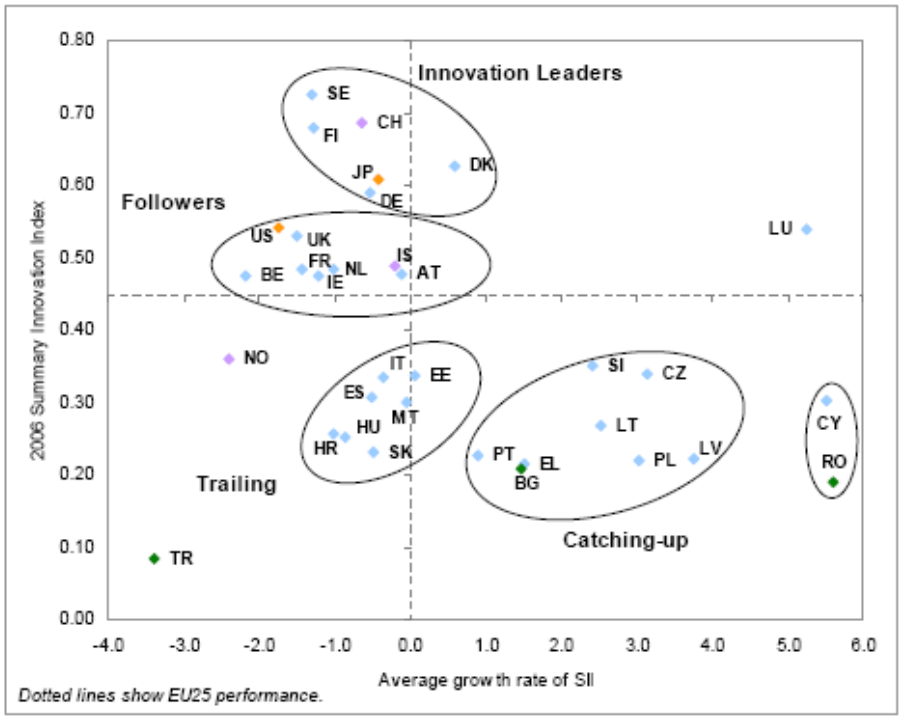

Na rysunku zakreślone zostało pięć grup krajów:

- górna: kraje najbardziej innowacyjne,
- środkowa: kraje o ponadprzeciętnym poziomie innowacyjności,
- dolna środkowa: kraje nadrabiające braki innowacyjności,
- dolna lewa: kraje, których dystans w stosunku do najlepszych powiększa się,
- dolna prawa: kraje szybko nadrabiające braki innowacyjności ze względu na swoje szczególne uwarunkowania.

Źródło: European Innovation Scoreboard 2006. Comparative Analysis of Innovation Performance, European Commission, Luxembourg 2006.

8. W analizie wydatków przedsiębiorstw przemysłowych na działalność innowacyjną w latach 2000-2004 wyraźnie widoczne są wahania w wielkości nakładów, wyrażonych zarówno w kategoriach nominalnych, jak i w odniesieniu do PKB. W latach 2000-2005 stosunek wydatków na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych do PKB wahał się pomiędzy 1,48% (w 2001 r.) a 1,87% (w 2003 r.). Mimo odnotowanego wzrostu wydatków na działalność innowacyjną w latach 2002-2004, nakłady te nadal pozostają stosunkowo niskie, a w roku 2005 spadły o blisko 1 mld zł w porównaniu z rokiem poprzednim.

9. W strukturze nakładów na działalność innowacyjną według źródeł ich finansowania (por. tabela 1.3.1.) dominuje udział środków własnych przedsiębiorstw, których udział wraz z kredytem bankowych waha się wokół 90%. Podkreślić należy znikomy udział środków pochodzących z funduszy kapitału podwyższonego ryzyka (*venture capital*) w finansowaniu działalności innowacyjnej.

Tabela 1.3.1 Struktura nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych wg źródeł finansowania w latach 2001-2004.

Rok	Środki własne	Kredyty bankowe	Środki pozyskane z zagranicy (w formie bezzwrotnej)	Środki otrzymane z budżetu państwa	Środki pochodzące z funduszy v.c.	Pozostałe
2001	71,9%	17,7%	2,7%	1,5%	brak danych	6,2%
2002	65,4%	22,4%	0,7%	1,0%	brak danych	10,5%
2003	66,8%	13,7%	1,0%	0,7%	0,1%	17,7
2004	78,9%	15,6%	1,1%	1,1%	0,0%	3,3%
2005	76,2%	13,6%	1,0%	1,7%	-	7,5%

Źródło: Nauka i Technika w 2001 r., 2002 r., 2003 r., 2004 r., 2005 r., GUS, Warszawa.

10. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w 2005 r. wskazuje, że postęp technologiczny dokonywał się głównie poprzez unowocześnienie parku maszynowego – niespełna 60% ogółu inwestycji stanowiły nakłady na zakup maszyn i urządzeń. Natomiast znacznie mniejszy niż w innych krajach rozwiniętych był udział środków wydatkowanych na prace B+R, stanowiące jedno z najistotniejszych źródeł innowacji – wyniósł on zaledwie 9,6%. Podobnie, na zakup gotowych technologii w postaci dokumentacji i praw przedsiębiorstwa przeznaczały jedynie około 2,4% nakładów przeznaczonych na działalność innowacyjną. Taka struktura nakładów oznacza, że działalność innowacyjna w Polsce polega głównie na nabywaniu tak zwanej technologii materialnej, co jest racjonalne w sytuacji konieczności zmniejszania luki technologicznej.

11. W Polsce innowacyjność[17)] przedsiębiorstw w sektorze usług uległa w ostatnich latach znaczącej poprawie. Wzrosła ona z poziomu 16%[18)] w latach 1997-1999 do 22% w latach 2001-2003. Tak znaczący wzrost wskaźnika innowacyjności w sektorze usług spowodowany został w dużym stopniu czynnikiem metodologicznym, tj. włączeniem do zbiorowości badanych przedsiębiorstw działu „Nauka" (poziom innowacyjności 74,9%) oraz znacznym wzrostem poziomu innowacyjności przedsiębiorstw sekcji „Pośrednictwo finansowe" (z 23% w latach 1997-1999 do 45,8% w latach 2001-2003). Dla porównania, udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług w okresie 1998-2000 w UE 15 wynosił 36%, a dla UE-27 za okres 2002-2004 – 37%. W poszczególnych państwach udział ten był bardzo zróżnicowany i przykładowo wynosił w Niemczech 57,5% i w Luksemburgu 53,2%, a we Włoszech i Hiszpanii odpowiednio 33,5% i 32,1%[19)]. Jednocześnie, analogicznie jak w przypadku przedsiębiorstw sektora przemysłowego, przedsiębiorstwa z sektora usług zajmują dobrą pozycję w UE pod względem wskaźnika udziału przedsiębiorstw wprowadzających produkt nowy dla rynku w grupie przedsiębiorstw innowacyjnych

[17)] Mierzona wskaźnikiem udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogóle przedsiębiorstw danego sektora – por. przypis 15. Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych, to znaczy które w badanym okresie wprowadziły przynajmniej jeden nowy lub ulepszony produkt i/lub proces jako % ogółu przedsiębiorstw.

[18)] Wszystkie dane statystyczne pochodzą z opracowania GUS – *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w sektorze usług w latach 2001-2003*, Warszawa, 2005 r.

[19)] Źródło: Eurostat: *Stastistics in focus – Science and Technology 61/2007*, tabela 2.

ogółem - w 2004 r. wynosił on dla Polski 50,5%, przy średniej dla UE-27 wynoszącej 33,7%[20]. Również czynniki utrudniające działalność innowacyjną przedsiębiorstw w sektorze usług są podobne jak w sektorze przemysłowym, występuje również podobna korelacja pomiędzy poziomem innowacyjności przedsiębiorstwa a jego wielkością.

12. Kluczowym elementem decydującym o innowacyjności gospodarki jest jej zdolność do wprowadzania i komercjalizacji nowych technologii. Do oceny tej zdolności stosuje się wskaźniki udziału eksportu i importu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie i imporcie ogółem. W Polsce od początku 1990 r. udział wyrobów wysokiej techniki w eksporcie utrzymuje się na poziomie około 2-3% (w 2005 r. wyniósł on 3,2%). Dla porównania, w 2003 r. udział ten wynosił w UE-15 17,8%, w Stanach Zjednoczonych – 26,9%, w Japonii – 22,7% i w Irlandii – 29,9%. Według analiz przeprowadzonych przez OECD, Polska należy do krajów o największej względnej przewadze w sektorach: średnio-niskiej i niskiej techniki i zarazem o największym względnym braku przewagi w sektorach wysokiej i średnio-wysokiej techniki[21]. Bilans płatniczy Polski w dziedzinie techniki jest dla Polski od wielu lat ujemny. Dotyczy to praw własności przemysłowej, usług w zakresie B+R, a także usług technicznych.

13. Udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem odzwierciedla zdolność wdrożeniową polskich przedsiębiorstw. W tabeli 1.3.2. przedstawione zostały udziały produktów nowych bądź istotnie zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem. W analizowanym okresie można zauważyć słabą tendencję wzrostu udziału nowych produktów, zarówno w przemyśle ogółem, jak i w sekcji przetwórstwo przemysłowe (według PKD). Najwyższe udziały produktów nowych i zmodernizowanych w sprzedaży ogółem w 2005 r. odnotowano w wytwarzaniu koksu, produktów naftowych i paliw jądrowych (57,4%), w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (52,1%), w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (49,3%) oraz w produkcji maszyn biurowych i komputerów (42,5%). Pozwala to uznać wymienione gałęzie za jedne z najnowocześniejszych w polskiej gospodarce.

Tabela 1.3.2 Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów w przemyśle w latach 2002-2005 (w %).

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
	Wyroby, których produkcję uruchomiono w latach			
	2000-2002	2001-2003	2002-2004	2003-2005
Ogółem przemysł	16,7	20,7	20,9	21,8
W tym przetwórstwo przemysłowe	19,1	23,8	23,8	25,1

Źródło: GUS: Nauka i Technika w 2005 r.

14. Istotnymi miernikami efektów działalności innowacyjnej są wskaźniki z zakresu statystyki patentów, dotyczące liczby wynalazków zgłoszonych do opatentowania

[20] Źródło Eurostat: *Stastistics in focus – Science and Technology 61/2007*, tabl. 2

[21] *Nauka i Technika w 2003 r.- Informacje i opracowania statystyczne GUS,* Warszawa 2005 r.

i liczby uzyskanych patentów. Liczba wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP (UP RP) do ochrony patentowej przez twórców krajowych utrzymywała się w ostatnich latach na bardzo niskim poziomie – niewiele ponad 2 tys. rocznie[22]. Ponadto, w 2005 r. na ogółem 6593 wynalazków zgłoszonych do ochrony w UP RP, 69,2% stanowiły wynalazki zgłoszone przez wynalazców zagranicznych, co jest zjawiskiem analogicznym do sytuacji w krajach Europy Zachodniej. Natomiast wartość współczynnika wynalazczości, czyli wynalazków zgłoszonych przez rezydentów na 10 tys. ludności, w Polsce w 1998 r. była ponad czterokrotnie niższa niż średnia w EU-15 wynosząca 2,6 oraz ponad dziewięciokrotnie niższa niż średnia wartość tego wskaźnika dla krajów OECD, wynosząca 6,0. W 2005 r. w Polsce udzielono 2522 patentów, w tym 1054 dla twórców krajowych[23].

15. Liczba patentów udzielonych polskim twórcom za granicą w 2002 r. wyniosła 142, w tym 10 patentów przyznanych zostało przez Europejski Urząd Patentowy (EPO, *European Patent Office*)[24]. Polska ma bardzo niski wskaźnik liczby wynalazków zgłoszonych do ochrony w USA oraz uzyskanych tam patentów (odpowiednio 123 i 11 w 2002 r.)[25].

16. Poziom innowacyjności gospodarki dobrze odzwierciedla udział importu i eksportu wysokiej techniki (na podstawie listy dziedzinowej OECD z 1995 r.) w imporcie i eksporcie ogółem (Tabela 1.3.3).

Tabela 1.3.3. Udział importu i eksportu wyrobów wysokiej techniki w imporcie i eksporcie ogółem w latach 2001-2005.

	Import	**Eksport**
	w %	
2001	11,4	2,7
2002	10,1	2,2
2003	9,5	2,6
2004	9,2	2,3
2005	10,3	3,2

Źródło: GUS: Nauka i Technika w 2001 r., 2002 r., 2003 r., 2004 r., 2005 r. Warszawa.

17. Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w obrotach handlu zagranicznego utrzymuje się od początku lat 90. XX wieku w zasadzie na niezmienionym niskim poziomie. Natomiast w UE udział wyrobów wysokiej techniki w eksporcie wyniósł 2003 r. 17,8%, wzrastając w dekadzie lat 90. XX wieku o około 10 punktów procentowych.

1.4 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce

18. Diagnoza sytuacji finansowej przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób w Polsce została dokonana w oparciu o trzy elementy: analizę przychodów z całokształtu działalności, wyników finansowych oraz rentowności obrotu[26].

[22] W 2005 r. zgłoszono 2028 wynalazków.

[23] GUS: *Nauka i technika w 2005 r.*, Warszawa 2006, tabela 3.1.

[24] GUS: *Nauka i technika w 2005 r.*, Warszawa 2006, tabela 3.4.

[25] *Ibidem*.

[26] Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych

19. W ślad za dobrą koniunkturą gospodarczą przychody przedsiębiorstw utrwaliły swoje wysokie notowania. Chociaż dynamika przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw w 2005 roku była niższa niż w roku poprzednim, to jednak należy pamiętać o wyjątkowo wysokich wynikach ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw notowanych w tymże roku, a więc jest to związane z tak zwanym efektem bazy. Po okresie osłabienia sytuacji ekonomicznej podmiotów gospodarczych, obserwowanej w latach 2001-2002, przedsiębiorstwa notują wysoki wzrost przychodów, a wstępne dane z 2006 roku[27)] wskazują, że ich sytuacja uległa dalszej poprawie.

Wykres 1.4.1 Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2005 (bln PLN, ceny bieżące).

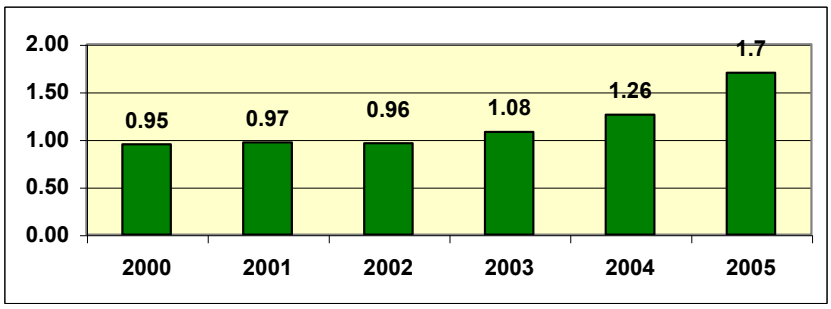

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

20. Ożywienie w polskiej gospodarce obserwowane w ostatnich latach spowodowało również poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw. Wynik finansowy brutto zwiększył się ponad dziesięciokrotnie w latach 2001-2005. Według wstępnych danych, zwyżkowa tendencja wyników finansowych utrzymała się także w 2006 r., kiedy to wynik brutto wzrósł do kwoty 101,2 mld PLN, a wynik netto do 82,1 mld PLN[28)] (por. wykres 1.4.2).

Wykres 1.4.2 Wyniki finansowe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2005 (mld PLN, ceny bieżące).

publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

[27)] Wielkość przychodów w 2006 roku 1,8 bln zł, na podst. CISG na bazie formularza GUS F-01 (2006).

[28)] CISG na bazie formularza GUS F-01 (2006).

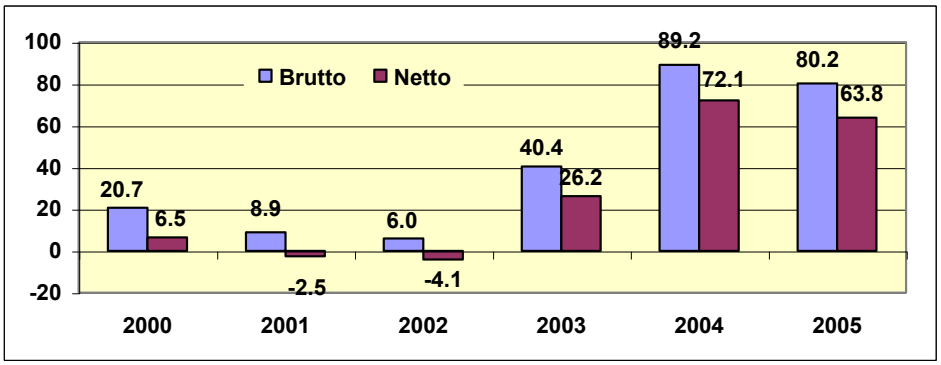

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

21. Znacząca poprawa wyników finansowych spowodowała widoczny wzrost rentowności (por. tabela 1.4.1). Po dwóch latach (2001 - 2002), w których rentowność netto była ujemna, w 2003 r. wskaźnik ten przyjął wartość dodatnią. W 2004 r. wskaźniki rentowności uległy dalszej poprawie: rentowność brutto wyniosła 5,6%, a rentowność netto – 4,5%. W 2005 r. rentowność obrotu nieznacznie spadła, osiągając odpowiednio poziomy 4,8% - rentowność brutto i 3,8% - rentowność netto. Wstępne dane za 2006 rok wskazują na dalszą poprawę rentowności przedsiębiorstw[29)]. Mimo że korzystna sytuacja finansowa pozwoliła przedsiębiorcom na skumulowanie znacznych środków finansowych, to jednak poziom inwestycji przedsiębiorstw wzrósł jedynie nieznacznie[30)].

Tabela 1.4.1 Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto sektora przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2005 (w %).

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	1,7	0,7	0,5	2,9	5,6	4,8
Wskaźnik rentowności obrotu netto	0,5	-0,2	-0,3	1,9	4,5	3,8

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

1.5 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw

22. W 2000 r. inwestycje w sektorze przedsiębiorstw osiągnęły rekordowy poziom (por. wykres 1.5.1). W kolejnych latach (2001 – 2002) nakłady inwestycyjne zaczęły spadać, co jak już wspomniano, było spowodowane osłabieniem koniunktury gospodarczej. Negatywne efekty pogarszającej się koniunktury zostały dodatkowo wzmocnione restrykcyjną polityką monetarną i niższym napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Poprawa kondycji ekonomicznej przedsiębiorstw w 2003 r. i 2004 r. pozwoliła na przełamanie spadkowej tendencji i wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu do 2002 r. Należy jednak podkreślić, iż poziom inwestycji w 2003 r., pomimo wzrostu w stosunku do 2002 r., był wyraźnie niższy niż w latach 2000 - 2001. Pierwsze oznaki niewielkiej poprawy dynamiki inwestycji pojawiły się już w 2004 r. – nakłady brutto na środki trwałe wzrosły realnie o 5,1%

[29)] Rentowność obrotu netto: 4,5, brutto natomiast: 5,6 na podstawie CISG na bazie GUS F-01 (2006).

[30)] Por. rozdz. 1.5 *Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw.*

(w porównaniu z 2003 r.), a w 2005 r o 7,7%. Brak pewności co do rozwoju sytuacji gospodarczej oraz występowanie barier działalności gospodarczej skutkuje powolnym wzrostem inwestycji, nieproporcjonalnym do możliwości wynikających z poprawy koniunktury na rynkach krajowym i międzynarodowym.

Wykres 1.5.1 Nakłady inwestycyjne w Polsce w latach 2000-2005 (w mld PLN, ceny bieżące).

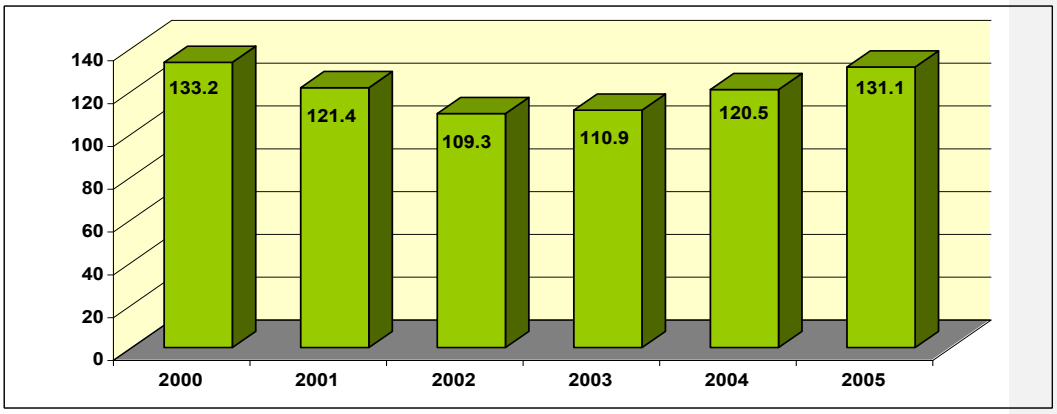

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

23. Istotny udział w nakładach inwestycyjnych sektora przedsiębiorstw ma sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). W 2000 r. około 50% nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw sektora prywatnego ogółem pochodziło z sektora MSP. Udział ten zmniejszył się wyraźnie w latach 2001-2002. W 2002 r. na sektor MSP przypadło 43,8% ogółu nakładów w przedsiębiorstwach[31)], w 2003 r. udział ten ponownie wzrósł do 45,5%[32)].

24. Stopień zużycia środków trwałych w gospodarce wynosi ponad 50%. W przemyśle stopień zużycia maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi w roku 2005 r. kształtował się na poziomie 62,3%.

25. Jedną z przyczyn zmniejszenia nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w latach 2001-2002 było mniejsze niż w 2000 r. zainteresowanie zagranicznych inwestorów polską gospodarką, co ilustruje tabela 1.5.1. Napływ BIZ w Polsce w latach 2000-2003 zmniejszył się o około 60%. W 2004 r. BIZ ponownie osiągnęły poziom powyżej około 10 mld EURO. Po okresie spadku w 2005 roku, w 2006 roku wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce liczona w EURO osiągnęła nie notowany jeszcze poziom ponad 11 mld. Na spadek wartości inwestycji w 2005 r. wpływ miały m. in. transakcje polegające na odkupieniu od nierezydentów udziałów polskich przedsiębiorstw przez spółki krajowe.

[31)] *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości , Warszawa 2004.

[32)] *Raport o stanie sektora MSP w Polsce w latach 2003-2004*, MG, Warszawa 2005.

Tabela 1.5.1 Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w latach 2000-2006.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
BIZ (w mln EURO)	10 334	6 372	4 371	a – 3 671 b – 4 313*	9 983	7 668	11 093
BIZ (w mln PLN)	41 050	23 340	16 821	17 842	46 594	30922	43 014

Źródło: Narodowy Bank Polski, Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 r.; Napływ inwestycji zagranicznych do Polski w 2006 r. (dane wstępne)

* W związku z e zmianami metodologicznymi w 2004 r. do inwestycji bezpośrednich – oprócz pozostałych kredytów udzielonych / otrzymanych między podmiotami powiązanymi kapitałowo – zaliczono kredyty handlowe. Dla zachowania porównywalności dane za 2003 r. opracowano w dwóch wersjach: a- dane bez kredytów handlowych, b – dane z kredytami handlowymi.

26. Stymulowanie napływu BIZ do obszarów innowacyjnych, charakteryzujących się dużym potencjałem rozwojowym i eksportowym jest jednym z najważniejszych wyzwań prowadzonej polityki gospodarczej oraz jednym z najważniejszych czynników wpływających na podnoszenie konkurencyjności sektora przedsiębiorstw. W rankingu najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce w 2005 r. na 100 najbardziej innowacyjnych firm 18 przedsiębiorstw (a więc 18%) to inwestorzy zagraniczni działający w Polsce. Jednocześnie, udział wyrobów nowych i zmodernizowanych przedsiębiorstw zagranicznych w produkcji sprzedanej polskiego przemysłu wynosi ponad 20% i charakteryzuje się tendencją wzrostową. Głównym inwestorem w Polsce są firmy z krajów UE. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez inwestorów zarejestrowanych w krajach będących „starymi" członkami UE w 2005 r. stanowiła 85,1% badanego napływu BIZ do Polski, a ich łączna wartość wyniosła 75,7 mld euro. Najwięcej zainwestowały w Polsce Holandia – 16,4 mld euro, Niemcy – 12,3 mld euro oraz Francja – 9,6 mld euro, co łącznie stanowiło 38,4 mld euro (50,7% ogólnej wartości BIZ w Polsce). Na uwagę zasługuje również wysoka, choć słabnąca, pozycja USA, które mimo znacznego oddalenia geograficznego zainwestowały w Polsce 5,6 mld euro, a więc 7,4% ogólnej wartości BIZ[33)].

27. W latach 2000-2003 następował systematyczny wzrost udziału zagranicznych firm w nakładach inwestycyjnych ogółem w przemyśle, jak i w przetwórstwie przemysłowym. Dowodzi to, iż zagraniczne firmy rozszerzają zakres i skalę prowadzonej w Polsce działalności gospodarczej. Zainteresowanie polską gospodarką ze strony kapitału zagranicznego (zarówno koncernów, jak i MSP) wynika głównie ze względu na tanią, wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, niską stawkę CIT oraz dostępność terenów pod inwestycje i koszt ziemi. Ponad 50% inwestycji zagranicznych stanowią inwestycje od podstaw typu *greenfield*. W 2004 r. udział ten nieco spadł, natomiast w 2005 roku obserwowane jest zwiększenie udziału nakładów zagranicznych firm w nakładach inwestycyjnych. Struktura nakładów inwestycyjnych, w tym dokonywanych przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego, przedstawiona została w tabeli 1.6.2.

[33)] Projekt *Założeń do Strategii Promocji Gospodarki Polskiej 2007-2015*, listopad 2006 r.

Tabela 1.5.2 Nakłady inwestycyjne w Polsce, w tym dokonywane przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2000-2005 (w mln PLN).

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nakłady inwestycyjne ogółem	**133 160,2**	**121 362,9**	**109 265,9**	**110 859,8**	**120 467,0**	**131 055,0**
Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach ogółem (%)	*39,6*	*39,3*	*40,0*	*41,3*	*38,7*	*42,0*
Nakłady inwestycyjne w przemyśle	**37 707,5**	**35 888,5**	**34 621,6**	**37 387,3**	**41 911,0**	**45 211,0**
Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przemyśle (%)	*49,1*	*47,2*	*54,1*	*56,2*	*51,2*	*52,5*
Nakłady inwestycyjne w przetwórstwie przemysłowym	**26 522,8**	**23 235,2**	**23 068,0**	**26 041,5**	**30 227,0**	**32 413,0**
Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przetwórstwie przemysłowym (%)	*67,1*	*67,8*	*73,7*	*75,2*	*66,0*	*65,9*
Liczba inwestujących spółek z kapitałem zagranicznym	**8 475**	**8 230**	**8 251**	**9 164**	**9 540**	**9 950**

Źródło: Roczniki Statystyczne, Działalność gospodarcza spółek z udziałem kapitału zagranicznego, GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

28. W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców i turystów zagranicznych do Polski, co również przekłada się na wzrost wpływów dewizowych z turystyki. W 2005 roku Straż Graniczna zanotowała 64,6 mln przyjazdów cudzoziemców (o 4,3% więcej niż w 2004 r.), w tym, według oszacowań Instytutu Turystyki, 15,2 mln przyjazdów turystów (wzrost o 6,4%).

Wykres 1.5.2. Przyjazdy cudzoziemców i turystów do Polski w latach 1995-2005 (w tys.).

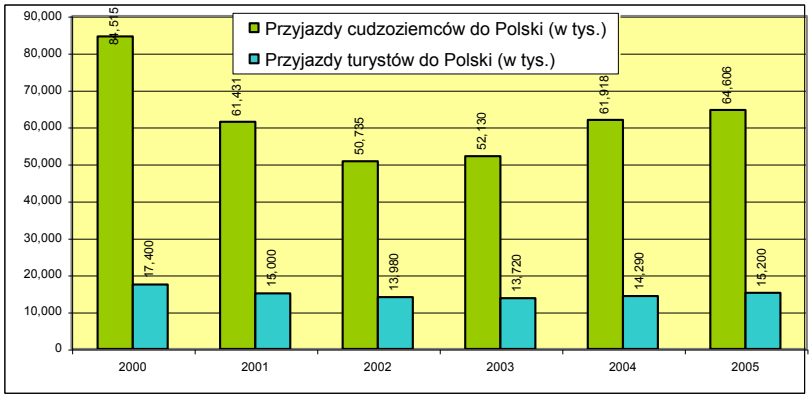

. *Źródło:* Instytut Turystyki w Warszawie, 2006 r.

29. Natomiast w 2005 roku łączne przychody z tytułu przyjazdu cudzoziemców wyniosły 6 200 mln USD, z czego 3,3 mld USD[34)] (tj. 53,5%) to wpływy od turystów, pozostała zaś część – od odwiedzających jednodniowych. Powyższe dane pokazują znaczny potencjał rozwojowy tego sektora gospodarki. Jednakże niezbędne jest unowocześnienie produktów turystycznych celem zwiększenia atrakcyjności Polski pod względem turystycznym. Brak nakładów finansowych w tym zakresie w dłuższej perspektywie może negatywnie wpłynąć na przyjazdy turystów i cudzoziemców, a co za tym idzie na wpływy z turystyki.

1.6 Handel zagraniczny

30. Od 2002 r. notowany jest szybki wzrost eksportu przedsiębiorstw działających w Polsce (por. wykres 1.7.1). W 2005 r. wyeksportowały one towary o wartości 288,8 mld PLN[35)]. W tym samym roku import osiągnął wartość 328,2 mld PLN. Oznacza to, że deficyt w handlu zagranicznym wyniósł 39,4 mld PLN, co oznacza znaczną poprawę bilansu handlu zagranicznego wobec deficytu wynoszącego 53,5 mld PLN w roku 2004 wobec 56,2 mld PLN w roku poprzednim. Począwszy od 2001 r. zaobserwować można stałe zmniejszanie się ujemnego salda obrotów bieżących w handlu zagranicznym. Było to wynikiem utrzymywania się dynamiki eksportu na poziomie wyższym od dynamiki importu.

Wykres 1.6.1 Dynamika eksportu i importu w latach 2000-2005 (w %).

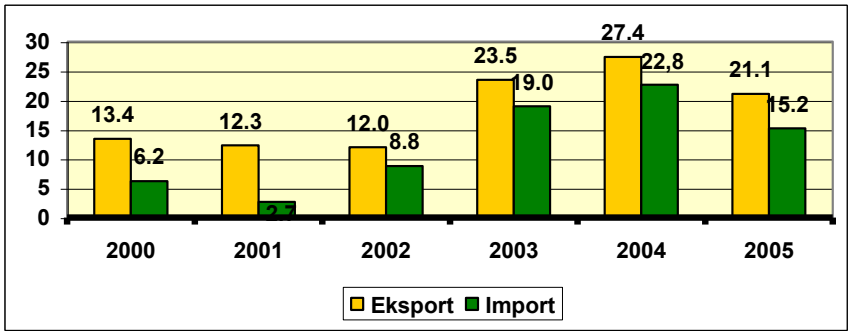

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

31. Pomimo stosunkowo dużej globalnej wartości eksportu, w Polsce utrzymuje się niski poziom eksportu *per capita* – zarówno w porównaniu z krajami UE-15, jak i z nowymi krajami członkowskimi. Przyczyną zjawiska nie jest osłabianie się pozycji konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw, lecz dynamicznie rosnąca konsumpcja na rynku polskim, która "wypycha" eksport z obszaru zainteresowania części przedsiębiorstw, gdyż w ten sposób zmniejszają one ryzyko działalności (szczególnie firmy małe). Wzrostowi konsumpcji towarzyszy silna złotówka, która zmniejsza rentowność sprzedaży przedsiębiorstw na eksport, przede wszystkim firm małych oraz tych, których eksport nie wymaga importu. Ponadto, dla firm małych koszty związane z utrzymaniem się na obcych rynkach - w stosunku do relatywnie niewielkich

[34)] Raporty instytutu turystyki przygotowywane są jedynie w USD w związku z tym nie jest możliwe podanie kwot w euro.

[35)] Znacząca część eksportu polskich przedsiębiorstw przypada na firmy z udziałem kapitału zagranicznego – w 2004 r. ich eksport wyniósł ponad 62% całego eksportu polskich przedsiębiorstw.

przychodów ze sprzedaży - są wysokie. Jeżeli więc pojawia się możliwość koncentracji sprzedaży na rynku polskim, przedsiębiorstwa korzystają z niej.

32. Eksport przypadający na 1 mieszkańca wzrósł z ok. 0,9 tys. EUR w 2000 r. do ok. 1,9 tys. EUR w 2006 r. i był ponad 3-krotnie niższy niż w Czechach (ok. 6 tys. EUR), ponad 2,5-krotnie niższy niż na Węgrzech i Słowacji (ponad 4,5 tys. EUR) oraz 5-krotnie niższy niż w Niemczech (9,8 tys. EUR).

33. Wśród głównych przyczyn szybkiego wzrostu eksportu wymienić należy m. in. ograniczenie kosztów produkcji spowodowane restrukturyzacją przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w Polsce, unowocześnienie polskiej gospodarki przedkładające się na wzrost konkurencyjności polskiej oferty towarowej na rynkach zagranicznych.

34. Pomimo niekorzystnego dla polskiego eksportu kursu złotego do euro, w 2005 r. Polska należała do krajów o najszybszym wzroście eksportu, prawie trzykrotnie wyższym niż eksport światowy, co przełożyło się na znaczny wzrost naszego udziału w światowym eksporcie (z 0,71% - 2003 r. do 0,86% - 2005 r.), zaś Polska przesunęła się na trzydziestą pozycję wśród światowych eksporterów. Znaczenie eksportu w gospodarce (mierzone udziałem eksportu w PKB) wzrosło z 21,4% w 2002 r. do 29,5% w 2005 r.

35. Stosunkowo duży udział w sprzedaży na Jednolitym Rynku Europejskim (JRE) i eksporcie przypada na sektor MSP[36)]. W 2002 r. udział tego sektora w eksporcie ogółem wynosił 44,5%, a w imporcie 60,7%. W 2003 r. wskaźnik ten pozostał na prawie niezmienionym poziomie, wynosząc odpowiednio w eksporcie 44,3%, w imporcie 60,3%[37)]. Zwiększenie nowoczesności i otwartości gospodarki na świat znajduje potwierdzenie w systematycznym wzroście udziału rynków wysokorozwiniętych w polskim eksporcie. Dynamiczny wzrost eksportu do krajów wysoko rozwiniętych (o 127%) znacznie wyprzedza wzrost importu z tych rynków (o 58%). Eksport na rynki rozwinięte w latach 2000-2005 rósł w tempie średniorocznym o 2,2 pkt proc. szybciej niż eksport ogółem, podczas gdy średniorocznie import z tego kierunku okazał się jedynie o 0.8 pkt procentowego szybszy od przeciętnej dla całego importu.

36. Największym partnerem handlowym Polski, zarówno pod względem udziału w eksporcie, jak i w imporcie, pozostają od początku transformacji systemowej Niemcy. Poza Niemcami, głównymi partnerami handlowymi Polski są inne kraje europejskie. Deficyt wymiany z krajami członkowskimi UE na poziomie około 1,4 mld EUR przekształcił się w nadwyżkę sięgającą aż 1,9 mld EUR, co przyniosło poprawę salda wymiany z rynkami unijnymi o 3,3 mld EUR. Wartość eksportu na rynki UE w 2005 r. wyniosła 55,1 mld EUR, a wzrost eksportu (łącznie o 8 mld EUR) nastąpił do 20 spośród 24 krajów Wspólnoty, w tym głównie do Niemiec o 2 233 mln EUR, to jest o 12,5%, Francji o 836 mln EUR, to jest o 23,2%, Wielkiej Brytanii o 761 mln EUR, to jest o 23,6%, Włoch o 729 mln EUR, to jest o 20,0% i Republiki Czeskiej o 685 mln EUR, to jest o 26,6%.

[36)] Udział ten jest duży na tle wartości dla całego sektora, jednak znacznie mniejszy niż wskaźnik udziału MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

[37)] Dane na podstawie *Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, MGiP – PARP, Warszawa 2004. Dane te obejmują okres do roku 2002. Przypuszczać można, że w latach 2003-2004, w wyniku deprecjacji złotego względem euro i wynikającego z tego wzrostu rentowności eksportu oraz spadku rentowności importu, ujemne saldo sektora MSP w handlu zagranicznym zmniejszyło się.

Wykres 1.6.3 Struktura geograficzna polskiego eksportu (lewy panel) i importu (prawy panel) w 2005 r.

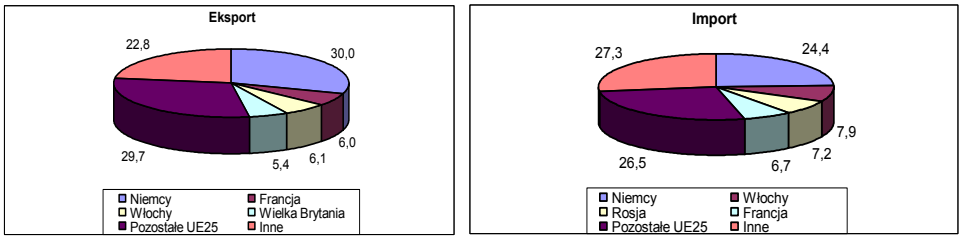

Źródło: Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2006.

37. W strukturze towarowej eksportu najbardziej znaczące grupy produktów to samochody i części samochodowe, metale nieszlachetne i wyroby z nich, maszyny i urządzenia elektryczne i elektroniczne, meble, silniki spalinowe, statki i łodzie. W imporcie do Polski dominują paliwa mineralne, oleje i produkty ich destylacji, pojazdy nieszynowe i ich części, maszyny i urządzenia elektryczne i elektroniczne, leki. W ostatnich latach wzrósł udział produktów przetworzonych w polskim eksporcie (sekcje 5-9 według klasyfikacji SITC[38]).

38. W okresie ostatnich 5 lat nie odnotowano zasadniczych zmian w strukturze przedmiotowej (towarowej) obrotów, jednak w przypadku niektórych grup towarowych zaistniały zmiany godne odnotowania. Na tle przeciętnego tempa wzrostu eksportu w ostatnich 5 latach odnotowano: relatywnie szybki (o 147,9%) wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych i w efekcie wzrost ich udziału w eksporcie z 8,4% w 2000 r. do 10% w 2005 r.; znacznie szybszy od przeciętnej, sięgający około 140% wzrost skali eksportu wyrobów przemysłu elektromaszynowego, co przyniosło wzrost udziału tej grupy w eksporcie ogółem z 35,1% do 40,6%; wyższy o 19 pkt procentowych od przeciętnej dla eksportu ogółem wskaźnik wzrostu eksportu wyrobów przemysłu chemicznego, a zwłaszcza tworzyw sztucznych i wyrobów gumowych.

39. Polski handel charakteryzuje się dwoma przeciwstawnymi tendencjami: w obrotach z rynkami rozwiniętymi następuje systematyczny wzrost eksportu przy równoczesnej poprawie stanu zrównoważenia wymiany; w obrotach z krajami relatywnie słabiej rozwiniętymi występuje sytuacja odwrotna, tj. eksport jest niewspółmiernie niski w porównaniu z importem, prowadząc do dynamicznego pogłębiania się deficytu wymiany.

1.7 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw

40. W 2005 r. liczba osób pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 pracowaników wyniosła około 4,8 mln osób[39]. Oznacza to, że zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było większe od odnotowanego w roku poprzednim o 1,9%. W latach poprzednich liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach zmniejszała się. Szacuje się, że w 2002 r. działające w Polsce przedsiębiorstwa zmniejszyły zatrudnienie o niemal 4,5%, w 2003 r. o blisko 3%, a w 2004 r. o około 1%. Zmiany poziomu zatrudnienia w sektorze MSP (wzrost o około 2% w 2004 r., niewielkie

[38] SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (*Standard International Trade Classification*).

[39] Biuletyn Statystyczny GUS. Dane nie obejmują mikroprzedsiębiorstw, w których według szacunków jest zatrudnionych około 1 mln osób. Podana liczba obejmuje zarówno właścicieli firm, jak i osoby zatrudnione.

spadki w latach 2002- 2003) wskazują na znacznie większe redukcje w sektorze dużych przedsiębiorstw niż wśród MSP, spowodowane trwającym procesem restrukturyzacji dużych firm.

Wykres 1.7.1 Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem oraz w MSP w latach 2000-2004 (w tys. osób).

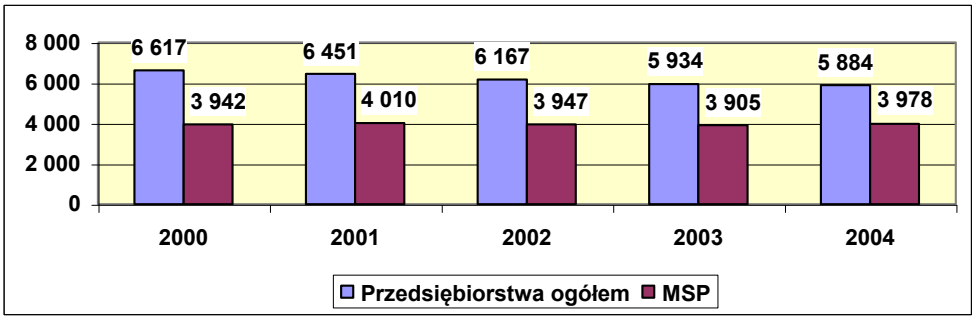

Źródło: Szacunki IBnGR na podstawie danych GUS i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości[40].

41. Obserwowany w latach 1998-2004 r. spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw był następstwem kilku czynników:

    a) konieczności obniżania kosztów produkcji (w tym kosztów pracy), wymuszonego poszukiwaniem rynków zbytu za granicą;

    b) wysokich pozapłacowych kosztów pracy oraz niskiej elastyczności rynku pracy, przyczyniającymi się do szukania oszczędności w zwolnieniach pracowników oraz skutkującymi tym, że zatrudnianie nowych pracowników wiąże się z dużym ryzykiem oraz znaczącym wzrostem kosztów prowadzenia działalności;

    c) opóźnionego w czasie efektu transformacji systemowej, spowodowanego stosowaniem zapisów umów zbiorowych, zobowiązujących nowych właścicieli prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych do utrzymywania przez określony czas wyjściowego poziomu zatrudnienia, bądź przynajmniej mniejszej redukcji liczby pracowników niż wynikałoby to z czystego rachunku ekonomicznego.

42. Niewielki wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w 2005 r. (o ok. 2% w porównaniu do roku poprzedniego[41]) spowodowany był poprawą koniunktury w gospodarce, wzrostem popytu, a w konsekwencji zwiększonym zapotrzebowaniem

[40] Dane przedstawione na wykresie obejmują wszystkie przedsiębiorstwa. Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób źródłem danych jest Biuletyn Statystyczny GUS, natomiast dane dotyczące zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach zostały oszacowane przez IBnGR.

[41] Ministerstwo Gospodarki: *Polska 2006. Raport o stanie gospodarki.* Warszawa 2006; tab. 36.

na siłę roboczą. Ten wzrost zatrudnienia można też uznać za przejaw poprawy oczekiwań przedsiębiorców wobec możliwości rozwoju działalności w następnym okresie.

43. Zmniejszające się do 2004 r. zatrudnienie w połączeniu ze wzrostem produkcji w sektorze przedsiębiorstw skutkuje szybkim wzrostem wydajności pracy. Na wykresie 1.7.2. przedstawiono dynamikę wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw[42)] i w gospodarce ogółem w latach 1999-2003. Wielkości te pokazują, że w analizowanym okresie (z wyjątkiem 2001 r.) wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw rosła szybciej niż w całej gospodarce (w sektorze przedsiębiorstw średnio 6,1% rocznie wobec 4,5% w gospodarce narodowej).

Wykres 1.7.2 Dynamika wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw i w całej gospodarce narodowej w latach 1999-2003 (ceny stałe).

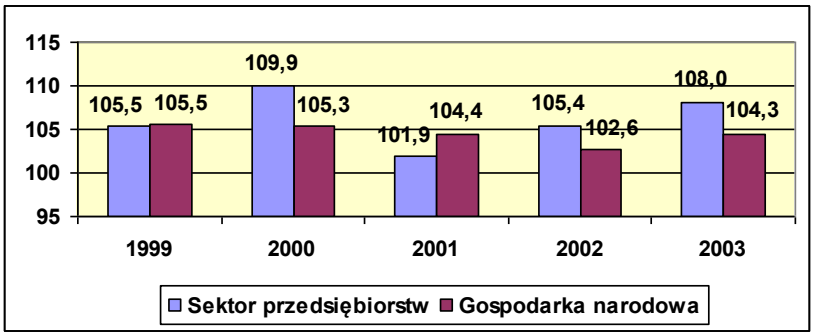

Źródło: Obliczenia IBnGR na podstawie danych GUS.

44. Wśród przyczyn wpływających na tempo wzrostu wydajności pracy w działających w Polsce przedsiębiorstwach jako najważniejszą wymienić należy konieczność stałego utrzymywania lub poprawy pozycji konkurencyjnej względem przedsiębiorstw z innych krajów. Według przybliżonych szacunków, przeciętna wydajność pracy w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w Polsce jest wciąż o około połowę niższa niż w UE-15. W UE-25 jedynie w trzech państwach bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) poziom wydajności pracy jest niższy niż w Polsce[43)]. Oznacza to, że główną przewagą konkurencyjną przedsiębiorstw prowadzących działalność w Polsce pozostaje stosunkowo niski poziom płac. Ponieważ jednak Polska stanowi część Jednolitego Rynku Europejskiego, co oznacza duży zakres swobody przepływu towarów, usług, kapitału i siły roboczej, sytuacja ta ulegnie zmianie.

1.8 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw

45. System regulacyjny, będący istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację oraz możliwości rozwojowe sektora przedsiębiorstw, charakteryzuje się znaczną niestabilnością. Częste zmiany przepisów prawnych, ważnych z punktu widzenia sektora przedsiębiorstw (np. przepisów podatkowych), przyczyniają się do wzrostu ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Niestabilność systemu regulacyjnego utrudnia przedsiębiorstwom opracowywanie i realizowanie strategii średnio- i długoterminowych oraz zwiększa koszty działalności.

[42)] Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób.

[43)] *Facing the Challenge. The Lisbon Strategy for Growth and Employment, Report from the High Level Group chaired by Wim Kok*, listopad 2004.

46. W celu likwidacji barier związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, takich jak: przeregulowanie procesów gospodarczych, nieprzyjazna przedsiębiorcom administracja, nieelastyczny rynek pracy i wysokie pozapłacowe koszty zatrudnienia konieczne są zmiany w otoczeniu instytucjonalno-prawnym.

47. Do najistotniejszych uregulowań prawnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw przyjętych w latach 2004-2005 należą:

    a) ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*[44)], mająca na celu uproszczenie zasad tworzenia i funkcjonowania firm,

    b) zmiana regulacji dotyczących podatku dochodowego od przedsiębiorstw (CIT) – obniżenie wysokości podatku oraz wprowadzenie jednolitej stawki dla przedsiębiorców będących płatnikami CIT i PIT[45)],

    c) ustawa z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki*[46)], mająca na celu kształtowanie aktywnej polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa oraz lepsze dostosowanie prowadzonej działalności naukowej do potrzeb gospodarki,

    d) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*[47)], mająca na celu poprawę efektywności gospodarowania środkami publicznymi przeznaczonymi na B+R oraz generowanie zwiększonych nakładów sektora prywatnego na działania innowacyjne.

48. Wymienione wyżej zmiany w regulacjach prawnych powinny powodować ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stymulować wzrost poziomu innowacyjności w przedsiębiorstwach działających w Polsce. Krótki czas obowiązywania sprawia jednak, że ocena efektów ich wprowadzenia nie jest jeszcze możliwa.

49. Ważną kwestią związaną z otoczeniem regulacyjnym sektora przedsiębiorstw są konsekwencje dostosowania polskiego prawa do przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej, które było istotnym elementem przygotowań akcesyjnych. Dla przedsiębiorców harmonizacja ta związana była z wysokimi kosztami, wymusiła także na wielu firmach przyspieszenie procesów restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych, co skutkuje poprawą ich konkurencyjności. Dostosowanie polskich przepisów do prawa unijnego sprawiło też, że przedsiębiorcy działający w Polsce uzyskali w wielu dziedzinach takie same warunki funkcjonowania na JRE jak ich unijni konkurenci. Dla zapewnienia wysokiej jakości stanowionego prawa, począwszy od 2002 r., do procesu stanowienia prawa w Polsce włączono zasadę przeprowadzania oceny skutków regulacji (OSR) w 4 obszarach: budżet, rynek pracy, konkurencyjność oraz rozwój regionalny. Zasada ta dotyczy wszystkich projektowanych regulacji prawnych. Jakość sporządzanych OSR jest jednak niska, między innymi ze względu na brak doświadczeń w ich przygotowaniu. Rząd podjął jednak w 2005 r. intensywne działania

---

[44)] Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.

[45)] Ustawa z dnia 12 listopada 2003 r. *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 202, poz. 1957, z późn. zm.). Zastąpiono ustawą z dnia 18 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 254, poz. 2533)

[46)] Dz. U. z 2004 r. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm.

[47)] Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1484.

w celu poprawy jakości OSR, w szczególności w zakresie obciążeń administracyjnych nakładanych na przedsiębiorców.

1.9 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa

50. Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej (to jest m.in. firmom takim jak *start-ups*, *spin-offs*) oraz pomoc nowotworzonym przedsiębiorstwom (inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologii); tworzenie korzystnych warunków w zakresie transferu nowych rozwiązań technologicznych (centra transferu technologii - CTT, inkubatory technologii); podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo (ośrodki szkoleniowo-doradcze); wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw; tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw (parki naukowo-technologiczne), a także zapewnianie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorstwom, w szczególności MSP, podejmującym różnego rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjne (fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe, fundusze kapitału podwyższonego ryzyka).

51. W Polsce najwięcej instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych jest w miastach od 50 do 250 tys. mieszkańców (około 36%), w miastach powyżej 250 tys. działa około 34% IOB, stosunkowo najmniej (30%) zlokalizowanych jest w miastach do 50 tys. mieszkańców[48)]. Ich rozmieszczenie na terytorium kraju jest nierównomierne. Mimo stosunkowo dużej liczby tych organizacji ich struktura jest dosyć słaba. Instytucje te, działając na zasadach *non-for-profit*, najczęściej borykają się z takimi problemami, jak niewystarczające środki finansowe dla prowadzenia działalności, wiążące się z tym trudności z zatrudnieniem i utrzymaniem fachowej kadry oraz działanie od projektu do projektu (co powoduje, że w okresach pomiędzy realizacją projektów problemy tych instytucji jeszcze bardziej się pogłębiają). Jednocześnie, organizacje te, koncentrując się na wspieraniu MSP, a w szczególności firm działających na poziomie lokalnym i regionalnym, mają do odegrania bardzo istotną rolę w działaniach poprawiających funkcjonowanie lokalnej i regionalnej gospodarki.

52. Ważną rolę we wzmacnianiu systemu instytucji otoczenia biznesu odgrywa rozwijany i koordynowany od 1996 r. przez Polską Fundację Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw (przekształconej od 2001 r. w Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości), Krajowy System Usług dla MSP (KSU). W ramach sieci KSU rozwijane są grupy ośrodków świadczące określony typ usług: doradczo-informacyjne, finansowe (pożyczki oraz poręczenia kredytowe), proinnowacyjne (m. in. zapewnianie warunków transferu i komercjalizacji technologii) oraz szkoleniowe. W 2004 r. w sieci KSU funkcjonowało 206 ośrodków. Średnio, jeden ośrodek udzielił w ciągu roku wsparcia 652 przedsiębiorcom (MSP) oraz 115 osobom podejmującym działalność gospodarczą.

53. Działania systemowe wspierające działalność innowacyjną i inwestycyjną. Wspieranie przedsiębiorstw, w szczególności MSP, stanowi główne zadanie Polskiej Agencji

[48)] *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2004.
Badaniu poddano następujące ośrodki prowadzące działalność wspierającą dla firm sektora MSP: fundusze poręczeń kredytowych, fundusze pożyczkowe, organizacje zrzeszające przedsiębiorców (ogólnopolskie i lokalne organizacje reprezentujące interesy środowiska biznesu, najbardziej aktywne inkubatory przedsiębiorczości i centra transferu technologii. Badaną populację stanowiły 322 jednostki, liczebność próby efektywnej wynosiła 113 jednostek. Dobór próby pozwolił na przebadanie 1/3 populacji instytucji otoczenia biznesu.

Rozwoju Przedsiębiorczości, utworzonej w 2001 r. PARP wdraża działania finansowane z funduszy pochodzących z budżetu państwa oraz z budżetu UE (fundusze przedakcesyjne i strukturalne), których celem jest rozwój przedsiębiorczości oraz zasobów ludzkich. Zadaniem PARP jest również wspieranie wykorzystywania nowych technik i technologii, rozwoju regionalnego oraz rozwoju eksportu. Wsparcie dla MSP w regionach realizowane jest w partnerstwie z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi (RIF), które wykonują zadania informacyjne, doradcze, promocyjne oraz administracyjne. PARP pełni funkcję instytucji wdrażającej wybrane działania Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006 (SPO-WKP) oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój zasobów ludzkich (SPO RZL), w części działań we współpracy z RIF.

54. Dużą rolę we wspieraniu działalności przemysłowej i innowacyjnej odgrywa utworzona w 1991 r. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (ARP S.A.), której głównym celem jest wspieranie restrukturyzacji polskich podmiotów gospodarczych i dostosowywanie ich do warunków międzynarodowej konkurencji. ARP S.A. podejmuje również działania na rzecz rozwoju infrastruktury gospodarczej, które mają bezpośrednie przełożenie na przeciwdziałanie bezrobociu przez utrzymanie istniejących miejsc pracy oraz tworzenie nowych. Działania ARP S.A. dotyczą między innymi wspierania rozwoju regionalnego poprzez inicjowanie powstawania parków przemysłowych i technologicznych oraz inkubatorów technologicznych, a także nadzoru właścicielskiego nad 33 agencjami rozwoju regionalnego lub lokalnego. Aktywność ARP S.A. obejmuje również wspieranie powstawania innowacyjnych firm działających w obszarze nowoczesnych technologii za pośrednictwem Centrum Innowacji FIRE. ARP S.A. jest jedną z instytucji wdrażających SPO-WKP.

55. Istotne wsparcie działań innowacyjnych MSP oferuje Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna (NOT) poprzez projekty celowe, realizowane w oparciu o umowę z ministrem właściwym do spraw nauki. Projekty te dotyczą dofinansowania prac B+R, przy czym otrzymanie dofinansowania uwarunkowane jest przeprowadzeniem prac wdrożeniowych[49)].

56. Wspieranie napływu inwestycji jest głównym zadaniem Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S. A. (PAIiIZ), utworzonej w 2003 r. PAIiIZ udziela potencjalnym inwestorom informacji na temat terenów pod inwestycje oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, a także udziela pomocy w prowadzeniu negocjacji z organami administracji państwowej i samorządowej.

57. Wsparcie dla rozwoju turystyki w Polsce oraz dla promocji Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem turystycznym realizowane jest przez Polską Organizację Turystyczną (POT), utworzoną na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. *o Polskiej Organizacji Turystycznej*[50)]. POT jest głównym udziałowcem Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki (PART), angażującej się aktywnie w rozwój infrastruktury turystycznej,
a także doradztwo strategiczne na rzecz budowy produktów turystycznych.

58. Krajowa Izba Gospodarcza (KIG) to instytucja samorządu gospodarczego, działająca od 1990 r. i zrzeszająca ponad 130 organizacji gospodarczych, do których należy około 300 tys. krajowych przedsiębiorstw. Działalność KIG koncentruje się w 16

[49)] W okresie od 6 listopada 2001 r. do 28 lutego 2005 r. podpisano 348 umów o dofinansowanie projektów celowych realizowanych przez MSP (średnia kwota dofinansowania projektu wynosi 154 288 PLN).

[50)] Dz. U. z 1999 r. Nr 62, poz. 689, z późn. zm.

komitetach problemowych, które skupiają ekspertów, naukowców i praktyków życia gospodarczego. Dysponuje także własną jednostką badawczą - Instytutem Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Podstawowym zadaniem KIG jest reprezentowanie interesów przedsiębiorców wobec organów państwa, organizacji krajowych oraz reprezentowanie przedsiębiorstw działających w Polsce i za granicą. KIG współorganizowała udział Polski w Światowej Wystawie EXPO 2000 w Hanowerze i Expo 2005 w Aichi, organizowała wystąpienia promocyjne Polski w krajach kolejno przewodzących Unii Europejskiej.

59. Innym forum dyskusji pomiędzy organizacjami pracodawców, rządem i związkami zawodowymi jest Komisja Trójstronna, w której środowisko przedsiębiorców reprezentują: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan", Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego oraz Business Centre Club.

1.10 Finansowanie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu

60. Dostępność finansowania zewnętrznego jest jednym z kluczowych czynników rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, bowiem przedsięwzięcia innowacyjne charakteryzują się najczęściej znaczną kapitałochłonnością i wysokim poziomem ryzyka, rzadko więc przedsiębiorcy mają możliwość rozpoczęcia takiej działalności wyłącznie w oparciu o własne zasoby. Tymczasem w Polsce bardzo niewielkie są możliwości uzyskania kapitału w przedziale 0,1-2 mln PLN do 8-10 mln PLN[51)]. Poniżej dolnej granicy tego przedziału przedsiębiorcy mają zwykle możliwości uzyskania finansowania ze źródeł własnych (oszczędności, rodzina, znajomi itd.), natomiast większe kwoty są stosunkowo łatwo dostępne na rynku *venture capital* (VC)/*private equity* (PE).

61. Najważniejsze przyczyny niechęci istniejących funduszy VC/PE do inwestowania w obszarze luki kapitałowej to:

    a) wysokie ryzyko związane z inwestycjami w przedsięwzięcia, których szanse rynkowe są trudne do oszacowania (brak historii przedsiębiorstwa, nieznany produkt itd.),

    b) wysokie koszty analizy typu *due dilligence* i sporządzenia dokumentacji prawnej, niezbędnej do rozpoczęcia inwestycji (w porównaniu z wartością inwestycji),

    c) wysokie koszty zarządzania funduszem w porównaniu do wartości inwestycji.

62. Rozwój rynku funduszy kapitału podwyższonego ryzyka w Polsce wskazuje na stałą koncentrację inwestycji w późnych etapach wzrostu przedsiębiorstw (ekspansja, wykup i refinansowanie), przy jednoczesnym spadku liczby wejść kapitałowych w przedsiębiorstwa w początkowych etapach wzrostu – w 2004 r. w Polsce nie odnotowano żadnego wejścia tego rodzaju[52)] (tzw. fazy *seed* i *start-up*; por. tabela 1.10.1). Jest to trend obserwowany w całej Europie, jednak szczególnie widoczny na

[51)] Raport *Zjawisko luki kapitałowej (equity gap) w gospodarce polskiej*; opracowanie przygotowane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy, dr Piotr Tamowicz, Gdańsk 2005.

[52)] Wydaje się, że wysoka wartość inwestycji w fazie *seed* w roku 2003 może być wynikiem błędnego zaklasyfikowania inwestycji, które w rzeczywistości dotyczyły przedsięwzięć w znacznie późniejszej fazie rozwoju (por. Raport *Zjawisko luki kapitałowej*…, op.cit.).

rynkach Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski[53)]. Inwestycje w przedsiębiorstwa w późniejszych etapach wzrostu wiążą się ze znacznym ograniczeniem ryzyka, a zwykle także ze zwiększeniem wartości pojedynczego wejścia kapitałowego, w związku z tym są znacznie chętniej podejmowane przez fundusze.

Tabela 1.10.1 Wartość inwestycji funduszy VC w Polsce w poszczególne fazy rozwoju, w latach 2000-2005 (w mln EUR).

Faza rozwoju przedsiębiorstwa	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Seed	2,9	2,2	0	15,1	0	0
Start up	38,8	22,7	9,8	2,0	0	0,7
Expansion	158,2	73,9	53,7	40,4	44,1	2,2
Replacement	1,9	47,8	34,6	42,7	59,5	55,3
Buyout	0	3,8	19,5	32,9	30,8	49,7
Razem	**201,8**	**150,4**	**117,6**	**133,1**	**134,4**	**107,8**

Źródło: Central and Eastern Europe Statistics 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005; European Venture Capital Association (EVCA).

63. Występowanie luki na początkowych etapach wzrostu jest właściwie niezależne od sektora, w którym przedsiębiorstwo funkcjonuje. Jedynie w sektorze technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) uzyskanie finansowania w obszarze luki jest nieco łatwiejsze, jednak wpływ na to ma w zasadzie działalność jednego funduszu VC oraz utrzymująca się dobra koniunktura w tym sektorze.

64. W 2004 r. do Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych (PSIK) należało 28 funduszy VC/PE, jednak właściwie żaden z nich nie inwestował w przedsiębiorstwa w fazach *seed* czy *start-up*. W związku z utrzymywaniem się takiego stanu rynku zadecydowano o podjęciu interwencji publicznej w tym obszarze w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, poddziałanie 1.2.3. *Wsparcie powstawania funduszy kapitału zalążkowego typu seed capital*. W poddziałaniu tym przewidziane jest udzielanie wsparcia funduszom inwestującym w MSP na początkowych etapach wzrostu. Rezultatem udzielonego wsparcia, przewidzianego jako pilotaż, powinno być powstanie około pięciu nowych funduszy, które oferować będą finansowanie w obszarze luki kapitałowej. Połączenie kapitału publicznego z prywatnym z uprzywilejowaniem tego drugiego na etapie wyjścia z inwestycji powinno zapewnić inwestorom prywatnym zachętę do inwestowania w fundusze zalążkowe.

65. Poza funduszami VC innym potencjalnym źródłem finansowania w obszarze luki kapitałowej (w szczególności w jej dolnej części) są tzw. business angels – osoby prywatne, inwestujące własny kapitał oraz wiedzę i doświadczenie w nowe przedsiębiorstwa, często o znacznym poziomie ryzyka. W Polsce coraz prężniej rozwijają się organizacje zrzeszające i wspierające business angels, do których należą: Polska Sieć Aniołów Biznesu PolBAN (zrzeszająca 43 inwestorów z łączną „gotowością inwestycyjną" w kwocie 25-40 mln PLN) oraz Lewiatan Business Angels (sieć tworzona przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan zrzeszająca 50 inwestorów z łączną „gotowością inwestycyjną" w kwocie około 300

[53)] *Central and Eastern Europe. Statistics 2004*, EVCA, Zaventem, Belgia 2005.

mln). Działalność tych organizacji zaczęła już przynosić pierwsze efekty, zarówno w postaci nawiązania kontaktów pomiędzy inwestorami, jak i w postaci pierwszych inwestycji. Łączna wartość inwestycji z udziałem PolBAN zrealizowanych w 2005 r. wyniosła ponad 1 mln PLN. W dolnym obszarze luki kapitałowej inwestorzy typu *business angels* mogą stać się bardzo wartościowym źródłem kapitału, tym bardziej, że ich wsparcie nie ogranicza się tylko do dokonania inwestycji. Powstawanie i rozwój sieci oraz organizacji wspierających tego rodzaju inwestorów, zapewniających podaż wartościowych projektów do finansowania, powinno umożliwić szybki rozwój tego rynku.

1.11 Kooperacja przedsiębiorców

66. Jak pokazano powyżej, niewielkie zasoby przedsiębiorstw działających w Polsce, w porównaniu z przedsiębiorstwami działającymi w UE-15, obniżają ich zdolności konkurencyjne. Zdolności te mogłyby zostać zwiększone poprzez kooperację pozwalającą na uzyskanie efektów niejednokrotnie nieosiągalnych dla pojedynczych podmiotów (zwłaszcza MSP). Szereg przeprowadzonych badań wskazuje, że skłonność do współpracy polskich przedsiębiorstw między sobą, jak i ze sferą nauki i otoczeniem biznesu jest niska. Jest to z pewnością pochodna stosunkowo krótkiego okresu rozwoju tego sektora, charakteryzującego się silną konkurencją przede wszystkim na rynku lokalnym. Kształtowanie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami naukowymi zapoczątkowane zostało dopiero w 2004 r. analizą rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz możliwych instrumentów wsparcia ze strony państwa. W wypracowywaniu polityki wspierania *clusteringu* bardzo pomocne były również badania Komisji Europejskiej dotyczące identyfikowania powiązań kooperacyjnych w nowych państwach członkowskich. Wreszcie konieczność wspierania i rozwoju powiązań kooperacyjnych w Polsce została uwypuklona w dokumencie strategicznym pt. „Kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013", który został przyjęty przez rząd w dniu 4 września 2006 r. W obszarze *Infrastruktura dla innowacji* podkreślono znaczenie wspierania wspólnych działań przedsiębiorców o charakterze sieciowym ze wsparciem sektora nauki, ukierunkowanych na realizację przedsięwzięć innowacyjnych.

67. W tym kontekście kluczowe jest wzmacnianie różnego rodzaju interakcji – między sektorem przemysłowym i naukowo-badawczym oraz administracją – tak charakterystycznych dla klastrów, których jednak poziom rozwoju jest w Polsce stosunkowo niski. Aktualnie trwają badania mające na celu diagnozę stanu *clusteringu* w Polsce. Za najbardziej rozwinięte inicjatywy o charakterze klastrowym uznać należy:

    i. Klaster „Dolina Lotnicza" w województwie Podkarpackim,
    ii. Klaster automatyki przemysłowej i sterowania w Gdańsku,
    iii. Klaster poligraficzny w Warszawie,
    iv. Klaster budowlany w regionie Świętokrzyskim,
    v. Klaster meblowy (województwo Wielkopolskie i Zachodniopomorskie).

1.12 Promocja gospodarcza Polski

68. Działania z zakresu promocji gospodarczej Polski obejmują promocję wymiany handlowej na JRE, promocję Polski jako atrakcyjnego miejsca lokowania inwestycji oraz ogólną promocję kraju skierowaną przede wszystkim do turystów i osób zainteresowanych Polską.

69. W dziedzinie wymiany handlowej oraz promocji eksportu dostępnych jest szereg instrumentów wsparcia (w tym w ramach SPO-WKP). Promocja wymiany handlowej oraz promocja eksportu prowadzona była także przez polskie placówki dyplomatyczne za granicą. Ponadto, prowadzone są działania obejmujące ogólną promocję gospodarczą Polski, mające na celu kreowanie jej pozytywnego wizerunku. W tym obszarze aktywne są nie tylko instytucje administracji publicznej, ale również inne instytucje, np. KIG. Z kolei, wspieraniem napływu inwestycji zagranicznych zajmuje się PAIiIZ.

70. Informacja i koordynacja działań w zakresie promocji turystycznej Polski należy do zadań POT. POT realizuje zadania promocyjne za granicą poprzez sieć trzynastu Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej oraz przedstawicielstwo w Japonii. Ponadto, prowadzi stałą współpracę z regionalnymi i lokalnymi organizacjami turystycznymi w zakresie tworzenia i promocji produktów turystycznych w kraju i zagranicą. Działania w zakresie promocji turystycznej prowadzone są również przez inne instytucje publiczne.

71. Efekty dotychczas podejmowanych działań promocyjnych oceniane są jako niewystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. Brak jest na przykład jednolitego, systemowego wsparcia dla eksporterów i inwestorów o zasięgu krajowym; nie funkcjonuje też krajowy system obsługi turystów (informacji turystycznej, promocji). Brak silnego, pozytywnego wizerunku Polski powoduje wymierne straty ekonomiczne - obniża ocenę warunków inwestowania oraz wywiera negatywny wpływ na popyt na eksportowane produkty. Nikła wiedza na temat naszego kraju powoduje, że Polska jest postrzegana przez pryzmat wielu stereotypów i uprzedzeń. Konieczne jest zwiększenie liczby realizowanych kompleksowych przedsięwzięć promocyjnych (np. udział w/organizacja EXPO czy innych prestiżowych imprez międzynarodowych), czy też promocja wizerunku Polski w mediach globalnych[54)]. Według szacunków Ministerstwa Gospodarki, poziom wydatków publicznych na promocję eksportu w Polsce był w 2003 r. blisko dwunastokrotnie niższy niż poziom tych wydatków w krajach UE-15[55)]. Istnieje również bardzo pilna potrzeba stworzenia systemu kreacji i promocji marki „Polska", który pozwoliłby na szybki wzrost jej rozpoznawalności, a w konsekwencji także wartości.

1.13 Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki

72. Dyfuzja innowacji w Polsce jest utrudniona także poprzez bardzo słabą współpracę pomiędzy sektorem nauki z gospodarką, o czym wspominano już wyżej. Z jednej strony podaż nowych rozwiązań odpowiadających potrzebom podmiotów gospodarczych jest niska. Z drugiej strony, przedsiębiorcy rzadko poszukują w polskich jednostkach naukowych rozwiązań dla swoich problemów technologicznych lub organizacyjnych[56)]. Wprawdzie w niektórych sektorach (np. biotechnologia, eko-innowacje) współpraca taka występuje i jest prowadzona na

[54)] *Program promocji gospodarczej Polski do 2005 r.*, MGiP, Warszawa 2003.

[55)] *Ibidem.*

[56)] MSP nie są atrakcyjnym partnerem dla jednostek naukowych ze względu na niskie zaawansowanie technologiczne oraz brak możliwości ponoszenia dużych nakładów na projekty B+R, natomiast duże przedsiębiorstwa nie są zainteresowane wprowadzaniem nowych technologii bądź posiadają własne bogate zaplecze B+R. *Analiza możliwości rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz propozycje instrumentów wsparcia*, opracowanie na zlecenie MGiP, Brodzicki T., Dzierżanowski M., Erlandsson K., Szultka S., Gdańsk-Sztokholm 2004.

bieżąco, jednak ogólnie w gospodarce jest zjawiskiem bardzo rzadkim. Ponadto, instytucje pośredniczące w transferze technologii są w Polsce stosunkowo słabo rozwinięte, a te działające koncentrują się najczęściej na działalności inkubacyjnej niż na kontaktach pomiędzy nauką a gospodarką.

73. W 2004 r. wspieraniem innowacyjności w Polsce zajmowało się 537 wyodrębnionych organizacyjnie ośrodków[57)]. Chociaż od 2000 r. liczba ośrodków wzrosła o 91%, to ponad połowa (55%) spośród powyższych ośrodków oferuje głównie usługi szkoleniowe, doradcze i informacyjne. Natomiast zdolność do wsparcia działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w zakresie transferu technologii wykazywał zaledwie co dziesiąty ośrodek. Ich oddziaływanie jest więc ciągle ograniczone. Dodatkowo, co drugi powiat i 75% gmin (głównie wiejskich) nie posiada instytucji wspierania innowacyjności[58)].

74. Na pewną poprawę w zakresie realizacji prac B+R nakierowanych na gospodarkę oraz kooperacji jednostek naukowych z przedsiębiorcami miały wpływ działania Komisji Europejskiej (KE), która w ostatnich latach wspierała inicjatywy rozwijające współpracę jednostek naukowych z sektorem gospodarki. W ramach 5. i 6. Programu Ramowego zostały przeznaczone środki na nowe instrumenty w tym zakresie – dofinansowano Program Centrów Doskonałości (CD) i Centrów Zaawansowanych Technologii (CZT). W Polsce powstało kilkaset CD, z czego 90 uzyskało dofinansowanie w ramach programów ramowych (67% wszystkich dofinansowanych centrów z krajów kandydujących wówczas do UE). CZT i CD w latach 2004-2006 mogły również ubiegać się o wsparcie w ramach poddziałania 1.4.3. SPO-WKP i uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych na projekty inwestycyjne dotyczące budowy i modernizacji laboratoriów badawczych oraz zakup aparatury naukowo-badawczej.

75. Szansą na przełamanie niekorzystnej tendencji jest też wdrożenie Regionalnych Strategii Innowacji (RSI). Celem RSI jest budowa w regionach trwałego partnerstwa pomiędzy jednostkami naukowymi a przemysłem, podnoszenie konkurencyjności MSP poprzez wprowadzanie nowych technologii oraz rozwijanie umiejętności pracowników w zakresie badań i innowacji. 15 regionów (z wyjątkiem województwa mazowieckiego) wdraża swoje Strategie w ramach działania 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Z kolei Regionalna Strategia Innowacji i Rozwoju dla Mazowsza - RIS MAZOVIA jest realizowana jako projekt 6. Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (6 PR, 2002-2006).

76. RSI w sposób poprawny identyfikują problemy związane ze współpracą pomiędzy jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami, i upatrują w nich jedną z głównych przyczyn niskiej innowacyjności gospodarek regionalnych. Większość regionalnych strategii innowacji nie precyzuje jednak, jakie instrumenty interwencji będą stosowane w obszarze współpracy jednostek naukowych i przedsiębiorstw, aby osiągnąć zakładane w strategiach cele. Instrumenty interwencji są z reguły określone ogólnikowo i często sformułowane jak cele, a nie instrumenty realizacyjne.

[57)] Dane Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych.

[58)] Raport *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, 2004, s. 23-24.

77. Przygotowanie RSI należy uznać za pierwszy krok zmierzający ku budowie Narodowego Systemu Innowacji[59)], tj. otwartego na międzynarodowe otoczenie systemu, w skład którego wchodzą powiązane ze sobą regionalne systemy innowacji.

1.14 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej

78. Budowa gospodarki opartej na wiedzy (GOW) wymaga znacznego udziału nakładów w PKB na finansowanie badań i rozwoju, infrastruktury, a także usług informatycznych. Niezbędne jest zapewnienie wysokiego poziomu innowacyjności przemysłu, między innymi przez rozwój wysoko zaawansowanych, konkurencyjnych technologii.

79. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej w niewielkim stopniu wpłynęło na poprawę sytuacji w nauce i technice w Polsce. Analiza wartości większości wskaźników opisujących ten stan wskazuje na występowanie dużych dysproporcji między Polską, a średnią krajów UE-15 i UE-25 – czyli także w stosunku do krajów, które razem z Polską przystąpiły do UE w 2004 r.[60)].

80. Cechami charakterystycznymi finansowania działalności B+R w Polsce są:

    a) bardzo niski udział nakładów na B+R w stosunku do PKB,

    b) dominacja finansowania budżetowego i niewielki udział podmiotów gospodarczych w wydatkach ogółem na B+R,

    c) relatywnie niskie wydatki na badania stosowane i prace rozwojowe, w porównaniu z wydatkami na badania podstawowe.

81. W 2005 r. nakłady budżetowe na naukę wynosiły 0,30% PKB, zaś pozabudżetowe – 0,27% PKB. Wartość wskaźnika GERD (nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową) w 2005 r. wzrosła w porównaniu do wartości z 2004 r.[61)], ale wartość relacji GERD/PKB pozostała na niezmienionym poziomie i wyniosła 0,57% [62)]. Dla porównania, w 2004 r. w UE-25 wskaźnik ten wyniósł 1,9%, przy czym najwięcej na B+R przeznaczono w Szwecji (3,74% PKB) i Finlandii (3,51%), a najmniej w takich krajach jak Malta (0,29%), Cypr (0,37%), czy Łotwa (0,42%). Średni roczny wzrost nakładów na B+R w wartościach realnych w okresie 2001-2004 wyniósł w Polsce 0,4%, natomiast dla UE-25 wartość ta wyniosła 1,3%, przy czym np. w Finlandii - 4%, a na Cyprze - 15,2%[63)].

82. GERD *per capita* w 2003 r. wyniósł w Polsce 36,4 euro, zaś w UE - 25 – 434,7 euro. Nakłady na B+R w Polsce stanowiły więc jedynie około 8,5 % średnich nakładów na B+R *per capita* w UE.

[59)] Narodowy System Innowacji to kompleks wyodrębnionych instytucji, które wspólnie lub indywidualnie wnoszą wkład do rozwoju i rozprzestrzeniania (dyfuzji) nowych technologii i które tworzą bazę, w ramach której rządy formułują i realizują politykę mającą za zadanie oddziaływanie na procesy innowacyjne. Jako to system wzajemnie powiązanych instytucji mających tworzyć, przechowywać i przekazywać wiedzę i umiejętności leżące u podstaw nowych technologii. *Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data – Oslo Manual, second edition*; OECD/EC/Eurostat, 1997, s. 132.

[60)] *European Innovation Scoreboard 2005*, Komisja Europejska, Bruksela, 2005.

[61)] Wskaźnik GERD w cenach bieżących w 2004 r. wyniósł 5155,4 mln zł, zaś w 2005 r. – 5574,mln zł; zob. *Nauka i technika w 2005 r.*, GUS, Warszawa 2006. Większość danych, które zawarte są w części diagnostycznej sektora B+R pochodzą z ww. publikacji.

[62)] *Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2005*, GUS, Warszawa 2006, s. 423.

[63)] *EUROSTAT news release*, 156/2005, 6 December 2005.

83. Jednocześnie, struktura nakładów według źródeł finansowania działalności B+R w Polsce jest odwrotna niż założono w Strategii Lizbońskiej (2/3 nakładów na B+R powinno pochodzić spoza sektora budżetowego). Większość środków na B+R w Polsce pochodzi z budżetu państwa (57,7% ogółu nakładów w 2005 r.). Udział podmiotów gospodarczych w tych nakładach to jedynie 26%, zaś środków z zagranicy – 6%. Natomiast w UE-25 około 35% łącznych nakładów na B+R stanowiły wydatki budżetowe, przy nakładach z sektora biznesu na poziomie aż 54,3% oraz środkach z zagranicy w wysokości 8,5% (dane za 2003 r.).

84. Sytuację nauki w Polsce obrazuje także nieefektywna struktura wydatków budżetowych – większość środków (68% w 2006 r.) przeznaczono w ramach działalności statutowej na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek naukowych[64)]. Pozostałe wydatki przeznaczono głównie na: projekty badawcze (17,7% środków), projekty celowe (4,18% środków), inwestycje (6,52% środków) i współpracę naukowo-techniczną z zagranicą (1,96% środków). Taki rozkład środków oznacza, że finansowanie budżetowe jest w bardzo małym stopniu powiązane z efektywnością i przydatnością dla gospodarki badań naukowych prowadzonych przez dotowane jednostki naukowe. Należy zaznaczyć, że zmiana w tym zakresie, polegająca na znaczącym zwiększeniu popytu na pieniądze konkurencyjne – „projektowe" (dotyczy to tak przedsiębiorstw, jak i jednostek naukowych) nie jest możliwa w krótkim czasie, gdyż wymaga to także zmian systemowych.

85. W 2005 r. 37,4% ogólnej kwoty wydatków bieżących na B+R przeznaczono na badania podstawowe, finansowane głównie ze środków budżetowych. Z kolei na prace rozwojowe i badania stosowane przeznaczono odpowiednio 38,4% i 24,2%. Taka struktura nakładów plasuje Polskę, obok Czech, wśród krajów o najwyższym udziale badań podstawowych, co jest cechą charakterystyczną dla krajów słabiej rozwiniętych. Głównym wykonawcą badań podstawowych były – podobnie jak w poprzednich latach – placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk (PAN) i szkoły wyższe.

86. W 2005 r., spośród 1097 jednostek prowadzących w Polsce działalność badawczo-rozwojową, 194 stanowiły jednostki badawczo-rozwojowe (JBR), 143 – szkoły wyższe, 76 – placówki PAN, a 603 – jednostki rozwojowe (podmioty gospodarcze zajmujące się działalnością B+R obok swojej działalności podstawowej, spośród około 2 mln przedsiębiorstw). Taka struktura nie sprzyja integracji badań i realizacji programów badawczych w priorytetowych kierunkach, gdyż jednostki z poszczególnych pionów rzadko współpracują między sobą, co często jest przyczyną nieefektywnego wykorzystania zarówno potencjału kadrowego, jak również środków finansowych i wyposażenia badawczego. Należy podkreślić, że oprócz jednostek rozwojowych, nie ma w Polsce innych prywatnych jednostek naukowych, natomiast uczelni niepublicznych (wnioskujących o dofinansowanie w zakresie działalności statutowej) prowadzących działalność B+R jest jedynie 22.

1.15 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową

87. Cechy charakteryzujące potencjał kadrowy nauki i techniki są następujące:

    a) niższy niż przeciętny w UE udział badaczy w populacji aktywnej zawodowo,

[64)] *Sprawozdanie z wykonania budżetu w 2006 r., część 28 – nauka*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa, marzec 2007, s. 12.

b) niewielki udział pracowników naukowo-badawczych zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ogólnej liczbie pracowników naukowo-badawczych pracujących w kraju,

c) stosunkowo późny wiek uzyskiwania stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu naukowego profesora,

d) wzrastająca liczba uzyskiwanych doktoratów (jednak niższa od średniej w UE),

e) wieloetatowość pracowników nauki spowodowana niskimi płacami oraz zwiększonymi obowiązkami edukacyjnymi (prawie pięciokrotny wzrost liczby studentów od 1990 r.).

88. Liczba zatrudnionych ogółem w działalności B+R wynosiła w 2005 r. 123 431 osób[65], przy czym w okresie ostatnich 10 lat liczba ta podlegała pewnym fluktuacjom, mieszcząc się w przedziale 120 000 – 127 000[66]. W Polsce wskaźnik opisujący liczbę badaczy na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2005 r. wynosił 4,4 i był kilkakrotnie niższy niż w Finlandii – 17,7 (2003 r.). Dla porównania średnia wartość w UE-25 wynosiła 5,8 (2003 r.)[67].

89. W Polsce tylko 6,5% wszystkich zatrudnionych w działalności B+R pracuje w przedsiębiorstwach, podczas gdy wskaźnik ten dla krajów UE-15 wynosi około 50%[68].

90. W latach 1998-2002 wzrosła liczba profesorów, z których większość (51,7%) stanowią osoby między 50 a 59 rokiem życia. Tylko 24% osób uzyskało tytuł profesora w wieku poniżej 50 lat, zaś 14,4% uczonych uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego w wieku poniżej 40 lat. Spośród ostatniej grupy, 63,5% doktorów to osoby poniżej 35 lat. Jednak we wszystkich dziedzinach nauki (według danych z 2003 r.) uczeni z tytułem profesora w wieku 60-70 lat stanowili najliczniejszą grupę.

91. Analizując jakość potencjału kadrowego zatrudnionego w działalności B+R kraju należy także przytoczyć dane bibliometryczne. W 2003 r. udział Polski w światowej puli publikacji naukowych wyniósł 1,45% (około 11 600 cytowań) i był najwyższy w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Jednak w porównaniu z krajami UE liczba cytowań polskich badaczy i naukowców na 1 mln mieszkańców jest dużo niższa. Średnia dla UE-15 w 2002 r. wynosiła 673, a dla Polski – 266.

1.16 Aparatura naukowo-badawcza

92. Laboratoria naukowo-badawcze w Polsce są źle wyposażone. Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych (będącej w dyspozycji jednostek naukowych) wyniósł w 2005 r. 78,5%. Największym udziałem w ogólnej wartości aparatury naukowo-badawczej w 2005 r. dysponowały szkoły wyższe (48,7%) oraz instytuty naukowo-badawcze – wchodzące w skład JBR – (27,7%). Ze względu na przestarzałą aparaturę polscy naukowcy mają bardziej

[65] W tym 71 906 w szkołach wyższych, 13 238 w jednostkach badawczo-rozwojowych, 4843 w instytutach PAN i 5957 w jednostkach rozwojowych (przedsiębiorstwach).

[66] *Nauka i technika w 2005 r.*, GUS, Warszawa 2006, s. 30.

[67] OECD in figures. Statistics on the member countries, OECD Observer 2005, Supplement 1, str. 72-73.

[68] *Statistics on Science and Technology in Europe. Data 1991-2002. Part 1*, European Commission, Eurostat, Luxembourg 2003, s. 34.

ograniczone możliwości prowadzenia badań naukowych w stosunku do naukowców w najbardziej rozwiniętych krajach.

93. Obok niskiego poziomu dofinansowania budżetowego zakupów aparatury naukowo-badawczej, problemem jest także system dofinansowania zakupów aparatury dla jednostek naukowych. Większość środków przyznawana jest w systemie rozproszonym i na stosunkowo niewielkie przedsięwzięcia. Tylko w niewielkim stopniu finansowane są zakupy aparatury o znaczeniu środowiskowym (między innymi z uwagi na małą liczbę wniosków). Jest to aparatura służąca badaniom kilku jednostek naukowych, które wykorzystują ją w ramach wspólnego sformalizowanego porozumienia. Na jej zakup przeznaczono w 2004 r. blisko 13,6% ogólnej puli środków budżetowych na zakupy aparatury. W 2005 r. wskaźnik ten wyniósł 19%. Podobnie kształtuje się poziom wykorzystania środków na infrastrukturę B+R z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej[69)].

1.17 Infrastruktura informatyczna nauki

94. Obecna infrastruktura informatyczna i informacyjna nauki opiera się głównie na zasobach wytworzonych w czasie realizacji programów rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych i akademickich z lat 1995[70)] i 2000[71)]. Programy te są elementem strategii realizowanej od 1993 r. przez Komitet Badań Naukowych, a następnie przez ministra właściwego ds. nauki. Kontynuacją przyjętej strategii jest podpisany w grudniu 2005 r. „Program rozwoju i utrzymania infrastruktury informacyjnej i informatycznej nauki oraz jej zasobów w postaci cyfrowej na lata 2006 – 2009" oraz przedstawiony w czerwcu 2007 r. wpisujący się ramy nowej perspektywy finansowej „Program Rozwoju Infrastruktury Informatycznej Nauki na lata 2007-2013"[72)].

95. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce to przede wszystkim zasoby sprzętowe, sieciowe i cyfrowe usytuowane w 5 Centrach Komputerów Dużej Mocy Obliczeniowej (Gdańsk, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław), 21 Miejskich Sieci Komputerowych MAN, których jednostki wiodące mają siedziby w największych ośrodkach akademicko-naukowych kraju oraz liczne zasoby lokalne usytuowane w jednostkach naukowych i akademickich. Bazą tej infrastruktury jest ogólnopolska sieć optyczna PIONIER, która zapewnia środowisku naukowo-badawczemu dostęp do zasobów światowego Internetu oraz dedykowane połączenia pomiędzy ośrodkami w Polsce i za granicą. Podstawą sieci PIONIER są własne włókna światłowodowe, które obecnie mają łączną długość ponad 4000 km[73)]. Powstała także silna

---

69) Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (wcześniej: Fundusz Rozwoju Nauki) został utworzony rozporządzeniem Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (Dz. U. Nr 81, poz. 714). Środki Funduszu pochodzą m.in. z wpływów w wysokości 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym i są wydatkowane w szczególności na: wspieranie inwestycji służących potrzebom prac B+R.

70) *Program rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych.*

71) Program rozwoju infrastruktury informatycznej polskiego środowiska naukowo-akademickiego na lata 2001-2005 pn. "PIONIER: Polski Internet Optyczny - Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informacyjnego".

72) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 28 czerwca 2007 r. ustanowił "Program rozwoju infrastruktury informatycznej nauki na lata 2007-2013". Program stanowi kontynuację poprzednich programów i strategii z zakresu infrastruktury informatycznej nauki.

73) *Ocena stanu infrastruktury teleinformatycznej nauki w Polsce*, OPI, Warszawa, grudzień 2005, s. 2.

infrastruktura usługowo-gridowa. Funkcjonuje sieć rozproszonych bibliotek cyfrowych, z dostępem do ponad 60.000 zcyfryzowanych publikacji, w 8 regionalnych oraz 7 instytucjonalnych bibliotekach cyfrowych oraz tak zwanej Wirtualnej Bibliotece Nauki.

96. Należy przyznać, że infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju (w szczególności część wschodnia Polski). Niezadowalający jest też niski poziom innowacyjnych rozwiązań i aplikacji wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.

1.18 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą

97. W ramach współpracy wielostronnej szczególne znaczenie ma uczestnictwo Polski (od września 1999 r.) w 5. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (5 PR, 1998-2002) oraz w 6. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (6 PR, 2002-2006).
98. Udział Polski w 5 PR w ciągu pierwszych dwóch lat był niewielki[74)]. W latach 1999-2000 uczestnicy z Polski, Węgier, Czech i Austrii (państw o zbliżonym potencjale badawczym) stanowili około 0,8% – 0,9% wszystkich uczestników 5 PR. Jednakże, mimo tego, generalnie udział Polski w 5 PR zamknął się sukcesem, głównie dzięki akcji dołączania do projektów będących w trakcie realizacji. W 6 PR, pomimo znaczącej zmiany reguł gry (postawiono na finansowanie silnych przemysłowych konsorcjów zogniskowanych na rozwiązywaniu priorytetowych problemów technologicznych), uczestnictwo polskich podmiotów stale rośnie. W 2005 r. polscy uczestnicy 6 PR stanowili prawie 3% wszystkich uczestników 6 PR, dzięki czemu Polska lokowała się w okolicy 10 miejsca wśród wszystkich krajów UE. Również udział procentowy w finansowanych projektach wypada dla Polski pozytywnie – udział finansowy wzrósł o 15%, chociaż liderem zostały Węgry z 22% przyrostem.
99. Generalnie należy odnotować, że średni koszt polskiego projektu jest dwukrotnie niższy (50,1%) od średniej EU-25. Spowodowane to jest znacząco niższymi płacami w Polsce w obszarze B+R, stanowiących istotny składnik kosztów projektów badawczych , w sektorze nauki w Polsce.
100. Polska jest również członkiem Wieloletniego Programu Ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, a także uczestniczy w pracach wielu innych organizacji międzynarodowych, w tym w szczególności: Europejskiej Fundacji Naukowej (ESF – od 1992 r. jej członkiem jest PAN), Programu Naukowego NATO, OECD (od 1996 r.), UNESCO (od 1946 r.), Inicjatywy Eureka (jako członek od 1995 r.). Wiele polskich zespołów naukowych wykonuje również zlecenia badawcze dla przedsiębiorstw zagranicznych, a uczelnie i instytuty naukowe realizują szereg umów dwustronnych z partnerami zagranicznymi.

1.19 Rynek IT w Polsce

101. W 2005 r.[75)] w Polsce wartość inwestycji w technologie informacyjne i komunikacyjne *per capita* kształtowała się na poziomie 374 euro. Tymczasem w Czechach poziom ten wynosił 563 euro, na Węgrzech - 639 euro, a średnia dla krajów

[74)] A. Siemaszko, J. Supel, *Ocena udziału Polski w Programach Ramowych UE,* http://www.6pr.pl/statystyki/udzial_pl.html, Warszawa, 22 sierpnia 2006 r. oraz http://www.6pr.pl/statystyki/2006grudzien.html

[75)] Raport *European Information Technology Observatory ICT markets*, marzec 2006.

UE-25 - 1 376 euro. Dane te świadczą to o wysokim niedofinansowaniu technologii informatycznych w Polsce. Jednak tempo wzrostu sektora usług IT w Polsce wynoszące 13,2 % w 2004 r. było najwyższe wśród nowych państw członkowskich. Polska w rankingu państw najlepiej przystosowanych do ery nowych technologii znalazła się na 32. miejscu (na 65 krajów badanych)[76]. Wśród sześciu głównych kategorii Polska osiągnęła najwyższy wynik w kategorii „Otoczenie ekonomiczne", plasując się na 30. pozycji, uzyskując 7,34 punktu na 10 możliwych, podczas gdy średnia ocena krajów Europy Środkowej i Wschodniej wyniosła 6,71 punktu.

102. Należy jednak mieć na uwadze, że strategiczna ocena gotowości Polski do transformacji do społeczeństwa informacyjnego, zgodnie z rankingiem Światowego Forum Gospodarczego (*World Economic Forum*), wypada bardzo słabo. Zgodnie z tym rankingiem, w 2004 r. Polska zajmowała 72. miejsce na 104 sklasyfikowane kraje świata, w dodatku w ostatnich latach przesuwała się na coraz gorsze miejsce. W odniesieniu do sektora publicznego, Polska zajmuje 95. miejsce (za wszystkimi krajami UE-25+2), co świadczy o wyjątkowo złej sytuacji oraz niedostatecznym przygotowaniu polskiej administracji do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym. Najgorzej wypada przygotowanie administracji do świadczenia usług w formie elektronicznej – w 2004 r. poziom dostępności usług elektronicznych administracji w Polsce wyniósł 34%[77]. Jednak w 2005 r. Polska uzyskała znacznie wyższą ocenę, przesuwając się na 53. miejsce (wzrost o 19 miejsc – najwyższy spośród krajów uwzględnionych w rankingu). Pomimo to Polska nadal pozostaje w tyle za wszystkimi krajami UE-25.

1.20 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju

103. W 2002 r. w Polsce inwestycje w telekomunikację *per capita* wyniosły 35,4 USD, a więc dużo mniej niż w najlepiej rozwiniętych krajach UE[78]. Indeks dostępu cyfrowego na koniec 2002 r. ukształtował się na poziomie 0,59, co w porównaniu z najwyższymi wskaźnikami UE (np. Szwecja – 0,85, Dania – 0,83) daje także wynik o wiele słabszy[79]. Polska w 2003 r. zajęła 57. miejsce w rankingu konkurencyjności światowych gospodarek[80]. Na konkurencyjność tę znacznie oddziałuje rozwój infrastruktury i usług telekomunikacyjnych.

104. W 2004 r. wskaźnik stacjonarnych telefonicznych linii abonenckich na 100 gospodarstw domowych wyniósł 73,8, natomiast abonentów telefonii komórkowej na 100 mieszkańców – 60,5. Liczba abonentów i użytkowników wyniosła 23 mln i była większa o 32,7% niż na koniec 2003 r.[81]. W 2004 r. funkcjonowało 12,54 mln telefonicznych łącz głównych, co stanowi wskaźnik 328,64 na 1000 osób. Działały również 7932 automatyczne cyfrowe centrale miejscowe, w tym na wsiach 3655, a także działało 97 automatycznych cyfrowych central międzystrefowych. Liczba

[76] *The 2005 e-readniess rankings*, Economist Intelligence Unit, The IBM Institute for Business Value, 2005.

[77] *Rozwój eGovernment w Polsce – 3 edycja badań eEurope,* Capgemini, Warszawa 2004.

[78] Dla porównania: Dania – 238,9 USD; Wielka Brytania – 227,3 USD; Portugalia – 191,1 USD; Szwecja – 166 USD; Hiszpania – 128 USD, Czechy – 80 USD, Słowenia – 75 USD; Węgry – 67 USD; *World Telecommunication Development Reports*, 2003, International Telecommunication Union (ITU).

[79] http://www.itu.int/newsarchive/press_releases/2003/30.html; IDC uwzględnia cztery elementy: infrastrukturę informacyjną, wiedzę i umiejętności społeczeństwa, jakość dostępu do ICT, wpływ dochodów na ICT.

[80] *The World Competitiveness Yearbook 2004*; 2001, IMD.

[81] *Stan telekomunikacji w Polsce*, dane na koniec III kwartału 2004 r., http://www.mi.gov.pl/departamenty/1/analizy/943.html.

abonentów poszczególnych systemów łączności wykazywała zdecydowanie tendencje rosnące - w latach 1999-2003 nastąpił bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii przewodowej o 9,5% (w tym na wsi o 26%) oraz bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii komórkowej o 339,8%. Wzrost liczby abonentów odnotowały również telewizje kablowe (w latach 1999-2003 o 9,1%)[82].

1.21 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej

105. Poziom zaawansowania rozwoju usług publicznych wśród krajów UE-25 wynosi 68%, natomiast w Polsce 34%[83]. Pełna interaktywność usług publicznych *on-line* w krajach UE-25 kształtuje się na poziomie 40%, w tym w Polsce – 9% (3. pozycja od końca). Najwyższym poziomem rozwoju e-usług publicznych dla obywateli charakteryzują się takie usługi, jak: poszukiwanie pracy (74%), podatek dochodowy od osób fizycznych (50%), rejestracja na wyższe uczelnie (36%) oraz akty stanu cywilnego (29%). Z kolei najniższy poziom rozwoju dotyczy usług z zakresu służby zdrowia (2%) i rejestracji zgłoszeń na policję (2%). Poziom udostępnienia usług publicznych w regionach jest nieco wyższy niż w administracji centralnej (34% wobec 33%). Najwięcej usług udostępnionych jest w województwie pomorskim (45%), natomiast najmniej w województwie śląskim (27%). Większość działań w tym zakresie prowadzona jest na szczeblu lokalnym, stąd duże zróżnicowanie stopnia dostępności usług w poszczególnych regionach (np. usługi eZdrowia – od 0% do 13%).

106. Stan rozwoju e-usług publicznych skierowanych do osób prawnych jest wyższy niż skierowanych do osób fizycznych (43% wobec 31%). Najwyższy wskaźnik dotyczy obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (100%), obsługi deklaracji celnych (100%) i podatku VAT (50%). O ile w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tak wysoki poziom rozwoju uwarunkowany jest regulacjami prawnymi, tak w przypadku dwóch pozostałych usług rozwój osiągnięty został głównie dzięki samodzielnym inicjatywom jednostek administracji publicznej poszczególnych województw. Na niskim poziomie utrzymuje się usługa uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska (25%) oraz rejestracji przedsiębiorstw (5%).

107. Większość urzędów administracji publicznej osiągnęła poziom informacyjny, który nie wymaga transformacji w wewnętrznym funkcjonowaniu urzędu i jest relatywnie łatwy do osiągnięcia. Na niskim poziomie rozwoju pozostają usługi transakcyjne wymagające projektowania procedur wewnętrznych, integracji rejestrów państwowych i baz danych, zmiany uregulowań prawnych oraz stworzenia nowych regulacji organizacyjnych, klasyfikacji oraz standardów. Także brak doświadczenia w zarządzaniu projektami elektronicznej administracji oraz brak wizji jej rozwoju skutkuje niskim poziomem rozwoju e-usług. 99,4% urzędów posiada dostęp do Internetu, jednak aż 80% urzędów gminnych łączy się z Internetem tylko za pomocą modemu[84]. Informatyzacja nie jest priorytetem odsetek urzędów, które przeznaczają nie więcej niż 1% budżetu na informatyzację wzrósł w 2005 r. do 56,6% (w 2004 r. było to 29% urzędów).

---

[82] *Łączność – Wyniki Działalności w 2003; 2002; 2001; 2000 roku*, GUS, Warszawa 2005.

[83] Dane w oparciu o badania *Web-based survey on electronic public services* przeprowadzone na zlecenie KE przez Capgemini, lipiec 2004 r.

[84] *Raport ARC Rynek i Opinia dla Ministerstwa Nauki i Informatyzacji*, wrzesień 2004.

1.22 Działania z zakresu e-gospodarki[85)]

108. Wyniki badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach przeprowadzonych w 2004 i 2005 r. pokazały, że poziom wskaźników obrazujących stopień wykorzystania komputerów i dostępu do Internetu w obydwu latach był wysoki.

109. W 2005 r. komputery wykorzystywało 93% przedsiębiorstw, a 88,9% posiadało dostęp do Internetu. Praktycznie wszystkie duże przedsiębiorstwa (z liczbą pracujących wynoszącą 250 osób i więcej) wykorzystywały komputery i miały dostęp do Internetu. Niemal wszystkie (99%) przedsiębiorstwa średnie (z liczbą pracujących wynoszącą od 50 do 249 osób) były wyposażone w komputery, a 98% z nich posiadało dostęp do Internetu. Liczba e-usług świadczonych dla obywateli, biznesu oraz ogólnych usług publicznych realizowanych *on-line* jest 2-3 krotnie niższa niż w krajach UE-15.

Wykres 1.22.1 Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w ogóle, w latach 2004 i 2005.

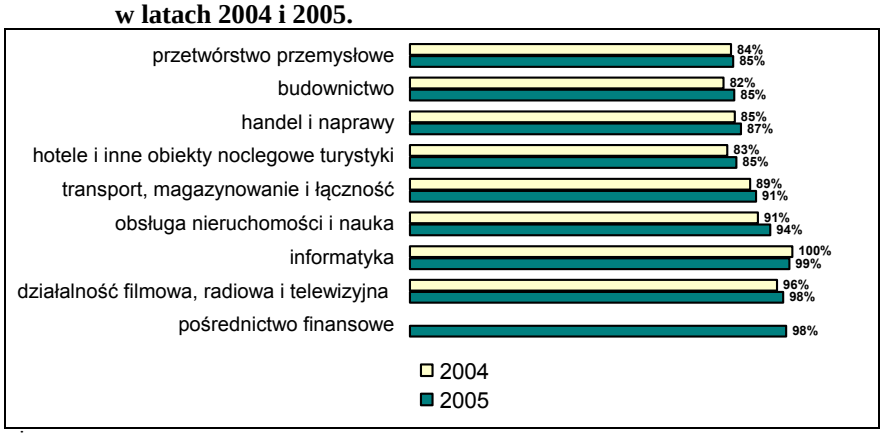

Źródło: Badanie GUS "*Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.*", http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/spoleczenstwo_informacyjne/index.htm, wykres nr 3.

110. W 2005 r. odsetek przedsiębiorstw, które łączyły się z Internetem poprzez modem analogowy spadł w porównaniu do roku ubiegłego o 9 punktów procentowych i wyniósł 43%. Przedsiębiorstwa zaczęły w większym stopniu inwestować w dostęp szerokopasmowy, którego wykorzystanie wzrosło w ciągu roku o 15 punktów procentowych i wyniosło również 43%.

111. W 2005 r. 38% pracujących w zbadanych przedsiębiorstwach wykorzystywało w swojej pracy komputer przynajmniej raz w tygodniu, w tym 27% używało komputera z dostępem do Internetu. Porównując te dane z rokiem ubiegłym wzrost ww. wskaźników wyniósł odpowiednio 5 i 6 punktów procentowych, co w liczbach bezwzględnych oznacza około 35 tysięcy pracujących.

112. Największy odsetek pracujących wykorzystujących komputery podczas pracy, wynoszący 41%, odnotowano w przedsiębiorstwach dużych, natomiast w przedsiębiorstwach małych i średnich – odpowiednio 36% i 35%. Wskaźnik pracujących wykorzystujących komputery z dostępem do Internetu nie różni się

[85)] *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r., GUS*, Warszawa 2005.

zbytnio w przedsiębiorstwach grupowanych według wielkości i waha się w granicach od 26% do 28%.

113. Analizując wyniki w przedsiębiorstwach według rodzajów działalności, najwyższy odsetek pracujących, którzy wykorzystywali komputery podczas swojej pracy, odnotowano w sekcji „Pośrednictwo finansowe" – 96%. Niewiele niższy odsetek (95%) można zaobserwować w dziale „Informatyka", tam jednak aż 91% pracujących korzystała z komputerów z dostępem do Internetu, podczas gdy w przedsiębiorstwach finansowych odsetek ten był prawie o połowę niższy – 47%.

114. Dane dotyczące wykorzystywania Internetu przez przedsiębiorstwa do kontaktowania się z administracją publiczną w 2005 r. wskazują na spadek wartości tego wskaźnika w stosunku do 2004 r. Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet do pozyskiwania informacji ze strony administracji publicznej wyniósł 52% i spadł w stosunku do 2004 r. o 5 punktów procentowych. W przypadku otrzymywania formularzy, np. podatkowych, wskaźnik utrzymał się na poziomie 47%. Odsetek przedsiębiorstw, które odsyłały wypełnione formularze do organów administracji publicznej przez Internet spadł o 8 punktów procentowych i w 2005 r. wyniósł 60% (68% w 2004 r.). Natomiast wykorzystanie Internetu do załatwiania całości spraw urzędowych wyłącznie drogą elektroniczną zmalało aż o 15 punktów procentowych osiągając poziom 16% (31% w 2004 r.).

Wykres 1.22.2 Odsetek przedsiębiorstw korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w 2004 i 2005 r.

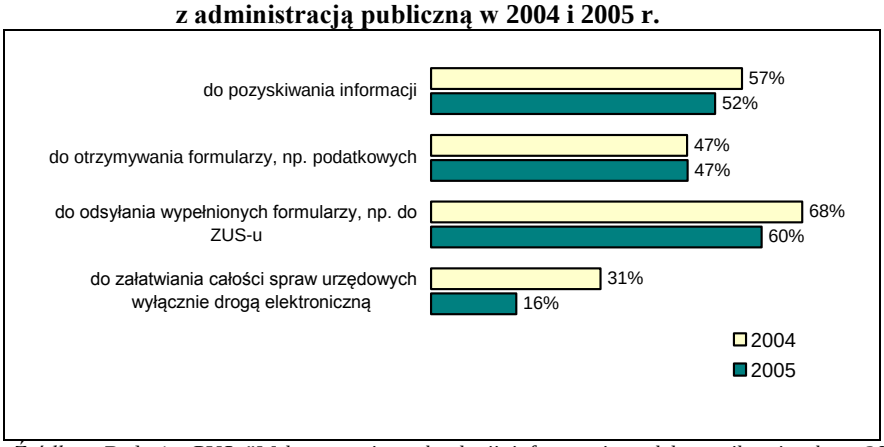

Źródło: Badanie GUS "*Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.*", http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/spoleczenstwo_informacyjne/index.htm, wykres nr 24.

115. Generalnie, w 2005 roku odsetek osób zamawiających lub kupujących przez Internet wzrósł w porównaniu z 2004 r., jednak nadal korzystanie z handlu elektronicznego nie jest zbyt popularne w naszym kraju. Najczęściej kupowane przy pomocy Internetu towary – książki i czasopisma – nabyło w tym roku niecałe 3% osób w wieku 16-74 lata, co jednak stanowi w liczbach bezwzględnych prawie dziewięćset tysięcy osób.

116. Całkowita wartość towarów i usług zamówionych lub kupionych przez Internet w 2005 r. przekroczyła miliard złotych. Dla porównania w 2004 r. mieszkańcy Polski w wieku 16-74 lata dokonali zakupów przez Internet na łączną kwotę prawie trzystu sześćdziesięciu milionów złotych.

117. W odniesieniu do przedsiębiorstw dokonujących zakupów przez Internet[86)], porównując lata 2003 i 2004, obserwujemy wzrost o 7 punktów procentowych odsetka przedsiębiorstw, które złożyły zamówienia przez Internet. W 2004 r. 17% wszystkich przedsiębiorstw wybrało tę formę dokonywania zakupów. Oznacza to, że do grupy ponad 6,8 tysiąca przedsiębiorstw dokonujących zamówień przez Internet w 2003 r. dołączyło 5,7 tysiąca przedsiębiorstw w 2004 r. Dokonywanie przez przedsiębiorstwa zapłaty w trybie bezpośrednim (*on-line*) za zrealizowane zamówienia złożone przez Internet nadal nie jest zbyt popularne, ale stopniowo upowszechnia się (wzrost z 3% do 5%).

118. W 2004 r. odsetek przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży przez Internet (nie licząc zamówień otrzymanych pocztą elektroniczną) oraz otrzymujących płatności *on-line* nie uległ istotnej zmianie w stosunku do 2003 r. i wyniósł odpowiednio 4% i 1%. W 2004 r. 4% zbadanych przedsiębiorstw małych, 6% przedsiębiorstw średnich i 8% dużych dokonało sprzedaży za pośrednictwem Internetu, w tym 1% przedsiębiorstw we wszystkich trzech klasach wielkości otrzymało także płatności przez Internet.

1.23 eObywatel

119. Techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2005 r. miało 30% wszystkich gospodarstw domowych w Polsce. Na terenach miejskich odsetek ten wyniósł 36%, a na wsi 19%. Wyraźne jest zróżnicowanie dostępu do Internetu w zależności od dochodów – 71% gospodarstw domowych o dochodach miesięcznych netto przekraczających 7200 zł posiadało dostęp do Internetu, podczas gdy przy dochodach poniżej 1440 zł – tylko 14%. Tylko 40% gospodarstw domowych posiada komputer – co w porównaniu do średniej dla nowych krajów członkowskich (55%)[87)] jest ciągle niesatysfakcjonującym wynikiem. Stopień wyposażenia w komputery zależy między innymi od wysokości dochodów. Ponad 86% gospodarstw o przeciętnych miesięcznych dochodach netto powyżej 7200 PLN posiadało komputer. Natomiast gospodarstwa o dochodach w przedziale 1441-3360 PLN i poniżej 1440 PLN miesięcznie były wyposażone w komputery znacznie rzadziej – odpowiednio: 48% i 21%.

120. Prawie połowa gospodarstw domowych mających techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2005 r. wykorzystywała łącza szerokopasmowe (pozwalające na przesyłanie danych z prędkością ponad 128 kb/s. Wśród dysponujących Internetem gospodarstw domowych o najwyższych miesięcznych dochodach netto 100% wykorzystywało łącza szerokopasmowe, podczas gdy w tych o najniższych miesięcznych dochodach netto – jedynie 50%. Zróżnicowanie jest widoczne również w zależności od miejsca zamieszkania: na terenach miejskich (zarówno w miastach powyżej, jak i poniżej 100 tys. mieszkańców) ponad połowa użytkowników Internetu wykorzystuje łącza szerokopasmowe, tymczasem na terenach wiejskich – tylko co czwarty użytkownik.[88] Według danych za 2004 r., poziom dostępu do Internetu

---

[86)] W badaniach wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach prowadzonych przez GUS, podobnie jak w innych krajach UE, do kategorii zamówień przez Internet nie zalicza się zamówień składanych pocztą elektroniczną. Zebrane informacje w tym zakresie odnoszą się do roku poprzedzającego rok przeprowadzenia badania, czyli 2003 i 2004 r.

[87)] Portal internetowy Eurostatu: http://epp.eurostat.cec.eu.int, zakładka Data, link 1 information society statistics, folder *Computers and the Internet in households and enterprises, Availability of Computers, Households.*

[88)] *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2005 r.*, GUS, Warszawa 2006.

w polskich gospodarstwach domowych (wówczas 26%) był niższy od średniego w UE-25, gdzie wynosił 43%. Dla porównania, najwyższy wskaźnik dostępu do Internetu w domu odnotowano w Danii (69%), a najniższy na Litwie (12%)[89].

121. W I kwartale 2005 r. 12% osób poszukiwało informacji na stronach internetowych administracji publicznej, 6% pobierało przez Internet formularze urzędowe, a 3% przesłało przez Internet wypełnione formularze[90].

[89] *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2004 r.*, GUS, Warszawa 2005.

[90] *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2005 r.*, GUS, Warszawa 2006.

2. ANALIZA SWOT

122. W analizie SWOT przyjęto założenie, że mocne i słabe strony stanowią charakterystykę sektorów przedsiębiorstw i nauki oraz obszaru społeczeństwa informacyjnego, z kolei szanse i zagrożenia rozwoju opisują czynniki zewnętrzne, mające wpływ na te trzy obszary gospodarki polskiej.

123. Mocne strony służą wskazaniu tych elementów, które w rzeczywistości stanowią o przewadze sektorów i to na nich będzie się opierała realizacja PO IG. Natomiast, słabe strony wskazują na problemy i braki, które w wyniku realizacji PO IG powinny zostać usunięte lub ograniczone.

124. Szanse to zjawiska występujące w otoczeniu sektorów przedsiębiorstw i nauki oraz obszaru społeczeństwa informacyjnego, które zostaną wykorzystane do osiągnięcia celów ogólnego i szczegółowych PO IG. Zagrożenia warunkowane są czynnikami zewnętrznymi. Realizacja PO IG powinna przyczynić się do ograniczenia ich oddziaływania na te sektory.

MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
a) Dynamiczny wzrost sprzedaży produktów i usług przedsiębiorstw działających w Polsce na rynkach UE-25 po 1 maja 2004 r. b) Duża zdolność dostosowawcza krajowych firm do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych prowadzenia działalności gospodarczej, a w szczególności do konkurowania na JRE (pomimo rosnących kosztów pracy) c) Znaczący potencjał ekonomiczny polskiej gospodarki d) Zmieniająca się struktura BIZ na rzecz inwestycji typu *greenfield* (realizowanych od podstaw) e) Atrakcyjna lokalizacja inwestycji zagranicznych dla niektórych obszarów działalności (w tym również w obszarach działalności innowacyjnej) f) Duża podaż wykształconych pracowników g) Duży i niemalejący udział badaczy w ogólnej liczbie zatrudnionych w działalności B+R w jednostkach naukowych h) Wzrastająca liczba doktoratów i liczba zatrudnionych ze stopniem doktora w	a) Niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie b) Niewielki udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej c) Wysoki stopień zużycia środków trwałych w przedsiębiorstwach oraz wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej d) Niski poziom nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw, w szczególności MSP e) Niedostateczny rozwój sektora usług f) Niski poziom produktywności przedsiębiorstw działających w Polsce (w porównaniu do krajów UE-15) g) Niewystarczająca znajomość marki „Polska" oraz marek handlowych i firmowych h) Niski poziom umiędzynarodowienia krajowych przedsiębiorstw (brak jednolitego, systemowego wsparcia) i) Niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami

sektorze B+R i) Stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana infrastruktura informatyczna nauki j) Ustalone otoczenie prawne informatyzacji administracji – ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. *o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*[91)] wraz z aktami wykonawczymi k) Prowadzone w formie elektronicznej rejestry referencyjne administracji l) Rosnąca grupa przedsiębiorców stale wykorzystująca techniki teleinformatyczne w działalności gospodarczej(sprzedaż przez Internet, kontakty biznesowe, strony www) m) Wysokie zainteresowanie i znajomość technologii informacyjnych wśród młodych ludzi n) Nowoczesny system publicznych punktów dostępu do Internetu	naukowymi j) Niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami k) Niedostosowanie systemu instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorców oraz sfery B+R l) Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw oraz niska skłonność do innowacyjności m) Niska świadomość w zakresie konieczności konkurowania poprzez zastosowanie innowacyjnych rozwiązań n) Ograniczona dostępność kapitału zewnętrznego na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, zwłaszcza MŚP (w szczególności utrudniony dostęp do zewnętrznego finansowania przedsięwzięć innowacyjnych w początkowych etapach wzrostu) o) Brak kształtowania pro-innowacyjnych i pro-przedsiębiorczych postaw na uczelniach polskich p) Niedostateczne nasycenie sektora przedsiębiorstw nowoczesnymi technologiami, w tym technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi q) Niski poziom wynalazczości oraz niski poziom świadomości i wykorzystania praw własności intelektualnej w gospodarce r) Niedopasowanie prowadzonych prac B+R do potrzeb przedsiębiorstw (m.in. powodowane niechęcią znacznej części kadr naukowych w tym zakresie) s) Niewielka liczba udzielonych patentów t) Niski poziom nakładów ogółem na B+R, w tym dużo niższy niż optymalny poziom nakładów pozabudżetowych u) Nieefektywna struktura finansowania budżetowego działalności B+R (przewaga finansowania podmiotowego nad projektowym, relatywnie niski poziom

[91)] Dz. U. Nr 64 poz. 565, z późn. zm.

	nakładów budżetowych na badania stosowane i prace rozwojowe v) Niekorzystna struktura wiekowa pracowników naukowych w) Niewłaściwa struktura organizacyjna sektora B+R oraz rozdrobnienie struktury podmiotowej sektora B+R x) Małe doświadczenie polskich zespołów w realizacji dużych międzynarodowych projektów badawczych y) Niski poziom rozwoju infrastruktury informatycznej, w szczególności na obszarach wiejskich z) Niska dostępność i niski poziom rozwoju usług eAdministracji, aa) Nieadekwatnie niski udział polskich treści w światowym Internecie bb) Przestarzałe i rozproszone rejestry publiczne cc) Niedostateczny rozwój infrastruktury teleinformatycznej kraju
SZANSE ROZWOJU	**ZAGROŻENIA ROZWOJU**
a) Członkostwo Polski w UE oraz związany z tym wzrost atrakcyjności i wiarygodności Polski b) Otwartość gospodarki i możliwość łatwego przemieszczania dóbr i kapitału c) Intensyfikacja działań mających na celu realizację priorytetów Strategii Lizbońskiej d) Koncentracja pomocy z funduszy UE na inwestycjach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy e) Dostęp do osiągnięć światowych w zakresie przedsiębiorczości i innowacji f) Korzystny trend zmian struktury sektorowej gospodarki w kierunku wzrostu udziału sektora usług w tworzeniu PKB g) Stworzenie spójnego systemu otoczenia biznesu dostosowanego do potrzeb	a) Wysoki deficyt budżetu państwa w relacji do PKB (z jednoznaczną tendencją do obniżania wartości w nadchodzących latach) b) Pogorszenie światowej koniunktury, w tym w szczególności w UE, co może wpłynąć na spowolnienie dynamiki wzrostu gospodarczego c) Niska siła nabywcza polskiego społeczeństwa ograniczająca popyt na usługi teleinformatyczne d) Struktura kwalifikacji zawodowych niedopasowana do potrzeb gospodarki e) Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej f) Niestabilne i nieprzejrzyste otoczenie prawne

przedsiębiorców, w tym w szczególności do potrzeb firm innowacyjnych h) Wzrastająca wydajność pracy i) Napływ inwestycji zagranicznych do obszarów wysokich technologii opartych na działalności badawczo-rozwojowej j) Poprawa otoczenia instytucjonalno – prawnego prowadzenia działalności gospodarczej k) Przyśpieszenie modernizacji i poprawa efektywności sektorów w wyniku sprawniejszego transferu rozwiązań innowacyjnych l) Wzmocnienie sieci naukowych i konsorcjów naukowo-przemysłowych oraz platform technologicznych m) Udział Polski w budowie Europejskiej Przestrzeni Badawczej n) Rozpoczęta kompleksowa reforma publicznego sektora B+R o) Restrukturyzacja i konsolidacja najlepszych jednostek naukowych i zespołów naukowców wokół priorytetowych wieloletnich i strategicznych programów badawczych p) Rozwój Narodowego Systemu Innowacji poprzez prowadzenie spójnej polityki w zakresie innowacji q) Wdrażanie Regionalnych Strategii Innowacyjnych stymulujące budowę regionów wiedzy r) Rozwój usług w oparciu o dobrze wykwalifikowaną kadrę pracowniczą s) Wzrost dostępności usług *on-line* dla obywateli i przedsiębiorstw oraz wzrost zainteresowania tymi usługami t) Rosnące zaangażowanie polskich podmiotów w europejskie programy IST u) Spadek cen połączeń telefonicznych i dostępu do Internetu spowodowany rozwojem technologicznym i wzrostem	g) Przeregulowanie procesów gospodarczych h) Nieprzyjazna przedsiębiorcom administracja i) Trudności związane z restrukturyzacją wybranych gałęzi przemysłu j) Pomoc publiczna ukierunkowana na sektory schyłkowe k) Nieelastyczny rynek pracy i wysokie pozapłacowe koszty zatrudnienia, niesprzyjające podejmowaniu własnej działalności gospodarczej l) Brak postaw proinnowacyjnych wśród przedsiębiorców m) Odpływ najlepiej wykształconej i doświadczonej siły roboczej (*brain drain*) n) Niski poziom bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym o) Brak konsekwencji w realizacji polityki zwiększenia nakładów na B+R, skutkującej utrzymywaniem się niskiego poziomu środków ustalanych w budżecie państwa na naukę (brak efektu dźwigni) i zbyt małego finansowania pozabudżetowego prac B+R p) Niezdolność uczelni wyższych i innych jednostek naukowych do reorientacji prowadzonych badań na potrzeby gospodarki q) Brak postaw przedsiębiorczych wśród naukowców r) Poważne zagrożenie wykluczeniem informacyjnym, zwłaszcza na obszarach wiejskich i w grupach społecznie zagrożonych s) Bariera językowa powodująca konieczność tłumaczenia polskich treści w Internecie t) Zbyt wolne tempo rozwoju usług z zakresu e-administracji u) Brak doświadczenia w zarządzaniu projektami informatycznymi w administracji

konkurencyjności sektora v) Przewidywany na lata 2010-2015 rewolucyjny rozwój technologii informatycznych w) Wzrost zainteresowania technikami teleinformacyjnymi wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym (m.in. osoby starsze, osoby niepełnosprawne, młodzież z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym) x) Rozwój cyfrowych technologii komunikacyjnych	

3. OCENA EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA WSPARCIA KRAJOWEGO I ZAGRANICZNEGO DLA SEKTORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LATACH 2000-2006

3.1 Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw

125. Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw udzielane jest w Polsce przede wszystkim w dwóch formach – pomocy publicznej oraz finansowania działalności instytucji otoczenia biznesu. Pomoc publiczna stanowi zasadniczą część udzielanego wsparcia.

126. W okresie 2000 – 2005, za wyjątkiem 2003 r., gdy wartość udzielonej pomocy publicznej wyniosła 3,5% PKB, wartość pomocy mieściła się w przedziale od 0,5% PKB w 2005 r. do 1,9% PKB w 2004 r.

Tabela 3.1.1 Wartość udzielonej pomocy publicznej (w mln PLN)[92)].

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogólna wartość udzielonej pomocy	7 712,0	11 194,8	10 277,6	28 627,5	16 400,6	4 795,1
Wartość pomocy z wyłączeniem transportu	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	8 809,3	3 646,2
Udział wartości pomocy w PKB	1,1%	1,5%	1,3%	3,5%	1,9%	0,5%
Udział wartości pomocy w PKB z wyłączeniem transportu	brak danych	brak danych.	brak danych	brak danych	1,0%	0,4%

Źródło: Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2004 r., UOKiK, Warszawa 2004.

127. Szczególnie wysoki poziom pomocy publicznej w 2003 r. jest przede wszystkim wynikiem udzielenia 17,5 mld zł pomocy na restrukturyzację górnictwa.

128. Struktura pomocy publicznej udzielanej w Polsce w latach 2000-2004 była niekorzystna. Z łącznej kwoty około 16,4 mld zł pomocy udzielonej w 2004 r. zaledwie około 11% (blisko 1,7 mld zł) było przeznaczone na cele rozwojowe (pomoc regionalna, pomoc horyzontalna na rozwój MSP, na B+R, na tworzenie miejsc pracy). Natomiast pozostałe około 89% pomocy (tj. blisko 14,2 mld zł) przeznaczono na restrukturyzację lub utrzymanie poszczególnych sektorów, w szczególności górnictwa węgla kamiennego, kolei, przemysłu stoczniowego. W 2005 r. w strukturze pomocy publicznej odnotowano korzystne zmiany. Pomoc na cele rozwojowe stanowiła blisko 54% ogółu pomocy publicznej.

129. Dostrzegalny jest pozytywny trend polegający na systematycznym wzroście wartości pomocy regionalnej (od 48 mln zł w 2001 r. do 764 mln zł w 2005 r.) oraz jej udziału w pomocy publicznej ogółem (od 0,4% w 2001 r. do 21,0% w 2005 r.). Podstawowym źródłem rosnącej wartości pomocy regionalnej są zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Od 2005 r. coraz większą rolę odgrywa również pomoc regionalna udzielana przedsiębiorcom

[92)] Dane przedstawione w tabeli nie uwzględniają pomocy udzielanej przedsiębiorcom w oparciu o środki pochodzące z UE (środki programów przedakcesyjnych i programów operacyjnych 2004-2006), która formalnie nie stanowi pomocy publicznej.

w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich (przede wszystkim SPO-WKP).

130. W 2004 r. nastąpił także dynamiczny wzrost udzielonej pomocy horyzontalnej, tak w ujęciu ilościowym (z 2 840,8 mln zł w 2003 r. do 4 453,1 mln zł w 2004 r.), jak i w ujęciu ogólnym (w 2003 r. stanowiła 10% ogólnej wartości udzielonej pomocy, natomiast w 2004 r. było to już 50,5 % udziału w ogólnej wartości). Jednakże należy podkreślić, że znaczącą część pomocy horyzontalnej stanowi pomoc na restrukturyzację (3 597,2 mln zł, tj. około 81% w 2004 r.). Wynika to w głównej mierze z powodu realizacji postanowień tak zwanej ustaw antykryzysowych (ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r.*o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców*[93)] oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. *o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy*[94)]**.** W 2005 r., ze względu na realizację programów z funduszy strukturalnych, pomoc horyzontalna na MSP, szkolenia, B+R oraz tworzenia miejsc pracy znacząco wzrosła.

131. Najczęstszą formą udzielania pomocy publicznej są uszczuplenia wpływów do budżetu państwa, głównie poprzez ulgi podatkowe i umorzenia, stanowiące od 52,7% (w 2000 r.) do 90,3% (w 2003 r.) udzielonej pomocy. Bezpośrednie wydatki publiczne, np. dotacje, stanowią nadal poniżej 50% udzielonej pomocy. W 2005 r. po raz pierwszy od 8 lat zdecydowanie więcej pomocy udzielono w formie bezpośrednich wydatków (77,1%) niż w formie uszczuplenia wpływów do budżetu (22,9%).

3.2 Analiza i ocena wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki[95)]

132. Wsparcie publiczne w zakresie B+R, realizowane ze środków budżetowych dotyczy finansowania działań na rzecz realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, w szczególności badań naukowych, prac rozwojowych oraz innych zadań szczególnie ważnych dla realizacji tej polityki. Środki finansowe na naukę przeznacza się przede wszystkim na dofinansowanie działalności statutowej jednostek naukowych, inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych, projektów celowych realizowanych przez przedsiębiorstwa (co stanowi pomoc publiczną) i jednostki naukowe, współpracy naukowej z zagranicą, działalności wspomagającej badania oraz programów lub przedsięwzięć dotyczących między innymi rozwoju młodych kadr nauki, czy wspierania jednostek organizacyjnych działających na rzecz współpracy między nauką i gospodarką.

133. Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w całkowitych wydatkach budżetu państwa systematycznie spada. Proces ten, za okres 2000-2005 został zilustrowany na wykresie 3.2.1.

[93)] Dz. U. Nr 155, poz. 1287, z późn. zm.
[94)] Dz. U. Nr 213, poz. 1800, z późn. zm.
[95)] Dane w rozdziale 3.2 pochodzą ze *Sprawozdań z wykonania budżetu, część 28 - Nauka* za lata 2000-2005, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

Wykres 3.2.1 Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w wydatkach budżetu państwa w latach 2000-2005.

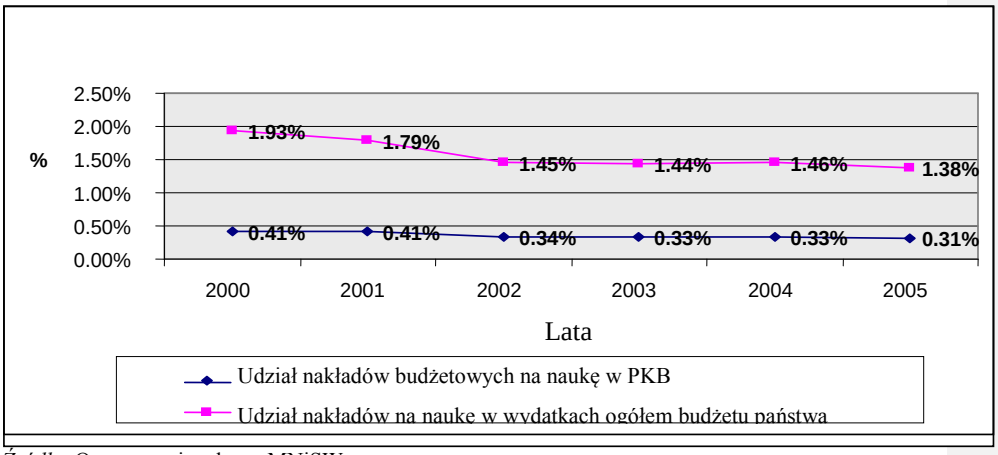

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

Tabela 3.2.1 Nominalne nakłady budżetowe na naukę w latach 2000-2005 (w mln PLN).

Rok	2000	2001	2002	2003	2004[96)]	2005
Nominalne nakłady budżetowe na naukę	2 916,8	3 089,9	2 661,5	2 729,2	2 893,8	2 901,1

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

134. Również struktura wydatkowania środków budżetowych na naukę przedstawia się niekorzystnie: dominuje w niej dotacja podmiotowa dla jednostek naukowych, mniejszy zaś udział stanowi finansowanie działań rozwojowych, takich jak np. realizacja projektów celowych, których wyniki mogą mieć zastosowania praktyczne w gospodarce czy inwestycji służących potrzebom badań naukowych.

135. Dane przestawione poniżej wskazują, że w strukturze wydatków budżetowych na naukę dotacja podmiotowa, przeznaczana głównie na finansowanie tak zwanej podstawowej działalności statutowej jednostek naukowych, stanowi w analizowanym okresie średnio aż 64,4% całkowitych wydatków budżetowych na naukę.

Wykres 3.2.2 Struktura wydatków w dziale 730-Nauka, części budżetowej 28-Nauka w latach 2000-2005 r. (w wartościach nominalnych w tys. PLN)[97)].

[96)] W latach 2004-2005 łączne nakłady budżetowe na naukę obejmowały oprócz środków ujętych w części 28-Nauka również środki przekazana do budżetów wojewodów na zadania i programy współfinansowane z funduszy strukturalnych.

[97)] W tys. zł oraz w stosunku do kwoty całkowitych wydatków na naukę. Dane ujęte w tabeli dotyczą nakładów na naukę ujętych w części 28, będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw nauki.

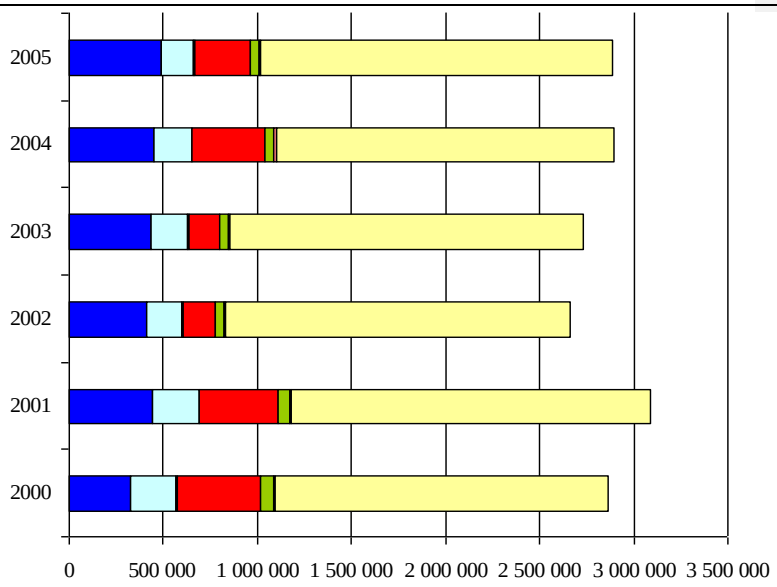

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Dotacja podmiotowa	1 766 076	1 908 487	1 829 896	1 873 953	1 793 042	1 870 351
Pozostała działalność	11 057	8 090	8 529	10 028	9 985	10 514
Działalność wspomagająca badania	73 322	67 329	46 242	47 325	50 436	48 275
Inwestycje	436 795	413 463	175 100	163 926	387 595	296 968
Współpraca naukowo-techniczna z zagranicą	8 950	619	629	1 982	2 567	2 480
Projekty celowe	238 409	246 029	188 028	198 530	197 043	171 643
Projekty badawcze	329 534	445 912	413 042	433 427	451 113	489 427

w tys. PLN

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

136. Jednocześnie udział środków przeznaczonych na realizację projektów badawczych[98)] w całkowitych wydatkach jest niezadowalający; stanowi średnio zaledwie 15,3%, choć nieznacznie rośnie[99)].

[98)] Niniejsza analiza nie przedstawia środków wydatkowanych na projekty badawcze rozwojowe z uwagi na fakt, iż pierwszy konkurs na realizację tych projektów został ogłoszony dopiero w 2006 r.

[99)] Finansowanie projektów badawczych (zgodnie z ustawą z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki* (Dz. U. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm. przed nowelizacja z dnia 15 czerwca 2007 r.) obejmuje: projekty zamawiane (o tematyce ustalonej w krajowym programie ramowym lub programie wieloletnim), własne (ich tematy są proponowane przez naukowców, mających realizować projekt), rozwojowe (tematy proponowane przez naukowców, wynik powinien stanowić podstawę do zastosowań praktycznych), promotorskie oraz specjalne (będące częścią międzynarodowych programów, nie podlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych). W myśl ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o Komitecie Badań Naukowych* (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389, z późn. zm.) finansowanie projektów badawczych dotyczyło finansowania na podstawie konkursu zadania badawczego, podejmowanego indywidualnie lub przez zespoły naukowe, o tematyce zgłaszanej przez wykonawcę projektu lub zamawianej przez Komitet lub jego przewodniczącego. A zatem w poprzednim stanie prawnym finansowanie to nie dotyczyło projektów rozwojowych oraz specjalnych.

137. Jeśli chodzi o wydatki budżetu nauki na projekty badawcze zamawiane (PBZ) oraz części badawcze programów wieloletnich w wartościach nominalnych w latach 2000-2005, a także udział wydatków na te projekty w ogóle wydatków na badania naukowe, to kształtowały się one następująco:

Wykres 3.2.3 Wydatki z budżetu nauka na PBZ oraz części badawcze programów wieloletnich w wartościach nominalnych oraz w wydatkach ogółem na projekty badawcze (w %).

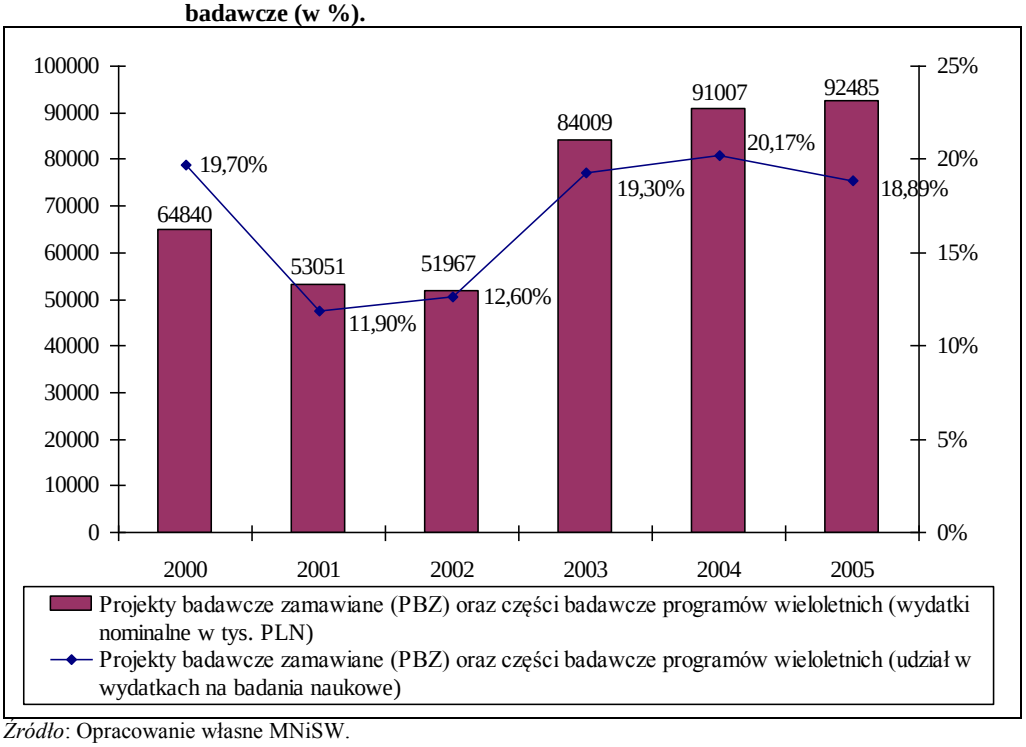

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

138. Przedstawione dane wskazują na niski udział w ostatnim pięcioleciu realizacji projektów badawczych zamawianych w całkowitej wielkości projektów badawczych. Projekty te są instrumentami realizacji przez ministra właściwego do spraw nauki polityki naukowej i naukowo-technicznej, poprzez ukierunkowywanie badań na dziedziny i dyscypliny naukowe, które mogą mieć duży wpływ na szybki rozwój gospodarczy kraju i budowę gospodarki opartej na wiedzy.

139. Także finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą ze środków budżetowych, obejmujące przede wszystkim badania naukowe lub prace rozwojowe będące częścią programów badawczych UE albo innych międzynarodowych programów badawczych (współfinansowanych z zagranicznych środków finansowych nie podlegających zwrotowi), pozostaje na bardzo niskim poziomie i wykazuje tendencję spadkową. W 2005 r. w strukturze wydatków na finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą aż 52,3% stanowiły składki do organizacji międzynarodowych, podczas gdy uczestnictwo w programach UE wraz z działalnością wspomagającą to uczestnictwo tylko 34,68%.

140. Jeszcze mniejszy jest udział wydatków na realizację projektów celowych[100)], których wyniki mają bezpośrednie zastosowanie w praktyce gospodarczej (w analizowanym okresie średnio 7,2% całkowitych wydatków budżetowych na naukę) i systematycznie spada, w 2005 r. zniżając się do poziomu zaledwie 5,93%.

141. Jak wynika z diagnozy stanu w obszarze B+R, finansowanie budżetowe charakteryzuje również niski udział wydatków na inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych[101)], a ponadto system ich dofinansowania, który charakteryzuje znaczne rozproszenie. Skutkuje to niskim poziomem doposażenia jednostek naukowych i towarzyszącym mu wysokim stopniem zużycia aparatury naukowo-badawczej, ograniczając możliwości prowadzenia badań naukowych na światowym poziomie.

Wykres 3.2.4 Struktura finansowania inwestycji służących potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych w latach 2000-2005.

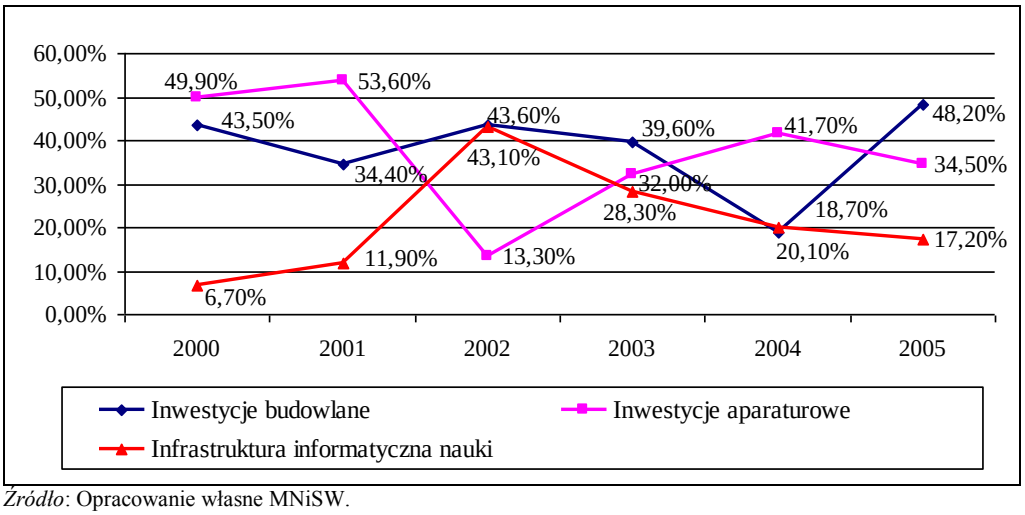

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

3.3 Wsparcie ze środków europejskich

3.3.1 Wsparcie przedsiębiorstw w ramach programów przedakcesyjnych

142. Istotnym źródłem finansowania projektów rozwojowych przedsiębiorstw w okresie przedakcesyjnym oraz na początkowym etapie członkostwa Polski w UE była pomoc udzielana w ramach programów przedakcesyjnych: Phare oraz SAPARD. Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie dotyczące wsparcia przekazanego sektorowi

[100)] Zgodnie z ustawą z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki* (przed nowelizacją z dnia 15 czerwca 2007 r.) projekt celowy jest przedsięwzięciem przewidzianym do realizacji w ustalonym okresie, na określonych warunkach przez uprawnione podmioty obejmującym badania stosowane, prace rozwojowe, badania przemysłowe lub badania przedkonkurencyjne.

[101] Finansowanie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych na gruncie ustawy z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki* obejmuje: inwestycje budowlane, zakup obiektów budowlanych, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych, rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki; udział w przedsięwzięciu inwestycyjnym podejmowanym na podstawie umowy międzynarodowej.

przedsiębiorstw w ramach programów Phare w latach 1999 – 2005 i SAPARD do końca 2005 r.

Tabela 3.3.1.1 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu Phare w latach 2000-2003 (w mln EUR).

Tytuł projektu	Kwota alokowana	Kwota zakontraktowana	Kwota wydatkowana
PHARE 2000 Rozwój MSP	30,1	29,9	27,1
PHARE 2001 Promocja Rozwoju MSP	55,1	55,1	44,4
PHARE 2002 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,0	10,5	6,4
PHARE 2002 Przedsiębiorczość w Polsce – Regionalny program wsparcia MSP	24,6	24,6	16,3
PHARE 2003 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,5	8,5	0,000
PHARE 2003 Regionalny Program Wsparcia MSP	22,8	19,8	6,252

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, opracowanie własne, Warszawa 2006.

Tabela 3.3.1.2 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu SAPARD do 31.12.2005 (w mln EUR).

Nazwa działania / schematu	Kwota alokowana	Kwota zakontraktowana	Kwota wydatkowana
Tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich	361,5	343,4	212,6

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, opracowanie własne, Warszawa 2006.

143. Pełna ocena wielkości, a zwłaszcza efektywności pomocy udzielonej w ramach Phare i SAPARD nie jest jeszcze możliwa. Kontraktowanie w ramach programów Phare zostało zakończone w listopadzie 2005 r., nadal trwa realizacja przez przedsiębiorstwa kilku tysięcy projektów finansowanych środkami Phare edycji 2002 i 2003. Tym niemniej należy stwierdzić, że programy Phare, zwłaszcza te realizowane w ramach tzw. Nowej Orientacji (począwszy od Phare 2000), były pierwszymi realizowanymi na szeroką skalę programami prorozwojowej pomocy dla przedsiębiorców, zwłaszcza z sektora MSP. Programy te, niezależnie od osiągania właściwych im celów, przyczyniły się w istotny sposób do budowania umiejętności efektywnego udzielania (po stronie administracji) i wykorzystywania (po stronie przedsiębiorców) prorozwojowej pomocy publicznej, z zastosowaniem standardów europejskich.

3.3.2 Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

144. Dzięki wsparciu z funduszy strukturalnych UE oraz opracowanym dla jego wykorzystania instrumentom, począwszy od 2004 r.[102)] nastąpił znaczny wzrost nakładów na działania skierowane bezpośrednio oraz pośrednio do sektora przedsiębiorstw. W ramach poszczególnych programów operacyjnych dostępne jest wsparcie m.in. na: nowe inwestycje, działania innowacyjne, wzrost zatrudnienia, doradztwo, szkolenia, inwestycje proekologiczne oraz w zakresie BHP, a także na internacjonalizację przedsiębiorstw oraz działania marketingowe.

145. Najbardziej kompleksowy system wsparcia dla przedsiębiorców zapewnia SPO-WKP. Jest on adresowany zarówno do instytucji otoczenia biznesu, jak też bezpośrednio do przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MSP. Celem SPO-WKP jest poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na terenie Polski w warunkach JRE poprzez stworzenie silnego otoczenia instytucjonalnego wspierającego działalność przedsiębiorstw oraz przekształcanie gospodarki w gospodarkę opartą na innowacyjnych przedsiębiorstwach. Dla osiągnięcia wyznaczonego w SPO-WKP celu zaplanowano dwa priorytety: rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności przez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu oraz bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw.

146. Wsparcie sektora przedsiębiorstw w ramach SPO-WKP uzupełniają:

    i. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, wspierający sektor przedsiębiorstw na poziomie regionalnym, przez udzielanie pomocy mikroprzedsiębiorcom oraz przez promocję przedsiębiorczości w środowiskach lokalnych;

    ii. Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, wspierający przedsiębiorstwa z sektora rolno-spożywczego działające w obszarze przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych objętych Załącznikiem I do Traktatu WE oraz działania z zakresu usług związanych z turystyką i wypoczynkiem;

    iii. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich zapewniający wsparcie ukierunkowane na pomoc osobom bezrobotnym, zamierzającym rozpocząć własną działalność gospodarczą, na promocję przedsiębiorczości (zwłaszcza wśród kobiet, młodzieży oraz osób niepełnosprawnych), a także na wzmocnienie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw;

    iv. Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb, obejmujący działania skierowane do sektora rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego oraz przetwórstwa rybnego.

147. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania funduszy strukturalnych można stwierdzić, iż działania skierowane do przedsiębiorców cieszą się dużym zainteresowaniem. W ramach SPO-WKP najwięcej wniosków wpłynęło do działania 2.3, w ramach którego mali i średni przedsiębiorcy mogą uzyskać dofinansowanie na nowe inwestycje.

[102)] Z uwagi na przyjęte haromonogramy uruchamiania poszczególnych działań w ramach programów operacyjnych oraz przyjęte procedury wyboru projektów, udzielanie pomocy (to jest podpisywanie umów o dofinansowanie) na dużą skalę rozpoczęło się w 2005 r.

148. Ogółem do końca czerwca 2007 r. w ramach SPO – WKP oferującego bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw złożono 47 533 wnioski o dofinansowanie, z czego 21 677 wniosków w ramach działania 2.3. W przypadku działań inwestycyjnych wartość wnioskowanego dofinansowania dla wniosków poprawnych pod względem formalnym wielokrotnie przewyższała alokację, przekraczając ją aż czterokrotnie w działaniu 2.3.

149. Ogółem wartość zgłoszonych przez przedsiębiorców wniosków wyniosła do końca czerwca 2007 r, ponad 13 mld zł, przewyższając wartość dostępnych środków niemal czterokrotnie. Skalę zainteresowania działaniami skierowanymi dla przedsiębiorców w ramach poszczególnych programów operacyjnych ilustruje poniższa tabela.

Tabela 6.3.2.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla sektora przedsiębiorstw zaalokowanych na lata 2004-2006 oraz przyznanych w latach 2004-2005 w ramach poszczególnych programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE. (Stan na koniec czerwca 2007 r.).

PO	Numer priorytetu/ działania	Alokacja (PLN)	Wartość wnioskowanego wsparcia (PLN)	Alokacja/ wartość wniosków	Wartość podpisanych umów (PLN)	Alokacja/ wartość umów
SPO WKP	2.1	48 284 045	101 601 800,47	210,43%	47 550 287,73	98,48%
	2.2	995 066 446	7 913 695 591,81	795,29%	886 565 755,63	89,10%
	2.3	1 128 186 639	4 051 332 216,16	359,10%	1 123 817 544,42	99,61%
	2.4	559 607 159	965 250 537,01	172,49%	568 377 381,86	101,57%
ZPORR	3.4	213 662 797	528 719 406,15	247,46%	198 669 615,26	92,98%
SPO RZL	1.2	753 115 042	751 627 134,03	99,80%	859 963 289,00	114,19%
	1.4	288 852 001	600 300 542,78	207,82%	300 288 838,46	103,96%
	1.6	247 819 759	522 314 501,83	210,76%	257 941 356,90	104,08%
	2.3	718 508 834	3 529 402 472,46	491,21%	723 421 056,26	100,68%
SPO ROL	1.1.	1 251 096 636	1 562 487 288,58	124,89%	1 234 343 593,08	98,66%
	1.5.	1 257 445 600	1 835 176 220,41	145,94%	1 361 919 666,53	108,31%
	2.4.	236 527 664	317 147 255,80	134,08%	217 567 856,93	91,98%
	2.6.	124 616 401	163 077 907,41	130,86%	115 771 104,75	92,90%
SPO RYBY	3.1.	19 108 336	15 034 182,67	78,68%	5 238 687,00	27,42%
	3.2.	32 927 393	39 092 516,60	118,72%	30 907 761,29	93,87%
	3.4.	219 850 950	175 864 349,43	79,99%	140 175 155,43	63,76%
	3.5.	483 752	336 657,35	69,59%	336 657,35	69,59%
	4.3.	12 260 200	3 573 936,79	29,15%	2 905 114,23	23,70%
	4.5.	22 838 757	7 286 245,88	31,90%	6 268 231,35	27,45%
RAZEM		**8 130 258 411**	**23 083 320 763,62**	**283,92%**	**8 082 028 953,46**	**99,41%**

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2007 r.

3.4 Wsparcie otoczenia biznesu.

150. Rozwój sektora przedsiębiorstw jest stymulowany nie tylko przez bezpośrednie wsparcie samych przedsiębiorców, ale także przez wsparcie szeroko rozumianego otoczenia biznesu. Najwięcej działań mających na celu wzmocnienie i rozwój różnego typu instytucji otoczenia biznesu (między innymi centrów i ośrodków transferu technologii, parków naukowo-technologicznych i przemysłowych, inkubatorów technologicznych oraz instytucji sfery B+R, funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, funduszy kapitału zalążkowego) przewidziano w ramach SPO-WKP. Działania te mają na celu pobudzenie przedsiębiorczości oraz działalności innowacyjnej poprzez dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach, przygotowanie nowoczesnej infrastruktury dla prowadzenia działalności gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości przez wzmocnienie powiązań między sektorem B+R a przedsiębiorstwami, zwiększanie sprawności wdrażania i komercjalizacji innowacji, w tym transfer technologii oraz zwiększanie dostępu i zakresu korzystania z usług publicznych *on-line*.

151. Działania skierowane do instytucji otoczenia biznesu cieszą się dużym zainteresowaniem wnioskodawców. Spośród 1113 poprawnych formalnie wniosków zatwierdzonych zostało 527. Wartość zatwierdzonych projektów (łącznie z projektami znajdującymi się na listach rezerwowych) na poziomie 2,7 mld zł przewyższa o 12% wartość dostępnych środków. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie działań w ramach SPO-WKP skierowanych do instytucji otoczenia biznesu wraz z alokowanymi dla poszczególnych rodzajów wsparcia kwotami.

Tabela 3.4.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla instytucji otoczenia biznesu zaalokowanych na lata 2004-2006 oraz przyznanych w latach 2004-2006 w ramach SPO-WKP, z uwzględnieniem rodzaju wsparcia (w mln EUR).

LP.	RODZAJ / WSPARCIA	Kwota zaalokowana na lata 2004-2006	Wartość wsparcia dla zatwierdzonych projektów objętych umowami[103)]
1.	Wzmocnienie instytucji (oraz ich sieci) wspierających działalność przedsiębiorstw, w tym w ramach KSU.	37,6	38,4
2.	Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw - dokapitalizowanie funduszy mikro-pożyczkowych, poręczeń kredytowych oraz kapitału zalążkowego.	203,8	205,8
3.	Wsparcie dla parków przemysłowych i naukowo-technologicznych oraz inkubatorów technologicznych – w tym przedsiębiorczości akademickiej.	168,1	178,8
4.	Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką – wsparcie dla instytucji oraz organizacji sfery B+R (także ich sieci, konsorcjów) oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość oraz innowacyjność	121,8	119,9

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2006 r. Uzupełnienie SPO-WKP oraz Informacja miesięczna nt. stanu realizacji SPO-WKP, stan na dzień 27.10.2006.

[103)] Stan na dzień 6.07.2007 r.

3.5 Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki

152. Wsparcie dla sektora nauki dostępne jest w ramach działania 1.4. SPO-WKP i dotyczy dofinansowania projektów celowych realizowanych przez przedsiębiorstwa samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, a także przez CZT (poddziałania 1.4.1. i 1.4.4.), inwestycji (poddziałania 1.4.2. i 1.4.3.) oraz projektów badawczych i celowych w obszarze foresight (podziałanie 1.4.5.).

153. Na realizację tego działania przeznaczone zostały fundusze z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 88,85[104)] mln euro. Od początku uruchomienia Programu do dnia 31 czerwca 2007 r. złożono 677 wniosków o dofinansowanie w ramach działania 1.4. Do tego czasu zawarto 214 umów na ogólną wartość dofinansowania 455 993 082 zł (ok. 121,3 mln euro) w tym dofinansowania z EFRR 330 622 070 zł (ok. 87,9 mln euro).

154. Dokładną wartość umów zawartych w ramach powyższych poddziałań oraz wysokość dofinansowania ze środków strukturalnych w okresie od 1 maja 2004 r. do końca czerwca 2007 r. przestawia poniższa tabela.

Tabela 3.5.1. Umowy zawarte w ramach działania 1.4 SPO-WKP w latach 2004-2006 (w PLN).

Działa-nie	Poddzia-łanie	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie / wydanych decyzji	Wartość podpisanych umów o dofinansowanie / wydanych decyzji	
				łącznie	ERDF
1.4	**1.4.1**	164	94	144 031 983,54	97 424 793,87
	1.4.2	250	50	85 278 485,83	63 309 569,69
	1.4.3	217	43	182 842 102,25	137 131 576,92
	1.4.4	16	9	7 023 364,59	5 142 519,84
	1.4.5	30	18	34 208 142,80	25 656 107,10
	Razem	**677**	**214**	**453 384 079,01**	**328 664 567,42**

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2007 r.

155. Próbując dokonać oceny procesu wdrażania funduszy strukturalnych dla nauki, należy podkreślić, iż największym zainteresowaniem wnioskodawców cieszą się projekty inwestycyjne, natomiast znacznie mniej wniosków złożonych, jak i podpisanych umów, dotyczyło realizacji projektów B+R. Tego typu zjawisko jest typowe dla struktur niedoinwestowanych, jednakże zmiany w infrastrukturze powinny owocować zwiększoną liczbą projektów badawczych, właśnie dzięki odnowionej infrastrukturze. Ponadto, przyczyn takiej struktury wniosków należy upatrywać w niezbyt elastycznych i skomplikowanych procedurach oraz generalnej konstrukcji zastosowanych instrumentów, w których zaangażowane zostają jednostki naukowe. Zdecydowana większość projektów realizowana jest przez jednostki naukowe z sektora finansów publicznych. Projekty realizowane przez przedsiębiorców dotyczą

[104)] Wielkość środków po realokacji wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 26 kwietnia 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie Uzupełnienia SPO WKP, lata 2004-2006 (Dz. U. Nr 74, poz. 517).

głównie poddziałania 1.4.1 Dominują przedsiębiorcy duzi, działający w obszarach „Informatyka i działalność pokrewna” (PKD 72) oraz „Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych” (PKD 73).

4. STRATEGIA

4.1 Cel główny

156. PO IG stanowi jeden z elementów systemu służącego efektywnemu wykorzystaniu przez Polskę środków strukturalnych Unii Europejskiej w latach 2007-2013. Podstawowym średniookresowym dokumentem strategicznym, do założeń którego odnosi się PO IG, jest odnowiona w 2005 r., *Strategia Lizbońska*[105)], wyznaczająca dwa podstawowe cele – wzrost gospodarczy i zatrudnienie, przy zachowaniu pełnej zgodności z celami zrównoważonego rozwoju[106)] oraz *Strategiczne Wytyczne Wspólnoty*. Założenia PO IG wpisują się także w priorytety określone w Strategii Europa 2020, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Z kolei na poziomie krajowym są to *Strategia Rozwoju Kraju* na lata 2007-2015, *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* oraz *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej na lata 2005-2008*[107)].

157. PO IG wychodzi naprzeciw założeniom *Strategii Lizbońskiej*, przyczyniając się do realizacji jej celów poprzez przypisanie ponad 90% alokacji finansowej na działania w obszarach: B+R, innowacje, technologie informacyjne i komunikacyjne.

158. Działania te przyczyniają się również do realizacji przez Polskę konkluzji ze szczytu Rady Europejskiej z marca 2006 r. w zakresie zwiększenia inwestycji w wiedzę i innowacje oraz wypełniają rekomendacje Rady Europejskiej ze szczytu w marcu 2007 r. oraz konkluzje zawarte w Raporcie za 2006 r. Komisji Europejskiej z wdrażania odnowionej Strategii Lizbońskiej w zakresie pobudzenia działalności B+R oraz innowacyjności.

159. PO IG jest komplementarny z dokumentami Wspólnoty, zaprojektowanymi w ramach perspektywy finansowej 2007-2013: *7. Programem Ramowym na rzecz Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji na lata 2007 - 2013*[108)] oraz *Programem Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacyjności na lata 2007-2013* (CIP)[109)].

160. Podstawowym dokumentem strategicznym spajającym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej z polityką spójności w latach 2007-2013 są *Strategiczne Wytyczne*

[105)] *An agenda of economic and social renewal for Europe*, COM (2000) 7, Bruksela, 28 lutego, 2000.

[106)] Podstawowym dokumentem opisującym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej jest Zintegrowany Pakiet Wytycznych na lata 2005-2008, to jest połączone w jednym dokumencie Ogólne Wytyczne Polityki Gospodarczej oraz Wytyczne w Sprawie Zatrudnienia, *Wzrost i zatrudnienie – Zintegrowane wytyczne na lata 2005-2008*, COM (2005)141, Bruksela, kwiecień 2005.

[107)] Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 27 grudnia 2005 r.

[108)] Dokument został przyjęty Decyzją nr 1982/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. dotyczącą powołania siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007-2013).

[109)] *Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013), OJ L 310/15,* 9 listopada 2006 r.

Wspólnoty (SWW)[110)]. W ramach wytycznych Komisja zaproponowała silniejsze ukierunkowanie działań interwencyjnych polityki spójności na cele odnowionej Strategii Lizbońskiej, a więc przede wszystkim stymulowanie wzrostu konkurencyjności gospodarki i zwiększenie poziomu zatrudnienia. W ramach *SWW* cele polityki spójności, których osiągnięcie zakłada się na poziomie Wspólnoty, zdefiniowano jako: uczynienie z Europy i jej regionów bardziej atrakcyjnego miejsca do pracy i inwestowania, rozwój wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu gospodarczego oraz utworzenie dużej liczby dobrych i trwałych miejsc pracy.

161. Dokumentem krajowym, do którego bezpośrednio odnosi się PO IG, są *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia*. Cel strategiczny *NSRO* określono jako: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej[111)].

162. W ten sposób sformułowany cel wymaga skoncentrowanych wysiłków na rzecz wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki przez wzmacnianie jej innowacyjności[112)]. Konieczna jest poprawa innowacyjności przedsiębiorstw, w szczególności MSP, we wszelkich jej aspektach, czyli w odniesieniu do: produktów, zarówno wytwarzanych towarów, jak i świadczonych usług, technologii i procesów biznesowych wewnętrznych i zewnętrznych, strategii i metod marketingowych, w tym modeli biznesowych, oraz organizacji, w tym re-inżynierii procesów biznesowych.

163. Innowacje są głównym czynnikiem tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy, w szczególności miejsc pracy opartych na wiedzy, co jest aktualnie konieczne między innymi ze względu na rosnącą liczbę absolwentów szkół wyższych w Polsce. Innowacje przyczyniają się do tego na dwa sposoby.

164. Po pierwsze, innowacje prowadzą do poprawy produktywności i efektywności przedsiębiorstw oraz wzrostu satysfakcji ich klientów, wzmacniając tym samym ich pozycję konkurencyjną na rynku. Obecnie w krajach wysoko zaawansowanych technologicznie cele te osiąga się przede wszystkim przez innowacje polegające na niekonwencjonalnym zbieraniu i przetwarzaniu informacji oraz wykorzystywaniu zasobów wiedzy, a to prowadzi bezpośrednio do tworzenia miejsc pracy opartej na wiedzy. Po drugie, innowacje są źródłem nowych rodzajów produktów (towarów oraz usług), zarówno w sferze produkcji, jak i szeroko rozumianej konsumpcji. Nowe rodzaje produktów otwierają nowe rynki i nowe możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, co przyczynia się do tworzenia miejsc pracy.

165. Innowacje w sektorze przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do zmniejszania presji na środowisko naturalne: zarówno w wymiarze lokalnym – przez zwiększanie efektywności wykorzystania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych, zmniejszanie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i powietrza, czy zmniejszanie ilości odpadów nie nadających się do ponownego wykorzystania, jak i w wymiarze globalnym – przez poprawę efektywności wykorzystywania energii, a w konsekwencji ograniczanie emisji „gazów szklarniowych". Wszędzie tam gdzie

[110)] Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, 2007-2013, *COUNCIL DECISION of 6 October 2006 on Community strategic guidelines on cohesion* (2006/702/EC)

[111)] *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie* – dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r.

[112)] Por. przypis 2.

jest to osiągalne, oczekuje się, że innowacyjne zmiany w dotychczas wykorzystywanych instalacjach i urządzeniach wiązać się będą ze zmniejszeniem jednostkowych wskaźników presji na środowisko (w przeliczeniu na jednostkę towaru lub usługę), natomiast nowe przedsięwzięcia produkcyjne lub usługowe projektowane i realizowane będą tak, aby spełniać wymagania w zakresie ochrony środowiska i efektywności wykorzystywania zasobów, w tym zwłaszcza energii.

166. Wpływ inwestycji realizowanych w ramach PO IG na zmiany klimatu i wzrost poziomu emisji gazów cieplarnianych będzie podlegał okresowej obserwacji w ramach monitoringu i ewaluacji instrumentów realizowanych w ramach NSRO z wykorzystaniem środków pomocy technicznej.

167. Realizacja PO IG powinna przyczynić się do pełniejszego wykorzystania potencjału technologii środowiskowych, między innymi przez stymulowanie badań naukowych oraz dyfuzji technologii przyjaznych środowisku. Szczególnie istotna jest także promocja produktów i usług przyjaznych środowisku na Jednolitym Rynku Europejskim (JRE) oraz wspieranie ich eksportu.

168. Innowacje, w szczególności w zakresie zastosowań technologii informacyjnych i komunikacyjnych w sferze organizacji i zarządzania, stanowią niezbędny czynnik transformacji polskiej gospodarki do elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy oraz transformacji polskiego społeczeństwa do społeczeństwa informacyjnego, charakteryzującego się wyższą jakością życia. Na podstawie analizy potrzeb polskiej gospodarki przedstawionych w diagnozie, a także analizy celów strategicznych wyżej wymienionych dokumentów, cel główny programu zdefiniowano jako:

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa

169. Osiągnięcie tego celu będzie realizowane przez działania składające się na kompleksowy proces będący jednym z ważniejszych elementów wspierających rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Do składowych tego procesu należą inwestycje w sferę B+R – kadrę i infrastrukturę, które pomogą prowadzić prace badawcze na najwyższym poziomie, pozwalającym uzyskać wyniki przydatne gospodarczo. Wyniki te przyczynią się do tworzenia nowych innowacyjnych przedsiębiorstw, których rozwój będzie wspierany przez zapewnienie kapitału na inwestycje w innowacje oraz wzajemną współpracę i działalność licznych instytucji otoczenia biznesu. Dodatkowo, wsparta zostanie ich ekspansja na rynkach międzynarodowych przez działania promocyjno-informacyjne. Wsparcie wykorzystania technologii teleinformacyjnych w działalności gospodarczej zwiększy konkurencyjność polskich przedsiębiorców na rynku europejskim. Upowszechnienie Internetu szerokopasmowego przyczyni się do większej absorpcji eUsług (publicznych i komercyjnych). Dochodzenie do wyznaczonego celu głównego, przy wykorzystaniu wszystkich powyższych elementów, będzie efektywniejsze dzięki szerokiemu wykorzystaniu narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych.

170. W kontekście realizacji celów odnowionej Strategii Lizbońskiej niezbędne jest zapewnienie podstaw do stabilnego wzrostu gospodarczego, który będzie zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. W kwestiach środowiskowych główny nacisk

powinien zostać położony na działania przynoszące korzyść zarówno gospodarce jak i środowisku, realizując tym samym strategię podwójnej korzyści.

171. W celu monitorowania postępów w realizacji działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego PO IG przyjęto wskaźniki zawarte w przedstawionej poniżej tabeli.

172. **Wskaźniki monitorowania celu głównego PO IG**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**[113)]	**Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym**	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Źródło danych**
Udział przedsiębiorstw (w tym MSP) ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw przemysłowych ogółem	Ogółem 30,2% MSP 19,7% Duże 58,0%	Ogółem 32,5% MSP 28,6% Duże 75,00%	Corocznie lub co 2 lata	GUS
Udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw w sektorze usług	23,2% (2006 r.)	32,0%	Co 2 lata	GUS
Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w przemyśle (w tym dane dla MSP)	Ogółem 16,8% MSP 9,0% Duże 20,4%	Ogółem 24,6% MSP 19,6% Duże 33,9%	Corocznie lub co 2 lata	GUS
Udział produktów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej ogółem w sektorze usług	7,7% (2006 r.)	10,2%	Co 2 lata	GUS, „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w sektorze usług w latach 2001-2003" – tabl. 7.1
Nakłady na działalność innowacyjną (jako % wartości produkcji sprzedanej wszystkich przedsiębiorstw) (*Innovation expenditures)*	1,67% (2006 r.)	2,12%	Corocznie	EUROSTAT
Wydatki inwestycyjne na działalność B+R w zakresie ochrony środowiska (w mln PLN)	0,3	6,1	Corocznie	GUS "Ochrona środowiska"

173. Realizacja działań w ramach PO IG będzie służyła wsparciu przedsiębiorstw działających na terenie RP i przyczyni się do budowy gospodarki opartej na wiedzy przez wzmocnienie sektora B+R działającego na rzecz rozwoju gospodarki. Ponadto ma na celu wsparcie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu oraz wprowadzających innowacyjne rozwiązania technologiczne i organizacyjne, wzmacnianie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami oraz pomiędzy

[113)] Wartości bazowe wszystkich wskaźników w PO IG, jeżeli nie podano inaczej dotyczą roku 2006, zaś wartości docelowe – roku 2015.

przedsiębiorcami a instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami naukowymi, a także poprzez tworzenie podstaw i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

174. Ze względu na znaczenie sektora MSP w rozwoju gospodarki oraz istniejące bariery jego rozwoju, większość instrumentów zaprojektowanych w ramach PO IG skierowana została wyłącznie bądź w szczególności do MSP. Jednocześnie mając na względzie konieczność priorytetowego traktowania tej grupy beneficjentów Instytucja Zarządzająca zapewni przeznaczenie co najmniej 65% środków zaalokowanych na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw w ramach PO IG dla beneficjentów z sektora MSP.

175. Z uwagi na konieczność dostosowywania PO IG do zmieniających się warunków gospodarczych, w ramach wybranych osi priorytetowych zakłada się możliwość składania projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowego rodzaju projektów lub nowego sposobu podejścia oraz identyfikację tych, które mogą w szerszym zakresie zostać włączone do Programu w kolejnych latach, bądź wykorzystane w następnych okresach programowania. Efekty realizacji tych projektów nie będą wliczane do ilościowych wskaźników monitorowania Programu.

176. Pilotaż jest metodą pracy, która rozpoczyna się od generowania nowych pomysłów w ramach strategii innowacyjnej, z zaangażowaniem wszystkich zainteresowanych stron. Następnie wypracowane nowe pomysły testowane są w niewielkich projektach pilotażowych realizowanych w krótkim okresie. Efekty projektów są potem analizowane, a te z projektów, które zostały wdrożone z powodzeniem, są rozwijane i dostosowywane do celów Programu. Projekty, które nie zakończyły się sukcesem, są analizowane, aby umożliwić uczenie się i wyciąganie wniosków z popełnionych błędów.

177. Niewielki zespół będzie między innymi zarządzał: procesem pilotażu, w tym rozwojem lub adaptacją strategii innowacji, w tym regionalnych, we współpracy z zainteresowanymi stronami; wyznaczeniem głównych obszarów pilotażu; wyborem projektów; monitoringiem; analizą i upowszechnieniem ich efektów. Postępy pilotażu będą systematycznie analizowane na posiedzeniach Komitetu Monitorującego i będą opisane w rocznych raportach z wdrażania PO IG.

4.2 Cele szczegółowe

178. Przyjęte cele szczegółowe PO IG wpisują się bezpośrednio w cele polityki spójności na lata 2007-2013 określone w SWW, tj. rozwój wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu gospodarczego oraz pośrednio w cele: tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy oraz na uatrakcyjnianie Polski jako miejsca do pracy i inwestowania.

179. W szczególności realizacja celów PO IG będzie miała wpływ na realizację wytycznej: „poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu" poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie zwiększania inwestycji na badania i rozwój, ułatwianie innowacji i promowanie przedsiębiorczości, budowę społeczeństwa informacyjnego oraz poprawę dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania.

180. PO IG jest spójny ze *Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015*[114)] (SRK) określającą priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego. Cele PO IG odnoszą się bezpośrednio do priorytetu 1. *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* SRK, w szczególności w następujących obszarach: rozwój

[114)] Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 została przyjęta przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r.

przedsiębiorczości, zwiększanie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji, podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez większe nakłady na B+R oraz innowacje, rozwój społeczeństwa informacyjnego przez informatyzację relacji biznesu i administracji publicznej oraz rozwój sektora usług.

181. Przyjęte cele szczegółowe PO IG wpisują się bezpośrednio w dwa priorytety *Krajowego Programu Reform na lata 2005-2008* (KPR) – rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost innowacyjności przedsiębiorstw. Priorytety oraz instrumenty wsparcia w ramach PO IG są odpowiedzią na wyzwania ujęte w KPR w zakresie wsparcia sfery B+R, rozwoju rynku innowacji oraz otoczenia instytucjonalnego służącego współpracy między sferą B+R a gospodarką, wzmocnienia systemu zewnętrznego finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, wsparcia systemu promocji gospodarczej Polski oraz rozwojem ICT w gospodarce i administracji. Jednocześnie, stanowią uzupełnienie w stosunku do działań KPR dotyczących poprawy jakości regulacji, uproszczania procedur administracyjnych i obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, usprawnienia działalności sądownictwa gospodarczego, zakończenia głównych procesów prywatyzacyjnych.

182. Jednocześnie zakres PO IG odpowiada na wyzwania wskazane na Szczycie Europejskim wiosną 2006 r. w zakresie zwiększenia inwestycji w wiedzę i innowacje oraz odblokowania potencjału przedsiębiorstw, w szczególności MSP przez skoncentrowanie wsparcia na przedsięwzięciach sprzyjających tworzeniu, transferowi oraz dyfuzji innowacyjnych przedsięwzięć w gospodarce oraz kreowaniu warunków ułatwiających tworzenie i rozwój MSP.

183. PO IG jest jednym z instrumentów służących realizacji zadań dokumentu *Kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013*, w szczególności w zakresie: *Badań na rzecz gospodarki*, *Kapitału na innowacje*, *Infrastruktury dla innowacji*, *Własności intelektualnej dla innowacji* oraz w mniejszym stopniu *w Kadrze dla nowoczesnej gospodarki*.

184. Cele, które powinny zostać osiągnięte na poziomie krajowym i jednocześnie dotyczą interwencji PO IG wyznaczają również następujące dokumenty: *Strategia rozwoju nauki w Polsce do 2013 r. oraz perspektywiczna prognoza do roku 2020*[115)], projekt *Strategii rozwoju nauki w Polsce do 2015 roku*.[116)], projekt *Strategii rozwoju turystyki na lata 2007-2013*[117)] oraz *Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020*[118)], a także *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2007-2013*[119)].

185. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji przedsiębiorstw i nauki, przedstawionej kooperacji pomiędzy tymi obszarami, a także obszaru społeczeństwa informacyjnego oraz dokonanej analizy SWOT, uwzględniając analizę dokumentów strategicznych przyjęto następujące cele szczegółowe służące rozwojowi polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa:

[115)] Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

[116)] Dokument poddany konsultacjom międzyresortowym. Po przyjęciu przez Radę Ministrów (do końca III kwartału 2007 r.) zastąpi *Strategię rozwoju nauki w Polsce do 2013 r. oraz perspektywiczną prognozę do roku 2020*

[117)] Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r.

[118)] Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.

[119)] Dokument poddany konsultacjom międzyresortowym.

1. **Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw**
2. **Wzrost konkurencyjności polskiej nauki**
3. **Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym**
4. **Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym**
5. **Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy**
6. **Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce**

186. Przyjęte cele PO IG wpisują się w komponenty Celu Konwergencja, zaproponowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego[120)], w szczególności dotyczące: badań i rozwoju technologicznego, innowacji i przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, turystyki oraz pomocy dla MSP promującej zrównoważone wzorce produkcji.

187. Cele PO IG przyczynią się także do realizacji horyzontalnego celu szczegółowego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, 2007 – 2013 (NSRO) – *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.* Cel ten będzie realizowany również poprzez komplementarne w stosunku do PO IG interwencje w ramach RPO, PO KL, PO RPW oraz w mniejszym stopniu w ramach PO IiŚ.

188. W ramach ww. celu NSRO zakłada się nakierowanie środków strukturalnych na cele sprzyjające podnoszeniu konkurencyjności polskiej gospodarki i służące wzmocnieniu „lokomotyw wzrostu" (za jakie w ramach PO IG uznano innowacyjne przedsiębiorstwa), poprzez tworzenie około-instytucjonalnych warunków dla ich rozwoju, w tym budowę społeczeństwa informacyjnego.

189. Interwencja w ramach PO IG pośrednio przyczyni się również do realizacji pozostałych celów NSRO: „*poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa*", „*poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*", *budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski",* „*wzrost konkurencyjności polskich regionów przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej"*.

190. Architektura programów operacyjnych zbudowana w ramach NSRO tworzy złożony system wspierania rozwoju polskiej gospodarki i zawiera instrumenty zaprojektowane zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Podczas gdy RPO w tym kontekście skupiają się głównie na rozwoju konkurencyjnych gospodarek regionalnych, w szczególności poprzez wspieranie MSP, PO IG jako program krajowy koncentruje się na wspieraniu wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej poprzez poprawę jej innowacyjności. Projekty realizowane w ramach POIG mają charakter ponadregionalny i oddziałują na konkurencyjność całej polskiej gospodarki. Oznacza

[120)] Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999, Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 1.

to, że projekty wspierane w ramach PO IG kontrybuują w różnym zakresie, w zależności od typów projektów, w rozwój regionalny, ale ich skala oddziaływania jest ponadregionalna.

191. PO IG, będąc częścią kompleksowego systemu wspierania konkurencyjności polskiej gospodarki na poziomie krajowym, przewiduje głównie inwestycje i wsparcie doradcze na działalność B+R, innowacji i ICT, a także bezpośrednie i pośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, w tym MSP w tych obszarach w Polsce. Na poziomie krajowym, PO IG jest komplementarny z PO Kapitał Ludzki (w zakresie doskonalenia polskiego potencjału zasobów ludzkich niezbędnego dla innowacyjnych przedsiębiorstw, B+R oraz instytucji otoczenia biznesu), PO Infrastruktura i Środowisko (w zakresie infrastruktury uczelni i inwestycji środowiskowych w przedsiębiorstwach), PO Rozwój Polski Wschodniej (dla projektów z zakresu budowy infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz infrastruktury B+R, realizowanych przez wsparcie dla indywidualnych projektów skupiających się w regionie Polski wschodniej), Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw oraz usług turystycznych). Instrumenty PO IG nie są bezpośrednio komplementarne z Programem Operacyjnym Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich, z uwagi na fakt, iż dotyczy innego zakresu wsparcia. Na poziomie regionalnym w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych interwencja środkami publicznymi skupia się głównie na wspieraniu MSP i komplementarnego do instrumentów na poziomie krajowym wsparcia z zakresu B+R, ICT i innowacji, w zakresie niezbędnym do rozwoju gospodarki danego regionu. W celu zapewnienia osiągania niezbędnej spójności i synergii zaproponowanych instrumentów wsparcia w celu rozwoju gospodarczego, na poziomie NSRO zostały zapewnione silne mechanizmy koordynacji.

192. Wypracowana wspólnie przez wszystkie zaangażowane strony linia demarkacyjna między programami na szczeblu krajowym oraz regionalnymi programami operacyjnymi a także programami operacyjnymi finansowanymi z innych funduszy, która zostanie następnie zaakceptowana przez Komitet Koordynujący NSRO, stanowi właściwe odniesienie do rozstrzygania o kwestii zakresu interwencji właściwym dla danego programu operacyjnego.

193. Dla zapewnienia przestrzegania wypracowanej demarkacji między RPO a pozostałymi programami operacyjnymi na etapie ich implementacji, zapewnione zostaną ponadto następujące narzędzia koordynacji:

194. **1. Komitet Koordynacyjny NSRO**: W celu efektywnej koordynacji polityk horyzontalnych oraz koordynacji między Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Europejskim Funduszem Społecznym, Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Rolnym Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskim Funduszem Rybackim na poziomie NSRO powołano Komitet Koordynacyjny. W jego ramach uczestniczyć będą między innymi przedstawiciele wszystkich instytucji zarządzających krajowymi programami operacyjnymi oraz Regionalnymi Programami Operacyjnymi, przedstawiciele ministra rozwoju regionalnego, innych ministrów, którzy pełnią rolę instytucji pośredniczących, Krajowej Jednostki Oceny, Instytucji Certyfikującej, przedstawiciel ministra rolnictwa i rozwoju wsi – odpowiedzialnego za realizowanie zadań Wspólnej Polityki Rolnej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ministra do spraw rybołówstwa – odpowiedzialnego za realizowanie zadań Wspólnej Polityki Rybackiej w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich, 2007-2013.

195. W pracy komitetu będą brali udział także reprezentanci strony samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

196. Wśród szeregu zadań przypisanych Komitetowi, jego głównym zadaniem w zakresie koordynacji pomiędzy funduszami strukturalnymi a funduszami rolnymi jest monitorowanie spójności realizowanych polityk oraz poszczególnych programów operacyjnych, a także wydawanie opinii na temat zgodności działań realizowanych w ramach krajowych programów operacyjnych z działaniami realizowanymi w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także koordynacji działań z innymi działaniami strukturalnymi.

197. Komitet Koordynujący NSRO powoła grupę roboczą, złożoną z przedstawicieli wszystkich instytucji zarządzających programami finansowanymi ze środków EFRR, EFS, EFRROW i EFR. Zadaniem powyższej grupy roboczej będzie opracowanie propozycji mechanizmów kontroli krzyżowej dla inwestycji wspieranych w ramach poszczególnych programów (m.n.. odpowiednie pytania we wnioskach o dofinansowanie, kontrole na próbie projektów, wspólny dostęp do baz danych). Celem wyżej wymienionych działań będzie unikanie podwójnego finansowania projektów i zagwarantowanie przestrzegania ustalonej linii demarkacyjnej.

198. **2. Podkomitet w ramach Komitetu Koordynacyjnego NSRO**, którego zadaniem będzie przede wszystkim koordynacja udzielanego wsparcia, czuwanie nad przestrzeganiem ustalonej linii demarkacyjnej, a także zapewnianie, że współfinansowane projekty przyczynią się do synergii wsparcia na poziomie zarówno krajowym, jak i regionalnym. Podkomitet ten będzie miał mandat do koordynacji zakresów wsparcia w ramach poszczególnych programów operacyjnych w procesie ich implementacji.

199. **3. Komitet Monitorujący PO IG**, który ma za zadanie czuwać nad efektywnością i jakością wdrażania PO IG (por rozdział 7.4.1)

200. Ponadto zapewnienie koordynacji między działaniami z obszarów innych programów operacyjnych (w tym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich, 2007-2013), a także bieżące monitorowanie cross-financingu w ramach PO i RPO zostanie zapewniona przez udział przedstawicieli odpowiednich IZ poszczególnych programów w pracach KM PO IG oraz komitetów monitorujących pozostałe PO i RPO.

201. Dodatkowo, pewna rola w procesie koordynacji udzielanego wsparcia i unikania podwójnego finansowania, zostanie wprowadzona na poziomie operacyjnym, tj. poprzez zobowiązanie beneficjentów do oświadczania, przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, iż wydatki kwalifikowane przedstawione w ramach danego projektu zatwierdzonego do realizacji nie są dofinansowywane w niedozwolonym zakresie (podwójnie, w zakresie wydatków niekwalifikowanych) z innych programów operacyjnych.

4.3 Strategia realizacji celów szczegółowych

202. W ramach PO IG będą wspierane działania z zakresu innowacji produktowej (towary i usługi), procesowej, marketingowej i organizacyjnej w sektorach produkcyjnych i usługowych, które przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. Promowana i wspierana będzie innowacyjność o dużym

współczynniku rozprzestrzeniania (dyfuzji)[121]. Natomiast w ramach RPO i PO RPW przewiduje się wsparcie innowacyjności o małym współczynniku rozprzestrzeniania.

203. Wsparcie obejmować będzie również inwestycje przedsiębiorstw w infrastrukturę B+R, co korzystnie powinno wpłynąć na wzrost nakładów w tym obszarze.

204. Nacisk zostanie położony na finansowanie zarówno rozwoju sektora produkcyjnego, jak i usług rynkowych, przy jednoczesnym podkreśleniu roli sektora usługowego jako szansy na szybszy rozwój gospodarki kraju. Obecnie Polska przeżywa boom w zakresie rozwoju usług typu *off-shoring*, głównie dzięki korzystnemu stosunkowi kosztów do jakości świadczonych usług. Polska gospodarka powinna budować swoją przewagę konkurencyjną nie na niskich kosztach swoich usług, ale na wysokich kwalifikacjach kadry, wysokiej jakości usług oraz wysoko wykwalifikowanych zasobach badawczych. Realizacja PO IG pozwoli na przesunięcie w kierunku wysokiej jakości usług B+R, bazujących na wysokiej jakości czynnika ludzkiego, przy jednoczesnym odwrocie od rozwoju typowych usług *off-shoring*.

205. Wobec konieczności pogodzenia wzrostu produktywności, restrukturyzacji gospodarki przy jednoczesnej konieczności tworzenia nowych, trwałych miejsc pracy, wskazanym jest skierowanie w ramach PO IG wsparcia na przedsięwzięcia o bardzo wysokim potencjale innowacyjnym, tworzące nowe konkurencyjne towary i usługi. Koncentracja wsparcia na przedsięwzięciach w zakresie B+R oraz innowacji przyspieszy proces budowy gospodarki opartej na wiedzy w Polsce.

206. Biorąc pod uwagę wysokie zużycie środków trwałych w przedsiębiorstwach oraz związany często ze słabą kondycją finansową niewystarczający poziom nakładów inwestycyjnych, wykazany w diagnozie i analizie SWOT (por. rozdz. 1.5), na obecnym etapie rozwoju polskiej gospodarki wskazane jest skierowanie do przedsiębiorstw (w szczególności MSP) instrumentów o charakterze wsparcia bezpośredniego, obejmujących dotacje na nowe inwestycje, wsparcie działalności B+R oraz wdrożenia nowych rozwiązań, w szczególności technologicznych, a także zwiększanie gotowości inwestycyjnej oraz wsparcie promocji sprzedaży na JRE i poza nim.

207. Działania te zostaną wzmocnione poprzez udzielone w ramach PO IG wsparcie pośrednie przeznaczone na stymulowanie działalności innowacyjnej oraz nawiązywania współpracy pomiędzy przedsiębiorcami oraz pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami naukowymi, a także poprawę obsługi inwestorów i dostępu do informacji o polskiej gospodarce.

208. Dodatkowo, wspierane będą instrumenty inżynierii finansowej pozwalające MSP na pozyskanie środków na działalność innowacyjną poza tradycyjnym sektorem bankowym.

[121] Stopień rozprzestrzeniania charakteryzuje potencjalny zasięg innowacji, która od pierwszego wdrożenia w pewnym przedsiębiorstwie gdzieś na świecie upowszechnia się w innych przedsiębiorstwach, regionach, krajach i na innych rynkach kanałami rynkowymi (w tym zakupy wiedzy w formie materialnej (maszyny i urządzenia) lub niematerialnej (oprogramowanie, usługi techniczne, konsultingowe, szkoleniowe) i pozarynkowymi (naśladownictwo, adaptacja). Jedynie innowacyjność produktowa (w odniesieniu do towarów i usług) prowadzi do rozprzestrzeniania innowacji kanałami rynkowymi, gdyż jedynie innowacyjność produktowa jest prowadzona na bezpośrednie potrzeby klientów innowacyjnego przedsiębiorstwa. Innymi słowy, wytworzenie przez dane przedsiębiorstwo innowacyjne nowego produktu (towaru lub usługi) prowadzi do jego sprzedaży innym przedsiębiorstwom, które dzięki wdrożeniu tego produktu same stają się innowacyjne.

209. Prowadzone będą działania mające na celu wzrost wykorzystania technologii teleinformacyjnych w działalności gospodarczej (budowa eAdministracji, służąca zmniejszaniu barier administracyjnych dla prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie wykorzystania technologii teleinformacyjnych przez mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, stymulowanie popytu na usługi w formie cyfrowej poprzez zwiększanie dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz uświadamianie korzyści z wykorzystania technologii teleinformacyjnych w życiu codziennym i działalności gospodarczej).

210. Ze względu na ograniczone zasoby środków publicznych, w ramach PO IG wspierane będą projekty o największej wartości dodanej[122)], przynoszące relatywnie największe efekty ekonomiczne dla całej gospodarki. Tym samym przyjęto założenie, że w ramach PO IG wspierane będą przedsięwzięcia ułatwiające powstawanie i rozwój firm innowacyjnych, wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych. Ponadto, wsparcie otrzymają projekty wysoko innowacyjne oraz związane z tworzeniem nowych i trwałych miejsc pracy. Duża część projektów, które uzyskają wsparcie w ramach PO IG, będzie również współfinansowana ze środków prywatnych, co pozwoli na finansowanie większej liczby projektów i uzyskanie wyższej efektywności w osiągnięciu celów PO IG.

211. Wsparcie przewidziane w ramach PO IG udzielane jest niezależnie od sektora czy branży, której dotyczy (przy ograniczeniach wynikających z zakresu interwencji EFRR oraz zasad udzielania pomocy publicznej) i jest uzupełnieniem działań przewidzianych w ramach 16 RPO, PO KL, PO RPW, PO IiŚ oraz PO ROW. Działania PO IG nakierowane zostały na wspieranie zarówno innowacji o charakterze przełomowym (*radical*), jak i innowacji o charakterze ulepszeń (*incremental*), dlatego w ramach PO IG wspierane będą również projekty realizowane przez przedsiębiorstwa działające w sektorach tradycyjnych pod warunkiem spełnienia przez te projekty kryterium innowacyjności. W przypadku wspierania innowacyjnych projektów mających charakter przełomowy w ramach PO IG wspierana będą projekty, których poziom innowacyjności rozwiązania technologicznego określony będzie poprzez jej czas stosowania na świecie bądź stopień rozpowszechnienia danej technologii w danej branży na świecie. Natomiast w przypadku wpierania innowacji o innym charakterze (np. ulepszeń) kryteria wyboru projektu będą ustalane na zasadzie zgodności z celami danego działania (np. prowadzenia działalności B+R lub wprowadzenia nowych produktów wzorniczych).

212. W przypadku projektów obejmujących wsparcie szkoleniowe (udzielane zgodnie z zasadami cross-financingu) może ono być udzielone jedynie w ścisłym powiązaniu z projektem inwestycyjnym lub doradczym i nigdy nie stanowi odrębnego projektu.

213. Instytucja Zarządzająca, w celu przestrzegania zasady elastycznego finansowania, zapewni funkcjonowanie mechanizmów gwarantujących iż na poziomie osi priorytetowej wielkość ta nie przekroczy 10%. Ponadto na poziomie projektów badana będzie wielkość zaangażowanych środków przez określanie wielkości kosztów kwalifikowanych objętych tym instrumentem. Badania dokonywać będzie instytucja przyjmująca wniosek do oceny i dokonująca jego kwalifikacji.

214. Interwencja w ramach PO IG jest zgodna z regułami wsparcia w ramach EFRR, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady

[122)] Wartość dodana rozumiana jest jako dodatkowa wartość wynikająca z realizacji projektu, której wygenerowanie nie byłoby możliwe w danym okresie bez uzyskania wsparcia publicznego.

z dnia 5 lipca 2006 r. *w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/199* i regułami pomocy publicznej oraz jest komplementarna z Programem Operacyjnym Rozwój Obszarów Wiejskich, 2007 – 2013 oraz Programem Operacyjnym Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich, 2007 – 2013.

215. Realizacja działań wynikających z przyjętych celów szczegółowych PO IG będzie odbywać się zgodnie z kierunkami polityk wspólnotowych w zakresie ochrony środowiska, równości szans, polityki zatrudnienia, budowy społeczeństwa informacyjnego i zrównoważonego rozwoju, w tym w aspekcie środowiskowym.

216. Działania realizowane w najbliższych latach w ramach PO IG będą przyczyniać się do rozpowszechnienia wykorzystania technologii środowiskowych. W ramach PO IG współfinansowane będą przedsięwzięcia innowacyjne nieujęte w PO IiŚ, w szczególności mające na celu zastosowanie nowych rozwiązań technologicznych w produkcji, prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, w tym m.in.: ograniczenia energo-, materiało-, i wodochłonności wyrobów i usług. Wsparcie to skierowane będzie w szczególności do sektora MSP, nieobjętego wsparciem w ramach PO IiŚ.

4.3.1 Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw

217. Osiągnięciu celu 1. *Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw* będą służyły instrumenty przyczyniające się do zwiększenia roli rozwiązań innowacyjnych w sektorze przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP, działających w Polsce, a tym samym przyczyniające się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy.

218. Przeprowadzona diagnoza sektora przedsiębiorstw działających w Polsce, wraz z analizą SWOT, wskazują na niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw, w tym MSP, przejawiający się między innymi niewielkim udziałem przemysłu zaawansowanych technologii w produkcji sprzedanej, niedostatecznym nasyceniem sektora nowoczesnymi technologiami, niskim udziałem środków przedsiębiorców przeznaczonych na B+R oraz niską świadomością przedsiębiorców w zakresie znaczenia ochrony własności przemysłowej.

219. Ponadto analiza SWOT wykazała, że słabą stroną sektora przedsiębiorstw działających w Polsce jest niska skłonność do współpracy. Tymczasem przedsięwzięcia kooperacyjne o charakterze grup wzajemnie powiązanych wspólnym celem ekonomicznym przedsiębiorców, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych branżach i sektorach oraz związanych z nimi instytucji (w tym jednostek naukowych) są jednym z najskuteczniejszych narzędzi podnoszenia pozycji konkurencyjnej przez transfer nowych rozwiązań.

220. Instrumenty wsparcia w ramach PO IG ułatwią przedsiębiorcom, w szczególności MSP, tworzenie, transfer i dyfuzję nowoczesnych rozwiązań, zarówno pomiędzy przedsiębiorcami, jak i przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu.

221. Pośrednie wsparcie przeznaczone dla instytucji otoczenia biznesu ma celu zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty. Dodatkowo, zakłada się, że działania realizowane w ramach PO IG przyczynią się do silniejszego powiązania istniejących instytucji otoczenia biznesu, co powinno pozwolić na lepszą dostępność i identyfikację

świadczonych przez nie usług. Działania te będą komplementarne z instrumentami PO KL, w ramach których wsparcie zostało przeznaczone między innymi na podniesienie jakości zasobów ludzkich instytucji otoczenia biznesu.

222. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące polskie przedsiębiorstwa pokazują, że są one słabsze technologicznie, kapitałowo i kadrowo od przedsiębiorstw działających w innych krajach Unii Europejskiej, z którymi konkurują na JRE i na rynkach światowych.

223. Niska innowacyjność przedsiębiorstw, w szczególności MSP, wynika przede wszystkim z braku dostępu do kapitału. Innowacyjne przedsięwzięcia obarczone są znacznym ryzykiem niepowodzenia, co zmniejsza szanse na pozyskanie kredytu bankowego, jako źródła finansowania inwestycji. Z tego względu w ramach PO IG planuje się wesprzeć VC oraz wzmocnić sieci inwestorów prywatnych, co znacząco przyczyni się do odblokowania potencjału inwestycyjnego MSP. Ze względu na fakt, iż prywatny pozagiełdowy rynek kapitałowy koncentruje się przede wszystkim na przedsięwzięciach realizowanych przez MSP interwencja w tym obszarze przyczyni się do realizacji celu pierwszego. Jednoczenie, jak wskazuje przeprowadzona diagnoza sytuacji sektora przedsiębiorstw, największy potencjał w absorpcji innowacyjnych rozwiązań wykazuje sektor dużych przedsiębiorstwa. Za ich pośrednictwem odbywa się transfer najnowocześniejszych rozwiązań technologicznych do MSP. Z tego względu w ramach PO IG część instrumentów wsparcia skierowano również do przedsiębiorstw spoza sektora MSP.

224. W świetle powyższego konieczne jest podjęcie działań na rzecz stymulowania przedsiębiorców do realizacji innowacyjnych przedsięwzięć. Wymaga to wdrożenia kompleksowych instrumentów wsparcia odpowiednio dopasowanych do potrzeb dużych przedsiębiorstw oraz MSP, w szczególności tych, które są na początkowych etapach wzrostu, jak i dla przedsiębiorstw wprowadzających najnowsze rozwiązania technologiczne o dużym znaczeniu dla całej gospodarki.

225. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 1. na podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie znaczenia innowacji (produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych) w działalności przedsiębiorstw w sektorach produkcyjnym i usługowym, stymulowanie wzrostu nakładów inwestycyjnych, w tym na prowadzenie prac B+R w przedsiębiorstwach, a także wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu ze szczególnym uwzględnieniem sfery nauki. Jednocześnie, za niezwykle ważny element realizacji celu 1. zostało uznane wspieranie powstawania kompleksowego systemu opartego na różnych źródłach zewnętrznego finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w szczególności w początkowych etapach rozwoju.

226. **Wskaźniki monitorowania celu pierwszego.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle (w tym MSP)	Ogółem 34,4% MSP 20,6% Duże 65,5%	Ogółem 37,0% MSP 33,1% Duże 83,19%	Corocznie lub co 2 lata	GUS
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze	24,4% (2006 r.)	33,6%	Co 2 lata (od 2006 r.)	GUS

usług				
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R/PKB (BERD/PKB)	0,20% (2006 r.)	0,48%	Corocznie	GUS
Udział wyrobów wysokiej i średnio-wysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle	32,8% (2006 r.)	40,0%	Corocznie	GUS
Udział wartości sprzedaży produktów nowych dla rynku w wartości sprzedaży ogółem (*sales of new-to-market products)*	8,7% (2006 r.)	11,0%	Corocznie	EUROSTAT
Udział innowacyjnych MŚP posiadających umowy o współpracy w zakresie innowacji z innymi przedsiębiorstwami/instytucjami w ogóle przedsiębiorstw (*Innovative SMEs cooperating with others)*	9,4% (2006 r.)	11,8%	Corocznie	EUROSTAT
Udział MŚP, które wprowadziły innowacje opracowane samodzielnie (*SMEsinnovating in-house*) w ogólnej liczbie MSP	14,5% (2006 r.)	17,5%	Corocznie	EUROSTAT
Kapitał ryzyka wczesnych stadiów (obejmujący tzw. kapitał zalążkowy i kapitał początkowy) jako % PKB *Early-stage venture capital (% PKB)*	0	0,0093%	Corocznie	EUROSTAT

4.3.2 Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki

227. Realizacja celu 2. *Wzrost konkurencyjności polskiej nauki* będzie służyła wzmocnieniu sektora nauki poprzez z jednej strony zapewnienie odpowiedniej bazy badawczej, a z drugiej ukierunkowanie już istniejących zasobów na prowadzenie badań w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju kraju.

228. Konkurencyjność nauki rozumiana jest jako zdolność do rozwiązywania problemów badawczych na poziomie uznawanym za wysoki przez międzynarodowe środowiska naukowe oraz zdolność do tworzenia rozwiązań, które nadają się do zastosowania w praktyce społeczno-gospodarczej (przedsiębiorstwach, edukacji i administracji publicznej). W szczególności uwidacznia się to w liczbie międzynarodowych (zwłaszcza europejskich) projektów, w których udział biorą polscy naukowcy, a także w wysokości środków finansowych otrzymanych na realizację tych projektów. Taki stan zostanie osiągnięty jedynie pod warunkiem posiadania wysokiej jakości kadr i bazy badawczej.

229. Analiza SWOT wykazała istnienie wielu czynników świadczących o słabości polskiej nauki. Widoczny jest między innymi bardzo niski poziom nakładów na B+R. Występuje również dominacja finansowania budżetowego przy jednoczesnym niedostatecznym finansowaniu badań ze źródeł prywatnych, a także niekorzystna struktura finansowania budżetowego, która faworyzuje badania podstawowe na

niekorzyść badań rynkowych. Innym problemem związanym z finansowaniem sektora nauki jest nikła koncentracja środków na priorytetowych kierunkach rozwoju.

230. Dodatkowo z przeprowadzonej analizy wynika, że na złą kondycję tego sektora wpływa wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej spowodowana ograniczonymi w ostatnich latach inwestycjami pozwalającymi na jej odnowienie. Cechami polskiej nauki są też niekorzystna struktura wiekowa kadry zaangażowanej w działalność B+R, wynikająca w szczególności z niewystarczających zachęt do podejmowania kariery naukowej przez młodych ludzi oraz niedostosowanie do potrzeb nowoczesnej gospodarki kompetencji tych kadr.

231. Realizacja tego celu zakłada zwiększenie konkurencyjności polskich badań naukowych i prac rozwojowych poprzez koncentrację finansowania badań naukowych na priorytetowych kierunkach oraz poprawę poziomu wyposażenia jednostek naukowych w aparaturę naukowo-badawczą, w tym specjalistyczną i unikatową oraz infrastrukturę informatyczną nauki. Stymulowane będzie również wzmocnienie potencjału kadrowego nauki w drodze jego odmładzania – włączania studentów i doktorantów do prowadzenia badań naukowych, wykorzystanie zagranicznych dobrych praktyk i wzmacnianie współpracy międzynarodowej. Uzupełnieniem powyższych działań będą także inicjatywy konsolidujące jednostki prowadzące działalność B+R. Osiągnięciu powyższych zamierzeń będzie sprzyjała synergia działań uzyskana dzięki wsparciu sektora nauki w ramach IV osi priorytetowej *Szkolnictwo wyższe i nauka* PO KL oraz XIII osi priorytetowej *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* PO IiŚ nakierowanych na wsparcie uczelni w wiodących ośrodkach akademickich w kraju.

232. Należy podkreślić, że realizacja tego celu będzie komplementarna do przeprowadzanych zmian w systemie polskiej nauki, wyrażonych w aktualizowanej *Strategii rozwoju nauki w Polsce do 2013 r. oraz perspektywiczna prognoza do roku 2020* uwzględniającej postanowienia *Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015*. *Strategia rozwoju nauki* wyznacza kierunki zmian w kontekście polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej wskazując na konkretne propozycje, obejmujące stworzenie nowych ram prawnych wyrażonych między innymi w ustawach: o organizacji i finansowaniu badań naukowych oraz prac rozwojowych, o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), o Agencji Badań Poznawczych oraz ustawie o państwowych instytutach naukowych.

233. Podjęte zostały prace nad zidentyfikowaniem obszarów badawczych o strategicznym znaczeniu, które przedstawione będą w postaci *Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych*. Priorytety wskazane w *Strategii…* zostaną zweryfikowane i uzupełnione na podstawie rezultatów realizowanego Narodowego Programu *Foresight* „Polska 2020".

234. Zgodnie z decyzją rządu, podjęta została reforma systemu publicznego wsparcia sektora B+R i innowacji, która ma na celu zwiększenie publicznych nakładów na B+R oraz pobudzenie pozabudżetowego finansowania nauki. Nowy model zakładający rozdzielenie funkcji kreowania i wdrażania polityki naukowej, które obecnie są scentralizowane w resorcie nauki, przewiduje utworzenie obydwu wyżej wskazanych agencji wykonawczych, co przyczyni się również do odbiurokratyzowania i odpolitycznienia procesu dystrybucji publicznych środków na prace B+R.

235. W szczególności zmiany te oznaczają:

i. zmianę reguł przyznawania dotacji na podstawową działalność statutową. Modyfikacja ta będzie polegać na skoncentrowaniu finansowania podmiotowego na najlepszych jednostkach naukowych, co powinno doprowadzić do konsolidacji jednostek naukowych oraz wzmocnienia tych o najwyższym potencjale. Zmiana zasad finansowania podmiotowego jest powiązana z zakończoną latem 2006 r. ewaluacją jednostek naukowych – ich oceną parametryczną. Przy przyznawaniu dotacji podmiotowej preferowane będą jednostki kategorii 1-2 (przy czym wszystkich kategorii jest 5). Bardzo ważną cechą zmiany zasad finansowania podmiotowego będzie powiązanie tego finansowania z realizacją zadań istotnych z punktu widzenia polityki naukowej państwa oraz poprawa systemu kontroli realizacji tych zadań;

ii. powołanie z dniem 1 lipca 2007 r. NCBR, które jest państwową osobą prawną, wdrażającą politykę naukową i innowacyjną, poprzez realizację strategicznych dla interesów państwa programów badań naukowych i prac rozwojowych, określanych przez ministra właściwego do spraw nauki. Ponadto, do zadań NCBR należy: wspieranie komercjalizacji i innych form transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki, wspieranie rozwoju kadry naukowej, w szczególności udziału młodych naukowców, realizacja międzynarodowych programów mobilności, realizacja innych zadań zlecanych przez ministra nauki;

iii. wejście w życie z dniem 1 lipca 2007 r. nowelizacji ustawy z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki* oraz rozporządzeń wykonawczych do niej, co pozwoli na uproszczenie procedur ubiegania się o środki budżetowe na prowadzenie prac B+R, sprawniejsze i bardziej efektywne ich wydatkowanie. Wzrośnie także znaczenie środków przyznawanych w trybie konkursowym, zaś forma udzielania tych dotacji będzie bardziej elastyczna;

iv. powołanie Agencji Badań Poznawczych, która zajmować się będzie finansowaniem badań podstawowych. Inicjatorami tematyki badań będą sami naukowcy, zaś w decydowaniu o przeznaczeniu środków na konkretny projekt badawczy Agencja będzie korzystać z opinii reprezentantów środowiska naukowego;

v. prowadzenie polityki naukowej państwa wspierane przez Krajową Radę Nauki, która będzie ciałem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw nauki, złożonym z przedstawicieli środowisk naukowych, gospodarczych, organizacji społecznych oraz administracji rządowej i samorządowej;

vi. funkcje koordynacyjne w realizacji polityk: naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej przyznane zostaną działającej przy Prezesie Rady Ministrów Radzie do spraw nauki i innowacyjności.

236. **Wskaźniki monitorowania celu drugiego.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział nakładów ogółem na B+R w PKB (GERD/PKB)	0,57% (2005 r.)	1,20%[123)]	Corocznie	GUS
Udział finansowy Polski w projektach finansowanych w ramach PR EU	1,3% (2005 r.)	2,0%	Corocznie	KPK
Udział polskich publikacji cytowanych na liście filadelfijskiej w całkowitej liczbie polskich publikacji	14,16% (2005 r.)	25%	Corocznie	OPI
Liczba jednostek naukowych tworzących wspólną infrastrukturę B+R	0	40	Corocznie	IP II
Udział nadanych stopni doktora w dziedzinach technicznych i przyrodniczych w ogólnej liczbie nadanych stopni doktora	32%	40%	Corocznie	GUS
Liczba osób zatrudnionych w działalności B+R (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn), - jako udział w ogóle pracujących.	123 431 52 645/70 786 0,92% (2005 r.)	150 000 67 500/82 500 1,08%	Corocznie	GUS / EUROSTAT
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej	79,5% (2004 r.)	60%	Corocznie	GUS

4.3.3 Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym

237. Osiągnięcie celu 3. *Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym* przyczyni się do zwiększenia innowacyjności gospodarki, przez zwiększenie liczby skomercjalizowanych wyników prac B+R oraz ich wdrożeń przez przedsiębiorców.

238. Wiedza, innowacje i kapitał ludzki są siłą napędową wzrostu gospodarczego i służą zrównoważonemu rozwojowi społeczeństwa. Aby polska gospodarka stała się konkurencyjną i opartą na wiedzy, należy zwiększyć potencjał wiedzy poprzez badania naukowe, szerzyć ją poprzez kształcenie i wprowadzać do gospodarki poprzez innowacje. W ramach PO IG zakłada się, że „trójkąt wiedzy" składający się z badań, kształcenia i innowacji będzie również podstawą strategii rozwoju nauki, by mogła stać się ona siłą napędową rozwoju gospodarczego kraju. „Trójkąt wiedzy", wraz z nowym podejściem do innowacji (*open innovation*[124)]), zakłada zatem szeroką kooperację naukowców z przedsiębiorcami, a przez to wzmocnienie roli nauki w gospodarce.

239. Przeprowadzona analiza SWOT wskazała, jako jeden z głównych problemów, niską skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i jednostkami naukowymi. Wynika to między innymi z niedopasowania prowadzonych prac B+R do potrzeb

[123)] Zmiana zakładanej wartości docelowej wskaźnika wynika z benchmarkingu zawartego w ekspertyzie pt.: *Wybrane wskaźniki celu głównego, celów szczegółowych oraz osi priorytetowych PO IG: ocena adekwatności, perspektywa osiągnięcia wartości docelowych, dostępność danych,* wykonanej przez Fundację Naukową Instytutu Badań Strukturalnych na zlecenie IZ PO IG (wykonana w sierpniu i wrześniu 2010 r.)

[124)] Strategia ta polega na znajdywaniu i łączeniu nowych pomysłów, które są komplementarne do istniejących już projektów badawczo – rozwojowych oraz usuwaniu barier geograficznych, technologicznych, które stanowią przeszkodę w rozwoju nowych produktów i rynków.

przedsiębiorców, spowodowanego niechęcią poważnej części kadr naukowych do angażowania się w tego typu prace. Z drugiej strony przedsiębiorców cechuje niska skłonność do podejmowania działań innowacyjnych. Ta cecha właścicieli firm wynika m.in. z małej świadomości w zakresie potencjalnych zysków wynikających z podnoszenia innowacyjności dzięki wdrażaniu nowoczesnych technologii, będących rezultatami prac B+R. Przyczyną takiego stanu jest również, w pewnym zakresie, wysokie ryzyko przypisane takim działaniom, co oznacza niechęć przedsiębiorców do inwestowania ograniczonych środków, którymi dysponują, w tego typu innowacyjne przedsięwzięcia. Taka sytuacja prowadzi do powiększania się luki technologicznej między Polską a przodującymi państwami UE.

240. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 3. na zwiększenie efektów synergii, możliwych do uzyskania w drodze współpracy jednostek naukowych, przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu.

241. Realizacja celu 3. odbywać się będzie w szczególności poprzez dofinansowanie projektów dotyczących badań podstawowych i przemysłowych, prac rozwojowych oraz projektów rozwojowych, a także poprzez wspieranie uzyskiwania ochrony praw własności przemysłowej, komercjalizacji wyników prac B+R oraz ich wdrożeń w gospodarce, co powinno skutecznie zwiększyć nakłady przedsiębiorców w zakresie tworzenia i wdrażania nowych rozwiązań. Uzupełnieniem tych działań będzie wsparcie rozwoju otoczenia instytucjonalnego innowacyjnego biznesu oraz infrastruktury wspomagającej transfer nowych technologii z ośrodków badawczych do przedsiębiorstw.

242. **Wskaźniki monitorowania celu trzeciego.**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym**	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Źródło danych**
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R w ogóle nakładów na B+R	26,9% (2005 r.)	40%	Corocznie	GUS
Udział osób zatrudnionych w działalności B+R w przedsiębiorstwach w stosunku do zatrudnionych ogółem w działalności B+R*	7,3 %	20%	Corocznie	GUS
Liczba patentów udzielonych rezydentom polskim (na 1 mln mieszkańców) - przez UP RP - przez EPO - przez USPTO	 27,65 0,26 (2002 r.) 0,29 (2002 r.)	 62 4 2	Corocznie	GUS / EUROSTAT
Liczba centrów transferu technologii	35	100	Corocznie	IP II
Udział nakładów na działalność B+R w ogóle nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych.	7,53%	15%	Corocznie	GUS

*Stan w dniu 31 XII.

4.3.4 Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym

243. Jak pokazuje analiza SWOT, polską gospodarkę cechuje niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie, jak również słaba

internacjonalizacja oraz niewystarczająca promocja marki „Polska”, co dodatkowo utrudnia funkcjonowanie przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych. W związku z tym przedsiębiorstwa działające w Polsce nie wykorzystują w pełni możliwości związanych z dostępem do JRE oraz z rosnącą dostępnością innych rynków światowych. Eksport produktów nisko przetworzonych, często realizowany pod cudzymi markami, nie pozwala na zbudowanie trwałej przewagi konkurencyjnej, a słabość marki „Polska” i marek z nią kojarzonych znacznie utrudnia przedsiębiorcom ekspansję na nowych rynkach.

244. Wprowadzenie na rynki zagraniczne wysoko przetworzonych, zaawansowanych technologicznie towarów i usług wytworzonych przez przedsiębiorstwa działające w Polsce wymaga działań promocyjnych, przyczyniających się do zwiększenia rozpoznawalności marek handlowych i firmowych z Polski. Realizacja celu 4. obejmować będzie zarówno stymulację podejmowania tego rodzaju działań przez MSP, jak i działania własne organów administracji, mające na celu zapewnienie potencjalnym inwestorom informacji oraz pełnej obsługi, ułatwiającej lokowanie inwestycji na terenie Polski. Ten rodzaj działań wpłynie na generowanie większej liczby i większej wartości inwestycji (zarówno zagranicznych, jak i dokonywanych przez przedsiębiorstwa już działające w Polsce). W konsekwencji działania te przyczynią się do poprawy rozpoznawalności marki „Polska” na rynkach światowych.

245. Do wzrostu atrakcyjności Polski jako miejsca poszukiwania wartościowych kontaktów handlowych i lokowania inwestycji przyczyni się także rozwój infrastruktury społecznej, w szczególności – turystycznej. Dlatego też wśród instrumentów realizacji celu 4. znalazło się wzmocnienie i promocja największych atrakcji turystycznych Polski, co wpłynie na wzrost liczby turystów zagranicznych, a pośrednio także na wzmocnienie marki „Polska”. Dzięki temu produkty przedsiębiorstw działających w Polsce będą kojarzone z bardziej rozwiniętą, nowoczesną gospodarką, a przedsiębiorstwa te będą mogły łatwiej wprowadzać na rynki zagraniczne produkty stosunkowo zaawansowane technologicznie.

246. Realizacja celu 4. wpłynie na zwiększenie udziału przedsiębiorstw zarejestrowanych w Polsce w globalnym obrocie gospodarczym oraz tworzenie warunków do zwiększania poziomu inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych, w szczególności związanych z najnowszymi rozwiązaniami technologicznymi i nowoczesnymi usługami, wzrost zapotrzebowania na nowe wzory przemysłowe, jak również na zwiększenie intensywności ruchu turystycznego w Polsce.

247. Pośrednio efektem realizacji celu 4. będzie wzrost nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, a także podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP, przez wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski z rynkiem międzynarodowym, między innymi przez kreowanie spójnego systemu promocji gospodarczej Polski. Ponadto wynikający z realizacji celu 4. napływ inwestycji, jak i zintensyfikowana wymiana handlowa przyczynią się do dyfuzji rozwiązań innowacyjnych, a przez to – do dalszego rozwoju gospodarczego.

248. Równocześnie realizacja celu 4. jest uzależniona od stopnia realizacji pozostałych celów PO IG, które wpływając na unowocześnienie oferty produktowej i usługowej przedsiębiorstw działających na rynku polskim, ułatwiają wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz na rynkach zagranicznych.

249. **Wskaźniki monitorowania celu czwartego**.

Wskaźnik	Wartość	Zakładana	Częstotliwość	Źródło danych

	bazowa wskaźnika	wartość wskaźnika w roku docelowym	pomiaru wskaźnika	
Udział wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem	3,4 % (2006 r.)	4,5%	Corocznie	GUS
Udział wyrobów średnio-wysokiej techniki w eksporcie ogółem	33,4 % (2006 r.)	43,5%	Corocznie	MG na podst. CISG
Liczba przyjazdów turystycznych (w mln osób)	15,2 (2005 r.)	18,1	Corocznie	Instytut Turystyki
Liczba nowych wspólnotowych wzorów przemysłowych na milion mieszkańców (*Community industrial designs per million population)*	25,0	36	Corocznie	EUROSTAT

4.3.5 Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy

250. W kontekście wyzwań związanych z realizacją celów odnowionej Strategii Lizbońskiej i polityki spójności sformułowano cel 5. *Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy*. Realizacja tego celu ma dla polskiej gospodarki podstawowe znaczenie ze względu na fakt, że pomimo tendencji spadkowej wciąż wysoka stopa bezrobocia oraz niekorzystna struktura zatrudnienia (wysoki udział rolnictwa i przemysłów schyłkowych) stanowią jeden z podstawowych czynników ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy i hamujący wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Cel ten ma charakter horyzontalny, a jego osiągnięcie jest warunkowane realizacją pozostałych celów szczegółowych PO IG.

251. Zakłada się, iż udzielone w ramach PO IG kompleksowe wsparcie dla innowacyjnych przedsięwzięć – prowadzenia prac B+R, inwestycji oraz doradztwa i szkoleń niezbędnych do realizacji inwestycji – jako działań przyczyniających się do wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz rynkach międzynarodowych, przyczyni się do stworzenia nowych, trwałych miejsc pracy. Jednocześnie, realizacja celów PO IG przyczyni się do kreowania popytu na miejsca pracy wymagające specjalistycznych umiejętności i wiedzy, przyczyniając się w ten sposób do zmiany struktury zatrudnienia, polegającej na tworzeniu miejsc pracy w nowoczesnych sektorach gospodarki, w tym sektorze usług, przy jednoczesnym wzmocnieniu procesów modernizacyjnych zachodzących w obrębie polskiej gospodarki.

252. PO IG ma na celu koncentrowanie wsparcia w zakresie tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy, w szczególności w sektorach stanowiących nośniki gospodarki opartej na wiedzy (GOW), do których należą między innymi nauka i działalność badawczo-rozwojowa, gałęzie przemysłu tak zwanej wysokiej techniki, usługi biznesowe związane z GOW oraz sektor usług społeczeństwa informacyjnego.

253. **Wskaźniki monitorowania celu piątego**.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych

		roku docelowym		
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych w wyniku projektów realizowanych w ramach PO IG (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) O/K/M [*Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC*)]	0	70 300 28120 / 42 18069625 27850/ 4177570 300 28120 / 42 180	Corocznie	IP II
Pracujący w działach zaliczanych do tzw. usług *high-tech* (jako % ogółu pracujących w sekcji *Przetwórstwo przemysłowe* i w sektorze usług) *(Employment in high-tech services)*	2,25% (2006 r.)	2,58%	Corocznie	EUROSTAT
Pracujący w działach zaliczanych do tzw. wysokiej i średnio-wysokiej techniki (jako % ogółu pracujących w sekcji *Przetwórstwo przemysłowe* i w sektorze usług) (*Employment in medium-high and high-tech manufacturing)*	5,24% (2006 r.)	6,01%	Corocznie	EUROSTAT

4.3.6 Cel szczegółowy 6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

254. Rozwój społeczeństwa informacyjnego jako istotny czynnik zwiększania innowacyjności gospodarek europejskich jest jednym z kluczowych założeń Strategii Lizbońskiej.

255. Technologie informacyjne gruntownie odmieniły sposób funkcjonowania gospodarki, zmieniając metody produkcji i dystrybucji towarów, świadczenia usług, komunikowania się z klientami oraz między samymi przedsiębiorcami. Ich rozwój umożliwił globalizację rynku i usprawnił jego funkcjonowanie.

256. „Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce" ma służyć stymulowaniu wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych w społeczeństwie i w gospodarce. Ogniskuje się wokół trzech podstawowych obszarów:

a) poprawa warunków funkcjonowania gospodarki przez zmniejszanie barier rozwoju (legislacyjnych, administracyjnych, organizacyjnych);

b) stymulowanie popytu na usługi świadczone w formie cyfrowej i inne zastosowania technologii informacyjnych w gospodarce i w życiu społecznym (upowszechnianie dostępu do Internetu szerokopasmowego, upowszechnianie umiejętności

korzystania z technologii informacyjnych, kształtowanie świadomości korzyści przynoszonych przez nie w życiu gospodarczym i społecznym);

c) zwiększanie podaży usług w formie cyfrowej (rozwój usług w formie cyfrowej świadczonych przez podmioty publiczne, stymulowanie zastosowania technologii cyfrowych przez przedsiębiorców w kontaktach między sobą i z klientami).

257. Osiągnięciu celu 6. będą służyły instrumenty przyczyniające się w końcowym efekcie do wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez administrację publiczną, przedsiębiorstwa, jednostki naukowe i obywateli, co pozytywnie wpłynie na rozwój polskiej gospodarki i poprawi pozycję Polski wśród krajów Unii Europejskiej pod kątem wykorzystania ICT.

258. Prowadzenie przedsięwzięć innowacyjnych jest szczególnie pożądane z punktu widzenia nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Jednocześnie na funkcjonowaniu przedsięwzięć innowacyjnych szczególnie silnie odbijają się skutki istniejących barier legislacyjnych, administracyjnych i organizacyjnych. Z tego względu stworzenie przez administrację publiczną warunków dla rozwoju usług i treści cyfrowych jest kluczowe dla powodzenia budowy społeczeństwa informacyjnego. Działania w tym zakresie ujęte zostały w „Planie Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010”[125)], który zawiera:

a) priorytety i cele informatyzacji administracji publicznej na lata 2007-2010,

b) zestawienie sektorowych oraz ponadsektorowych projektów informatycznych,

c) program działań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego,

d) zestawienie zadań publicznych, które powinny być realizowane z wykorzystaniem drogi elektronicznej.

259. Sprawne udostępnienie przez administrację publiczną zasobów informacyjnych zawartych w rejestrach państwowych jest kluczowe z punktu widzenia szerokiego wprowadzenia gospodarki elektronicznej w Polsce. Dzięki temu stworzona zostanie możliwość elektronicznego komunikowania się obywateli z właściwymi urzędami, zapewniającymi ich sprawną obsługę, oraz możliwość powtórnego wykorzystywania zasobów elektronicznych administracji publicznej.

260. Dzięki wzrostowi wykorzystania nowoczesnych technologii w administracji publicznej zwiększy się jej skuteczność, jakość i efektywność działań. Tworzenie elektronicznej administracji będzie wymagało kompleksowej analizy i nowelizacji otoczenia prawnego oraz re-inżynierii realizowanych przez nią procesów na styku administracji z przedsiębiorstwami i obywatelami oraz między jednostkami administracji różnego szczebla, zgodnie z możliwościami oferowanymi przez współczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.[126)]

261. Na funkcjonowanie gospodarki elektronicznej w Polsce znacząco wpływa stosunkowo niska dostępność Internetu szerokopasmowego – koniecznego dla efektywnego korzystania z kompleksowych usług w formie cyfrowej. Zaledwie 22%[127)] polskich

[125)] Zgodnie z ustawą z dnia 17 lutego 2005 r. Plan Informatyzacji Państwa ustanawiany jest na okres nie dłuższy niż 5 lat. „Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2007 r. Przewiduje się, że następny Plan Informatyzacji Państwa obejmować będzie lata 2010-1013.

[126)] Działania w tym zakresie będą mogły być wspierane również ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

[127)] Badanie GUS „Społeczeństwo informacyjne: Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2006 r.”

gospodarstw posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu, przy czym wśród obywateli mieszkających na terenach wiejskich i wśród osób o najniższych dochodach odsetek ten jest najniższy. Zdecydowanie zmniejsza to możliwość korzystania z eUsług oferowanych przez administrację publiczną i przedsiębiorstwa. Tak niski poziom dostępu do Internetu utrwala również wykluczenie cyfrowe wśród obywateli. Wsparcie rozwoju szerokopasmowego Internetu w gospodarstwach domowych, szczególnie na obszarach nieatrakcyjnych ekonomicznie dla operatorów komercyjnych, a także w gospodarstwach o niskich dochodach przyczyni się do wzrostu liczby potencjalnych klientów gospodarki elektronicznej. Umożliwi również włączenie się w główny nurt innowacyjnej gospodarki tych, dla których tradycyjne otoczenie gospodarcze stanowi istotną barierę (dotyczy to przede wszystkim podmiotów na obszarach w największym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym).

262. Oprócz ekonomicznej bariery dostępu do Internetu istotnym czynnikiem ograniczającym jest techniczny brak dostępu do Internetu szerokopasmowego, wynikający z niskiej opłacalności inwestycji w infrastrukturę teleinformatyczną zarówno sieci szkieletowej, jak i tzw. ostatniej mili. Powoduje on, że odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu jest niemal dwukrotnie niższy niż w dużych miastach[128)]. Z tego względu konieczne jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę teleinformatyczną ostatniej mili na obszarach nieopłacalnych ekonomicznie. Pozwoli ono zlikwidować „białe plamy" na mapie szerokopasmowego dostępu do Internetu, a jednocześnie – zwiększyć konkurencyjność na rynku usług teleinformatycznych.

263. Korzyści wynikające z wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych zostały szeroko rozpoznane w dużych przedsiębiorstwach. Wsparcie wykorzystania nowoczesnych technologii w sektorze mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw przyczyni się do wzrostu ich innowacyjności, a w konsekwencji wpłynie na poprawę ich wydajności, jakości świadczonych przez nie usług lub wytwarzanych towarów i konkurencyjności oraz otwarcie dla nich rynków międzynarodowych dzięki wsparciu wdrożeń rozwiązań elektronicznego biznesu w sferze operacyjnej i organizacyjnej. Jedną z głównych barier szerokiego stosowania technik informacyjnych i telekomunikacyjnych wśród tej grupy przedsiębiorców jest – oprócz braku odpowiednich zasobów – brak świadomości konieczności dokonania zmian, wymuszanych przez globalną gospodarkę. Przykład nowo powstających mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, wykorzystujących techniki cyfrowe dla zwiększenia atrakcyjności swojej oferty, pomoże ogółowi przedsiębiorców dostrzec konieczność zastosowania innowacyjnych technologii.

264. Wdrażanie ICT w przedsiębiorstwach i tworzenie usług elektronicznych dla przedsiębiorstw oraz między przedsiębiorstwami (tzw. Business–to-Business - B2B) jest w coraz większym stopniu stosowane zarówno na europejskim, jak i globalnym rynku. Szerokie wprowadzenie go wśród polskich przedsiębiorstw, w szczególności z sektora MSP, jest niezbędne, jeśli mają one efektywnie współpracować z europejskimi partnerami.

---

128) Wg badania GUS „Społeczeństwo informacyjne: Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2006 r." odsetek gospodarstw domowych z osobami w wieku 16-74 lata na obszarach wiejskich wynosi 25%, podczas gdy w dużych miastach – 46%.

265. Działania wspierające tworzenie przedsiębiorstw świadczących eUsługi i udostępniających treści cyfrowe pobudzą lokalną przedsiębiorczość i innowacyjność w sektorze elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy przez otwarcie rynku treści i usług cyfrowych, a w konsekwencji utworzenie nowych, rozwojowych miejsc pracy.

266. Przy prowadzeniu działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego będzie brana pod uwagę konieczność ochrony prywatności użytkowników, zapewnienia bezpieczeństwa sieci oraz budowania zaufania i świadomości użytkowników.

267. Po 2-3 latach od uruchomienia PO IG przeprowadzony zostanie przegląd realizacji Celu 6. pod kątem efektywności zastosowanych mechanizmów. Przegląd przeprowadzony zostanie na podstawie analizy danych zebranych od beneficjentów programu w badaniu ewaluacyjnym, w tym zbadania poziomu zainteresowania beneficjentów, poziomu kontraktacji.

268. **Wskaźniki monitorowania celu szóstego**.

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym**	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Źródło danych**
Odsetek przedsiębiorstw korzystających z e-administracji	60,9%	90%	Corocznie	GUS
Odsetek gospodarstw domowych z szerokopasmowym dostępem do Internetu[129)], w tym: a) gospodarstwa domowe na terenach wiejskich b) gospodarstwa domowe z najniższej grupy dochodowej	21,6% 9,8% 8,2%	75% 50% 40%	Corocznie	GUS
Udział pracujących wykorzystujących komputer z dostępem do Internetu w liczbie pracujących ogółem	27,8% (2006 r.)	6541%	Corocznie	GUS
Udział podstawowych usług publicznych dostepnych on-line (e-government availability).	20% (2006 r.)	60%	Corocznie	EUROSTAT
Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez Internet lub inne sieci.	10,2 % (2006)	20%	Corocznie	GUS

269. Dla realizacji celu PO IG przyjęto układ celów szczegółowych i osi priorytetowych przedstawiony na Wykresie 4.3.1.

[129)] Dostęp szerokopasmowy definiowany zgodnie z metodologią GUS

Wykres 4.3.1

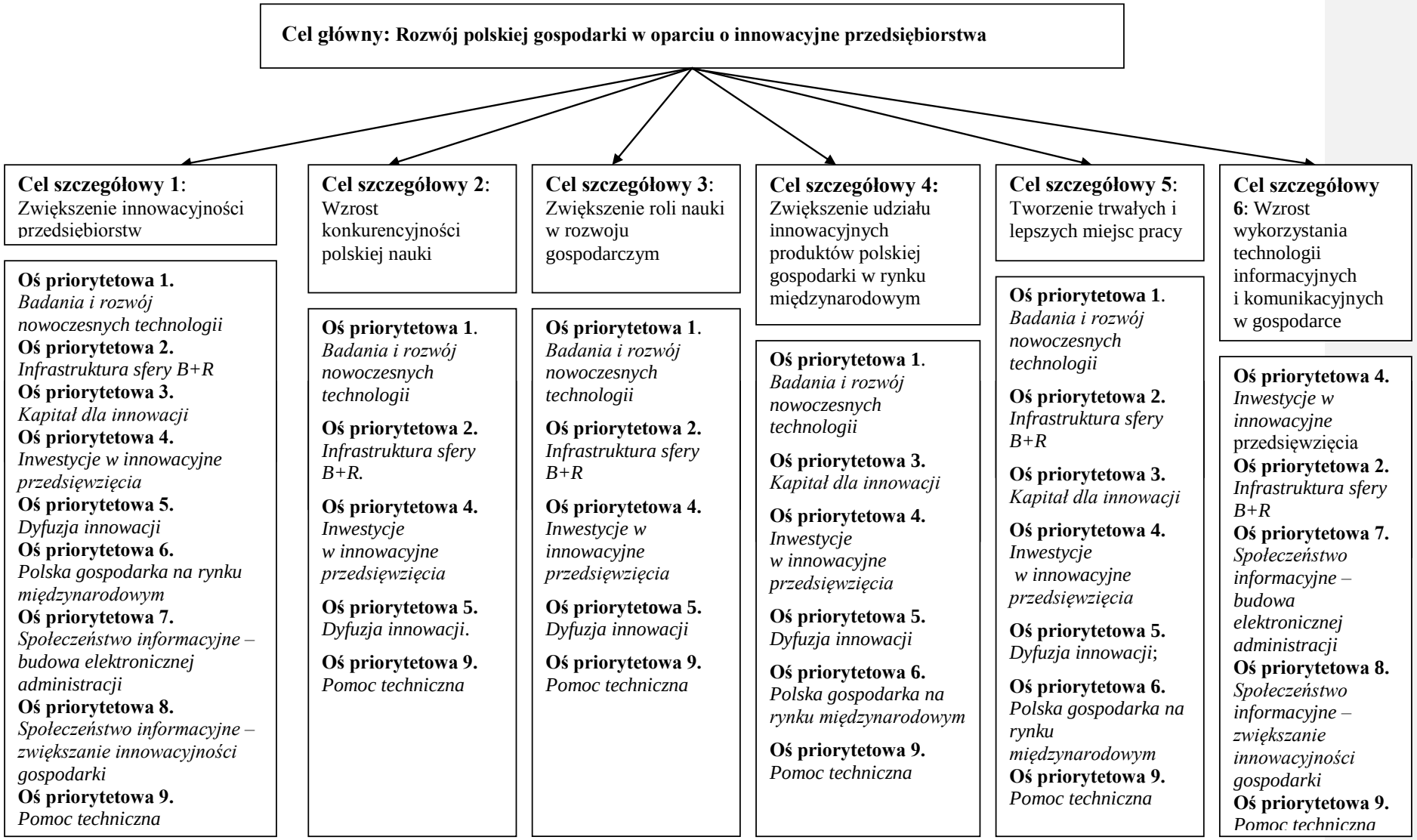
Cel główny: Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R
Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji
Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym
Oś priorytetowa 7. Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji
Oś priorytetowa 8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna
Cel szczegółowy 2: Wzrost konkurencyjności polskiej nauki
Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R.
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji.
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym
Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna
Cel szczegółowy 4: Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym
Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji
Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna
Cel szczegółowy 5: Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy
Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R
Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji;
Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna
Cel szczegółowy 6: Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce
Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R
Oś priorytetowa 7. Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji
Oś priorytetowa 8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna

5. OSIE PRIORYTETOWE REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

5.1 Oś priorytetowa 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii

270. **Cel osi priorytetowej**: Celem osi priorytetowej jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce przez realizację prac B+R w kierunkach uznanych za priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

271. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej**: Realizacja strategii rozwoju gospodarczego w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa zakłada zacieśnienie współpracy sektora nauki z gospodarką. Sektor polskiej nauki nie jest odpowiednio rozwinięty i wobec tego nie wspiera w wystarczającym stopniu przedsiębiorców działających w coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu międzynarodowym. Prowadzi to do utrzymywania się luki technologicznej pomiędzy Polską a najbardziej innowacyjnymi gospodarkami świata, w tym niektórymi z państw Unii Europejskiej. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie sektora B+R w celu stworzenia odpowiedniego potencjału badawczego, dostosowanego do potrzeb rozwojowych kraju. Równolegle należy dążyć do zintensyfikowania współpracy nauki z biznesem, także poprzez bardziej efektywne wykorzystanie istniejących instrumentów oraz wprowadzenie nowych, skutecznych mechanizmów interwencji publicznej. Oddziaływanie na rzecz intensyfikacji współpracy nauki z biznesem będzie odbywało się poprzez stosowanie instrumentów, z jednej strony motywujących przedsiębiorców do podejmowania działań na rzecz ich rozwoju, opartych na wdrażaniu wyników prac B+R, z drugiej strony – zachęcających naukowców do podejmowania prac badawczych i rozwojowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorców. Realizacja tej osi priorytetowej powinna zapewnić dostosowanie podaży nowoczesnych rozwiązań technologicznych do popytu na nie oraz, w konsekwencji, prawdopodobne zwiększenie zapotrzebowania gospodarki na wysokie technologie bazujące na wynikach prac B+R.

272. Niezbędna jest bieżąca weryfikacja kierunków badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla poprawy jakości życia polskiego społeczeństwa. Wybór takich priorytetów pozwala na racjonalne wykorzystywanie wyników badań w praktyce i stworzenie dla nich preferencji w przydziale dofinansowania, co służy zracjonalizowaniu wykorzystania środków.

273. Jednym ze zdiagnozowanych problemów sektora nauki jest niekorzystna struktura wiekowa jego kadr. Dlatego istnieje konieczność wspierania działań zachęcających młodych ludzi do podejmowania kariery naukowej, co w efekcie powinno doprowadzić do odmłodzenia zasobów ludzkich polskiej nauki.

274. **Opis osi priorytetowej**: W ramach osi priorytetowej finansowane będzie prognozowanie kierunków badań naukowych, które mogą wywrzeć największy wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Przewidywanie i wyznaczanie kierunków rozwoju i postępu technologicznego jest procesem złożonym, długotrwałym i ciągłym oraz wymaga zastosowania wyspecjalizowanych instrumentów. Jednym z nich jest metoda *foresight* – narzędzie pomagające wskazać kierunki pożądanych inwestycji i przedsięwzięć w sferze B+R. Istotą tej metody jest zaangażowanie w debatę publiczną na temat najważniejszych przyszłych potrzeb społeczeństwa i gospodarki wszystkich zainteresowanych stron, tj. przedsiębiorców,

przedstawicieli organizacji pozarządowych, polityków, ludzi mediów, naukowców. *Foresight* będzie prowadzony tak na poziomie krajowym (określenie kierunków badań mających znaczenie dla całego kraju), jak i na poziomie poszczególnych regionów oraz branż.

275. Przewiduje się również wsparcie realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa poprzez dofinansowanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych wpisujących się w Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Dodatkowo w zakresie osi priorytetowej planowane są działania pozwalające na podniesienie poziomu świadomości roli skutecznego zarządzania badaniami naukowymi i ich wynikami wśród osób zaangażowanych w realizację projektów badawczych oraz wskazanie metod, modeli i środków efektywnego zarządzania badaniami naukowymi i ich wynikami, służących wzmocnieniu funkcjonowania systemu badań naukowych w Polsce.

276. Oś priorytetowa obejmuje wsparcie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych służących budowie gospodarki opartej na wiedzy, realizowanych przez konsorcja naukowo-przemysłowe. Wsparciu temu podlegać będą między innymi duże multi- i transdyscyplinarne projekty badawcze, które wpisywać się będą w osie priorytetowe tematyczne określone w akapicie 284 oraz wynikać będą z *foresightu.*

277. Wspierane będzie odmładzanie zasobów ludzkich nauki poprzez włączanie studentów, absolwentów[130)] i doktorantów do udziału w realizacji projektów badawczych, prowadzonych w dziedzinach mających znaczenie dla rozwoju gospodarczego. Będą to również projekty realizowane przez młodych uczonych w najlepszych zespołach badawczych w Polsce, a także projekty polegające na dofinansowaniu badań naukowych realizowanych w trakcie studiów doktoranckich w ramach międzynarodowej współpracy jednostek naukowych.

278. Przeniesienia do Polski dobrych praktyk, także w zakresie współpracy nauki z gospodarką, można oczekiwać dzięki finansowaniu projektów badawczych prowadzonych w polskich jednostkach naukowych przez wybitnych uczonych z zagranicy. Osoby te będą zatrudniane w jednostkach naukowych, a dla realizacji projektu badawczego będą tworzyć - jako kierownicy projektów - zespoły złożone z uczonych z Polski lub z zagranicy.

279. Ponadto, wspierane będą projekty rozwojowe o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym. W celu silniejszego związania sfery nauki z gospodarką, część projektów rozwojowych może być realizowana w ramach konsorcjów naukowo-przemysłowych, przy zaangażowaniu finansowym ze strony przedsiębiorców. W ramach osi priorytetowej przewidziano również wsparcie transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki poprzez dofinansowanie kosztów uzyskiwania ochrony własności przemysłowej wytworzonej w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce. Projekty rozwojowe są swego rodzaju pomostem między badaniami przemysłowymi a wdrożeniami. Finansowanie takich projektów powinno umożliwić efektywniejszą i szybszą realizację projektów celowych, realizowanych przez przedsiębiorstwa.

280. Jednym z instrumentów umożliwiających zdobywanie przez przedsiębiorców nowych, innowacyjnych technologii i produktów dla rozwoju ich działalności są, wspomniane

[130)] Odbiorcami ostatecznymi pomocy mogą być absolwenci studiów magisterskich do 3 lat po ukończeniu studiów, pod warunkiem, że są zatrudnieni na etacie naukowo-dydaktycznym w jednostce naukowej.

w poprzednim punkcie, projekty celowe, których podstawą będą prace B+R, służące zaspokojeniu konkretnych potrzeb danego przedsiębiorcy.

281. Realizacja osi priorytetowej będzie koncentrowała się na wsparciu inwestycji przedsiębiorców w zakresie prac B+R poprzez dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania przemysłowe i prace rozwojowe) realizowane przez przedsiębiorców, ich grupy[131)] lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce. Przedsiębiorca, który otrzyma wsparcie w ramach osi będzie mógł sam zdecydować o wykonawcy prac B+R – może przeprowadzić je sam, jeśli dysponuje bazą infrastrukturalną i innymi niezbędnymi zasobami, lub może zlecić je jednostce naukowej, sieci naukowej czy konsorcjum naukowo-przemysłowemu. Przedsiębiorca może także realizować projekt we współpracy z innymi przedsiębiorcami lub organizacjami badawczymi. Wdrażanie rezultatów działalności B+R prowadzonej przez przedsiębiorców w ramach niniejszej osi priorytetowej będzie możliwe w ramach 4. osi priorytetowej. Dzięki dedykowanemu systemowi wdrażania projektów wnioskodawca będzie składał jeden wniosek obejmujący całość przedsięwzięcia wraz z fazą wdrożenia. Możliwe jest także uzyskanie dofinansowania wyłącznie na realizację prac B+R – w ramach 1. osi priorytetowej, pod warunkiem zobowiązania się przedsiębiorcy do wdrożenia wyników tych badań lub prac ze środków własnych lub innego finansowania zewnętrznego.

282. W zakresie osi priorytetowej przewiduje się także możliwość dofinansowania przedsięwzięć, które będą stanowić bazę dla utworzenia Europejskiego Instytutu Technologicznego we Wrocławiu, w ramach programu EIT+. Zainicjowany we współpracy ze środowiskiem lokalnym, kompleksowy program rozwoju edukacji, badań naukowych i innowacyjności w regionie, jakim jest EIT+ ma na celu pozyskanie we Wrocławiu jednej ze Wspólnot Wiedzy i Innowacji Europejskiego Instytutu Technologicznego.[132)]

283. Dodatkowo, w celu wspierania komercjalizacji wyników prac B+R, projekty realizowane w ramach osi priorytetowej będą mogły zawierać komponent promujący dany projekt.[133)]

284. Należy podkreślić, że w ramach osi priorytetowej 1. wsparcie uzyskają projekty B+R, których tematyka będzie zgodna z następującymi obszarami:

a) Grupa tematyczna *Info*:
   i. technologie informacyjne i telekomunikacyjne,
   ii. sieci inteligentne, telekomunikacyjne i teleinformatyczne nowej generacji,
   iii. optoelektronika,
   iv. nauki obliczeniowe.
b) Grupa tematyczna *Techno*:

[131)] Projekty będą mogły być realizowane przez przedsiębiorców samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi oraz konsorcjami naukowymi, a także przez jednostki naukowe na zlecenie przedsiębiorców.

[132)] Wsparcie dla projektów związanych z programem EIT+ realizowanych w ramach PO IG nie będzie udzielane na te same wydatki kwalifikowane, które zostaną sfinansowane z innych właściwych źródeł unijnych. Instytucja Zarządzająca zapewni, że projekty te będą miały zagwarantowane niezbędne współfinansowanie krajowe

[133)] Nie dotyczy to projektów celowych.

i. nowe materiały i technologie,

ii. nanotechnologie,

iii. projektowanie systemów specjalizowanych,

iv. mechatronika,

v. technologia i inżynieria chemiczna.

c) Grupa tematyczna *Bio*:

i. biotechnologia i bioinżynieria,

ii. postęp biologiczny w rolnictwie i ochrona środowiska,

iii. nowe wyroby i techniki medyczne.

285. Ograniczenie tematyczne nie będzie dotyczyło projektów celowych i projektów aplikacyjnych realizowanych przez studentów, absolwentów[134)] i doktorantów – w tych przypadkach nadrzędnym celem będzie przydatność badań dla działalności gospodarczej). Natomiast projekty rozwojowe (akapit 279), których tematyka będzie mieściła się w powyższych obszarach, będą preferowane w procedurze wyboru, tym niemniej projekty tematyczne nie mieszczące się w wyżej wymienionych obszarach nie będą wykluczone z finansowania. Podobnie traktowane będą projekty realizowane w trakcie studiów doktoranckich w ramach współpracy międzynarodowej jednostek naukowych.

286. Należy też podkreślić, że przewiduje się możliwość korekty ww. priorytetów, w szczególności uwzględniając wyniki Narodowego Programu Foresight.

287. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą między innymi następujące działania:**

a) identyfikacja kierunków badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla poprawy jakości życia polskiego społeczeństwa oraz racjonalizacji wykorzystania środków finansowych na badania naukowe poprzez dofinansowanie projektów dotyczących:

i. Narodowego Programu *Foresight Polska 2020* i kolejnych,

ii. przygotowywania strategii rozwoju poszczególnych dziedzin nauki, regionów i sektorów gospodarki,

iii. przygotowywania strategii dla działających w Polsce platform technologicznych,

poprzez zastosowanie wyników metody *foresight*,

b) wsparcie realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa poprzez dofinansowanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych w obszarach tematycznych określonych w PO IG,

c) realizacja przedsięwzięć ukierunkowanych na zwiększenie zainteresowania podejmowaniem pracy naukowej przez młodych naukowców, obejmujących:

i. projekty aplikacyjne realizowane przez studentów, absolwentów[135)] i doktorantów mające zastosowanie w gospodarce,

[134)] Patrz przypis 133.

[135)] Patrz przypis 133.

ii. projekty, w których uczestniczą studenci, doktoranci i uczestnicy staży podoktorskich, zgodne ze wskazanymi w PO IG priorytetami, realizowane w najlepszych zespołach badawczych w Polsce,
iii. projekty realizowane w trakcie studiów doktoranckich w Polsce w ramach współpracy międzynarodowej jednostek naukowych,

d) wsparcie projektów realizowanych przez wybitnych uczonych z zagranicy zgodnie z priorytetami wskazanymi w PO IG, tworzących zespoły badawcze w polskich jednostkach naukowych,

e) dofinansowanie projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowanych na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym (projekty rozwojowe), w tym projektów realizowanych w ramach konsorcjów naukowo-przemysłowych,

f) wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w ośrodkach badawczych mających siedzibę w Polsce w wyniku prac B+R,

g) dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania przemysłowe i prace rozwojowe) realizowanych przez przedsiębiorców, ich grupy lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce (projekty celowe),

h) wsparcie na rzecz programu EIT+.

288. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie w szczególności następującym grupom beneficjentów:**

a) jednostki naukowe,

b) sieci naukowe[136)] i konsorcja naukowo-przemysłowe[137)] (w tym Centra Doskonałości (CD), Centra Zaawansowanych Technologii (CZT) oraz podmioty zaangażowane w programie EIT+),

c) jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,

d) polskie platformy technologiczne,

e) przedsiębiorcy (zwłaszcza MSP),

f) naukowcy (zwłaszcza młodzi) i zespoły naukowców,

g) studenci,

h) podmioty realizujące projekty *foresight,* m.in. jednostki naukowe, jednostki administracji publicznej,

i) podmioty działające na rzecz nauki – podmioty wykonujące w sposób ciągły zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierające

[136)] **Sieć naukowa** to grupa jednostek naukowych podejmujących na podstawie umowy zorganizowaną współpracę związaną z prowadzonymi przez nie w sposób ciągły wspólnymi badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi, służącymi rozwojowi specjalności naukowych tej sieci.

[137)] **Konsorcjum naukowo-przemysłowe** to grupa jednostek organizacyjnych, w skład której wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmujących na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

wzrost innowacyjności gospodarki, nie obejmujące prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych (m. in. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej),

j) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,

k) minister właściwy ds. nauki.

289. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej działanie z zakresu wsparcia realizacji projektów celowych podlega regułom pomocy publicznej. Dopuszcza się także udzielanie pomocy publicznej na realizację projektów rozwojowych w ramach konsorcjów naukowo-przemysłowych.

290. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

a) większy udział prac B+R powiązanych z potrzebami przedsiębiorców wśród wszystkich prac B+R realizowanych w jednostkach naukowych,

b) wzrost innowacyjności przedsiębiorstw,

c) wzrost udziału nakładów na B+R w PKB, w szczególności nakładów przedsiębiorców,

d) wzrost międzynarodowej konkurencyjności polskiej nauki.

291. **Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej:**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Wartość szacowana wskaźnika** (w roku docelowym)	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika**
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów	0	1 620	Corocznie	IP II
Liczba nowych etatów (EPC) związanych z działalnością B+R powstałych w związku z realizacją projektów	0	3 400	Corocznie	IP II
Wskaźniki rezultatu				
Liczba skomercjalizowanych wyników badań B+R wykonanych w jednostkach naukowych dofinansowanych w ramach PO IG	0	420	Corocznie	IP II
Liczba zgłoszeń patentowych jako efekt realizacji projektów	0	300	Corocznie	IP II
Nakłady na działalność B+R ponoszone przez przedsiębiorców w związku z realizacją projektów [w mln PLN]	0	1 770	Corocznie	IP II

292. **Komplementarność z innymi programami.** Oś priorytetowa 1. jest komplementarna z:

a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi w zakresie:

- współfinansowania prac B+R realizowanych przez przedsiębiorców (projekty celowe) – w ramach RPO będą mogły być finansowane projekty o niższej wartości,

- tworzenia i aktualizacji RSI przez studia, analizy, ekspertyzy oraz wsparcie dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI oraz tworzenie i rozbudowa systemów monitorowania RSI,

b) PO RPW w ramach osi priorytetowej 1. „Nowoczesna gospodarka" w zakresie budowy bliskiej współpracy pomiędzy nauką a podmiotami gospodarczymi, wzmacniania instytucji ułatwiających współpracę, a także transferu i absorpcji innowacji oraz zwiększenia ich dostępności (w szczególności tworzenie infrastruktury zaplecza badawczo-rozwojowego jednostek naukowych, centrów doskonałości, centrów transferu technologii oraz przedsiębiorstw wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej). Projekty wspierane w PO RPW będą zamieszczone w Indykatywnym Planie Inwestycyjnym (IPI) Programu (wpis do IPI PO RPW będzie równoznaczny z wykluczeniem danego projektu z możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach innych programów operacyjnych),

c) PO KL, w szczególności IV osi priorytetowej *Szkolnictwo wyższe i nauka* oraz VIII osi priorytetowej *Regionalne Kadry Gospodarki* (komponent regionalny), w zakresie:
   - wsparcia mobilności międzysektorowej,
   - podnoszenia kwalifikacji kadr systemu B+R w zakresie zarządzania badaniami oraz komercjalizacji wyników prac B+R,
   - popularyzowania działań badawczo-rozwojowych i innowacyjnych,
   - tworzenia warunków lepszej współpracy pomiędzy instytucjami systemu edukacji i jednostkami naukowymi a także zbudowanie sieci współpracy między szkołami wyższymi a przedsiębiorstwami,
   - stypendiów dla uczestników studiów doktoranckich, młodych doktorów (postdoców) i profesorów nadzorujących projekty badawcze oraz profesorów wizytujących, jako element uzupełniający tzw. kompleksowe programy rozwoju uczelni,
   - wsparcia systemu szkolnictwa wyższego pozwalającego na podnoszenie kwalifikacji kadry akademickiej, realizację programów współpracy międzynarodowej, prace studyjne (ekspertyzy i analizy),
   - wsparcia funkcjonowania systemu badań naukowych w zakresie analiz i ekspertyz, w tym m.in. analizy kierunków badań naukowych, analizy rozwiązań organizacyjnych finansowania B+R, ewaluacji polityk naukowych,
   - rozwoju idei przedsiębiorczości akademickiej; szkoleń i doradztwa dla pracowników uczelni i jednostek naukowych, doktorantów, absolwentów i studentów zamierzających założyć firmę typu spin-off/spin-out (komponent regionalny),
   - udzielania stypendiów dla doktorantów na kierunkach wynikających z obszarów uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju regionu, (komponent regionalny),

d) **PO IiŚ** – instrumenty wsparcia realizowane w ramach osi priorytetowej 1. nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IiŚ,

e) **PROW** - działania realizowane w ramach 1. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW. Jednakże z uwagi na przyjęte preferencje tematyczne (akapit 284) projekty

realizowane w ramach projektów 1. osi priorytetowej PO IG będą związane ze wsparciem w dziedzinie postępu biologicznego w rolnictwie oraz ochronie środowiska a tym samym synergiczne z obszarem interwencji środków z EFRROW – oś 1. „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego" a także oś 2. „Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich",

f) **Europejski Fundusz Rybacki** - działania realizowane w ramach 1. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR.

293. Wsparcie w ramach osi priorytetowej będzie miało synergiczny charakter wobec działań na rzecz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w ramach PO KL, PO IiŚ, PO RPW i 16 regionalnych programów operacyjnych. Biorąc pod uwagę przewidywaną komplementarność wymienionych działań w programach operacyjnych należy zakładać, że całościowy skutek interwencji w obszarze nauki oraz szkolnictwa wyższego będzie istotnie wpływał na spójność ekonomiczną i podniesienie poziomu konkurencyjności gospodarki.

294. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*[138]).**

Przewiduje się finansowanie stypendium dla studenta, absolwenta[139], doktoranta, osoby odbywającej staż podoktorski lub uczonego z zagranicy, w zakresie odpowiadającym realizacji projektu. W ramach osi priorytetowej realizowane będą również projekty zawierające komponent obejmujący doskonalenie kompetencji pracowników zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów realizowanego działania. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10 % kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

295. **Budżet osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
1 522,63	1 294,24	228,39	14,95 %

5.2 Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R

296. **Cel osi priorytetowej:** Celem osi priorytetowej jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce.

297. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Jednostki naukowe w Polsce dysponują w znacznej części przestarzałym wyposażeniem, co niezwykle utrudnia prowadzenie

[138] Funkcjonowanie elastycznego finansowania, zgodnie z Art. 33 §2 Rozporządzenia Ogólnego, Nota Informacyjna nr 56, *cross-financing* jest to mechanizm tzw. elastycznego finansowania polegającego na zaangażowaniu w latach 2007-2013 środków z EFRR w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji EFS. *Cross-financing* ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Mechanizm ten polega na dopuszczeniu – w ramach priorytetu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach – ograniczonego finansowania grupy projektów, indywidualnych projektów lub części projektów, które należą do obszaru interwencji drugiego funduszu, a więc w przypadku PO IG – z EFS. *Cross-financing* ogranicza się jedynie do takich działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów, jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. Rozporządzenie Rady nr 1083/2006 ogranicza zaangażowanie środków w ramach *cross-financingu* do maksymalnie 10% wartości alokacji na poziomie priorytetu. Kwalifikowalność kosztów realizacji projektów wykorzystujących *cross-financing* następować będzie według zasad określonych dla funduszu właściwego ze względu na obszar interwencji.

[139] Patrz przypis 133.

zaawansowanych badań, służących najważniejszym potrzebom społeczno-gospodarczym kraju. Znaczną przeszkodą w realizacji badań na najwyższym poziomie jest też rozproszenie, będące przyczyną nieefektywnego wykorzystywania istniejącej bazy badawczej. Rozproszona specjalistyczna aparatura skutkuje również niemożnością prowadzenia dużych, często multidyscyplinarnych projektów także o charakterze międzynarodowym.

298. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest wprawdzie stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju. Niezadowalający jest również stopień zaawansowania innowacyjnych rozwiązań i aplikacji informatycznych wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.

299. Jedną z podstawowych cech rozwoju współczesnej nauki jest podejmowanie problemów o istotnej złożoności, wykorzystujących wieloskalowe modele oraz masowe źródła danych. W badania zaangażowane są duże współpracujące ze sobą zespoły wymagające zaawansowanego środowiska informatycznego dla integracji grup, organizacji i tworzenia odpowiednich aplikacji. Niezbędne jest więc konsekwentne rozbudowywanie i modernizowanie wysokospecjalistycznego zaplecza informatycznego podążając za rozwojem technologii.

300. Wymienione wyzwania i wskazane słabości uzasadniają konieczność intensywnych inwestycji w infrastrukturę B+R. Istnienie w Polsce nowoczesnych centrów badawczych wyposażonych w najnowocześniejszą aparaturę naukowo-badawczą, zdolnych do podejmowania najbardziej ambitnych zadań w obszarze B+R, umożliwi prowadzenie prac badawczych na wysokim poziomie oraz pozwoli na kształcenie kadr naukowych i technicznych dla gospodarki, nauki i edukacji na poziomie nie odbiegającym od standardów międzynarodowych, a także przyczyni się do szybszego adaptowania przez polską gospodarkę i społeczeństwo najnowszych rozwiązań technologicznych.

301. Budowa ww. centrów badawczych jest również istotna dla zapewnienia aktywnego i zwiększonego uczestnictwa jednostek naukowych oraz innowacyjnych firm, mających siedzibę w Polsce, w programach badawczych oraz działaniach zmierzających do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA). Uczestnictwo w tych programach i działaniach jest zaś jednym z głównych sposobów wzmacniania polskiej sfery B+R i innowacyjności gospodarki oraz podnoszenia jej konkurencyjności.

302. Ponadto, dzięki koncentracji wydatków na inwestycjach w najlepszych jednostkach naukowych powinna poprawić się efektywność wykorzystania publicznych środków finansowych, przeznaczanych w szczególności na infrastrukturę B+R, w tym infrastrukturę informatyczną.

303. **Opis osi priorytetowej**: W ramach osi priorytetowej oferowane będzie wsparcie dla inwestycji w aparaturę naukowo-badawczą oraz, tam gdzie będzie to niezbędne, w budynki i budowle, realizowanych przez ośrodki o wysokim potencjale badawczym. W oparciu o środki dostępne w ramach osi priorytetowej 2. przewiduje się skoncentrowanie znaczącej kwoty na ww. inwestycjach infrastrukturalnych w kilku lub maksymalnie kilkunastu dużych ośrodkach prowadzonych przez konsorcja naukowo-przemysłowe. Wsparcie otrzymają również projekty realizowane w zakresie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej.

304. Oś priorytetowa przewiduje współfinansowanie procesów restrukturyzacyjnych, konsolidujących jednostki naukowe, poprzez przenoszenie lub budowę wspólnej nowoczesnej infrastruktury badawczej.

305. Innym rodzajem wsparcia oferowanego w ramach osi priorytetowej będzie dofinansowanie niezbędnych inwestycji związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury informatycznej nauki. Planuje się także rozwój zasobów naukowych w postaci cyfrowej, w szczególności stworzenie i prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach i warunkach dostępu przedsiębiorców do wyników projektów badawczych.

306. Przy ocenie merytorycznej preferowane będą projekty obejmujące rozwój i rozbudowę infrastruktury ośrodków, w których prowadzone będą badania naukowe i prace rozwojowe w obszarach tematycznych wskazanych w opisie 1 osi priorytetowej (akapit 284).

307. Z uwagi na przewidywane potrzeby w zakresie szkoleń dla pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą projekty infrastrukturalne będą mogły zawierać komponent umożliwiający pozyskanie odpowiednich umiejętności technicznych zarówno dotyczących procesów badawczych w zakresie utworzonych laboratoriów jak również kompetencji menadżerskich i organizatorskich kadry kierowniczej. Będzie to miało szczególne znaczenie dla zachowania trwałości zrealizowanych inwestycji. Uzupełnieniem powyższych działań będzie także możliwość wsparcia danego projektu w zakresie jego promocji w środowisku naukowym oraz promocji wyników prac B+R uzyskanych dzięki dofinansowanej infrastrukturze.

308. Realizacja działań opisanych powyżej pozwoli na znaczące doinwestowanie bazy materialnej nauki, które powinno zaowocować zwiększeniem liczby projektów badawczych prowadzonych na najwyższym poziomie, rozwojem wyspecjalizowanej kadry naukowej oraz konsolidacją zespołów badawczych, konkurencyjnych w środowisku międzynarodowym. Będzie to również możliwe dzięki nowoczesnej infrastrukturze informatycznej opartej na złożonych sieciach komputerowych wraz z zaawansowanym oprogramowaniem naukowym i narzędziowym.

309. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**

a) rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym, w tym działających na bazie konsorcjów naukowo-przemysłowych oraz regionalnych konsorcjów naukowo-przemysłowych, poprzez dofinansowanie rozwoju ich infrastruktury badawczej, m.in. w Centrach Zaawansowanych Technologii oraz laboratoriach świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorców, a także w ramach programu EIT+[140)],

b) rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych, m.in. Centrów Doskonałości,

c) wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych – budowle wraz z aparaturą),

[140)] Wsparcie dla projektów związanych z programem EIT+ realizowanych w ramach PO IG nie będzie udzielane na te same wydatki kwalifikowane, które zostaną sfinansowane z innych właściwych źródeł unijnych. Instytucja Zarządzająca zapewni, że projekty te będą miały zagwarantowane niezbędne współfinansowanie krajowe.

d) projekty w zakresie inwestycji polegających na tworzeniu nowej wspólnej infrastruktury naukowo-badawczej oraz przeniesieniu infrastruktury naukowo badawczej mającej na celu utworzenie nowego centrum naukowo-badawczego,

e) projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki poprzez dofinansowanie inwestycji sieciowych, sprzętowych o znaczeniu ogólnokrajowym, uwzględniając ich kluczowe znaczenie dla środowiska,

f) utrzymanie ciągłości powszechnego dostępu środowiska naukowego do zasobów cyfrowych,

g) projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej dotyczące tworzenia i prowadzenia baz danych zawierających informacje o wynikach i warunkach dostępu do wyników projektów badawczych oraz tworzenia i udostępniania baz danych publikacji naukowych,

h) projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych, dla środowiska naukowego.

310. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie w szczególności następującym grupom beneficjentów:**

a) jednostki naukowe,

b) sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe, w tym CZT i CD,

c) uczelnie,

d) jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,

e) jednostki wiodące MAN,

f) Centra Komputerów Dużej Mocy,

g) podmioty zaangażowane w programie EIT+.

311. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej.

312. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

a) poprawa stanu infrastruktury oraz wyposażenia laboratoryjnego krajowych ośrodków o wysokim potencjale badawczym,

b) podniesienie poziomu konkurencyjności polskich ośrodków badawczych,

c) rozszerzenie i wzbogacenie oferty dotyczącej usług badawczych świadczonych przez jednostki naukowe dla przedsiębiorstw,

d) zwiększenie transferu wyników prac B+R do gospodarki,

e) podniesienie jakości zarządzania nauką polską poprzez stworzenie sprawnych mechanizmów dostępu do informacji.

313. **Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej.**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Wartość szacowana wskaźnika** (w roku docelowym)	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika**
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów infrastruktury B+R	0	60	Corocznie	IP
Liczba utworzonych i zmodernizowanych laboratoriów	0	200	Corocznie	IP
Wskaźniki rezultatu				
Udział środków (w tym budżetowych i PO IG) przeznaczonych na zakup aparatury naukowo-badawczej o znaczeniu środowiskowym* w kwocie całości środków przeznaczonych na zakup aparatury B+R	13,6% (2005)	30%	Corocznie	IP II
Liczba nowych etatów (EPC) związanych z utrzymaniem i obsługą infrastruktury B+R powstałych w wyniku realizacji projektów	0	1000	Corocznie	IP
Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług wspartych laboratoriów badawczych i specjalistycznych (łącznie)	0	1200	Corocznie	IP II
Liczba uzyskanych akredytacji przez wsparte laboratoria badawcze i specjalistyczne	0	50	Corocznie	IP II
Liczba jednostek naukowych korzystających z elektronicznych baz danych oraz czasopism w wersji elektronicznej	0	100200	Corocznie	IP II

*Aparatura wykorzystywana przez więcej niż 1 jednostkę naukową w ramach sformalizowanego porozumienia

314. **Komplementarność z innymi programami.** Oś priorytetowa 2. jest komplementarna z:

a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi w zakresie:

i. rozwoju ośrodków o wysokim potencjale badawczym dla inwestycji o wartości niższej niż w RPO oraz z wyłączeniem projektów umieszczonych na liście indykatywnej projektów w RPO,

ii. rozwoju infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach dla inwestycji o wartości niższej niż w RPO oraz z wyłączeniem projektów umieszczonych na indykatywnym wykazie na liście dużych projektów RPO,

iii. projektów o charakterze regionalnym w zakresie utrzymania i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki,

iv. projektów o charakterze regionalnym w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych dla środowiska naukowego,

b) PO RPW w zakresie inwestycji w infrastrukturę zaplecza B+R w jednostkach naukowych i uczelniach umieszczonych na indykatywnej liście w ramach I osi priorytetowej *Nowoczesna gospodarka*,

c) PO IiŚ w zakresie inwestycji w ramach projektów wpisanych na indykatywną listę projektów indywidualnych dla XIII osi priorytetowej *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* realizowanych w wiodących ośrodkach akademickich w kraju,

d) **PO KL –** instrumenty wsparcia realizowane w ramach osi priorytetowej 2. nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IiŚ,

e) **PROW -** działania realizowane w ramach 2. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio powiązane z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW,

f) **Europejski Fundusz Rybacki** - działania realizowane w ramach 2. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR.

315. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*).**

Każdy z projektów realizowanych w ramach osi priorytetowej będzie mógł zawierać komponent obejmujący szkolenia dla pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

316. **Budżet osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
1 442,231 299,27	1 225,901 104,38	216,34194,89	14,16%12,76 %

5.3 Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji

317. **Cele osi priorytetowej:**

a) zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających na bazie innowacyjnych rozwiązań,

b) zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych.

318. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej**. Jak zostało wskazane w diagnozie, Polska gospodarka charakteryzuje się bardzo niskim poziomem innowacyjności oraz niewystarczającym poziomem finansowania działań innowacyjnych przez przedsiębiorców, szczególnie przez MSP. Główną przyczyną takiej sytuacji jest brak środków finansowych na tego typu inwestycje. Diagnoza sytuacji gospodarczej wskazuje na niską skłonność przedsiębiorców do inwestowania, w tym w innowacyjne przedsięwzięcia charakteryzujące się wysokim ryzykiem i wymagające stosunkowo wysokich nakładów w dłuższym okresie. Oznacza to, iż istnieje poważna luka rynkowa w finansowaniu przedsięwzięć o wysokim poziomie ryzyka (wysoko innowacyjnych MSP znajdujących się na początkowym etapie wzrostu), dla których uzyskanie kapitału (do 10 mln PLN) jest często niemożliwe.

319. Trudności w pozyskiwaniu kapitału ze źródeł zewnętrznych przez MSP spowodowane są między innymi restrykcyjnymi wymogami otrzymania kredytu. MSP, w szczególności te znajdujące się na początkowych etapach wzrostu, mają trudności w przedstawieniu całej niezbędnej dokumentacji, jak np. historii rachunku, czy odpowiednich źródeł zabezpieczeń. Jednocześnie działające na rynku fundusze kapitału podwyższonego ryzyka nie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia o stosunkowo niewielkiej wartości z powodu wysokich kosztów stałych związanych z obsługą takich przedsięwzięć przy jednocześnie wysokim ryzyku, którym obarczone są projekty realizowane przez przedsiębiorców w szczególności na początkowych etapach wzrostu ich spółek. Dane statystyczne wskazują na systematyczne zmniejszanie się liczby funduszy inwestujących przede wszystkim w fazę zalążkową, oferujących wsparcie kapitałowe pokrywające istniejącą lukę rynkową. Taki stan rzeczy jest barierą w rozwoju nowych przedsiębiorstw, w szczególności w początkowych etapach wzrostu.

320. W związku z występowaniem niedoskonałości rynku, istnieje uzasadniona konieczność interwencji publicznej, w wyniku której inwestorzy chętniej będą dokonywać inwestycji kapitałowych o stosunkowo niskiej wartości w spółki MSP znajdujących się na początkowych etapach wzrostu. W konsekwencji umożliwi to zwiększenie poziomu inwestycji w innowacyjne rozwiązania zarówno technologiczne, jak i organizacyjne dokonywane przez MSP.

321. Jednocześnie wobec niewystarczającej liczby nowo powstających innowacyjnych przedsiębiorstw, konieczne jest wprowadzenie nowych instrumentów wspierających powstawanie firm na bazie innowacyjnych pomysłów, zarówno w zakresie doradztwa specjalistycznego, jak i wsparcia finansowego. Ich wprowadzenie stworzy warunki sprzyjające odblokowaniu potencjału MSP.

322. **Opis osi priorytetowej.** W ramach 3. osi priorytetowej, mającej na celu ułatwienie oraz zwiększenie możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania projektów, bezpośrednie wsparcie przeznaczone jest wyłącznie dla MSP.

323. W ramach zaplanowanych działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów 3. osi priorytetowej znajdują się w szczególności przedstawione poniżej instrumenty.

324. W związku z trudnościami, na jakie napotykają potencjalni oraz nowo powstali przedsiębiorcy poszukując finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, przygotowany został między innymi instrument wsparcia obejmujący tworzenie na bazie innowacyjnych pomysłów nowych przedsiębiorstw, w tym *spin off*'ów, przez identyfikację innowacyjnych rozwiązań oraz weryfikację ich potencjału rynkowego, doradztwo w zakresie tworzenia nowego przedsiębiorstwa (tzw. preinkubacja), udostępnienie infrastruktury i usług niezbędnych dla nowopowstałych przedsiębiorstw oraz ich zasilenie kapitałowe. Realizacja działania obejmuje wybór instytucji, które będą udzielały powstającym innowacyjnym przedsiębiorstwom dwuetapowego wsparcia, w szczególności w wyżej wymienionym zakresie. Dofinansowanie projektu obejmuje dwa komponenty – dotację na preinkubację oraz na zasilenie kapitałowe nowopowstałego przedsiębiorcy. Wejście kapitałowe następuje w sytuacji, gdy po okresie preinkubacji zidentyfikowane zostaną znaczące szanse na komercyjny sukces powstającego przedsiębiorstwa.

325. Wśród instrumentów 3. osi przewiduje się również wsparcie kapitałowe MSP w początkowych etapach wzrostu (to jest zalążkowym, rozruchu aż do osiągnięcia fazy ekspansji) poprzez obejmowanie akcji, udziałów lub instrumentów dłużnych przez fundusze kapitałowe. Dla zapewnienia finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu wykorzystany zostanie instrument inżynierii finansowej w postaci funduszu wspierającego fundusze kapitałowe. Fundusz funduszy zostanie wybrany zgodnie z art. 44 Rozporządzenia Rady 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Indykatywna alokacja na powyższy instrument wynosi 180 mln EUR (w tym 153 mln EUR ze środków EFRR).

326. Jednocześnie przewidziano wsparcie przedsiębiorców w przygotowaniu do pozyskania zewnętrznego źródła finansowania przez kształtowanie gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców (w szczególności przez wsparcie projektów doradczych i szkoleniowych dotyczących poszukiwania inwestora, badania stanu przedsiębiorstwa, badań rynkowych, identyfikacji odpowiedniej formy finansowania, przygotowania dokumentacji niezbędnej do pozyskania zewnętrznego finansowania o charakterze udziałowym, właściwej prezentacji swojej oferty). Instrument ten obejmuje również komplementarne wsparcie sieci inwestorów prywatnych, m. in. w zakresie wymiany doświadczeń pomiędzy inwestorami (w tym konferencje, seminaria, warsztaty), projekty promocyjne i informacyjne mające na celu zwiększenie świadomości przedsiębiorców o korzyściach i usługach oferowanych przez takie sieci. Wsparcie obejmie także tworzenie, rozwój i funkcjonowanie platform kojarzących inwestorów z przedsiębiorcami poszukującymi finansowania oraz projekty szkoleniowe dla potencjalnych inwestorów, w tym tzw. aniołów biznesu, w zakresie dokonywania inwestycji w spółki przedsiębiorców. Realizacja działania wpłynie na rozwinięcie rynku prywatnych inwestycji poprzez zwiększenie świadomości obu potencjalnych stron transakcji (przedsiębiorców i inwestorów) na temat możliwości i korzyści zewnętrznego finansowania, w szczególności o charakterze udziałowym, a także poprzez ułatwienie przepływu informacji

o przedsiębiorcach poszukujących finansowania i inwestorach szukających możliwości ulokowania kapitału.

327. Powyższe instrumenty są niezbędne z punktu widzenia inicjowania działalności innowacyjnej MSP oraz wsparcia jej w początkowych etapach wzrostu z wykorzystaniem w szczególności funduszy kapitałowych, inkubatorów, jak i sieci inwestorów prywatnych (np. sieci aniołów biznesu). Przewidziane instrumenty są adresowane zwłaszcza do tych MSP, których przedsięwzięcia charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności i stosunkowo niską wartością, a także dużym potencjałem rynkowym.

328. Z uwagi na fakt, iż działające w Polsce fundusze VC wśród priorytetowych obszarów wsparcia wymieniają ochronę środowiska i czystsze technologie, wsparcie funduszy VC w ramach PO IG przyczyni się do wzrostu inwestycji MSP w zakresie ochrony środowiska, w tym czystszych technologii.

329. **W ramach 3. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**

a) inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez identyfikowanie, weryfikację innowacyjnych pomysłów o dużym potencjale rynkowym, wsparcie tworzenia na ich bazie przedsiębiorstw z sektora MSP;

b) wsparcie MSP na początkowych etapach wzrostu, których przedsięwzięcia oparte są na innowacyjnych rozwiązaniach, poprzez zasilenie funduszy kapitałowych;

c) aktywizacja rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami MSP poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć.

330. W ramach 3. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych. Efekty tego rodzaju projektów nie będą włączane do ilościowych wskaźników realizacji osi priorytetowej.

331. **W ramach 3. osi priorytetowej udzielane będzie wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

a) MSP,

b) Krajowy Fundusz Kapitałowy oraz fundusze kapitałowe,

c) instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych, w tym np. centra transferu technologii i innowacji, akceleratory technologii, inkubatory, parki naukowo-technologiczne, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów (np. aniołów biznesu),

d) organizacje przedsiębiorców i pracodawców.

332. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych oraz dokapitalizowanie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.

333. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (pomoc udzielana na podstawie wyłączenia blokowego na doradztwo dla MSP, kapitał podwyższonego ryzyka oraz pomoc *de minimis*).

334. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Realizacja działań w ramach 3. osi priorytetowej przyczyni się do powstania systemu zewnętrznego finansowania

działalności innowacyjnej przedsiębiorców w początkowych etapach wzrostu, którzy z uwagi na krótki okres prowadzenia działalności gospodarczej oraz wysokie ryzyko podejmowanych przedsięwzięć nie są w stanie skorzystać z oferty sektora bankowego.

W szczególności przewidywane jest:

a) wzrost liczby inwestycji kapitałowych w innowacyjne przedsięwzięcia spółek, przede wszystkim będących na początkowych etapach wzrostu,

b) wzmocnienie systemu podmiotów oferujących zewnętrzne wsparcie finansowe i doradcze dla przedsiębiorstw,

c) zwiększenie liczby nowopowstałych firm opartych na wysoko innowacyjnych rozwiązaniach,

d) zwiększenie liczby przedsiębiorstw wykorzystujących najnowsze technologie,

e) wzrost finansowania inwestycji MSP kapitałem prywatnym.

335. **Wskaźniki monitorowania 3. osi priorytetowej:**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym**[141)]	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Źródło danych**
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów	0	200	Corocznie	IP II
Wskaźniki rezultatu				
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) [*Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC*)]	0	4500 1800/2700	Corocznie	IP II
Liczba przedsiębiorstw korzystających z kapitału wysokiego ryzyka i dokapitalizowania przez inwestorów prywatnych (fazy seed, start-up, expansion – ogółem) w ramach udzielonego wsparcia	0	500	Corocznie	IP II
Liczba wspartych nowopowstałych przedsiębiorstw (w okresie do 2 lat od utworzenia)	0	355	Corocznie	IP II
Odsetek nowych MSP	0	75%	Corocznie	IP II

[141)] Wartości docelowe wskaźników zostaną oszacowane najpóźniej do końca I kwartału 2008 r.

wspartych w ramach osi priorytetowej, funkcjonujących 18 miesięcy po uzyskaniu wsparcia				
Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu *seed*	0	18	Corocznie	KFK S.A.
Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu *start-up*	0	37	Corocznie	KFK S.A.
Wartość zmobilizowanych środków prywatnych na finansowanie innowacyjnych przedsięwzięć	0	140 mln EUR	Corocznie	IP II

336. **Komplementarność z innymi programami.** Ze względu na specyfikę planowanej interwencji, realizacja 3. osi priorytetowej przewidziana jest na poziomie centralnym. Oś priorytetowa jest komplementarna z:

a) **16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi** w zakresie:
- rozwoju instrumentów finansowania działalności gospodarczej i inwestycyjnej funduszy pożyczkowych i poręczeń kredytowych – w ramach RPO wsparcie otrzymają projekty mające na celu dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych i pożyczkowych działających na rynku lokalnym i regionalnym,

b) **PO KL:**
- w ramach VIII osi priorytetowej *Regionalne kadry gospodarki* w zakresie promocji powstawania spółek typu start-up oraz udzielania wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą tego typu, co stanowi uzupełnienie działania wspierającego inicjowanie działalności innowacyjnej zaprojektowanego w ramach 3. osi priorytetowej,
- w ramach II osi priorytetowej *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących* w zakresie sieciowania istniejących funduszy poręczeniowych oraz pożyczkowych, co umożliwia rozwój istniejących sieci,

c) **PO IiŚ, PO RPW –** instrumenty wsparcia realizowane w ramach tych programów operacyjnych nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IG,

d) **PROW -** działania realizowane w ramach 3. osi priorytetowej są komplementarne w stosunku do działań wspieranych ze środków EFRROW w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie:

- osi 3. w ramach działania *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w zakresie podejmowania lub rozwijania przez rolników działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem (beneficjentem jest osoba fizyczna ubezpieczona w KRUS na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, podczas gdy w PO IG beneficjentem są przedsiębiorstwa, tj. osoby fizyczne lub prawne prowadzące działalność gospodarczą podlegające ubezpieczeniu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych),
- osi 3. w ramach działania *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* w zakresie inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw,

działających w szczególności w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług komunalnych świadczonych dla ludności, usług transportowych, budowlanych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych,

e) **Europejski Fundusz Rybacki -** działania realizowane w ramach 3. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR.

337. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*)**. Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

338. **Budżet 3. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
3095,320	259,51262,92	45,7946,39	3,032,99%

5.4 Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

339. **Cel osi priorytetowej:** Podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez stymulowanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań w przedsiębiorstwach.

340. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Obecnie głównymi źródłami przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw działających w Polsce są niskie koszty pracy oraz duży rynek zbytu. Jednakże trendy rozwojowe oraz postępująca globalizacja powodują, że trwały rozwój może zagwarantować jedynie budowanie przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa opierające swoją działalność na innowacyjnych rozwiązaniach. Oznacza to, iż przedsiębiorstwa chcące sprostać międzynarodowej konkurencji powinny inwestować w najnowsze rozwiązania pozwalające wzmacniać ich pozycję konkurencyjną na rynku, w tym w szczególności wskazane jest angażowanie się przedsiębiorców w prowadzenie działalności B+R.

341. Jak wskazuje dokonana analiza SWOT polską gospodarkę cechuje niski poziom nakładów inwestycyjnych. Dodatkowo wysoki stopień zużycia środków trwałych w przedsiębiorstwach sprawia, iż przedsiębiorstwa (głównie MSP), dokonują przede wszystkim inwestycji o charakterze odtworzeniowym. Analiza SWOT wskazuje również na niską skłonność przedsiębiorstw do wprowadzania innowacji. Brak wystarczających środków własnych oraz trudności w pozyskaniu środków finansowych na nowe inwestycje[142)], w szczególności przez MSP, sprawiają, iż tylko niewielki odsetek przedsiębiorstw działających na terenie Polski może zostać zaliczony do grupy innowacyjnych.

342. Słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw przekłada się również na znikome zaangażowanie, w szczególności MSP, w działalność B+R, a tym samym tworzenie i wdrażanie nowych rozwiązań prowadzących do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców. Brak instrumentów wspierających prowadzenie prac B+R w przedsiębiorstwach oraz wdrożenia ich wyników negatywnie wpływa na poziom innowacyjności przedsiębiorców działających na terenie Polski.

343. W długookresowej perspektywie taka sytuacja oznacza utratę zdolności do konkurowania przedsiębiorstw działających w Polsce oraz na JRE, co wiąże się również z obniżeniem konkurencyjności całej gospodarki UE. Wobec powyższego interwencja publiczna w ramach 4. osi priorytetowej koncentruje się na wsparciu przedsięwzięć związanych z tworzeniem, wdrażaniem oraz transferem innowacyjnych rozwiązań, zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych o dużej wartości dodanej z punktu widzenia całej gospodarki oraz tworzących dużą liczbę miejsc pracy. W związku z niskimi nakładami sektora prywatnego na B+R, planowane jest także wsparcie nowych inwestycji oraz doradztwa ułatwiających prowadzenie działalności B+R.

344. Realizacja działań w ramach 4. osi priorytetowej umożliwi zmianę trendu z inwestycji o charakterze odtworzeniowym na inwestycje wysokoinnowacyjne, zarówno o charakterze przełomowym mierzone okresem stosowania na świecie bądź stopniem rozpowszechniania danego rozwiązania w danej branży na świecie oraz o innym charakterze np. ulepszeń, których zastosowanie ułatwi np. prowadzenie działalności

[142)] **Nowa inwestycja** oznacza inwestycję w aktywa materialne oraz aktywa niematerialne i prawne związane z: utworzeniem nowego zakładu, rozbudową istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów, zasadniczą zmianą dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu.

B+R w przedsiębiorstwach lub wprowadzenie nowych produktów wzorniczych. Takie podejście pozwoli na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej tych przedsiębiorstw, co w konsekwencji przełoży się na wzmocnienie ich kondycji finansowej. Stworzy to szerszej grupie przedsiębiorstw możliwość zaangażowania się w działalność B+R Koncentracja środków na wsparciu bezpośrednim przedsiębiorstw pozwoli na wzrost nakładów na działalność B+R poprzez reinwestowanie zysków osiągniętych z inwestycji objętych wsparciem na dalszy rozwój przedsiębiorstw.

345. Wobec ujęcia wsparcia dla przedsiębiorców, w szczególności MSP w ramach RPO, zaprogramowane instrumenty wsparcia firm będą dotyczyły wsparcia nowych inwestycji, związanych z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań o stosunkowo dużej wartości oraz przedsięwzięć niezbędnych do prowadzenia w firmach działalności B+R.

346. **Opis osi priorytetowej.** Zakres wsparcia w ramach 4 osi priorytetowej dotyczy przedsiębiorców wprowadzających innowacje (w szczególności technologiczne, ale również organizacyjne) oraz rozpoczynających lub rozwijających działalność B+R. Zakres wsparcia obejmuje zarówno wdrażanie wyników prac B+R, realizowanie nowych inwestycji, w szczególności związanych z zastosowaniem najnowszych rozwiązań w skali światowej oraz tworzeniem miejsc pracy, jak również działania wspierające działalność B+R w przedsiębiorstwach. Realizacja projektów w tak dobranych obszarach interwencji przyczyni się do osiągnięcia celu 4 osi priorytetowej, to jest do podniesienia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez stymulowanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań.

347. Instrumenty wsparcia innowacyjnych przedsięwzięć przedsiębiorców zaprojektowane w ramach 4. osi priorytetowej stanowią uzupełnienie instrumentów przewidzianych w 3. osi priorytetowej, mających na celu wsparcie służące przede wszystkim rozwojowi MSP na początkowych etapach wzrostu.

348. Wsparcie w ramach 4. osi priorytetowej skierowane jest do przedsiębiorstw, a – w związku z preferencyjnymi kryteriami – w szczególności do MSP, dokonujących inwestycji w innowacyjne rozwiązania, przede wszystkim produktowe oraz technologiczne zarówno w sektorach tradycyjnych, jak i nowoczesnych.

349. W ramach zaplanowanych działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu 4. osi priorytetowej, znajdują się w szczególności przedstawione poniżej instrumenty.

350. Przewidziano wsparcie na wdrożenia przez przedsiębiorstwa wyników prac B+R realizowanych w ramach 1. osi priorytetowej. Przedsiębiorcy, samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, uzyskają dofinansowanie w szczególności na realizację prac badawczo-rozwojowych obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania stosowane i prace rozwojowe) – w ramach 1. osi priorytetowej oraz na ich wdrożenie w ramach 4. osi w ramach jednego, kompleksowego projektu obejmującego prowadzenie prac B+R i wdrożenie ich wyników, pod warunkiem spełnienia kryterium zasadności ekonomicznej dla wdrożenia uzyskanych wyników. Możliwe jest również uzyskanie dofinansowania wyłącznie na realizację prac B+R – w ramach 1. osi priorytetowej, pod warunkiem zobowiązania się przedsiębiorcy do wdrożenia wyników tych badań lub prac ze środków własnych lub innego finansowania zewnętrznego. Dopuszcza się także uzyskanie dofinansowania jedynie na wdrożenie wyników przeprowadzonych prac B+R w ramach 4. osi.

351. Ponadto przewidziano instrument skierowany do przedsiębiorstw zainteresowanych rozwojem prowadzonej działalności B+R. Wsparcie przeznaczone jest na inwestycje i doradztwo w zakresie działalności B+R, w szczególności w zakresie przygotowania strategii przekształcenia przedsiębiorstw w centra badawczo-rozwojowe[143)]. Interwencja w powyższym obszarze stanowi jeden z elementów oddziaływania na wzrost wydatków przedsiębiorstw na B+R.

352. Jednocześnie pomocą zostanie objęte doradztwo i szkolenia w zakresie opracowywania wzorów przemysłowych i użytkowych oraz inwestycje związane z zakupem środków trwałych umożliwiających wdrożenie nowych produktów wzorniczych. Obecnie przedsiębiorstwa, w szczególności MSP, nie korzystają z możliwości, jakie stwarza wzornictwo przemysłowe. Dlatego wsparcie w powyższym obszarze przyczyni się do upowszechnienia wzornictwa przemysłowego jako jednego ze źródeł przewagi konkurencyjnej, a tym samym do wzrostu zainteresowania MSP prowadzeniem działalności B+R w tym zakresie.

353. W ramach 4. osi priorytetowej zaplanowano również instrument dla MSP, które chcą wdrożyć zakupione lub własne wyniki prac B+R. Przeznaczając kredyt technologiczny na nową inwestycję dotyczącą wdrożenia nowej technologii, a także uruchomienie produkcji nowych wyrobów, modernizację wyrobów produkowanych lub świadczenie nowych usług w oparciu o tę technologię przedsiębiorcy, po zakończeniu realizacji projektu i uruchomieniu produkcji bądź rozpoczęciu świadczenia usług, będą mogli uzyskać wsparcie w formie premii technologicznej przeznaczonej na spłatę części kapitału kredytu technologicznego.

354. Dofinansowanie będą mogły również uzyskać projekty przedsiębiorstw zarówno z sektora produkcyjnego, jak i usługowego w zakresie realizacji nowych inwestycji obejmujących nabycie innowacyjnych rozwiązań technologicznych (w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko między innymi ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonnosci produktów i usług, zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych) lub organizacyjnych.

355. Z uwagi na komplementarne wsparcie inwestycji przedsiębiorców w ramach RPO, działania inwestycje w ramach PO IG będą musiały charakteryzować się wysokim poziomem innowacyjności stosowanych rozwiązań oraz stosunkowo wysoką wartością projektu. Przede wszystkim wspierane będą projekty związane z zastosowaniem technologii innowacyjnej w skali światowej. Oprócz kryteriów dotyczących poziomu innowacyjności realizowanych przedsięwzięć, pod uwagę brana jest wielkość przedsiębiorstwa – preferowane będą te z sektora MSP.

356. Wobec niskich nakładów przedsiębiorców na B+R, w ramach 4. osi priorytetowej wsparciem zostaną również objęte nowe inwestycje związane z rozpoczęciem prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorców. Instrument ten ma zachęcić przedsiębiorców do prowadzenia działalności B+R, która jest jednym ze źródeł innowacji. Ponadto wraz z wprowadzeniem innych instrumentów PO IG stworzone zostaną warunki dla zwiększenia popytu ze strony przedsiębiorstw na wysoko wykwalifikowany personel B+R. Przyczyni się to również do podniesienia poziomu jakości usług świadczonych przez podmioty znajdujące się w najbliższym otoczeniu przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R, w tym przede wszystkim

[143)] Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej* (Dz. U. Nr 179, poz. 1484, z pózn. zm.).

kooperujących przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych. Interwencja w powyższym zakresie wzmocni potencjał innowacyjny polskiej gospodarki.

357. Ponadto ze względu na niewielki udział sektora usługowego w tworzeniu PKB (co zostało wskazane w analizie SWOT), dofinansowaniem objęte zostaną nowe inwestycje realizowane przez centra usług tworzące znaczną liczbę miejsc pracy adresowanych do pracowników o wysokich kwalifikacjach (np. centra IT zajmujące się rozwojem oprogramowania, projektowaniem i zarządzaniem siecią).

358. Dodatkowo, z uwagi na niski udział produktów wysokiej i średniej technologii w eksporcie, przewidziany został instrument wsparcia dla dużych innowacyjnych projektów realizowanych w sektorze produkcyjnym, w ramach którego preferowane będą najnowsze rozwiązania w skali światowej, bądź o najwyższym potencjale dyfuzji. Wsparcie w ramach tego instrumentu obejmie dofinansowanie nowych inwestycji (tj. w szczególności nabycie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych). W ramach tego instrumentu preferencje zostaną nadane projektom, które będą posiadały komponent B+R. W zależności od charakteru projektu brany będzie pod uwagę również wpływ projektu na poziom rozwoju regionalnego, np. w przypadku projektów generujących bezpośrednio lub pośrednio dużą liczbę miejsc pracy.

359. Wychodząc naprzeciw większym potrzebom MSP w porównaniu do dużych przedsiębiorstw, projekty inwestycyjne realizowane przez MSP w wybranych działaniach będą mogły zawierać komponenty doradztwa i szkoleń specjalistycznych niezbędnych z punktu widzenia realizacji inwestycji.

360. Planuje się, iż wspierane będą także działania nakierowane na wprowadzanie innowacyjnych technik zarządzania między innymi oceny cyklu życia (ang. Life Cycle Assessment LCA) odnoszącej się do wszystkich potencjalnych skutków wpływu produktu lub jego projektowania na środowisko, począwszy od badań, poprzez produkcję, eksploatację, przetwarzanie aż do jego składowania.

361. Ponadto zaproponowany system oceny projektów współfinansowanych w ramach PO IG przewiduje możliwość premiowania przedsiębiorstw, które wdrożyły System Zarządzania Środowiskowego (SZŚ), przyczyniający się w znacznym stopniu do kształtowania świadomości ekologicznej oraz współodpowiedzialności za stan środowiska na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej. Poprzez przyznawanie punktów za wdrożenie SZŚ certyfikowanego na zgodność z wymaganiami normy ISO 14001 lub zarejestrowane w systemie EMAS, premiowane są udokumentowane wysiłki podejmowane przez wnioskodawców na rzecz ochrony środowiska. Jednocześnie MSP uzyskają dodatkowe punkty także jeśli będą uczestniczyć w programach nieformalnych, np. świadectwa Czystszej Produkcji.

362. W przypadku pomocy udzielonej z Funduszy Strukturalnych dużemu przedsiębiorcy, Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się do uzyskania zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że udzielona pomoc będzie dotyczyć nowej inwestycji i nie będzie wykorzystana na wsparcie inwestycji dotyczącej przeniesienia działalności produkcyjnej lub usługowej z innych krajów członkowskich Unii Europejskiej.

363. **W ramach 4. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**
   a) wdrożenia wyników prac B+R będących efektem realizacji prac B+R dofinansowanych w ramach 1. osi priorytetowej (w ramach jednego, kompleksowego projektu obejmującego prowadzenie prac B+R i wdrożenie ich

wyników, pod warunkiem spełnienia kryterium zasadności ekonomicznej dla wdrożenia uzyskanych wyników),

b) wdrożenia wyników prac B+R będących wynikiem programu Inicjatywa Technologiczna,

c) wdrożenia przez MSP własnej lub nabytej nowej technologii oraz uruchomienie produkcji nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów, usług, wytworzonych w oparciu o tę technologię, z możliwością dofinansowania MSP w formie premii technologicznej ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego,

d) doradztwo i inwestycje niezbędne do rozwoju działalności B+R prowadzonej przez przedsiębiorców, w tym prowadzące do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego,

e) szkolenia, doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania i wdrożenia wzorów użytkowych i przemysłowych,

f) nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych, wysoko innowacyjnych rozwiązań w szczególności technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko,

g) nowe inwestycje przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego, obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań o dużym znaczeniu dla gospodarki z uwagi na wielkość inwestycji i liczbę nowotworzonych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami – preferowane będą rozwiązania innowacyjne w skali światowej oraz obejmujące komponent B+R,

h) nowe inwestycje prowadzące do utworzenia dużej liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach z sektora nowoczesnych usług,

i) nowe inwestycje związane z rozpoczęciem przez przedsiębiorców działalności B+R.

364. W ramach 4. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych. Efekty tego rodzaju projektów nie będą włączane do ilościowych wskaźników realizacji osi priorytetowej.

365. **W ramach 4. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** przedsiębiorcy.

366. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych.

367. **Pomoc publiczna**. Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (krajowa pomoc regionalna; pomoc udzielana na podstawie wyłączenia blokowego na doradztwo dla MSP, na szkolenia).

368. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Realizacja 4. osi priorytetowej służy zwiększeniu zastosowania nowoczesnych i nowych rozwiązań produktowych (towarów i usług), procesowych (w tym technologicznych), marketingowych i organizacyjnych (w tym logistycznych i informatycznych, w zakresie zarządzania i dystrybucji) w przedsiębiorstwach. W szczególności oczekiwane są:

a) wzrost poziomu nowych inwestycji w przedsiębiorstwach,

b) wzrost liczby przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym,

c) wzrost nakładów na B+R w przedsiębiorstwach,

d) wzrost liczby przedsiębiorstw wykorzystujących technologie środowiskowe, lub które otrzymały wsparcie na rozwój eko-poduktów,

e) wzrost liczby nowo utworzonych, trwałych miejsc pracy.

369. **Wskaźniki monitorowania 4. osi priorytetowej:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym[144)]	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
WSKAŹNIK PRODUKTU				
Liczba wspartych projektów	0	17501 900	Corocznie	IP II
Liczba wspartych przedsiębiorstw (w tym MŚP), które wprowadziły innowacje samodzielnie	0/0	1200/53001320/650	Corocznie	IP II
WSKAŹNIKI REZULTATU				
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn), w tym w MSP [*Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)*]	0	4250042550 17000/2550017020/25530 (MSP 2 550600)	Corocznie	IP II
Liczba przedsiębiorstw (w tym MSP), które w wyniku wsparcia rozpoczęły lub rozwinęły dotychczas prowadzoną działalność B+R	0	90 (MSP 60)	Corocznie	IP II
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy B+R w sektorze przedsiębiorstw (w tym MSP) powstałych w wyniku udzielonego wsparcia	0	1 500	Corocznie	IP II
Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	0	800	Corocznie	IP II

[144)] Wartości docelowe wskaźników zostaną oszacowane najpóźniej do końca I kwartału 2008 r.

Liczba zgłoszeń patentowych dokonanych przez przedsiębiorstwa patentów przyznanych przedsiębiorstwom (w tym MSP) w ramach realizowanych projektów	0	100120 (MSP 2040)	Corocznie	IP II
Liczba MŚP, które w ramach udzielonego wsparcia wprowadziły innowacje organizacyjne	0	240250	Corocznie	IP II
Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które otrzymały wsparcie na wprowadzenie technologii środowiskowych lub na rozwój eko-produktów	0	157 (MSP 150)	Corocznie	IP II

370. **Komplementarność z innymi programami.** Ograniczone środki finansowe zaalokowane na 4. oś priorytetową wymusiły ograniczenia udzielania wsparcia do inwestycji o charakterze wysoce innowacyjnym oraz związanych z działalnością B+R. W ramach PO IG wspierane są projekty inwestycyjne przedsiębiorców związane z wprowadzaniem innowacji oraz przynoszące znaczące efekty ekonomiczne w skali całego kraju, przyczyniające się do tworzenia nowych miejsc pracy. Mając na uwadze powyższe, oś priorytetowa jest komplementarna z:

a) **16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi** w zakresie: wsparcia projektów, w tym o wysokim poziomie innowacyjności, jednakże o wartości niższej niż wartość projektów realizowanych w ramach PO IG, w zakresie działalności badawczo-rozwojowej mającej na celu rozwój technologiczny i organizacyjny przedsiębiorstw,

b) **PO IiŚ** w ramach IV osi priorytetowej *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska* w zakresie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko przez dostosowanie dużych przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego w obszarze ochrony środowiska,

c) **PO KL** w ramach szkoleń, przy czym dofinansowanie w PO KL przeznaczone jest na szkolenia o charakterze ogólnym, natomiast w PO IG zaplanowano uzupełniające szkolenia specjalistyczne, związane bezpośrednio z inwestycjami lub doradztwem realizowanymi przez przedsiębiorców. Działanie PO KL są komplementarne z PO IG w szczególności w ramach II osi priorytetowej *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących* oraz IV osi priorytetowej *Szkolnictwo wyższe i nauka*,

d) **PO RPW –** instrumenty wsparcia realizowane w ramach PO RPW nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IG,

e) **Europejski Fundusz Rybacki -** w przypadku instrumentów objętych pomocą publiczną skierowaną do przedsiębiorców interwencja w sektor rybołówstwa jest wykluczona ze wsparcia w PO IG. 4. oś priorytetowa jest komplementarna z Europejskim Funduszem Rybackim w ramach II osi priorytetowej *Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i rynek rybny* oraz III osi priorytetowej *Środki służące wspólnemu interesowi*,

f) **PROW** - działania realizowane w ramach 4. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW.

371. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

372. **Budżet 4. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
3 74910,9852	3 18753,4995	5562,5058	36,8143%

5.5 Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji

373. **Cele osi priorytetowej:**

a) zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług i infrastruktury służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego,

b) wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw poprzez rozwój powiązań kooperacyjnych.

374. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Dla wzrostu innowacyjności gospodarki niezbędne jest, aby nowe rozwiązania tworzone i stosowane przez podmioty gospodarcze, jednostki naukowe oraz inne instytucje otoczenia biznesu były rozpowszechniane i udostępniane, a w konsekwencji wykorzystywane w jak najszerszym zakresie na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarki. Dzięki szerokiemu dostępowi do innowacji możliwe jest także tworzenie na ich bazie kolejnych nowych rozwiązań, opracowanie nowych zastosowań, a także czerpanie przez autora innowacji zysków z jej wykorzystania.

375. Dyfuzję innowacji w gospodarce umożliwia intensywna, stała kooperacja pomiędzy autorami a odbiorcami rozwiązań innowacyjnych. Jak wskazuje przykład krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo, współpraca w gospodarce przyczynia się do osiągania rezultatów często niedostępnych dla pojedynczych podmiotów.

376. Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami (także dopiero rozpoczynającymi działalność), a także między przedsiębiorcami a instytucjami działającymi w ich otoczeniu – w szczególności jednostkami naukowymi – stwarza dogodne warunki do wypracowania i upowszechnienia nowych rozwiązań (technologicznych, produktowych, organizacyjnych), wymiany doświadczeń oraz lepszego wykorzystania zasobów posiadanych przez każdy z podmiotów.

377. Obecnie jednak podmioty działające w Polsce, w szczególności przedsiębiorcy, rzadko podejmują tego rodzaju współpracę, głównie ze względu na brak świadomości korzyści z niej wynikających, a także ze względu na brak zaufania do potencjalnych partnerów i obawę przed utratą przewagi konkurencyjnej poprzez ujawnienie zbyt wielu informacji dotyczących własnej strategii i zasobów.

378. Podobnie instytucje otoczenia biznesu nie wykorzystują w pełni istniejących możliwości współpracy dla upowszechniania innowacji oraz usług, które mogą przyczynić się do wzmocnienia innowacyjności w gospodarce. Usługi te oferowane są przez rozproszone instytucje, a ich poziom oraz zakres różni się znacząco. Nie sprzyja to promocji działalności innowacyjnej wśród przedsiębiorców oraz ułatwianiu transferu innowacji.

379. Rozwój rynku innowacji wymaga pełnego wykorzystania ich ochrony prawnej. Prawo polskie i międzynarodowe zapewnia możliwość takiej ochrony, jednak, jak wykazano w części diagnostycznej, bardzo rzadko jest ona stosowana przez podmioty działające w Polsce. Świadomość możliwości oraz korzyści chronienia wypracowanych rozwiązań jest niska, barierę dla ochrony pomysłów stanowią też stosunkowo wysokie koszty postępowań związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Pełne wykorzystanie możliwości ochrony prawnej sprawi, iż inwestycje w działalność B+R będą opłacalne, a opracowane nowe rozwiązania będą mogły być udostępniane z korzyścią dla ich wynalazców.

380. **Opis osi priorytetowej.** Tworząc kompleksowe narzędzia dla przedsiębiorców w ramach PO IG, w szczególności dla MSP, oprócz dotacji na realizację projektów oraz stworzenia środowiska bardziej przyjaznego dla pozyskiwania środków na rynku kapitałowym zaplanowano wsparcie dla IOB świadczących usługi skierowane w szczególności do MSP w zakresie wspierania ich działalności innowacyjnej.

381. W ramach zaplanowanych działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów 5. osi priorytetowej, znajdują się w szczególności przedstawione poniżej instrumenty.

382. Wsparcie w ramach 5. osi priorytetowej będzie przeznaczone na rozwój powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym w szczególności na wspólne przedsięwzięcia o charakterze doradczym i inwestycyjnym przyczyniające się do łatwiejszego transferu i dyfuzji wiedzy oraz innowacji pomiędzy kooperującymi podmiotami. Głównym adresatem udzielanego wsparcia, przyczyniającego się do wzrostu kooperacji pomiędzy przedsiębiorcami oraz pomiędzy przedsiębiorcami a ośrodkami naukowo-badawczymi, są MSP. W Polsce klastry (w tym klastry innowacyjne) są tworzone przy udziale MSP. Jednakże, ze względu na rolę w transferze innowacyjnych rozwiązań w gospodarce, możliwy jest również udział dużych przedsiębiorstw.

383. Powiązania kooperacyjne przedsiębiorstw otrzymają dofinansowanie w szczególności na: zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z nowymi inwestycjami, doradztwo z zakresu opracowania planów rozwoju i ekspansji powiązania oraz zarządzanie powiązaniem kooperacyjnym.

384. Z uwagi na komplementarność działań w tym obszarze w ramach RPO, zakres interwencji PO IG pozwoli na wsparcie tych inicjatyw współpracy pomiędzy przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności jednostkami naukowymi, które będą charakteryzowały się ponadregionalnym oddziaływaniem gospodarczym. Ponadregionalny charakter powiązania kooperacyjnego będzie mierzony udziałem powiązania w rynku.

385. Jednocześnie w ramach powiązań kooperacyjnych wspierane będą przedsięwzięcia, w których nie mniej niż połowę uczestników stanowią przedsiębiorcy, w szczególności MSP.

386. Kolejny instrument zostanie nakierowany na wsparcie w szczególności instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ogólnokrajowym wspierające działalność innowacyjną przedsiębiorstw oraz sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym świadczących kompleksowe usługi o charakterze proinnowacyjnym, w tym między innymi w zakresie transferu technologii, wykorzystania praw ochrony własności przemysłowej, prowadzenia działalności kooperacyjnej oraz promocji i wykorzystania wzornictwa przemysłowego i użytkowego. Dodatkowo wsparciem zostanie objęte funkcjonowanie jednostek pełniących zadania sekretariatu sieci, w tym rozwój systemów wymiany informacji pomiędzy instytucjami zgrupowanymi w sieci.

387. Ważne jest, aby oferta instytucji otoczenia biznesu była kompleksowa i jak najlepiej widoczna i dostępna dla przedsiębiorców. Wzmocnienie sieci instytucji otoczenia biznesu pozwoli na podniesienie jakości oferty skierowanej do przedsiębiorców. Przyczyni się tym samym do zapewnienia usług o odpowiednio wysokim poziomie dostępnych na terenie całego kraju.

388. W ramach tworzenia korzystnych warunków prowadzenia działalności innowacyjnej firm wsparciem objęte zostaną kompleksowe przedsięwzięcia wyspecjalizowanych

ośrodków innowacyjności, w szczególności parków technologicznych zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym z punktu widzenia całej gospodarki. Przedsięwzięcia te otrzymają wsparcie na: doradztwo w zakresie przygotowania strategii rozwoju ośrodka uwzględniającej potrzeby przedsiębiorców; doradztwo wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka, inwestycje wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej, a także działania promocyjne wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie promocji usług instytucji proinnowacyjnego otoczenia biznesu w środowisku lokalnym, regionalnym i międzynarodowym.

389. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne jest wskazane również ze względu na fakt, że przyczyniają się one do wzmocnienia powiązań pomiędzy przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcami i jednostkami naukowymi, przez udostępnianie odpowiedniej infrastruktury, usług oraz wiedzy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem nowych rozwiązań.

390. Jednocześnie, ze względu na dużą rolę wartości niematerialnych (tzw. *intangibles*) w stymulowaniu zmiany technologicznej i rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw dofinansowaniem zostaną objęte projekty informacyjne realizowane przez instytucje otoczenia biznesu (w szczególności zwiększające świadomość przedsiębiorców na temat metod i możliwości ochrony własności intelektualnej, korzyści płynących z objęcia rozwiązań ochroną prawną oraz dotyczące metod i możliwości ochrony własności przemysłowej).

391. Dodatkowo ze względu na znaczącą wartość dodaną oraz stosunkowo duże koszty wsparcie zostanie udzielone MSP starającym się o uzyskanie ochrony prawnej w zakresie własności przemysłowej poza granicami Polski oraz wsparcie w zakresie egzekwowania posiadanych praw.

392. **W ramach 5. osi priorytetowej wspierane będą między innymi następujące działania:**

a) inwestycje i doradztwo i szkolenia związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów;

b) kompleksowe wsparcie ośrodków innowacyjności, m. in. parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii, zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym;

c) wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców;

d) wsparcie wykorzystania praw własności przemysłowej oraz praw autorskich i pokrewnych przez przedsiębiorców;

e) promocja i informacja w zakresie własności przemysłowej i wzornictwa przemysłowego.

393. W ramach 5. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach

operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych. Efekty tego rodzaju projektów nie będą włączane do ilościowych wskaźników realizacji osi priorytetowej.

394. **W ramach 5. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

a) grupy przedsiębiorców, w tym: klastry, łańcuchy produkcyjne MSP i dużych przedsiębiorców, sieci technologiczne (MSP i jednostki naukowe) reprezentowane przez podmioty posiadające zdolność do występowania w ich imieniu; platformy technologiczne,

b) instytucje otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym (w tym Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Urząd Patentowy Rzeczpospolitej Polskiej), sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym,

c) specjalistyczne ośrodki innowacyjności (podmioty zarządzające parkami technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności oraz innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców),

d) przedsiębiorcy.

395. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych.

396. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy (pomoc horyzontalna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, krajowa pomoc regionalna, pomoc *de minimis*, pomoc na podstawie wyłączenia blokowego na doradztwo i na ochronę praw własności przemysłowej dla MSP).

397. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Planuje się, że realizacja 5. osi priorytetowej przyczyni się do zwiększenia odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych przez zwiększenie liczby powiązań kooperacyjnych oraz podniesienie jakości usług oferowanych takim przedsiębiorcom, poprzez:

a) zwiększenie liczby podmiotów zaangażowanych w powiązania kooperacyjne (ze szczególnym uwzględnieniem MSP oraz jednostek naukowych),

b) polepszenie jakości i dostępności usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz innowacyjnych przedsiębiorców,

c) zwiększenie roli IOB w procesie transferu innowacyjnych rozwiązań do przedsiębiorstw,

d) podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści wynikających z tworzenia powiązań kooperacyjnych,

e) podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści wynikających z wykorzystania wzornictwa przemysłowego i użytkowego jako sposobu pozyskiwania przewagi konkurencyjnej,

f) wzrost liczby zgłoszeń patentowych oraz złożonych wniosków o ochronę praw własności przemysłowej.

398. **Wskaźniki monitorowania 5. osi priorytetowej:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym[145)]	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów	0	670	Corocznie	IP II
Liczba podmiotów zaangażowanych w działania kooperacyjne (z podziałem na przedsiębiorców (w tym MSP) oraz IOB	0	600 (P 520, MSP 433, IOB 80)	Corocznie	IP II
Wskaźniki rezultatu				
Liczba przedsiębiorstw (w tym MSP), które wdrożyły innowację przy pomocy IOB	0	600	Corocznie	IP II
Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia (O/K/M) [*Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC*)]	0	1350/ 540/810	Corocznie	IP II
Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	0	50	Corocznie	IP II
Liczba zgłoszeń patentowych przedsiębiorstw do EPO i USPTO w wyniku udzielonego wsparcia	0	200	Corocznie	IP II
Liczba przedsiębiorstw (w tym MSP), które skorzystały z usług wspartych IOB.	0	4000	Corocznie	IP II

399. **Komplementarność z innymi programami.** Wsparcie w ramach 5. osi priorytetowej zostało nakierowane na profesjonalne instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oferujące usługi nakierowane na potrzeby innowacyjnych przedsiębiorstw. Oś priorytetowa jest komplementarna z:

a) **16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi** w zakresie:

[145)] Wartości docelowe wskaźników zostaną oszacowane najpóźniej do końca I kwartału 2008 r.

- wsparcia powiązań kooperacyjnych znajdujących się na terenie 1 województwa,
- wsparcia dla sieci instytucji otoczenia biznesu o zasięgu lokalnym i regionalnym, zgodnie z potrzebami wynikającymi ze strategii regionalnych,
- wsparcia parków technologicznych zarówno nowych, jak i już istniejących z zachowaniem kryterium kwotowego – dofinansowanie uzyskają projekty o wartości niższej niż zakładana w PO IG. Projekty o wartości powyżej ustalonej linią demarkacyjną będą mogły uzyskać dofinansowanie jedynie w przypadku umieszczenia ich na liście kluczowych projektów. Wsparcie parków przemysłowych przewiduje się w RPO,
- ochrony własności intelektualnej – w ramach poszczególnych RPO istnieje możliwość kwalifikacji wydatków w obszarze ochrony własności intelektualnej, lecz wyłącznie jako elementu kompleksowego projektu wspieranego w ramach RPO,

b) **PO KL** w ramach II osi priorytetowej Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących w zakresie:
   - podnoszenia jakości kadr instytucji szkoleniowych oraz instytucji wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw świadczących usługi dla przedsiębiorstw,
   - wsparcia systemu kompleksowych usług informacyjnych świadczonych przez instytucje na rzecz przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą,

c) **PO RPW** w ramach I osi priorytetowej Nowoczesna gospodarka w zakresie projektów infrastrukturalnych z zakresu budowy i rozbudowy parków przemysłowych, parków technologicznych, inkubatorów, głównie technologicznych, centrów doskonałości, centrów transferu technologii, ośrodków innowacji, itp. ulokowanych na obszarach objętych PO RPW. Projekty wspierane w PO RPW będą zamieszczone w Indykatywnym Planie Inwestycyjnym (IPI) Programu (wpis do IPI PO RPW będzie równoznaczny z wykluczeniem danego projektu z możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach innych programów operacyjnych),

d) **PO IiŚ** – instrumenty wsparcia realizowane w ramach PO IiŚ nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IG,

e) **Europejski Fundusz Rybacki –** działania realizowane w ramach 5. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR,

f) **PROW** - działania realizowane w ramach 5. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW.

400. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

401. **Budżet 5. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
444,88	378,15	66,73	4,37 %

5.6 Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

402. **Cel osi priorytetowej:** Poprawa wizerunku Polski jako atrakcyjnego partnera gospodarczego, miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów handlowych, lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju usług turystycznych.

403. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Przystąpienie Polski do JRE sprzyja intensyfikacji kontaktów międzynarodowych przedsiębiorstw, zaostrza jednak także konkurencję i wymusza stałe podnoszenie standardów prowadzenia działalności gospodarczej. Dla poprawy pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki konieczne jest dalsze wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski poprzez zwiększenie wymiany handlowej (szczególnie prowadzonej przez MSP), wzrost ruchu turystycznego oraz tworzenie warunków dla zwiększenia liczby i wartości inwestycji, w tym zagranicznych.

404. Jak wykazano w części diagnostycznej oraz w analizie SWOT, wizerunek Polski na rynku międzynarodowym jest niezadowalający, co sprawia, iż konieczna jest interwencja publiczna, która doprowadzi do efektu synergii w ramach wzajemnie na siebie oddziałujących obszarów: promocji eksportu, promocji sprzedaży na JRE, lokalizacji inwestycji (w tym zagranicznych), a także promocji gospodarczej i turystycznej Polski. Funkcjonujący w Polsce system obsługi i wspomagania inwestycji oraz wymiany handlowej, w szczególności w części dotyczącej zapewnienia odpowiedniego przepływu informacji w gospodarce, wymaga dalszego wzmocnienia. W celu zachęcenia do poszerzania międzynarodowych kontaktów, poszukiwania kooperantów czy nowych rynków zbytu niezbędne jest zdefiniowanie standardów i procedur, a także poprawa dostępu do informacji.

405. Wsparcie inwestycji i promocji w zakresie ponadregionalnych produktów turystycznych, w szczególności związanych z organizacją przez Polskę EURO 2012, przyczyni się do wzrostu gospodarczej atrakcyjności Polski. Takie ujęcie kwestii rozwoju infrastruktury turystycznej jest niezwykle ważne, wymusza bowiem holistyczne podejście do tworzenia produktów turystycznych ponad granicami administracyjnymi, kreując jednocześnie przyjazne dla przedsiębiorców otoczenie biznesowe i społeczne. Przyczynia się też do promocji zrównoważonego rozwoju turystyki, rozumianego jako rozwój społeczno-gospodarczy zaangażowanych regionów przy jednoczesnym zachowaniu chłonności terenów turystycznych i ich pojemności turystycznej.

406. Cel 6. osi priorytetowej jest komplementarny w stosunku do celów pozostałych osi realizowanych w ramach PO IG, w których przewidziano bezpośrednie i pośrednie wsparcie wytworzenia i rozwoju innowacyjnych towarów oraz usług. Podjęcie działań mających na celu promocję eksportu i promocję sprzedaży na JRE innowacyjnych towarów i usług wytworzonych na terenie Polski, jak również stymulację innowacyjnych inwestycji, pozwala na kompleksową realizację celu głównego PO IG.

407. Osiągnięcie celu 6. osi priorytetowej, w szczególności w aspekcie podniesienia poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Polski, warunkowane jest wystąpieniem

istotnych zmian, również tych nienależących do obszaru interwencji PO IG (między innymi rozwój infrastruktury drogowej, odpowiednie przygotowanie terenów pod inwestycje, a także zapewnienie stabilności polskiego systemu prawnego). W aspekcie działań związanych ze zwiększeniem udziału Polski w światowym rynku ważna jest również poprawa jakości oferty przedsiębiorstw działających w Polsce.

408. **Opis osi priorytetowej**. W ramach 6. osi priorytetowej wspierane będą działania polegające na silniejszym powiązaniu gospodarki polskiej z gospodarką międzynarodową przez prezentację Polski jako atrakcyjnego partnera na rynku międzynarodowym, a zarazem atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji. W ramach zaplanowanych działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu 6. osi priorytetowej znajdują się w szczególności przedstawione poniżej instrumenty.

409. Jednym z działań w tym obszarze jest wspieranie MSP w zakresie promocji sprzedaży na JRE i promocji eksportu[146)] w ramach programu „Paszport do eksportu". Program ten umożliwi przedsiębiorcom z sektora MSP, którzy nie prowadzili dotąd działalności eksportowej i sprzedaży na JRE bądź prowadzili ją tylko na małą skalę, skorzystanie z pakietu instrumentów obejmującego w szczególności doradztwo, dofinansowanie udziału w targach i misjach gospodarczych, a także uzyskanie dokumentacji niezbędnej do wprowadzenia towarów lub usług na wybrany rynek zagraniczny. Dzięki wykorzystaniu tych instrumentów przedsiębiorca uzyska wszelkie informacje niezbędne do rozwinięcia działalności eksportowej lub sprzedaży na JRE, będzie również mógł nawiązać kontakty na wybranym rynku. Instrument ten jest komplementarny do innych osi priorytetowych PO IG, pozwoli bowiem na wprowadzenie na rynek międzynarodowy innowacyjnych produktów polskiej gospodarki, także tych, które powstaną dzięki wsparciu uzyskanemu w ramach pozostałych działań PO IG.

410. Ponadto w ramach 6. osi przewidziano instrument obejmujący budowę i rozwój informatycznego systemu obsługi przedsiębiorców, zapewniającego dostęp do informacji o przedsiębiorstwach, produktach, możliwościach kooperacji, warunkach inwestowania etc. Częścią tego systemu będzie także platforma kontaktów, spotkań, sesji, a także internetowy punkt konsultacyjny dla przedsiębiorców zainteresowanych nawiązywaniem kontaktów i uzyskiwaniem informacji gospodarczej.

411. W ramach 6. osi priorytetowej zaplanowane zostało także wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestorów. Sieć centrów obsługi inwestorów, której zalążkiem są istniejące obecnie centra obsługi inwestora, współpracujące z agencją obsługującą inwestycje na poziomie krajowym, służyć będzie przedsiębiorcom jako źródło informacji na temat możliwych lokalizacji inwestycji oraz jako instytucja pośrednicząca w nawiązywaniu kontaktów z administracją lokalną i centralną, a także w ewentualnych negocjacjach warunków lokowania inwestycji.

412. Jako uzupełnienie wyżej wymienionego instrumentu zaplanowane zostało działanie związane ze zwiększeniem atrakcyjności inwestycyjnej lokalizacji poprzez dofinansowanie wstępnego przygotowania dużych działek przeznaczonych głównie pod inwestycje „od podstaw", obejmujące wsparcie realizacji badań, analiz, prac koncepcyjnych oraz działań doradczo-promocyjnych, w szczególności opracowanie: koncepcji zagospodarowania terenu, analizy kosztów uzbrojenia i makroniwelacji,

[146)] Zgodnie z zasadami pomocy publicznej wsparcie nie będzie udzielane na realizację projektów w zakresie wywozu do państw trzecich i państw członkowskich UE.

badań geotechnicznych, studium wykonalności, analiz formalno-prawnych, analizy oddziaływania na środowisko, informacji o utworzonym terenie inwestycyjnym. Wsparcie może być udzielone również na uzbrojenie terenu inwestycyjnego. Dofinansowaniem objęte będą zarówno tereny typu *greenfield*, jak i obszary *greyfield* oraz *brownfield*. Wsparcie na uzbrojenie terenu inwestycyjnego może zostać udzielone pod warunkiem zapewnienia mechanizmu wykluczającego możliwość podwójnego finansowania tych kosztów kwalifikowanych jednocześnie z PO IG i RPO.

413. Kolejnym instrumentem przewidzianym w 6. osi priorytetowej jest wsparcie rozwoju turystyki, przyczyniającej się do równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Dofinansowane zostaną przede wszystkim inwestycje związane z organizacją przez Polskę i Ukrainę Piłkarskich Mistrzostw Europy EURO 2012, mogą być również finansowane projekty o charakterze liniowym. W ramach wsparcia udzielanego w PO IG nie będą dofinansowane projekty polegające na budowie stadionów i infrastruktury sportowej.

414. Dzięki wsparciu ze środków publicznych dalszy rozwój i utrzymanie produktów będzie mogło zostać sfinansowane z przychodów wygenerowanego z ruchu turystycznego. Ponadto wsparte zostaną działania promujące najważniejsze atrakcje turystyczne Polski, między innymi przygotowanie i prowadzenie kampanii promocyjnych w Polsce i zagranicą, tworzenie systemów identyfikacji wizualnej, a także działania zmierzające do usprawnienia systemu zarządzania turystyką w Polsce, to jest badania ruchu turystycznego, badania marketingowe produktów turystycznych, ogólnopolski system informacji turystycznej i rezerwacji miejsc.

415. Instrumentem scalającym pozostałe działania 6. osi priorytetowej jest wsparcie promocji gospodarczej Polski, realizowane poprzez dofinansowanie badań wizerunku Polski na rynkach światowych i prowadzenia kampanii informacyjnych i promocyjnych na temat polskiej gospodarki. Dofinansowaniem objęte będzie również uczestnictwo Polski oraz organizacja największych imprez o charakterze międzynarodowym, jak np. targi i misje inwestycyjne, wystawy międzynarodowe.

416. **W ramach 6. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**

a) kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców MSP zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi obejmujące w szczególności doradztwo i szkolenia w zakresie promocji sprzedaży za granicą JRE i promocji eksportu, badania rynków zagranicznych, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych (wsparcie to nie obejmuje pomocy publicznej na działalność związaną z wywozem produktów),

b) rozwój sieci centrów obsługi inwestorów,

c) przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w zakresie prac studyjno-koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji m.in. typu *brownfield, greyfield* oraz *greenfield*,

d) przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej,

e) inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym inwestycje przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych,

f) budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców poszukujących partnerów handlowych oraz możliwości podjęcia inwestycji na terenie Polski.

417. **W ramach 6. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów**:

a) instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą i turystyczną Polski,

b) instytucje otoczenia biznesu działające w branży turystycznej,

c) instytucje publiczne, w tym państwowe osoby prawne,

d) jednostki samorządu terytorialnego,

e) przedsiębiorcy.

418. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych.

419. **Pomoc publiczna.** W większości projektów realizowanych w ramach 6. osi priorytetowej pomoc publiczna nie występuje. W przypadku pomocy kierowanej bezpośrednio do przedsiębiorców przewiduje się zastosowanie przepisów dotyczących pomocy *de minimis*.

420. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** W ramach 6. osi priorytetowej planuje się osiągnięcie następujących rezultatów:

a) wzrost liczby MSP eksportujących i sprzedających na JRE,

b) rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz stref inwestycyjnych,

c) zwiększenie dostępu do systemów informacyjnych wspierających promocję sprzedaży na JRE i eksport oraz pozyskiwanie inwestycji i ich obsługę,

d) zwiększenie wiedzy o potencjale i możliwościach polskiej gospodarki,

e) zwiększenie ruchu turystycznego w Polsce,

f) wzrost rozpoznawalności marki „Polska”,

g) wzrost wartości eksportu.

421. **Wskaźniki monitorowania 6. osi priorytetowej.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
WSKAŹNIKI PRODUKTU				
Liczba wspartych projektów (w tym z zakresu turystyki)	0	4 600 (20)	Corocznie	IP II
Liczba nowoutworzonych i wspartych centrów obsługi inwestora	0	16	Corocznie	IP II
Wskaźniki rezultatu				
Liczba wejść do baz danych powstałych lub ulepszonych ramach osi 6	0	40 000	Corocznie	IP II

Liczba wspartych MSP zdobywających pierwsze zamówienia spoza Polski w ciągu 2 lat od momentu uzyskania wsparcia	0	885	Corocznie	IP II
Liczba wspartych MSP, które zwiększyły eksport lub sprzedaż na JRE w wyniku wsparcia	0	2 000	Corocznie	IP II
Liczba projektów obsłużonych przez wsparte centra obsługi inwestora	0	600	Corocznie	IP II
Liczba terenów inwestycyjnych przygotowanych przy wsparciu PO IG	0	14080	Corocznie	IP II
Liczba osób korzystających z produktów turystycznych powstałych w wyniku wsparcia PO IG.	0	3,3 mln	Corocznie	IP II

422. **Komplementarność z innymi programami.** Oś priorytetowa 6. jest komplementarna z:

a) **16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi** w zakresie promocji regionalnej i lokalnej gospodarki w kraju i za granicą poprzez dofinansowanie projektów w obszarze:

- wzmocnienia przedsiębiorców prowadzących działalność eksportową i sprzedaż na JRE, działających na rynku lokalnym i regionalnym poprzez dofinansowanie projektów przedsiębiorców w zakresie udziału w targach, wystawach, misjach gospodarczych,
- tworzenia i rozwoju spójnego systemu promocji województwa podnoszącego atrakcyjność regionu jako miejsca inwestycji,
- wsparcia inwestycji w produkty turystyczne punktowe, a także promocji produktów turystycznych o znaczeniu regionalnym i lokalnym,
- przygotowania prac studyjno-koncepcyjnych dla terenów pod inwestycje o powierzchni mniejszej niż ujęta w PO IG, a także dofinansowania uzbrojenia, prac niwelacyjnych, scalania gruntów i innych prac niezbędnych dla przygotowania gruntów pod inwestycję niezależnie od powierzchni, jaką zajmują,

b) **PO RPW**:

- w ramach I osi priorytetowej *Nowoczesna gospodarka* w zakresie przygotowania terenów do działalności inwestycyjnej związanej z parkami technologicznymi i przemysłowymi oraz inkubatorami, a także kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje w regionach objętych tym Programem. Dla projektów typu uzbrojenie terenów wsparcie w ramach PO RPW obejmie wyłącznie projekty, których wartość całkowita wynosi minimum 1 mln EUR.

Projekty wspierane w PO RPW będą zamieszczone w Indykatywnym Planie Inwestycyjnym (IPI) Programu (wpis do IPI PO RPW będzie równoznaczny z wykluczeniem danego projektu z możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach innych programów operacyjnych),

- w ramach I osi priorytetowej *Nowoczesna gospodarka* wsparcie uzyska kompleksowy projekt promocyjny Polski Wschodniej,
- w ramach I osi priorytetowej *Nowoczesna gospodarka* w zakresie tworzenia ponadregionalnych ośrodków obsługi inwestorów i przedsiębiorców ulokowanych na obszarach objętych PO RPW,

c) **PROW** w ramach 3. osi, działanie *Odnowa i rozwój wsi* w zakresie budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe bądź służących promocji obszarów wiejskich, kształtowania obszaru przestrzeni publicznej; budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno-kulturalnych; odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historii budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci,

d) **PO IiŚ** w ramach XII osi priorytetowej „*Kultura i dziedzictwo kulturowe*" w zakresie wsparcia projektów z zakresu ochrony i zachowania zabytków nieruchomych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii,

e) **PO KL –** instrumenty wsparcia realizowane w ramach PO KL nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami PO IG,

f) **Europejski Fundusz Rybacki** w ramach 3. osi priorytetowej *Środki służące wspólnemu interesowi* w zakresie rozwoju nowych rynków i kampanii promocyjnych na rzecz wspierania przedsięwzięć służących realizacji polityki podniesienia jakości i znaczenia produktów sektora rybackiego, rozwoju nowych rynków zbytu produktów rybołówstwa i akwakultury oraz kampanii promocyjnych tych produktów, w tym organizacja i udział w targach, wystawach i innych imprezach promocyjnych.

423. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

424. **Budżet 6. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki Krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
410,63	349,04	61,59	4,03 %

5.7 Oś priorytetowa 7. Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administracji

425. **Cel osi priorytetowej:** Celem osi priorytetowej jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorców.

426. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Miejsce polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym, a zwłaszcza w Unii Europejskiej, jest w coraz większym stopniu zależne od skali dostępności informacji, w tym informacji publicznej, oraz szerokiej dostępności usług elektronicznych – świadczonych przez administrację publiczną na rzecz obywateli i przedsiębiorstw oraz świadczonych przez przedsiębiorstwa sobie nawzajem i obywatelom. Istotnym elementem tych działań jest zapewnienie obywatelom dostępu do szerokopasmowego Internetu[147)].

427. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w administracji publicznej pozwoli zwiększyć efektywność prowadzonych przez nią działań, zdolność prognozowania i planowania, a także obniżyć koszty realizacji zadań administracji publicznej. Wpłynie to pozytywnie na racjonalizację budżetu administracji.

428. Wprowadzone w 7 osi priorytetowej rozwiązania przyczynią się do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej, między innymi przez likwidację barier na styku biznes-administracja, a także poprzez zwiększenie możliwości powtórnego wykorzystania zasobów informacji publicznej przez przedsiębiorców. Powinny znacznie przyczynić się do rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości, również na terenach oddalonych od centrów gospodarczych.

429. Z obserwacji przedstawionych w części diagnostycznej wynika, że poziom zastosowań ICT w polskich przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach administracji państwowej znacząco odbiega na niekorzyść od średniego poziomu Unii Europejskiej. Doświadczenie krajów UE wskazuje jednoznacznie, że aby umożliwić sprawne świadczenie przez administrację w pełni transakcyjnych elektronicznych usług[148)] na rzecz przedsiębiorców, musi nastąpić restrukturyzacja wewnętrznych procesów zarządzania w administracji publicznej w oparciu o ICT. Oznacza to konieczność:

   a) Zwiększenia zakresu i integracji, a także osiągnięcia pełnej transakcyjności eUsług administracji świadczonych na rzecz przedsiębiorców oraz obywateli,

   b) Przebudowy, standaryzacji i integracji procesów wewnątrz administracji. Reorganizacja zaplecza administracji publicznej związana musi być w szczególności z zarządzaniem obiegiem dokumentów oraz dostępem do współpracujących ze sobą elektronicznych rejestrów państwowych.

---

147) Działania w tym zakresie będą realizowane równolegle w ramach 7 osi priorytetowej „Budowa elektronicznej administracji" oraz 8 osi priorytetowej „Społeczeństwo informacyjne - zwiększanie innowacyjności gospodarki"

148) Pełna transakcyjność usługi w formie elektronicznej oznacza, że całość procesu – od momentu pobrania informacji i formularza, do dokonania płatności i całkowitej realizacji sprawy prowadzona jest w formie elektronicznej.

430. Ważne jest zagwarantowanie, aby oba procesy przebiegały synergicznie. Rozwój systemów eAdministracji musi odbywać się w taki sposób, aby rozwojowi zintegrowanych usług elektronicznych i treści cyfrowych towarzyszyła realizacja systemów wsparcia i przebudowania procesów wewnątrz administracji.

431. **Opis osi priorytetowej.** Tworzenie elektronicznych usług publicznych na rzecz obywateli i przedsiębiorców będzie możliwe dzięki przebudowie zaplecza administracji publicznej i utworzeniu w ramach 7 osi priorytetowej w pełni zintegrowanych platform, które umożliwią świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną w kluczowych dla prowadzenia działalności gospodarczej obszarach, m.in. rozliczeń podatkowych, ceł, opłat administracyjnych itp. Zintegrowany system informatyczny elektronicznych usług publicznych będzie bazował na innowacyjnych technologiach informatycznych.

432. Integracja po stronie danych będzie obejmować dalszą rozbudowę i integrację ogólnokrajowej infrastruktury teleinformatycznej stanowiącej zaplecze dla spójnej realizacji usług elektronicznych. Umożliwi ona nie tylko przesyłanie danych między poszczególnymi platformami, rejestrami elektronicznymi i samymi urzędami, integrując jednostki administracji publicznej, ale też zapewni zestaw niezbędnych usług horyzontalnych wspomagających świadczenie elektronicznych usług publicznych, m.in. dzięki systemowi elektronicznego poświadczenia tożsamości (eID).

433. Prowadzona musi być również dalsza stymulacja tworzenia i rozwoju polskich zasobów cyfrowych w Internecie, w szczególności zasobów o istotnym znaczeniu dla konkurencyjnej pozycji polskiej gospodarki w UE i rozwoju przedsiębiorczości (w tym zwłaszcza udostępnienie zasobów rejestrów państwowych, np. informacji przestrzennej, rejestrów sądowych, Nowej Księgi Wieczystej). Podstawowym zadaniem w tym zakresie będzie przebudowa i integracja rejestrów państwowych w celu zapewnienia bezpiecznego i skutecznego dostępu do zawartych w nich danych oraz rozwój systemów udostępniania informacji publicznej.

434. Cele te będą realizowane poprzez projekty informatyczne prowadzone przez poszczególne instytucje publiczne z zachowaniem zasady zaufania, poszanowania prywatności użytkownika oraz bezpieczeństwa danych i sieci. Projekty te będą służyć realizacji priorytetów zawartych w „Planie informatyzacji Państwa na lata 2007-2010". Szczególną rolę odgrywać będą projekty horyzontalne (ponadsektorowe), kluczowe dla możliwości udostępniania usług przez całą administrację.

435. Instytucja Zarządzająca jest świadoma wagi informatyzacji procesów w zakresie zamówień publicznych. W zakresie interwencji PO IG w ramach działań nakierowanych na budowę elektronicznej administracji nacisk zostanie położony na upowszechnianie idei e-zamówień publicznych oraz wspieranie zgłoszonych projektów, związanych z wdrożeniem tej idei do praktyki. W szczególności na etapie oceny projektów w ramach niniejszej osi priorytetowej będą promowane rozwiązania przewidujące tę formę realizacji zamówienia publicznego.

436. Instytucja Zarządzająca będzie dążyć do zachowania reguł konkurencji na rynku telekomunikacyjnym i będzie współpracować w tym zakresie z właściwymi instytucjami, w szczególności z Urzędem Komunikacji Elektronicznej.

437. W ramach osi priorytetowej zrealizowany zostanie również projekt systemowy, polegający na wsparciu działań związanych z koordynacją prac prowadzonych w ramach poszczególnych projektów. Polegałaby ona na zapewnieniu tam, gdzie jest to niezbędne, jednorodności tworzonych systemów oraz zapewnieniu ich

kompatybilności z działaniami na poziomie regionalnym. Projekt zapewni też dostęp do pełnego zbioru danych o realizacji całego działania. Prowadzone będą również działania promocyjne i informacyjne Jednym z komponentów projektu będzie wymiana dobrych praktyk, zarówno na poziomie regionalnym, krajowym jak i unijnym, w celu nabywania nowych umiejętności i wiedzy.

438. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą między innymi następujące działania:**

a) budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą eUsługi dla obywateli i przedsiębiorstw m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska,

b) przebudowa, dostosowanie i wdrożenie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej dla jednostek administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego,

c) rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej),

d) projekt systemowy mający na celu zapewnienie synergii działań w zakresie eAdministracji prowadzonych na szczeblu centralnym i regionalnym.

439. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

a) jednostki administracji państwowej, rządowej oraz jednostki im podległe,
b) instytucje prowadzące państwowe ewidencje i rejestry na podstawie ustaw,
c) konsorcja jednostek administracji publicznej z innymi instytucjami, m.in. jednostkami naukowymi, przedsiębiorstwami, stowarzyszeniami, organami samorządu zawodowego, jednostkami organizacji pozarządowych.

440. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej nie będzie udzielana pomoc publiczna.

441. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

a) uruchomienie nowych, modernizacja i rozbudowa istniejących usług elektronicznych dla przedsiębiorców i obywateli, świadczonych przez administrację publiczną oraz zwiększenie ich dostępności,

b) uruchomienie elektronicznego obiegu spraw i dokumentów w administracji publicznej, z wykorzystaniem podpisu elektronicznego i systemu elektronicznych tożsamości (eID),

c) zwiększenie zakresu wykorzystania istniejących rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej (w Tm informacji prawnej),

d) tworzenie elektronicznej administracji (eGovernment) poprzez uruchomienie zintegrowanej platformy centralnej umożliwiającej świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną, w zakresie usług dla przedsiębiorców i obywateli,

e) zwiększenie dostępności informacji publicznej.

442. **Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów z zakresu e-administracji	0	31	Corocznie	IP
Liczba portali dziedzinowych i platform e-usług powstałych i zmodernizowanych w wyniku realizacji osi priorytetowej	0	13	Corocznie	IP
Wskaźniki rezultatu				
Liczba udostępnionych na platformach elektronicznych administracji publicznej usług publicznych ujętych w klasyfikacji Unii Europejskiej	0	24	Corocznie	IP II
Liczba rejestrów publicznych udostępnionych on-line w wyniku realizacji osi priorytetowej	0	26	Corocznie	IP II

443. **Komplementarność z innymi programami:** Oś priorytetowa 7. jest komplementarna z:

a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi w obszarach projektów z zakresu e-usług:

- zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania w administracji publicznej na poziomie regionalnym,
- e-usług publicznych o wymiarze regionalnym i lokalnym (w tym: e-zdrowie-projekty z zakresu telemedycyny; e-praca; e-edukacja),
- e-usług w administracji publicznej – elektroniczny obieg dokumentów, e-usługi świadczone na rzecz przedsiębiorców,
- budowy i unowocześniania zintegrowanych i/lub tematycznych systemów informacyjnych o oddziaływaniu lokalnym i ponadlokalnym przy wykorzystaniu narzędzi ICT, w tym budowa i rozwój dedykowanych portali tematycznych oraz platform e-usługi np. z zakresu: nauki, zdrowia, turystyki, bezpieczeństwa obywateli, ochrony środowiska, kultury, administracji, gospodarki,

b) PO RPW w ramach I osi priorytetowej „Nowoczesna gospodarka" działania 1.2 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego" poprzez zwiększenie dostępu do Internetu instytucji publicznych, przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów peryferyjnych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Linię demarkacyjną stanowią typy projektów i typ beneficjenta, jakim w 7. osi priorytetowej PO IG są instytucje administracji państwowej, znajdujące się na zamkniętej liście projektów kluczowych,

c) PO KL w ramach Priorytetu I PO KL" Zatrudnienie i integracja społeczna" i V Priorytetu PO KL „Dobre rządzenie" w ramach których realizowane będą zadania podnoszące standardy usług świadczonych przez sektor publiczny na rzecz przedsiębiorców, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii komunikacyjno – informacyjnych:

- opracowanie, wdrożenie i rozwój rozwiązań organizacyjnych i systemowych podnoszących efektywność działania i jakość usług świadczonych przez instytucje rynku pracy, w tym m.in.: rozwój narzędzi i systemów informatycznych dla instytucji rynku pracy; doskonalenie i rozbudowę systemu współpracy, wymiany informacji i dobrych praktyk pomiędzy różnymi podmiotami świadczącymi usługi w zakresie aktywizacji integracji społecznej; zwiększenie dostępności usług rynku pracy, w tym poprzez rozwój sieci instytucji, wprowadzanie nowych metod i narzędzi aktywizacji zawodowej, a także zastosowanie nowoczesnych technologii komunikacyjnych,
- podniesienie potencjału administracji publicznej w obszarze stanowienia prawa oraz wzmacnianie zdolności administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości do świadczenia usług wysokiej jakości; oraz wspieranie współpracy administracji publicznej i sektora pozarządowego w zakresie realizacji zadań publicznych poprzez: wsparcie potencjału administracji rządowej w zakresie: zastosowania ICT w administracji rządowej i samorządowej (opracowanie założeń systemowych).
- Linię demarkacyjną stanowi typ beneficjenta, jakim w 7 osi priorytetowej PO IG są instytucje administracji państwowej, znajdujące się na zamkniętej liście projektów kluczowych,

d) **PO IiŚ** - działania realizowane w ramach 7. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami w ramach PO IiŚ,

e) **Europejski Fundusz Rybacki** - działania realizowane w ramach 7. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR,

f) **PROW** - działania realizowane w ramach 7. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW.

444. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

445. **Budżet osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
940,76	799,64	141,11	9,24 %

5.8 Oś priorytetowa 8. - Społeczeństwo informacyjne - zwiększanie innowacyjności gospodarki

446. Celem osi priorytetowej jest stymulowanie rozwoju gospodarki elektronicznej przez wspieranie tworzenia nowych, innowacyjnych eUsług, innowacyjnych rozwiązań elektronicznego biznesu oraz zmniejszanie technologicznych, ekonomicznych i mentalnych barier wykorzystywania eUsług w społeczeństwie.

447. **Uzasadnienie:** W dobie globalizacji konkurencyjność działalności gospodarczej w coraz większym stopniu zależy od umiejętnego zastosowania technologii teleinformacyjnych. Usługi w formie cyfrowej, z których klient może skorzystać w dowolnym miejscu i czasie, zaczynają wypierać usługi świadczone w formie tradycyjnej. Komunikacja elektroniczna między klientem a usługodawcą staje się standardem. Zastosowanie technologii teleinformatycznych do komunikacji między przedsiębiorcami znacząco usprawnia ich działalność, zmniejsza jej koszty i pozwala nawet niewielkim podmiotom rozszerzać krąg odbiorców w stopniu niewyobrażalnym w tradycyjnej gospodarce. Odpowiednia reakcja polskiej gospodarki na te zjawiska stanowi ogromną szansę. Zlekceważenie jej może spowodować trudne do odrobienia zapóźnienia.

448. Analiza SWOT wskazuje jako mocne strony polskiej gospodarki rosnącą gotowość przedsiębiorców do wykorzystywania technologii teleinformacyjnych w swojej działalności oraz wysoką znajomość technologii informacyjnych wśród młodych ludzi. 8. oś priorytetowa ma umożliwić wykorzystanie tego potencjału.

449. Wdrażanie nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) stwarza możliwości znaczącej optymalizacji funkcjonowania przedsiębiorstw i przekłada się bezpośrednio na zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. ICT stymulują zmiany w organizacji i modelach biznesowych w przedsiębiorstwach, a także wpływają na dodatkowe inwestycje w kapitał ludzki. Zwiększenie zastosowania ICT w przedsiębiorstwach oraz zmiany towarzyszące mu zmiany organizacyjne wywierają istotny wpływ na wzrost PKB. Sektor ICT odznacza się przy tym najwyższym stopniem globalizacji i jest dobrym przykładem, jak racjonalizacja produkcji przyczynia się do zwiększenia specjalizacji i wzrostu obrotów wewnątrz przedsiębiorstw.

450. Dla rozwoju gospodarczego Polski ważną kwestią jest poszerzanie grona podmiotów prowadzących własną działalność gospodarczą. Dla rozwoju innowacyjnej gospodarki szczególnie cenne jest podejmowanie działalności gospodarczej przez młodych przedsiębiorców, w tym zwłaszcza absolwentów szkół wyższych – najlepiej znających i najchętniej stosujących innowacyjne rozwiązania. Zaplanowane wsparcie pozwoli początkującym przedsiębiorcom uzyskać środki na pierwszy, znaczący projekt, dzięki któremu będą mogli rozwinąć działalność gospodarczą na otwartym, globalnym rynku usług cyfrowych.

451. Dofinansowanie tworzenia i wdrażania eUsług spowoduje zwiększenie innowacyjności w przedsiębiorstwach, w szczególności małych i średnich oraz mikroprzedsiębiorstwach, umożliwiając im – dzięki wykorzystaniu drogi elektronicznej – funkcjonowanie na rynku ogólnokrajowym, a w perspektywie – także na wspólnym, europejskim rynku.

452. Wsparcie na rzecz zakładania działalności gospodarczej wpłynie na zintegrowanie społeczności posiadających wspólne obszary zainteresowania (wspólne hobby, problemy np. zdrowotne czy społeczne) oraz na podniesienie jakości życia dzięki dostępności usług cyfrowych, dostosowanych do ich potrzeb. Wpłynie też na otwarcie tych społeczności na Europę i świat, przyczyniając się do lepszego zrozumienia zachodzących procesów i brania aktywnego udziału w nich przy wykorzystaniu komunikacji elektronicznej.

453. Wsparcie wdrażania ICT w przedsiębiorstwach i tworzenie usług elektronicznych dla przedsiębiorstw oraz między przedsiębiorstwami (tzw. Business–to-Business - B2B) wychodzi naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom przedsiębiorców. eUsługi[149)] dla przedsiębiorstw przyczynią się do sprawniejszego funkcjonowania firm. W zmieniającej się gospodarce komunikacja elektroniczna w coraz większym stopniu staje się niezbędnym warunkiem prowadzenia efektywnej współpracy z partnerami na całym świecie. Będzie stanowić bodziec do optymalizacji procesów w polskich przedsiębiorstwach i dostosowania ich do standardów stosowanych w gospodarce opartej na wiedzy.

454. Niezbędnym uzupełnieniem powyższych działań będzie zapewnienie obywatelom dostępu do Internetu szerokopasmowego, dzięki któremu będą mogli korzystać z elektronicznych usług świadczonych przez administrację publiczną i przedsiębiorstwa, uczestnicząc aktywnie w społeczeństwie informacyjnym. Zwiększy ono gotowość obywateli z grup dziś zagrożonych wykluczeniem społecznym, spowodowanym w szczególności wykluczeniem cyfrowym, do podejmowania działalności gospodarczej.

455. Wsparcie przedsiębiorców z sektora MSP zamierzających dostarczać usługę zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu tzw. ostatniej mili (dostarczanie Internetu bezpośrednio do użytkownika), które będzie prowadzone na obszarach nieopłacalnych ekonomicznie, z jednej strony pozwoli to na zlikwidowanie istniejących obecnie „białych plam" dostępu szerokopasmowego, z drugiej - wpłynie pozytywnie na zwiększenie konkurencyjności na polskim rynku telekomunikacyjnym.

456. **Opis osi priorytetowej**: Wsparcie tworzenia i świadczenia eUsług dla obywateli i przedsiębiorstw w ramach 8. osi priorytetowej będzie polegać na udzielaniu mikro- i małym przedsiębiorcom, prowadzącym działalność gospodarczą nie dłużej niż 2 lata, dofinansowania na wykonanie projektu w zakresie tworzenia i udostępniania usług w postaci cyfrowej. Usługi te dotyczyć mogą dowolnych dziedzin życia z zakresu turystyki, kultury, zdrowia, oświaty, działalności gospodarczej, administracyjnej itd. Instrument przewiduje możliwość zakupu przez przedsiębiorcę usług firm doradczych i informatycznych, dzięki czemu działalność na rynku usług elektronicznym będą mogli rozpoczynać przedsiębiorcy o różnych specjalnościach. Wsparcie w zakresie finansowania e-usług może zostać udzielone pod warunkiem zapewnienia mechanizmu wykluczającego możliwość podwójnego finansowania tych projektów jednocześnie z PO IG i RPO.

457. Wspierane będzie tworzenie usług elektronicznych świadczonych między przedsiębiorstwami (B2B), a także wykorzystanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach. Instrument przewiduje dofinansowanie wdrożenia systemu komunikacji B2B w mikro-, małym lub średnim przedsiębiorstwie, deklarującym

[149)] eUsługi - usługi elektroniczne

prowadzenie stałej współpracy gospodarczej z co najmniej dwoma innymi przedsiębiorcami. Objęcie wsparciem pojedynczych przedsiębiorców powinno pozytywnie wpłynąć na otwartość przyjmowanych rozwiązań, tak aby współpraca w formie cyfrowej mogła objąć również współpracę z partnerami na rynku europejskim i globalnym.

458. Niezbędnym elementem powyższych działań będzie zapewnienie obywatelom dostępu do Internetu szerokopasmowego. Wsparcie w tym zakresie – realizowane przy udziale jednostek samorządu terytorialnego - będzie polegać na częściowym lub całkowitym pokryciu kosztów dostępu do Internetu ponoszonych przez gospodarstwa domowe z przyczyn ekonomicznych zagrożone wykluczeniem cyfrowym. Dofinansowanie obejmuje częściowe lub całkowite opłacanie przez pewien okres czasu dostępu do Internetu, dostarczenie niezbędnego sprzętu komputerowego i uzyskanie pomocy technicznej przy instalowaniu sprzętu w domu. Bezpośrednim beneficjentem projektu będą jednostki samorządu terytorialnego, przy ewentualnym wsparciu organizacji pozarządowych. Ich zadaniem będzie identyfikacja docelowej grupy użytkowników oraz zapewnienie koordynacji projektu. Wsparcie obejmować będzie między innymi pokrycie kosztów prowadzenia działań koordynacyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje samorządowe.

459. W ramach projektu systemowego prowadzone będą działania polegające na promowaniu tego działania i informowaniu potencjalnych beneficjentów o możliwości uzyskania wsparcia (organizowanie kampanii informacyjnych, promocji w mediach elektronicznych i tradycyjnych, organizowanie seminariów i konferencji, prowadzenie punktów konsultacyjnych w regionach), szkoleniach dla beneficjentów, wsparciu beneficjentów w przygotowywaniu dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu, wykonywaniu ekspertyz związanych z realizacją projektów. Projekt będzie obejmować także wsparcie doradcze i koordynację dla programów regionalnych. Prowadzona będzie również szeroko zakrojona działalności szkoleniowa, zmierzająca do podniesienia umiejętności informatycznych docelowej grupy użytkowników oraz ich świadomości korzyści wynikających z wykorzystywania technik teleinformacyjnych zarówno w codziennym życiu, jak i działalności biznesowej. Koordynacja wyżej wymienionych aspektów dotyczyć będzie działań realizowanych w ramach RPO, PO RPW oraz PO IG a jej celem będzie między innymi zapewnienie synergii interwencji oraz rozdzielności finansowania.

460. Jako niezbędny element działania prowadzone będzie także wsparcie mikro- małych i średnich przedsiębiorców zamierzających dostarczać usługę zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu tak zwanej ostatniej mili (dostarczanie Internetu bezpośrednio do użytkownika). Instrument przewiduje wsparcie projektów polegających na budowie dedykowanej infrastruktury teleinformatycznej pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji Internetu a beneficjentem końcowym oraz dostarczaniu szerokopasmowego dostępu do Internetu użytkownikom końcowym na obszarze „białych plam". Wsparcie to będzie udzielane wyłącznie na obszarach nieopłacalnych ekonomicznie.

461. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą między innymi następujące działania:**

a) wsparcie dla nowo tworzonych mikro- i małych i średnich przedsiębiorstw świadczących eUsługi,

b) wspieranie eUsług między przedsiębiorstwami (B2B),

c) wspieranie działań z zakresu e-Integracji przez wspieranie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu,

d) wsparcie dostarczania dostępu do Internetu szerokopasmowego na etapie tak zwanej „ostatniej mili" przez MSP.

462. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

a) mikro, mali i średni przedsiębiorcy, w tym mikro- i mali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą nie dłużej niż 2 lata,

b) jednostki samorządu terytorialnego, konsorcja jednostek samorządu terytorialnego, konsorcja jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi – na prowadzenie projektów mających ma celu dostarczenie dostępu do Internetu szerokopasmowego obywatelom szczególnie zagrożonym wykluczeniem cyfrowym.

463. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej będzie udzielana pomoc publiczna.

464. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

a) pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorców; poprzez wsparcie ich działalności gospodarczej w zakresie tworzenia usług cyfrowych,

b) rozpowszechnienie i promocja nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w całej Polsce, również poza ośrodkami akademickimi,

c) zwiększenie efektywności i obniżenie kosztów zarządzania przedsiębiorstwami, wprowadzanie do przedsiębiorstw nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych opartych na ICT, otwarcie nowych, elektronicznych kanałów dystrybucji, umożliwienie świadczenia usług zdalnych przez przedsiębiorstwa drogami elektronicznymi, zwiększenie stopnia współpracy między przedsiębiorstwami,

d) poszerzenie dzięki ICT międzynarodowych rynków zbytu na produkty i usługi polskich przedsiębiorstw,

e) zwiększenie zasięgu elektronicznej integracji poprzez zwiększenie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu i poprawę warunków poprawy umiejętności informatycznych obywateli,

f) generowanie popytu na produkty i usługi cyfrowe wśród obywateli, przedsiębiorstw i instytucji publicznych jako ważny element tworzenia elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy oraz transformacji do społeczeństwa informacyjnego,

g) zwiększenie konkurencyjności na polskim rynku telekomunikacyjnym.

465. **Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej:**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)**	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika**
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych projektów z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego	0	13 000	Corocznie	IP
Liczba wspartych przedsiębiorstw	0	11 400	Corocznie	IP II

(w podziale na mikro, małe i średnie)				
Liczba gospodarstw domowych z grupy docelowej, które uzyskały szerokopasmowy dostęp do Internetu	0	100 000	Corocznie	IP II
Liczba inwestycji w budowę szerokopasmowego dostępu do Internetu	0	800400	Corocznie	IP II
Wskaźniki rezultatu				
Liczba przedsiębiorców objętych wdrożonym i/lub zintegrowanym systemem informatycznym typu B2B	0	530010 000	Corocznie	IP II
Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów [*Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC*)]	0	17 500	Corocznie	IP II
Liczba usług elektronicznych przygotowywanych do świadczenia w wyniku realizacji 8. osi priorytetowej	0	11 000	Corocznie	IP
Liczba osób przeszkolonych w zakresie informatyki i wykorzystania Internetu	0	60 000	Corocznie	IP II
Penetracja linii z szerokopasmowym dostępem do sieci Internet (144kbit/s)	3,9% (2006)	14,9%	Corocznie	UKE
Liczba abonentów usługi Internetowej realizowanej za pomocą wybudowanej infrastruktury „ostatniej mili”	0	32 000	Corocznie	IP II

466. **Komplementarność z innymi programami:** Oś priorytetowa 8. jest komplementarna z:

a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi w zakresie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, w tym:

- budowy, rozbudowy regionalnych i lokalnych bezpiecznych, szerokopasmowych sieci (w tym na odcinku „ostatniej mili”, jeśli jest to niezbędne do prawidłowej realizacji projektu), współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi/krajowymi, w szczególności poza obszarami miejskimi,
- budowy i wdrażania platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie regionalnym i lokalnym,
- budowy i wyposażenia lokalnych/regionalnych centrów zarządzania sieciami,
- zakupu sprzętu i oprogramowania umożliwiający prowadzenie działalności gospodarczej za pomocą sieci szerokopasmowej,

w zakresie e-usług, w tym:

- wsparcia wdrażania ICT w przedsiębiorstwach oraz zapewniania szerokiego dostępu i wykorzystania technik ICT dla MŚP. Linię demarkacyjną stanowi typ beneficjentów, którymi w PO IG są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, jak również kwota minimalnego dofinansowania,
- budowy i unowocześniania zintegrowanych i/lub tematycznych systemów informacyjnych o oddziaływaniu lokalnym i ponadlokalnym przy wykorzystaniu narzędzi ICT, w tym budowy i rozwoju dedykowanych portali tematycznych oraz platform e-usług np. z zakresu: nauki, zdrowia, turystyki, bezpieczeństwa obywateli, ochrony środowiska, kultury, administracji, gospodarki. Linię demarkacyjną stanowi typ beneficjentów, poprzez wykluczenie w PO IG klastrów innowacyjnych, dofinansowanie pojedynczych przedsiębiorców a nie konsorcjów oraz minimalne kwoty wartości projektów,
- inicjatyw lokalnych i subregionalnych na rzecz ograniczenia wykluczenia cyfrowego i e-Integracji społeczności wiejskich. Linię demarkacyjną stanowi typ projektów, w ramach PO RPW interwencja skupia się na dostarczaniu Internetu do pośredniego punktu dostępowego, podczas gdy PO IG koncentruje się na tzw. dostępie „ostatniej mili", czyli dostarczeniu Internetu bezpośredniemu użytkownikowi,
- szkoleń z zakresu wykorzystania narzędzi ICT,

b) PO RPW w ramach II osi priorytetowej „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego" działania 2.1 „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej" poprzez zwiększenie dostępu do Internetu przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów peryferyjnych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym oraz poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej – przez rozwój i dyfuzję przedsięwzięć innowacyjnych, rozbudowę mechanizmów partnerstwa, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej jakości dodanej oraz rozwój sektora usług, a także – budowę i modernizację infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla konkurencyjności Polski, poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, jak również wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich. Linię demarkacyjną stanowią: typ projektów, ponieważ PO RPW przewiduje budowę sieci szkieletowej, dystrybucyjnej, uzupełnionej – tam gdzie jest to niezbędne – o budowę sieci dostępowych w technologii NGA[150)] na terenie 5 województw, podczas gdy PO IG koncentruje się na budowie sieci na etapie „ostatniej mili" w technologiach tradycyjnych, czyli dostarczeniu Internetu bezpośredniemu użytkownikowi,

[150)] Sieci NGA (ang. *next generation access*) to przewodowe sieci dostępowe, które składają się w całości lub częściowo z elementów optycznych i które mogą zapewnić świadczenie usług szerokopasmowego dostępu o wyższych parametrach (takich jak wyższa przepustowość) w porównaniu z usługami świadczonymi za pomocą istniejących sieci z przewodów miedzianych (rozdział 3.1 pkt 53 *Wytycznych wspólnotowych w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do szybkiego wdrażania sieci szerokopasmowych*).

c) PO KL w ramach Priorytetu I PO KL" Zatrudnienie i integracja społeczna", Priorytetu II „Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących", oraz VII Priorytetu PO KL „Promocja integracji społecznej" przez:

- rozwój krajowego systemu szkoleń tematycznych i specjalistycznych,
- opracowanie, wdrażanie i promocję ogólnopolskich i ponadregionalnych działań na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, realizowanych przez wyspecjalizowane instytucje o zasięgu ogólnokrajowym, w tym między innymi działania na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym,
- rozwój form zatrudnienia, aktywizacji zawodowej i miejsc pracy dla osób z dysfunkcjami utrudniającymi integrację (w tym alternatywne formy zatrudnienia)wspieranie działań innowacyjnych zorientowanych na poszukiwanie nowych form i metod zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- rozwój i zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych, umożliwiających zwiększenie szans na rynku pracy (w szczególności dla osób niepełnosprawnych),

d) PO IiŚ - działania realizowane w ramach 8. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio komplementarne z działaniami w ramach PO IiŚ,

e) **Europejski Fundusz Rybacki** - działania realizowane w ramach 8. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFR,

f) **PROW** - działania realizowane w ramach 8. osi priorytetowej PO IG nie są bezpośrednio związane z działaniami wspieranymi ze środków EFRROW.

467. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing)**. Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financingu* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

468. **Budżet osi priorytetowej (EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
1 197,901 295,86	1 018,221 101,49	179,69194,38	11,76%12,72 %

5.9 Oś priorytetowa 9. Pomoc techniczna

469. **Cel osi priorytetowej**: Zapewnienie wsparcia dla procesu zarządzania, wdrażania i monitorowania PO IG oraz efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi, wykorzystania finansowego wkładu UE oraz środków krajowych.

470. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Jednym z warunków uczestnictwa w zarządzaniu funduszami strukturalnymi jest zapewnienie potencjału administracyjnego do tego celu. Wymagać to będzie znacznych nakładów finansowych na zapewnienie sprawnego systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, informowania, kontroli i oceny pomocy strukturalnej w ramach PO IG, ponieważ od instytucji zaangażowanych w wyżej wymienionego działania wymagane jest posiadanie odpowiedniego potencjału i zdolności do ich wykonywania. Jednocześnie, z uwagi na większą w porównaniu do SPO-WKP alokację PO IG oraz większą liczbę różnorodnych instrumentów wsparcia, obsługa PO IG oraz systemu jego wdrażania będzie wymagać zaangażowania dodatkowych zasobów kadrowych a także poprawy jakości ich pracy, co wymaga odpowiednich przygotowań i zaangażowania znacznie większych zasobów i środków na ten cel. Zapewnienie odpowiedniej zdolności administracyjnej będzie realizowane zgodnie z Planem działań na rzecz zwiększenia potencjału administracyjnego jednostek zaangażowanych w realizację Programów Operacyjnych w Polsce w latach 2007-2013, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 kwietnia br. Oś priorytetowa 9 Pomoc techniczna zapewnia środki i narzędzia służące obsłudze procesu realizacji PO IG, w tym podnoszenia zdolności administracyjnej w zakresie wdrażania PO IG.

471. **Opis osi priorytetowej:** Wsparcie efektywnego procesu zarządzania oraz wdrażania programu, realizowane będzie poprzez:

    a) zagwarantowanie zgodności realizowanych projektów z prawodawstwem unijnym i politykami,

    b) zapewnienie wysokiej jakości i spójności działań służących wdrażaniu PO IG,

    c) zorganizowanie systemu informacji i promocji działań w ramach PO IG spójnego i zgodnego z całokształtem polityki informacyjnej na poziomie NSRO,

    d) wsparcie instytucji bezpośrednio zaangażowanych w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.

472. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** Instytucje zaangażowane bezpośrednio w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.

473. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą między innymi następujące typy działań**:

    a) wsparcie zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę. Finansowanie kosztów zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za realizację działań PO IG będzie udzielane w ramach komponentu pomocy technicznej PO IG, natomiast finansowanie kosztów zatrudnienia w IZ oraz w instytucjach pełniących funkcję IP będących jednocześnie organami administracji rządowej będzie udzielane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, 2007-2013

b) podnoszenie kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę oraz promocję,

c) koszty zarządzania i wdrażania PO IG, w szczególności:

   i. kosztów naboru i selekcji projektów,

   ii. kontroli,

   iii. oceny,

   iv. organizacji spotkań, komitetów, grup zespołów,

   v. przygotowania analiz, badań, ocen, sprawozdań,

   vi. finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych,

   vii. gromadzenia, przetworzenia i analizowania danych,

   viii. przygotowania dokumentacji dla kluczowych i dużych projektów, tak zwanych *project pipeline*

d) finansowanie kosztów procesu ewaluacji PO IG,

e) finansowanie kosztów organizacyjnych i administracyjnych związanych z realizacją celów PO IG,

f) zakup sprzętu, oprogramowania i wyposażenia służącego realizacji celów PO IG,

g) finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych,

h) finansowanie działań z zakresu komunikacji i promocji oraz działań szkoleniowych wspomagających system wdrażania i zarządzania PO IG,

i) finansowanie działań służących zakończeniu wdrażania Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006,

j) finansowanie kosztów archiwizacji dokumentów,

k) finansowanie kosztów wynajmu, przygotowania, modernizacji i adaptacji pomieszczeń na potrzeby zarządzania i wdrażania PO IG.

474. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

a) sprawny przebieg procesu zarządzania wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli PO IG,

b) wzrost świadomości społecznej oraz wiedzy o pomocy dostępnej w ramach PO IG,

c) w związku z przekazywaniem beneficjentom i potencjalnym beneficjentom praktycznych i użytecznych informacji wspólnych dla funduszy strukturalnych spodziewane jest zwiększenie umiejętności skutecznego i sprawnego aplikowania o środki w ramach PO IG i w związku z tym wysoki poziom ich absorpcji.

475. **Wskaźniki monitorowania 9. osi priorytetowej:**

Wskaźnik	**Wartość bazowa wskaźnika**	**Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)**	**Częstotliwość pomiaru wskaźnika**	**Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika**
Wskaźniki produktu				
Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu	0	25 000	Co pół roku	IZ
Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)[151)]	0	1 000	Co pół roku	IZ
Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych	0	2 500	Co pół roku	IZ
Liczba wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych ekspertyz, analiz, badań, studiów, ocen, opracowań i koncepcji	0	250	Co pół roku	IZ
Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań, seminariów	0	500	Co pół roku	IZ
Liczba uczestników szkoleń	0	15 000	Co pół roku	IZ
Wskaźniki rezultatu				
Średni czas wypłaty środków na podstawie wniosku o płatność	400[152)]	30	Corocznie	IZ

476. **Budżet osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
171,71207,15	145,95176,08	25,7631,07	2,031,69 %

[151)] Bez drukarek i faksów (zaliczone do sprzętu biurowego)

[152)] Dane na poziomie NSRO

6. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO INNOWACYJNA GOSPODARKA

6.1 Zarządzanie i wdrażanie

6.1.1 Uwagi ogólne

477. System zarządzania i wdrażania PO IG jest zgodny z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającym ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności* oraz z rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającym ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności*, a także rozporządzeniem (WE) nr 1080/2006 Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2006 r. *dotyczącym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*.

478. Niniejszy rozdział zawiera opis systemu zarządzania i kontroli wdrażania PO IG zgodnie z wymogami określonymi w art. 58 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Ogólne informacje dotyczące funkcji instytucji zarządzającej NSRO, instytucji zarządzającej PO IG, instytucji certyfikujących, instytucji pośredniczących, instytucji odpowiedzialnych za realizację działań, instytucji audytowej oraz relacji pomiędzy nimi znajdują się w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007-2013.

6.1.2 Instytucja Zarządzająca

479. Funkcję Instytucji Zarządzającej PO IG (IZ) zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju pełni minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Zgodnie z regulaminem wewnętrznym przygotowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego obowiązki IZ pełni jednostka organizacyjna w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Obecnie funkcję tą pełni Departament Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności.

480. Schemat instytucjonalny PO IG, jak również schemat wskazujący rozmieszczenie IZ, IC, IA oraz instytucji odpowiedzialnej za otrzymywanie płatności z KE, znajduje się w załączniku nr 9.6.1 i 9.6.2 do PO IG.

481. Zgodnie z art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 IZ jest odpowiedzialna za zarządzanie i wdrażanie PO IG zgodnie z zasadami prawidłowego zarządzania finansami, w szczególności za:

a) zapewnienie, że działania wyznaczone do finansowania są zgodne z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz, że są zgodne ze stosownymi zasadami wspólnotowymi i krajowymi przez cały okres wdrażania,

b) weryfikację, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów na operacje zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi,

c) zapewnienie, że istnieje system rejestrowania i przechowywania w formie skomputeryzowanej szczegółowych danych księgowych dla każdego działania w ramach programu operacyjnego oraz, że zbierane są dane dotyczące realizacji, niezbędne do zarządzania finansami, monitorowania, kontroli i oceny,

d) zapewnienie, że beneficjenci oraz instytucje zaangażowane w realizację działań prowadzą albo system oddzielnej rachunkowości, albo nadają właściwy kod księgowy wszystkim transakcjom odnoszącym się do danego działania,

e) zapewnienie, że ocena programów operacyjnych, o której mowa w art. 47 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, jest prowadzona zgodnie z postanowieniami tego rozporządzenia,

f) zapewnienie zgodności z wymogami w zakresie informacji i promocji, ustanowionymi w art. 69 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006,

g) dostarczanie KE informacji umożliwiających jej ocenę dużych projektów,

h) ustanowienie procedur dla zapewnienia, że wszystkie dokumenty związane z wydatkami i audytem, niezbędne dla zapewnienia właściwej ścieżki audytu, są przechowywane zgodnie z postanowieniami art. 90 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006,

i) zapewnienie otrzymywania przez instytucję certyfikującą wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,

j) kierowanie pracą Komitetu Monitorującego PO IG (KM) i zapewnienie mu wymaganych dokumentów, umożliwiających monitorowanie wdrażania PO IG,

k) przygotowanie oraz przekazywanie KE zatwierdzonych przez KM sprawozdań rocznych i końcowych na temat postępów realizacji PO IG,

l) przygotowanie opisu systemu zarządzania i kontroli określającego w szczególności organizację i procedury IZ, IP, instytucji certyfikującej oraz instytucji audytowej i innych instytucji odpowiedzialnych za przeprowadzanie audytu w imieniu instytucji audytowej (zgodnie z art. 71 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006),

m) przekazywanie KE rocznej prognozy wydatków PO IG na rok bieżący i następny zgodnie z art. 76 ust. 3 rozporządzenia 1083/2006.

482. Ponadto, do zadań IZ należy:

a) przygotowanie wytycznych dla IP do opracowania szczegółowych podręczników i procedur oraz opiniowanie tych dokumentów,

b) przygotowanie wzoru sprawozdań dla IP oraz wytycznych dotyczących wzorów wniosków aplikacyjnych, umów i innych dokumentów dla beneficjentów, a także weryfikacja i zatwierdzenie przygotowanych przez IP wzorów,

c) przygotowanie, przy udziale IP, podręcznika/wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach PO IG,

d) przygotowanie ogólnych kryteriów wyboru projektów dla PO IG i przedłożenie ich do akceptacji KM,

e) przygotowanie i przekazanie KM propozycji kryteriów wyboru operacji,

f) określenie kryteriów kwalifikowalności wydatków objętych dofinansowaniem w ramach operacji,

g) określenie poziomu dofinansowania operacji, jako procentu wydatków kwalifikowalnych (poziom ten może być zróżnicowany w zależności od typu operacji lub właściwości beneficjenta lub wynieść do 100% wartości operacji),

h) określenie typów projektów, przy wyborze których niezbędne jest zasięgnięcie opinii ekspertów,

i) weryfikacja pod względem spełnienia wymogów wynikających z PO IG przekazywanych przez IP wniosków dotyczących dużych projektów,

j) zapewnienie prowadzenia kontroli PO IG, w tym w szczególności przygotowanie planu kontroli systemowych oraz współpraca z IP w przygotowaniu planu kontroli osi priorytetowych oraz ich zatwierdzenie,

k) prowadzenie kontroli systemowych PO IG,

l) dokonywanie oceny postępów realizacji PO IG na podstawie sprawozdania rocznego,

m) przekazywanie KM informacji o uwagach KE zgłoszonych na podstawie raportu rocznego oraz informowanie KE o podjętych działaniach w odpowiedzi na jej uwagi,

n) przygotowanie we współpracy z IP raportów o nieprawidłowościach oraz przekazywanie ich do uprawnionych instytucji, zgodnie z systemem realizacji NSRO,

o) zapewnienie prowadzenia ewaluacji PO IG zgodnie z wymogami UE - w szczególności zadania te dotyczą przygotowania planu ewaluacji dla PO IG oraz współpracy z IP w przygotowaniu planu ewaluacji poszczególnych osi priorytetowych oraz nadzorowania wykonywania tego planu przez IP,

p) w zależności od wybranej opcji w zakresie elektronicznego systemu monitorowania – udział we wdrożeniu i operowaniu systemu centralnego i nadzorowanie realizacji tych zadań przez IP albo – określenie wspólnie z IP zapotrzebowania na systemy w ramach PO IG i nadzorowanie ich tworzenia oraz funkcjonowania oraz nadzór nad sprawnością współpracy z systemem centralnym w celu zapewnienia prawidłowego zasilania danymi systemu centralnego,

q) przygotowywanie we współpracy z IP rocznej prognozy wydatków PO IG na rok bieżący i następny i przekazywanie jej KE,

r) opracowanie we współpracy z IP szczegółowego planu komunikacji dla PO IG oraz nadzorowanie działań komunikacyjnych prowadzonych przez IP.

483. IZ, na wniosek KM, z własnej inicjatywy bądź na wniosek IP dokonuje zmian w PO IG oraz kryteriach wyboru projektów, w tym dotyczących wkładu funduszy. Wprowadzenie zmian może nastąpić w związku ze znaczącymi zmianami społeczno-gospodarczymi lub w celu głębszego lub odmiennego uwzględnienia priorytetów wspólnotowych, a także w związku z trudnościami w realizacji oraz alokacji rezerw. KM PO IG opiniuje propozycję ww. zmiany, jednak ostateczną decyzję podejmuje IZ. O takiej decyzji, w ciągu miesiąca od jej podjęcia, jest informowana KE. Komisja podejmuje decyzję odnośnie do wniosku o zmianę PO IG w możliwie najkrótszym terminie od daty formalnego przedłożenia wniosku przez IZ. W zakresie, o którym mowa w art. 65 a) oraz g) rozporządzenia 1083/2006, zmiany wymagają zatwierdzenia przez KM.

6.1.3 Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu

484. Zgodnie z art. 59 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, IZ PO IG deleguje zarządzanie poszczególnymi osiami priorytetowymi do Instytucji Pośredniczących

(IP), które za realizację tych zadań bezpośrednio odpowiadają przed Instytucją Zarządzającą PO IG.

485. Delegacja uprawnień będzie dotyczyć zadań odnoszących się do poszczególnych osi priorytetowych (lub kilku osi priorytetowych) obejmujących interwencje dotyczące obszaru należącego do zakresu odpowiedzialności danego resortu. Dokonując takiej delegacji, IZ zachowuje całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji PO IG.

486. Delegacja odbywa się w drodze odpowiedniego porozumienia, które szczegółowo określa:

a) zadania i zakres odpowiedzialności IP,

b) sposób monitorowania i kontrolowania przez IZ zadań wykonywanych przez IP.

487. Funkcje IP dla PO IG pełnią:

a) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (dla osi priorytetowych 1. i 2.),

b) minister właściwy do spraw gospodarki (dla osi priorytetowych 3., 4., 5. i 6., z wyłączeniem działania 6.4). Obecnie funkcję tę pełni Departament Funduszy Europejskich w Ministerstwie Gospodarki,

c) minister właściwy do spraw informatyzacji (dla osi priorytetowej 7. i 8.). Obecnie funkcję tę pełni Departament Społeczeństwa InformacyjnegoFunduszy Strukturalnych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji i Cyfryzacji.

488. Do głównych zadań IP w ramach PO IG należy w szczególności:

a) w zakresie programowania:

i. przygotowanie i przekazanie IZ propozycji szczegółowego opisu osi priorytetowej oraz operacji w ramach PO IG w oparciu o wytyczne ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,

ii. zarządzanie poszczególnymi osiami priorytetowymi realizowanymi w ramach PO IG (IP może określić dla poszczególnych operacji instytucje pośredniczące II stopnia i oddelegować do nich część zadań [153]. Jednocześnie IP ponosi całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG),

iii. przygotowanie propozycji strategii wdrażania osi priorytetowej,

iv. opracowywanie, w razie potrzeby, propozycji zmian w PO IG, w szczególności w zakresie realizacji powierzonych operacji,

b) w zakresie systemu wdrażania i wyboru projektów:

i. dokonywanie oceny, w oparciu o określone kryteria zaakceptowane przez Komitet Monitorujący, proponowanych do realizacji operacji, które będą dofinansowane w ramach PO IG,

ii. zapewnienie, że wybrane operacje przez cały okres ich realizacji są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,

iii. zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie operacji,

c) w zakresie zarządzania finansowego:

   i. rozliczanie umów z beneficjentami zgodnie z przyjętymi procedurami i przekazywanie do BGK zleceń płatności na rzecz beneficjentów oraz przygotowywanie wniosków o refundację środków i przekazywanie ich do instytucji zarządzającej; monitorowanie postępów realizacji umów,

   ii. zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu osi priorytetowej, pochodzącymi z Unii Europejskiej, budżetu państwa i innych źródeł na poziomie osi priorytetowych/operacji (działań),

   iii. opracowanie rocznej i wieloletniej prognozy wydatków w ramach osi priorytetowej/operacji (działań) na bieżący i następny rok i przekazanie do IZ PO IG,

d) w zakresie monitoringu i ewaluacji:

   i. monitorowanie postępów w realizacji osi priorytetowych/operacji, w tym stopnia osiągnięcia założonych celów, a także prowadzenie ewaluacji osi priorytetowych/operacji, zgodnie z procedurami określonymi przez IZ,

   ii. przygotowanie okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji operacji i przekazanie ich do IZ PO IG, celem dalszego ich przekazania do akceptacji Komitetu Monitorującego a następnie Komisji Europejskiej,

   iii. udział we wdrożeniu i eksploatacji centralnego elektronicznego systemu monitorowania oraz prowadzenie elektronicznego systemu monitorowania realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG,

e) w zakresie kontroli:

   i. prowadzenie kontroli realizacji osi priorytetowej/operacji, w tym kontroli realizacji poszczególnych dofinansowanych projektów (w szczególności weryfikację dostarczenia współfinansowanych produktów i usług oraz tego, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione i są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi); przekazywanie wyników tej kontroli do IZ PO IG,

   ii. przygotowanie rocznego planu kontroli w odniesieniu do osi priorytetowych,

   iii. odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych beneficjentom w ramach osi priorytetowej,

   iv. przygotowywanie okresowych raportów o nieprawidłowościach, oraz przekazywanie ich do IZ PO IG,

   v. przekazywanie instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,

   vi. prowadzenie kontroli systemowych w instytucjach wdrażających poszczególne operacje, w celu zapewnienia prawidłowości prowadzenia systemu i przekazywanie wyników tej kontroli do IZ PO IG,

f) w zakresie komunikacji i promocji:

i. zapewnienie właściwej informacji i promocji osi priorytetowej oraz prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych oraz komunikacyjnych na poziomie operacji,

ii. zapewnienie zgodności realizacji osi priorytetowej z wymogami informowania i promocji w ramach PO IG,

iii. opracowanie szczegółowego Planu komunikacji dla osi priorytetowych, uwzględniającego przede wszystkim działania informacyjne oraz szkoleniowe,

g) w zakresie zapewnienia standardów rachunkowości:

i. zapewnienie stosowania przez beneficjentów oraz wszystkie instytucje zaangażowane w realizację priorytetu odrębnych systemów księgowania lub odpowiednich kodów księgowych dla wszystkich operacji finansowych związanych z projektem,

ii. zapewnienie istnienia informatycznego systemu rejestracji i przechowywania zapisów księgowych dla każdej operacji w ramach Programu oraz zapewnienie, ze dane na temat realizacji, niezbędne do celów zarządzania finansowego, monitorowania, weryfikacji, audytu i oceny są gromadzone,

iii. przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją operacji przez 3 lata od daty zamknięcia projektu.

489. Za zgodą IZ, IP może powierzyć realizację części swoich zadań Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II), innej instytucji posiadającej odpowiednie kompetencje, zasoby kadrowe oraz doświadczenie, w szczególności w realizacji przedsięwzięć odpowiadających zadaniom powierzonym jej w ramach PO IG. Powierzanie zadań następuje zgodnie z przepisami w zakresie zamówień publicznych.

490. Funkcję tę może pełnić instytucja, należąca do sektora finansów publicznych lub z racji swoich zadań instytucja właściwa dla realizacji takiej funkcji, której kompetencje w danym zakresie wynikają z właściwych regulacji prawnych lub ewentualnie statutu. Instytucją taką może być podmiot publiczny, w tym państwowa osoba prawna, lub prywatny, odpowiedzialny za realizację działań w ramach poszczególnych osi priorytetowych. W przypadku instytucji spoza sektora finansów publicznych funkcję IP II będzie pełnił podmiot wybrany zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

491. Funkcję IP II dla działań (grup operacji) w chwili obecnej pełnią:

a) w ramach osi priorytetowej 1. – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ośrodek Przetwarzania Informacji,

b) w ramach osi priorytetowej 2. – brak IP II,

c) w ramach osi priorytetowej 3. – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,

d) w ramach osi priorytetowej 4. – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Gospodarki,

e) w ramach osi priorytetowej 5. – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,

f) w ramach osi priorytetowej 6. – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Gospodarki,

g) dla działania 6.4 – Polska Organizacja Turystyczna,

h) w ramach osi priorytetowej 7. – Władza Wdrażająca Programy Europejskie,

i) w ramach osi priorytetowej 8. – Władza Wdrażająca Programy Europejskie, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

492. Dokonanie takiej delegacji przez IP nie zwalnia jej z całkowitej odpowiedzialności za całość realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG.

493. IP nie może delegować do innych instytucji następujących zadań dotyczących:

a) przygotowywania wniosków o refundację środków i przekazywania ich do instytucji certyfikującej,

b) przekazywania instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,

c) opracowywania rocznych i wieloletnich prognoz wydatków w ramach osi priorytetowej i przekazania do IZ.

6.1.4 Instytucja certyfikująca

494. (usunięto).

495. (usunięto).

496. Zgodnie z art. 35 ust. 2 pkt z *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego certyfikuje Komisji Europejskiej prawidłowość poniesienia wydatków w ramach programów operacyjnych. Instytucja Certyfikująca to komórka organizacyjna utworzona zarządzeniem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach EFRR, EFS i FS. IC w zakresie realizowanych zadań jest komórką niezależną od komórek wykonujących funkcje instytucji zarządzających poszczególnymi programami operacyjnymi, wchodzących w skład odrębnych pionów podległych innym Członkom Kierownictwa Ministerstwa. Członek Kierownictwa MRR nadzorujący Instytucję Certyfikującą podlega bezpośrednio Ministrowi Rozwoju Regionalnego i podejmuje w sposób niezależny decyzje w zakresie dokonywania oraz wstrzymywania procesu poświadczania deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej. Obsługę Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie zadań Instytucji Certyfikującej zapewnia Departament Instytucji Certyfikującej.

497. Instytucja Certyfikująca odpowiada w szczególności za:

a) opracowanie i przedłożenie Komisji Europejskiej poświadczonych deklaracji wydatków i wniosków o płatność,

b) poświadczanie, że deklaracja wydatków jest dokładna, wynika z wiarygodnych systemów księgowych i jest oparta na weryfikowalnej dokumentacji uzupełniającej,

c) poświadczanie, że zadeklarowane wydatki są zgodne z mającymi zastosowanie zasadami wspólnotowymi i krajowymi,

d) zapewnianie, do celów poświadczania wydatków, że otrzymała od Instytucji Zarządzającej odpowiednie informacje na temat procedur i weryfikacji prowadzonych w związku z wydatkami zawartymi w deklaracjach wydatków,

e) uwzględnianie, do celów poświadczania wydatków, wyników kontroli/audytów wykorzystania środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz krajowego współfinansowania, prowadzonych przez uprawnione instytucje,

f) utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych do Komisji Europejskiej,

g) prowadzenie ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji oraz przesyłanie do Komisji Europejskiej rocznej deklaracji w tym zakresie,

h) uwzględnianie, do celów poświadczania wydatków, informacji o wykrytych nieprawidłowościach w programie operacyjnym,

i) analizowanie, do celów poświadczania wydatków, procedur Instytucji Zarządzających lub instytucji do których IŻ delegowała swoje zadania,

j) przeprowadzanie kontroli w Instytucjach Zarządzających lub w Instytucjach Pośredniczących oraz w szczególnych przypadkach przeprowadzanie czynności kontrolnych u beneficjentów,

k) monitorowanie zasady n+3/n+2 na podstawie danych otrzymywanych od Instytucji Zarządzającej.

6.1.5 Instytucja audytowa

498. Określone w rozporządzeniu Rady nr 1083/2006 zadania Instytucji Audytowej (IA) wykonuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, którego funkcję pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej[154)]. IA jest niezależna od IZ, IP, IP II oraz IC.

499. Zadania IA wykonywane są za pośrednictwem jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej podległych Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej, tj. wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów (obecnie Departament Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE). W każdym z urzędów kontroli skarbowej zostały utworzone wyodrębnione komórki organizacyjne odpowiedzialne za kontrolę środków pochodzących z Unii Europejskiej.

500. IA odpowiedzialna jest za ogół prac związanych z wydaniem zapewnienia, że system zarządzania i kontroli PO IG spełnia wymogi rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, w tym za przygotowanie przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność okresową, lub nie później niż w terminie 12 miesięcy od zatwierdzenia PO IG, sprawozdania zawierającego wyniki oceny utworzenia systemów i opinii na temat zgodności systemu zarządzania i kontroli PO IG z art. 58-62 rozporządzenia. Prace w ramach audytu zgodności przeprowadzane są przez Departament Certyfikacji i Poświadczeń Środków z Unii Europejskiej, opinię podpisuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej.

501. IA zapewnia, iż czynności audytowe uwzględniają uznane w skali międzynarodowej standardy audytu. Do głównych zadań IA należy w szczególności:

[154)] Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.

a) zapewnienie prowadzenia audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli PO IG,

b) zapewnienie prowadzenia audytów operacji na podstawie stosownej próby w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków,

c) przedstawianie KE, w terminie dziewięciu miesięcy od zatwierdzenia PO IG, strategii audytu obejmującej podmioty, które będą przeprowadzać audyty, o których mowa w p. 1. i 2., metodologię, która zostanie zastosowana, metody doboru próbek danych dla potrzeb audytu operacji oraz indykatywne rozplanowanie audytów w celu zapewnienia przeprowadzenia audytu głównych podmiotów, a także równomiernego rozkładu audytów w całym okresie programowania,

d) do dnia 31 grudnia każdego roku w latach 2008–2015:

   i. przedłożenie KE rocznego sprawozdania audytowego, przedstawiającego wyniki audytów przeprowadzonych w okresie poprzednich 12 miesięcy, zakończonym dnia 30 czerwca danego roku, zgodnie ze strategią audytu dla PO IG oraz informującego o wszelkich brakach wykrytych w systemie zarządzania i kontroli PO IG. Pierwsze sprawozdanie, które należy złożyć do dnia 31 grudnia 2008 r., obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. Informacje dotyczące audytów przeprowadzonych po dniu 1 lipca 2015 r. zostają włączone do końcowego sprawozdania audytowego, stanowiącego uzupełnienie deklaracji zamknięcia, o której mowa w pkt 5,

   ii. wydawanie opinii, na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych na jej odpowiedzialność, w kwestii tego, czy system zarządzania i kontroli funkcjonuje skutecznie, tak aby dawać racjonalne zapewnienie, że deklaracje wydatków przedstawione KE są prawidłowe, oraz aby dawać tym samym racjonalne zapewnienie, że transakcje będące ich podstawą są zgodne z prawem i prawidłowe,

   iii. przedkładanie, częściowego zamknięcia PO IG, deklaracji częściowego zamknięcia zawierającej ocenę zgodności z prawem i prawidłowości danych wydatków,

   iv. przedłożenie KE, nie później niż dnia 31 marca 2017 r., deklaracji zamknięcia, zawierającej ocenę zasadności wniosku o wypłatę salda końcowego oraz zgodności z prawem i prawidłowości transakcji będących podstawą wydatków objętych końcową deklaracją wydatków, do której dołącza się końcowe sprawozdanie audytowe.

502. W ramach wyżej opisanych prac Departament Certyfikacji i Poświadczeń Środków z Unii Europejskiej nadzoruje, koordynuje i zapewnia odpowiednią jakość pracy urzędu kontroli skarbowej.

503. Celem zapewnienia jakości prac wykonywanych przez urzędy kontroli skarbowej, Departament ten zapewnia stosowanie odpowiednich mechanizmów kontroli. Polegają one w szczególności na:

   a) wprowadzeniu systemu zarządzania dokumentacją (w tym określenie kryteriów jej sporządzania, weryfikacji i akceptacji, standaryzacja oraz informatyzacja dokumentacji),

b) nadzorze nad wykonywaniem prac (przypisanie pracownikom odpowiedzialności za wykonanie zadania i weryfikacja jego wykonania),

c) przeprowadzaniu corocznie kontroli mających na celu sprawdzenie jakości wykonanych prac (w ramach tzw. *re-performance audits* oraz audytów mających na celu weryfikację poprawności stosowania przez urzędy kontroli skarbowej metodologii).

504. Funkcje instytucji audytowej (IA) dla PO IG pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Zadania w tym obszarze są wykonywane za pośrednictwem wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów oraz urzędów kontroli skarbowej. IA jest niezależna od IZ i IP oraz IC dla PO IG.

505. IA realizuje zadania określone w art. 62 oraz art. 71 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

506. IA jest odpowiedzialna w szczególności za zapewnienie, że audyty systemu zarządzania i kontroli PO IG oraz kontrole projektów przeprowadzane na podstawie odpowiedniej próby są przeprowadzane zgodnie z międzynarodowo uznanymi standardami audytu.

6.2 Procedury audytu i kontroli

6.2.1 Audyty systemów zarządzania i kontroli

507. Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie i przedłożenie KE opisu systemu zarządzania i kontroli jest IZ.

508. Czynności sprawdzające w ramach audytu systemów zarządzania i kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit a rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, są przeprowadzane w następujących etapach:

1. Wstępny przegląd – zebranie i analiza informacji o badanej działalności.

   Wyniki wstępnego przeglądu stanowią podstawę do dokonania wstępnej oceny środowiska kontroli oraz zidentyfikowania, na podstawie analizy ryzyka, obszarów audytu poddanych czynnościom sprawdzającym w następnych etapach.

2. Testy mechanizmów kontroli – zweryfikowanie, czy ryzykiem zidentyfikowanym podczas wstępnego przeglądu towarzyszą mechanizmy kontrolne w celu ograniczenia lub wyeliminowania tych ryzyk oraz że mechanizmy te zostały wdrożone przez jednostkę audytowaną w obszarach podlegających badaniu.

   Analizy dokonane podczas wstępnego przeglądu oraz testów kontroli stanowią podstawę do dokonania oceny środowiska kontroli wewnętrznej.

3. Opracowanie programu audytu – zidentyfikowanie obszarów do zbadania w testach wiarygodności, wraz ze szczegółowym harmonogramem.

4. Testy wiarygodności – zbadanie skuteczności wdrożonych mechanizmów kontroli na podstawie zbadanej próby dokumentacji.

509. Zbadane podczas testów wiarygodności wydatki będą włączane do grupy wydatków kwalifikowanych podlegających sprawdzeniu w ramach kontroli projektów (art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006).

6.2.2 Kontrole projektów

510. Kontrole projektów, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, są przeprowadzane na miejscu, na podstawie dokumentacji prowadzonej przez beneficjenta. Kontrole mają na celu zapewnienie, że:

    a) projekt został wybrany zgodnie z kryteriami wyboru obowiązującymi w ramach PO IG oraz został wdrożony zgodnie z decyzją przyznającą pomoc oraz spełnia stosowne warunki dotyczące jego funkcjonalności i użyteczności lub osiąga wyznaczone cele,

    b) deklarowane wydatki znajdują odzwierciedlenie w zapisach księgowych i innych dokumentach o wartości księgowej (tak zwane dokumenty wspierające) prowadzonych przez beneficjenta,

    c) wydatki deklarowane przez beneficjenta są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi,

    d) wkład publiczny został wypłacony beneficjentowi bez zbędnych potrąceń lub nieuzasadnionych opóźnień.

511. W przypadku, gdy wykryte problemy wydają się być systematyczne w swym charakterze i w związku z tym istnieje ryzyko dla innych projektów realizowanych w ramach PO IG, zostanie przeprowadzone dalsze badanie w celu określenia skali tych problemów.

512. Instytucja audytowa przygotowuje strategię audytu, która wskazuje podmioty odpowiedzialne za dokonywanie audytów, określa stosowaną metodologię, metody doboru próby projektów do kontroli oraz indykatywny plan audytów. Strategia audytu przekazywana jest KE do akceptacji.

513. Na podstawie przeprowadzonych audytów systemów zarządzania i kontroli oraz kontroli projektów, instytucja audytowa opracowuje:

    a) roczny raport z kontroli zawierający wyniki audytów przeprowadzonych w danym roku, zgodnie ze strategią audytu oraz przedstawiający ewentualne stwierdzone braki w systemie zarządzania i kontroli PO IG,

    b) roczną opinię stwierdzającą, czy system zarządzania i kontroli daje uzasadnione zapewnienie, że deklaracje wydatków przedkładane KE są poprawne i czy transakcje, których one dotyczą są zgodne z prawem,

    c) deklarację częściowego zamknięcia pomocy odnoszącą się do projektów zakończonych w danym roku,

    d) deklarację zamknięcia pomocy oceniającą ważność wniosku o płatność końcową oraz zgodność z prawem i prawidłowość transakcji odnoszących się do tego wniosku, zawartych w końcowej deklaracji wydatków.

514. Instytucja audytowa jest także odpowiedzialna za przeprowadzenie oceny zgodności systemów zarządzania i kontroli w jednostkach uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu PO IG zgodnie z przepisami art. 58-62 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Raport z audytu oceny zgodności wraz z opinią jest przedkładany KE razem z opisem systemów zarządzania i kontroli, przez przekazaniem pierwszego wniosku o płatność pośrednią lub w okresie 12 miesięcy od momentu zatwierdzenia PO IG. Dokonanie pierwszej płatności z audytu oceny zgodności pośredniej jest uzależnione od zaakceptowania raportu przez KE.

6.3 Przepływy finansowe

515. Komisja Europejska przekazuje środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na finansowanie programu w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Powyższe środki wpływają na wyodrębniony rachunek bankowy, prowadzony w euro i zarządzany przez Ministra Finansów. Z tego rachunku środki, po przewalutowaniu na złote, przekazywane są na centralny rachunek dochodów budżetu państwa na podstawie dyspozycji Ministra Finansów i stanowią dochód budżetu państwa. Następnie środki przekazywane są z budżetu państwa na finansowanie programu.

516. Na potrzeby finansowania programu w ramach budżetu państwa wyodrębniono budżet środków europejskich, z którego przekazywane są środki odpowiadające wkładowi UE. Ewentualne współfinansowanie krajowe z budżetu państwa przekazywane jest przez właściwego dysponenta części budżetowej w formie dotacji celowej[155)].

    Powyższe środki (to jest odpowiadające wkładowi UE oraz współfinansowanie krajowe z budżetu państwa) trafiają do beneficjentów za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego (Płatnik), który wypłaca je na podstawie zleceń wypłaty środków wystawianych przez instytucję podpisującą umowę o dofinansowanie z beneficjentem[156)].

    Płatności dokonywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.

    Środki na rzecz beneficjentów są przekazywane na podstawie umowy o dofinansowanie oraz wniosku beneficjenta o płatność, z uwzględnieniem wcześniejszych wypłat.

    Wydatki beneficjenta ujmowane w składanym przez niego wniosku o płatność, są ujmowane przez IP/IZ w deklaracjach wydatków składanych do IC, a następnie certyfikowane przez Instytucję Certyfikującą do KE.

517. Środki na rzecz beneficjentów będą przekazywane na podstawie umowy o dofinansowanie oraz wniosku beneficjenta o płatność z uwzględnieniem wcześniejszych wypłat. Natomiast beneficjent, zgodnie z umową o dofinansowanie, będzie w ustalonych terminach przekazywał wymagane dokumenty służące certyfikacji wydatków poniesionych na realizację projektów. Przekazanie kolejnej transzy, w przypadku przekazywania dofinansowania w formie zaliczki, będzie uzależnione od rozliczenia określonej części poprzedniej transzy zaliczki.

518. Instytucja pośrednicząca II stopnia, pośrednicząca i zarządzająca poświadcza kwotę wydatków kwalifikowanych. Poświadczona kwota wydatków kwalifikowanych pomniejszana jest o wykazywany przez beneficjenta dochód, zgodnie z art. 55 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady WE nr 1083/2006. Ponadto, pomniejszana jest o kwoty

[155)] Nie dotyczy pomocy technicznej. Projekty pomocy technicznej finansowane są ze środków właściwego dysponenta części budżetowej lub w przypadku instytucji niebędących dysponentem ze środków dotacji celowej.

[156)] W przypadku współfinansowania krajowego dysponent części budżetowej ma możliwość (a nie obowiązek) przekazania BGK zadania dotyczącego dokonywania wypłat ze środków współfinansowania krajowego na podstawie zawartej wcześniej umowy z BGK. W przypadku delegowania tego zadania, BGK odpowiada za realizację wypłat dofinansowania na rzecz beneficjentów. (z punktu widzenia technicznego zlecenie płatności oraz zlecenie wypłaty środków dotacji celowej (współfinansowania) będą w systemie informatycznym połączone w jeden formularz).

wydatków błędnie uznanych za kwalifikowane w ramach wcześniej złożonych wniosków, kwoty nieprawidłowo wykorzystane, a przekazane na rzecz beneficjenta na podstawie wcześniej zrealizowanych wniosków oraz kwoty odsetek karnych płaconych przez beneficjentów na skutek nieterminowego uregulowania zaległości. Kolejne wypłaty na rzecz beneficjenta są także pomniejszane o kwotę odsetek narosłych od środków przekazanych beneficjentowi w formie zaliczki na realizację projektu lub refundacji poniesionych wydatków.

519. Celem rozliczenia środków EFRR IZ sporządza wniosek o refundację ze wszystkich wydatków poniesionych w ramach poszczególnych osi priorytetowych/działań oraz na podstawie montażu finansowego dokonuje wyliczenia wartości środków wspólnotowych, jakie powinny zostać zrefundowane przez KE. Sporządzony dokument przedkładany jest do IC celem poświadczenia wydatków do KE.

520. W ramach systemu monitorowania przepływów finansowych IZ będzie monitorowała wysokość wydatków kwalifikowanych, w tym wydatków stanowiących współfinansowanie krajowe. IZ będzie dokonywała wyliczenia poziomu dofinansowania ze środków UE na poziomie osi priorytetowej w taki sposób, aby wkład funduszy UE nie przekraczał poziomu przyjętego w POIG dla danej osi priorytetowej.

521. Schemat przepływów finansowych w programach operacyjnych znajduje się w załączniku nr 9.6.3 do PO IG.

6.3.1 Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności

522. Instytucją odpowiedzialną za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE jest Ministerstwo Finansów. Zgodnie z regulaminem pracy Ministerstwa Finansów obsługą rachunków bankowych, na które będą dokonywane płatności ze środków wspólnotowych zajmuje się obecnie Departament Instytucji Płatniczej.

523. Środki przekazywane przez Komisję Europejską jako zaliczki oraz płatności okresowe i płatność końcowa zostają włączone do budżetu państwa jako jego dochody.

6.3.2 Procedury dotyczące uzyskanych odsetek

524. W ramach PO IG odsetki narosłe od środków otrzymanych przez poszczególne instytucje biorące udział w finansowaniu PO przeznaczone są na realizację danej osi priorytetowej/działania PO IG i są wykazywane w sprawozdaniu z realizacji osi priorytetowej/działania.

525. Dla obsługi środków otrzymywanych z UE w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 zostanie utrzymany podobny system rachunków bankowych jak dla perspektywy 2004-2006, czyli rachunki I poziomu – funduszowe i rachunki II poziomu – programowe.

526. Wszystkie rachunki bankowe, zarówno funduszowe jak i programowe będą oprocentowane, a odsetki będą dopisywane do stanów na rachunkach. Niezwłocznie po naliczeniu odsetek Instytucja przyjmująca środki z KE będzie przekazywała odpowiednie kwoty na rachunek dochodów Budżetu Państwa i będą one wykorzystane na współfinansowanie krajowe.

527. W przypadku, gdy beneficjent otrzymuje środki na realizację projektu w formie zaliczki, informacje na temat odsetek narosłych od tych środków beneficjent przekazuje do IP II. Środki przekazywane beneficjentom w ramach kolejnych transz

są pomniejszane o wartość odsetek narosłych od środków przekazanych w formie zaliczki na rachunki beneficjentów.

6.4 Monitorowanie

528. Monitorowanie PO IG służy zapewnieniu odpowiedniej jakości jego realizacji. Jest ono prowadzone przez IZ i KM oraz IP, a także w przypadku ich powołania - podkomitety monitorujące dla osi priorytetowych.

6.4.1 Komitet Monitorujący

529. KM zostanie powołany w drodze zarządzenia przez właściwego ministra, pełniącego rolę Instytucji Zarządzającej w terminie trzech miesięcy od daty przekazania Polsce decyzji o zatwierdzeniu PO IG przez KE. Pracom KM przewodniczy minister właściwy pełniący rolę Instytucji Zarządzającej lub jego przedstawiciel. KM zostanie powołany zgodnie z trybem określonym w wytycznych nr 3 Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 23 marca 2007 r. dotyczących komitetów monitorujących (MRR/H/3(1)03/2007), z zachowaniem postanowień zawartych w Zasadach powołania Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, określonych przez Instytucję Zarządzającą.

530. Przed wydaniem przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zatwierdzenia PO IG, planowane jest powołanie Pre-komitetu Monitorującego PO IG, celem zaopiniowania kryteriów wyboru projektów w ramach PO IG, szczegółowego opisu osi priorytetowych oraz Regulaminu pracy KM. Pre-komitet będzie realizował swoje zadania do czasu powołania Komitetu Monitorującego PO IG. Skład instytucjonalny Pre-komitetu Monitorującego oraz Komitetu Monitorującego PO IG pozostaną tożsame.

531. W skład KM będą wchodzić przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społeczno-gospodarczych. Skład KM będzie dążył do równowagi pomiędzy przedstawicielami wchodzącymi w jego skład oraz realizacji zasady partnerstwa. Partnerów społeczno-gospodarczych będą reprezentować organizacje reprezentatywne na poziomie krajowym. Ponadto w skład KM będzie wchodził przedstawiciel organizacji pozarządowej, wybrany w trybie otwartego naboru kandydatów.

532. W pracach KM może uczestniczyć z własnej inicjatywy lub na zaproszenie Przewodniczącego przedstawiciel Komisji Europejskiej z głosem doradczym.

533. KM zostanie powołany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w ciągu trzech miesięcy od daty przekazania Polsce decyzji o zatwierdzeniu PO IG przez KE. Pracom KM przewodniczy przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. KM zbiera się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na pół roku.

534. W skład KM będą wchodzić przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, jako koordynatora NSRO, ministra właściwego ds. finansów publicznych, IZ, IP, innych ministrów właściwych ze względu na zakres działania PO IG, samorządów terytorialnych, partnerów społecznych i gospodarczych oraz, z głosem doradczym, przedstawiciele KE.

535. KM może podjąć decyzję o powołaniu podkomitetu monitorującego dla poszczególnych obszarów wsparcia, któremu deleguje część swoich zadań związanych z prowadzeniem monitoringu w ramach danego obszaru wsparcia.

536. KM czuwa nad efektywnością i jakością wdrażania PO IG. W szczególności do jego zadań należy:

a) rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach PO IG oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,

b) okresowe badanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w PO IG, na podstawie dokumentów przedkładanych przez IZ,

c) analizowanie rezultatów realizacji PO IG, w szczególności osiągania celów wyznaczonych dla każdej osi priorytetowej oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO IG,

d) analizowanie i zatwierdzanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO IG,

e) zapoznawanie się z treścią rocznych sprawozdań audytowych lub ich części odnoszących się do PO IG oraz z komentarzami KE do tych sprawozdań, a także informowanie KE o podjętych działaniach w odpowiedzi na jej uwagi,

f) przedkładanie IZ propozycji zmian w PO IG ułatwiających realizację celów EFRR określonych w rozporządzeniu nr 1083/2006 lub służących usprawnieniu zarządzania PO IG, w tym zarządzania finansowego,

g) analizowanie i zatwierdzanie wszelkich propozycji zmian treści decyzji KE w sprawie wkładu EFRR.

537. Monitorowanie jest prowadzone w oparciu o określone w PO IG wskaźniki finansowe oraz wskaźniki odnoszące się do produktów i rezultatów, kwantyfikujące cele poszczególnych osi priorytetowych. Tam, gdzie to możliwe, odpowiednie dane statystyczne będą uwzględniać podział ze względu na płeć oraz ze względu na wielkość projektów realizowanych przez beneficjentów. Dane dla celów monitorowania będą przesyłane do KE drogą elektroniczną, zgodnie z wymogami.

6.5 Ocena (ewaluacja)

538. Ocena służy poprawie jakości, efektywności i spójności pomocy udzielanej w ramach polityki spójności oraz strategii i wdrażania PO IG, w odniesieniu do specyficznych problemów strukturalnych na poziomie krajowym i regionalnym, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju i odpowiednich regulacji wspólnotowych dotyczących wpływu na środowisko oraz strategicznych ocen środowiskowych.

539. Za prowadzenie oceny PO IG odpowiada IZ, a w jej ramach utworzona jednostka ewaluacyjna. Jej zadania obejmują głównie:

a) opracowanie planu oceny obejmującego różne fazy realizacji PO IG,

b) zapewnienie przeprowadzenia oceny szacunkowej – przed rozpoczęciem realizacji PO IG (ocena ex-ante),

c) zapewnienie realizowania ocen strategicznych, których celem będzie ocena i analiza ewolucji PO IG w odniesieniu do odpowiednich priorytetów Programu, polityk krajowych oraz wspólnotowych,

d) zapewnienie przeprowadzenia ocen związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitorowanie wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje znaczących zmian w PO IG,

e) zapewnienie przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku oceny stopnia realizacji PO w odniesieniu do wybranych osi priorytetowych, której wyniki posłużą alokacji krajowej rezerwy wykonania,

f) współpracę z KJO oraz KE przy wykonywanych przez nie lub z ich inicjatywy ocenach strategicznych,

g) współpracę z KE przy ocenie na zakończenie realizacji PO IG (ewaluacja ex-post),

h) zapewnienie środków finansowych, w ramach komponentu pomocy technicznej PO IG na prowadzenie ocen oraz pozyskiwanie i gromadzenie danych z systemu monitoringu,

i) przekazanie wyników ocen związanych z monitorowaniem realizacji PO IG Komitetowi Monitorującemu, KJO oraz KE,

j) upublicznianie wyników przeprowadzonych ocen.

540. Ponadto właściwi ministrowie pełniący funkcje IP zobowiązani są do współpracy przy przeprowadzaniu oceny osi priorytetowych należących do zakresu ich odpowiedzialności.

541. Priorytetowe obszary tematyczne, które zostaną wybrane do oceny będą zgodne z zakresem interwencji PO IG i dotyczyć będą wpływu Programu na innowacyjność gospodarki, rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym. Ponadto badany będzie wpływ realizacji Programu na zatrudnienie oraz stopień osiągnięcia celów Strategii Lizbońskiej.

542. Badania ewaluacyjne będą realizowane przez niezależne podmioty zewnętrzne, a wyniki ewaluacji udostępniane opinii publicznej (raporty z badań będą publikowane na stronie internetowej PO IG).

543. Wyniki prezentowane będą również w czasie konferencji i spotkań organizowanych przez KJO oraz na posiedzeniach Komitetu Monitorującego PO IG. W spotkaniach tych uczestniczyć będą eksperci oceniający jakość prowadzonych badań oraz kierownictwo jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie rekomendacji zawartych w wynikach badań ewaluacyjnych. Taki system zagwarantuje wysoką jakość prowadzonych ocen oraz skuteczną realizację zaleceń i rekomendacji zawartych w raportach końcowych.

544. Jednostka ewaluacyjna utworzona w strukturze IZ PO IG zobowiązana jest do współpracy z KJO w zakresie opracowania planów ewaluacji oraz uwzględniania wytycznych metodologicznych KJO.

545. IZ PO IG, w terminie nie dłuższym niż 1 miesiąc od przyjęcia PO przez KE, przygotuje Plan oceny PO IG na okres 2007-2013. W Planie określony zostanie szczegółowy zakres realizowanych ocen oraz system oceny PO IG oraz wstępna lista badań ewaluacyjnych. Ponadto corocznie przygotowywane będą okresowe plany oceny, zawierające listę szczegółowych przedsięwzięć, terminy realizacji oraz planowane budżety poszczególnych zadań, które zostaną wykonane w danym roku.

546. Wsparcie systemu oceny stanowić będzie system monitoringu. Jego zasadniczym elementem są wskaźniki produktu i rezultatu określone w dwóch katalogach: podstawowym dla poszczególnych osi priorytetowych oraz rozszerzonym, służącym monitorowaniu poszczególnych działań. Wskaźniki opisujące stan realizacji

poszczególnych projektów wprowadzane będą do elektronicznej bazy danych, w której będą agregowane na wyższy poziom.

547. W ramach osi priorytetowej 9. *Pomoc techniczna* zapewnione zostały środki finansowe, umożliwiające skuteczną i efektywną realizację wszystkich zadań związanych z procesem oceny PO IG.

6.6 Procedura wyboru projektów

548. Wybór projektu uzależniony będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 65 lit. b rozporządzenia 1083/2006), oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Te strategiczne, formalne i merytoryczne kryteria (z włączeniem przygotowania odpowiedniej dokumentacji i gotowości do wdrożenia) będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów wszystkich projektów dotyczących danej kategorii operacji PO IG.

549. W ramach programu stosowane będą następujące tryby wyboru projektów: indywidualny, konkursowy, systemowy, pomocy technicznej. W zależności od charakteru danej osi priorytetowej zapewniona zostanie odpowiednia równowaga pomiędzy różnymi trybami wyboru projektów. Zastosowanie danego trybu wyboru projektów winno służyć polepszaniu osiągania strategicznych celów poszczególnych osi priorytetowych PO IG. Szczegóły, co do zakresu zastosowania danego trybu w danej osi priorytetowej oraz instytucji uczestniczących w procedurze wyboru będą określone w „Szczegółowym opisie osi priorytetowych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka". Tryb wyboru projektów będzie zgodny z odpowiednimi wytycznymi MRR w danym zakresie.

6.7 Wymiana danych elektronicznych w celu spełnienia wymogów dotyczących płatności, monitoringu i oceny.

6.7.1 Krajowy System Informatyczny na okres 2007-2013 (SIMIK 07-13)

550. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego określa standardy w zakresie gromadzenia danych przez wszystkich uczestników systemu realizacji NSRO oraz odpowiada za budowę i rozwój systemu informatycznego zgodnego z tymi standardami.

551. Krajowy System Informatyczny SIMIK 07-13 zapewnia zdolność zbierania i agregacji na wyższych poziomach podstawowych danych dotyczących programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w zakresie i formacie wymaganym przez Komisję Europejską na mocy regulacji wspólnotowych na lata 2007-2013 (art. 58 lit. d rozporządzenia ogólnego Rady (WE) nr 1083/2006) oraz wspiera bieżący proces zarządzania i monitorowania w zakresie programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

552. Zgodnie z artykułem 58 d) oraz artykułem 60 c) rozporządzenia 1083/2006 system zarządzania i kontroli powinien posiadać wiarygodne, skomputeryzowane systemy rachunkowości i księgowości, monitorowania i sprawozdawczości finansowej mające na celu zapewnienie rejestracji i przechowywania zapisów księgowych dla każdej operacji w ramach programu operacyjnego oraz zapewnienie gromadzenia danych na temat realizacji każdej operacji niezbędnych do celów zarządzania finansowego, monitorowania, weryfikacji, audytu i oceny.

553. Dla celów zarządzania i sprawozdawczości, w IZ, IP, IP II oraz IC będą wykorzystywane dwa podstawowe systemy informatyczne to jest:

a) system finansowo-księgowy spełniający wymogi ustawy o rachunkowości,
b) Krajowy System Informatyczny monitoringu i sprawozdawczości

oraz opcjonalnie lokalny system monitoringu i sprawozdawczości na poziomie instytucji odpowiedzialnej za wdrażanie programu operacyjnego.

554. System sprawozdawczości i monitorowania ustanowiony dla programu operacyjnego jest zgodny i kompatybilny z Krajowym Systemem Informatycznym.

555. Dostęp do danych gromadzonych w Krajowym Systemie Informatycznym będą miały wszystkie podmioty uczestniczące w procesie wdrażania, to jest IZ, IP, IP II, IC oraz IA, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania zadań.

6.7.2 Krajowy i lokalne systemy monitoringu i sprawozdawczości.

556. Krajowy System Informatyczny (system scentralizowany) udostępniony dla potrzeb monitoringu i sprawozdawczości będzie gromadził na poziomie kraju dane niezbędne dla systemu zarządzania i kontroli ustanowionego dla programu operacyjnego.

6.7.3 Charakterystyka Krajowego Systemu Informatycznego

557. Zgodnie z przyjętymi założeniami Krajowy System Informatyczny będzie przede wszystkim systemem rejestracyjnym, tzn. będzie gromadził dane, wprowadzane do centralnej bazy danych po wystąpieniu zdarzeń. W szczególności system będzie umożliwiał gromadzenie informacji w następującym zakresie:
    a) ewidencja danych dotyczących programów operacyjnych,
    b) obsługa cyklu życia projektu, w tym:
        - ewidencjonowanie wniosków aplikacyjnych spełniających co najmniej wymogi formalne,
        - ewidencjonowanie dużych projektów w zakresie określonym przez Rozporządzenie KE (WE) nr 1828/2006,
        - ewidencjonowanie umów o dofinansowanie,
        - ewidencjonowanie wniosków o płatność,
        - ewidencjonowanie danych dotyczących kontroli poszczególnych projektów,
        - ewidencja wskaźników postępu rzeczowego, w tym prowadzenie jednolitego słownika wskaźników,
    c) ewidencja danych dotyczących nieprawidłowości,
    d) prowadzenie rejestru kwot odzyskanych (w tym rejestru dłużników).

558. Ponadto Krajowy System Informatyczny będzie umożliwiał tworzenie określonych raportów, w szczególności:
    a) zestawień wydatków z poziomu instytucji pośredniczącej oraz zestawień wydatków i wniosków o płatność przygotowywanych na wyższych poziomach,
    b) prognozy wydatków.

559. System będzie obejmował i dostarczał dane określone w Załączniku III rozporządzenia implementacyjnego 1828/2006.

Architektura Krajowego Systemu Informatycznego.

560. Krajowy System Informatyczny zbudowany jest w oparciu technologię webową, tzn. dostęp do danych gromadzonych w centralnej bazie danych realizowany jest za

pośrednictwem przeglądarki internetowej uruchamianej na komputerze z dostępem do publicznej sieci Internet.

561. W ramach PO IG wdrożony zostanie krajowy system informatyczny wspierający realizację NSRO, finansowany ze środków osi priorytetowej 2 Wsparcie informatyczne realizacji NSRO w ramach PO PT 2007-2013.

562. Jednocześnie dopuszcza się możliwość budowy odrębnego systemu informatycznego na potrzeby zarządzania i wdrażania PO IG. System będzie w pełni kompatybilny z krajowym systemem informatycznym, a zakres gromadzonych i przetwarzanych w nim danych będzie zgodny z zakresem danych określonym w załączniku III do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r."

563. Schemat architektury Krajowego Systemu Informatycznego został przedstawiony poniżej załączniku 9.6.4.

6.7.4 Opis procedur przewidzianych dla zapewnienia niezawodności komputerowych systemów raportowania księgowego, monitoringu i finansowego

564. Polityka bezpieczeństwa Krajowego Systemu Informatycznego realizowana jest na wielu płaszczyznach.

565. Wykorzystanie bezpiecznego protokołu https wraz odpowiednią architekturą dostępowych urządzeń sieciowych w siedzibie Wykonawcy systemu minimalizuje ryzyko włamania oraz dostępu, a co za tym idzie i modyfikacji danych w systemie przez osoby nieupoważnione. Ponadto uniemożliwia zmianę danych w trakcie transmisji danych na serwer.

566. Rozbudowana funkcjonalność nadawania uprawnień dla użytkowników (trójwymiarowy model uprawnień: funkcja systemu, poziom wdrażania, region) powoduje, że mają oni dostęp tylko do tych danych, które są niezbędne do realizowania zadań.

567. Odpowiednia polityka wykonywania kopii bezpieczeństwa gwarantuje, że w przypadku poważnej awarii systemu, której skutkiem jest zniszczenie bazy danych, możliwość odtworzenia danych gromadzonych w systemie maksymalnie na jeden dzień przed wystąpieniem awarii.

6.7.5 Informacje dotyczące wewnętrznego obiegu informacji pomiędzy „podmiotem centralnym (MS Liaison)" oraz podmiotami zgłaszającymi zapotrzebowanie na dostęp/modyfikację praw dostępu do SFC2007

568. Elektroniczna wymiana danych z Komisją Europejską zgodnie z art. 39 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.

569. Zasady dostępu do systemu elektronicznej wymiany danych z Komisją Europejską (SFC2007) zostały uregulowane w Procedurze przyznawania dostępu użytkownikom do systemu elektronicznej wymiany danych z Komisją Europejską SFC2007 opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

570. Zgodnie z niniejszą procedurą funkcja MS Liaison dla Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, wynikająca z obowiązku nałożonego przepisami z art. 41 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006, zgodnie z którymi Państwa Członkowskie występują o prawa dostępu do systemu SFC2007 w sposób scentralizowany, została przypisana jednostce

organizacyjnej w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z zasadami ustanowionymi przez Komisję, funkcje MS Liasion oraz MS Liaison Deputy pełni dwóch wyznaczonych i zatwierdzonych przez służby Komisji pracowników wyżej wymienionej jednostki organizacyjnej.

571. W celu zapewnienia bezpieczeństwa dostępu do systemu SFC2007 wyżej wymieniona Procedura określa zasady na jakich użytkownicy ubiegają się o dostęp. Zgodnie z przyjętym na poziomie krajowym założeniem i strukturą Node Hierarchy dostęp do systemu uzyskują (jako tak zwane Key Users) wyłącznie pracownicy następujących instytucji:

    a) Instytucji koordynującej na poziomie krajowym (status *Member State Authority*),

    b) Instytucji Zarządzającej programem (status *Member State Managing Authority*),

    c) Instytucji Certyfikującej (status *Certyfying Authority*),

    d) Instytucji Audytowej (status *Audit Authority*).

572. Procedura określa także zasady weryfikacji zgłoszonego kandydata na użytkownika przez MS Liaison i adekwatności wnioskowanego zakresu uprawnień (Permissions, Role), a także zasady informowania o wszelkich zmianach dotyczących Key Users.

573. Wykaz Key Users, tj. osób posiadających dostęp do systemu SFC2007, jest prowadzony w jednostce organizacyjnej w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pełniącej funkcję MS Liaison, z poszanowaniem przepisów prawnych w zakresie ochrony danych osobowych.

574. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za zapewnienie funkcjonowania bezpiecznego systemu elektronicznej wymiany informacji z KE oraz udzielanie akredytacji dostępu do systemu instytucjom zaangażowanym we wdrażanie programów operacyjnych. Za wprowadzanie danych do systemu informatycznego oraz wprowadzenie systemu lokalnego odpowiada IZ we współpracy z koordynatorem NSRO. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego prowadzi nadzór nad system informatycznym i określa standardy w zakresie gromadzenia danych przez wszystkich uczestników systemu realizacji NSRO.

575. Minister właściwy do spraw finansów publicznych odpowiada za budowę i rozwój systemu informatycznego na podstawie standardów w zakresie gromadzenia danych określonych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

6.8 Informacja i promocja

576. Zgodnie z zapisami art. 2 pkt 1 rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1828/2006 określającym zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Polska przygotowuje Strategię Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce na lata 2007-2013 dla wszystkich funduszy i programów. Wspólna Strategia ma na celu zapewnienie skutecznej koordynacji działań prowadzonych przez poszczególne instytucje, dzięki której wzrośnie skuteczność i efektywność działań informacyjnych i promocyjnych.

Sformatowano: Angielski (Wielka Brytania)

577. Strategia komunikacji jest przygotowywana przez Instytucję Koordynującą NSRO (umiejscowioną w strukturze ministerstwa właściwego do spraw rozwoju regionalnego) we współpracy z Instytucjami Zarządzającymi. Uwzględnia ona zasady przyjęte w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji.

578. Strategia komunikacji określa podstawowe zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych na potrzeby wszystkich programów operacyjnych i NSRO, a w szczególności cele i ideę przewodnią, określenie grup docelowych, wskazanie instytucji zaangażowanych w działania informacyjne i promocyjne, a także wymagane minimum podejmowanych działań.

579. IZ opracuje dla programu operacyjnego Plan komunikacji, będący podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, zawierający cele działań, charakterystykę grup docelowych, opis planowanych działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych, opis podziału zadań i stopnia odpowiedzialności w zakresie działań promocyjno-informacyjnych i szkoleniowych pomiędzy IZ i poszczególne IP i IW (IP2), opis działań IZ, IP, IW/IP2 i innych partnerów zaangażowanych w proces informowania i promocji w obrębie programu operacyjnego, z uwzględnieniem podmiotów, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego, ramowy harmonogram, indykatywny budżet, sposób ewaluacji działań oraz zasady sprawozdawczości ze stopnia realizacji działań promocyjno-informacyjnych i szkoleniowych. Plan komunikacji PO podlega konsultacji z IK NSRO w zakresie ich zgodności ze Strategią komunikacji, a następnie akceptacji Komitetu Monitorującego dany program.

580. Instytucja Zarządzająca będzie przygotowywać również roczny plan działań o charakterze wykonawczym.

6.8.1 Cele Planu komunikacji

581. Podstawowym celem Planu *komunikacji PO IG, 2007-2013* jest zapewnienie ogólnej informacji i promocji PO IG wśród społeczeństwa oraz dostarczenie potencjalnym i faktycznym odbiorcom pomocy fachowej i rzetelnej informacji na temat poszczególnych działań, które będą wdrażane w ramach PO IG, tak, aby przełożyło się to na efektywność wykorzystania dostępnych, w ramach PO IG, środków.

582. Osiągnięcie celu podstawowego zapewni realizacja celów szczegółowych, takich jak:
    a) zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat PO IG dzięki uruchomieniu narzędzi komunikacyjnych, ułatwiających dotarcie z informacją zarówno do szerszego grona odbiorców w Polsce, jak i do sprofilowanej grupy potencjalnych beneficjentów, a później beneficjenów PO IG,
    b) współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi przy realizacji projektów informacyjno-promocyjnych,
    c) wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków unijnych poprzez profesjonalną informację i motywację,
    d) zapewnienie przejrzystości procedur wdrażania funduszy poprzez odpowiednią informację,
    e) prezentacja sukcesów realizacji projektów w ramach poszczególnych działań PO IG na zasadzie promocji dobrych praktyk,

f) stałe podnoszenie wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w proces zarządzania, wdrażania i informowania na temat PO IG.

583. Grupy docelowe działań promocyjno-informacyjnych i szkoleniowych PO IG:
   a) opinia publiczna – ogół społeczeństwa,
   b) potencjalni i faktyczni beneficjenci PO IG, czyli przedsiębiorcy, jednostki naukowo-badawcze, instytucje otoczenia biznesu,
   c) partnerzy społeczni i gospodarczy,
   d) pracownicy instytucji zaangażowanych w proces wdrażania programów operacyjnych,
   e) pracownicy punktów informacyjnych.

6.8.2 Roczny plan działań

584. IZ przygotowuje również roczny plan działań o charakterze wykonawczym opracowywany w oparciu o *Plan komunikacji PO IG, 2007-2013*, zawierający działania promocyjno-informacyjne i szkoleniowe na dany rok kalendarzowy.

585. W ramach rocznych planów działań PO IG realizowane będą następujące formy działań promocyjno-informacyjnych:
   a) prowadzenie strony internetowej PO IG,
   b) kampanie w mediach, m.in. internet, prasa, radio,
   c) konferencje,
   d) spotkania informacyjne,
   e) opracowanie, druk i dystrybucja materiałów informacyjnych,
   f) zakup i dystrybucja materiałów promocyjnych,
   g) szkolenia dla kadr zarządzających i wdrażających PO IG,
   h) szkolenia dla beneficjentów PO IG.

6.8.3 Sposoby oceny działań informacyjnych i promocyjnych

586. IZ dokonuje analizy prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych na podstawie raportów IP i IP II i sporządza informację w ramach sprawozdań okresowych, rocznych i na zakończenie PO IG, zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości na lata 2007-2013.

587. Ponadto, w celu oceny efektywności prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych oraz trafności doboru narzędzi komunikacji, IZ co najmniej raz do roku przeprowadza badania opinii publicznej wśród odpowiednio dobranych prób badawczych spośród przedstawicieli grup docelowych, do których kierowane są działania w ramach promocji i informacji. Na podstawie wyników badań opinii publicznej oraz analizy działań, przeprowadzonej na podstawie raportów okresowych i rocznych, Instytucja Zarządzająca dokonuje ewaluacji Planu komunikacji PO IG, 2007-2013.

588. IZ współpracuje z IK NSRO przy monitorowaniu opinii społecznej w zakresie stopnia poinformowania o możliwościach wykorzystania funduszy europejskich oraz efektach ich wdrażania.

589. W celu realizacji działań promocyjno-informacyjnych i szkoleniowych, Instytucja Zarządzająca zapewni adekwatne do tego środki finansowe.

6.9 Zgodność z politykami wspólnotowymi

590. Rząd Polski, reprezentowany przez Radę Ministrów, ponosi ogólną odpowiedzialność za realizację celów określonych w NSRO, w tym w PO IG, przy pomocy uzgodnionych z Komisją Europejską instrumentów ich realizacji wynikających z regulacji UE.

591. Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z Traktatu Amsterdamskiego oraz rozporządzenia 1083/2006/WE państwa członkowskie będą przestrzegały polityk horyzontalnych UE, w szczególności realizacja PO IG będzie przyczyniać się do wspierania zagadnień horyzontlanych, takich jak równość szans, niedyskryminacja, zrównoważony rozwój.

592. Wspólnotowe zasady horyzontalne równych szans, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju będą realizowane poprzez odpowiedni dobór kryteriów wejścia do PO IG. W ramach wszystkich działań PO IG, jako warunek sina qua non przyjęto zgodność z zasadami horyzontalnymi (tzw. kryterium wejścia) – pozytywny wpływ na realizację zasad horyzontalnych będzie dodatkowo punktowany. Na poziomie wdrażania działań, realizacja zasad horyzontalnych będzie zapewniona poprzez system monitoringu i kontroli.

593. Realizacja PO IG będzie odbywała się zgodnie z zasadą partnerstwa w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego na wszystkich etapach jego wdrażania. Zgodnie z art.11 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006 do partnerów społecznych zaliczamy samorządy lokalne, partnerów społeczno-gospodarczych (organizacje pracodawców i związki zawodowe) oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie (organizacje pozarządowe).

594. Udział partnerów społecznych został uwzględniony na wszystkich etapach realizacji PO IG.

595. Na etapie programowania pod uwagę wzięta została rola partnerów dla osiągnięcia założeń programu. Stąd też udział partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w konsultacji zapisów PO IG oraz w dyskusjach nad kształtem obszarów wsparcia objętych programem.

596. Na etapie wdrażania partnerzy odegrają istotną rolę w Komitecie Monitorującym PO IG. Uwzględniając zasadę partnerstwa, w KM PO IG uczestniczy strona rządowa, samorządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem partnerów z sektora środowiskowego, zarówno przedstawicieli administracji państwowej jak i organizacji pozarządowych. Przy powoływaniu członków komitetu bierze się pod uwagę dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych oraz jak najwyższej efektywności ich pracy.

597. Na etapie monitorowania i ewaluacji zasada partnerstwa będzie uwzględniona poprzez udział partnerów w systemie sprawozdawczości, przekazywanie informacji o postępie PO IG oraz udział w dyskusji nad rezultatami ewaluacji programu.

598. Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw ooś, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez powyżej wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziaływają na potencjalne obszary Natura 2000 (tzn. te obszary, które w opinii Komisji Europejskiej powinny zostać

wyznaczone 1 maja 2004 roku, ale nie zostały wyznaczone przez Polskę), nie będzie dozwolone.

599. Dodatkowo, Instytucja Zarządzająca zapewnia, że pomoc publiczna udzielana w PO IG jest zgodna z przepisami w zakresie pomocy publicznej obowiązującymi w momencie jej udzielania.

600. Instytucja Zarządzająca zapewnia, że kontrakty publiczne, w tym udzielone koncesje, dotyczące projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych są zgodne z zapisami dyrektyw 2004/17/EC, 2004/18/EC, Rozporządzenia (EC) No 1564/2005 albo zasadami Traktatu, jeśli dotyczy.

601. W celu zapewnienia efektywnej koordynacji monitorowania efektów środowiskowych będących wynikiem projektów wdrażanych w PO IG, Instytucja Zarządzająca utworzy w swojej strukturze stanowisko do spraw monitorowania postępów PO IG w zakresie uwarunkowań środowiskowych oraz monitorowanie wymiaru środowiskowego na poziomie projektów, któremu powierzy rolę nadzorowania realizacji m.in. zasad zrównoważonego rozwoju i aspektów środowiskowych w PO IG.

602. W szczególności zadania tego stanowiska będą polegały na:

a) konsultowaniu wszystkich kryteriów wyboru projektów przed zatwierdzeniem ich przez KM,

b) konsultowanie pod kątem środowiskowym projektów o dużym znaczeniu dla gospodarki oraz projektów z list indykatywnych, w tym dużych.

7. SZACUNKOWY PLAN FINANSOWY

603. Wielkość publicznych środków finansowych zaangażowanych w realizację PO IG w latach 2007-2013 wyniesie około 10 186,03 mln euro [157)].

W ramach śródokresowego przeglądu programów operacyjnych (mid–term review) nastąpiło ukierunkowanie dodatkowych środków finansowych polityki spójności perspektywy 2007-2013 pochodzących z krajowej rezerwy wykonania, utworzonej zgodnie z art. 50 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności* na poziomie NSRO w wysokości 3% alokacji w ramach Celu Konwergencja oraz z dostosowania technicznego.

Ogółem na PO IG z ww. źródeł zaalokowano dodatkowo środki finansowe w wysokości 403 240 767 euro wkładu EFRR, co stanowi 4,88% alokacji z EFRR na PO IG. Środki te zostały zaalokowane na poszczególne osie priorytetowe PO IG w następującej wysokości:

- na oś priorytetową 1. zaalokowano dodatkowo 141 858 711 euro z EFRR,

- na oś priorytetową 3. zaalokowano dodatkowo 25 500 000 euro z EFRR,

- na oś priorytetową 4. zaalokowano dodatkowo 149 237 684 euro z EFRR,

- na oś priorytetową 5. zaalokowano dodatkowo 8 000 000 euro z EFRR,

- na oś priorytetową 7. zaalokowano dodatkowo 78 644 372 euro z EFRR.

Dodatkowe środki zaalokowane na oś priorytetową 1. posłużą sfinansowaniu realizacji projektów wymagających udziału finansowego, oprócz jednostki naukowej, przedsiębiorcy będącego partnerem w projekcie, co zaktywizuje jednostki naukowe do poszukiwania partnerów z rynku. W dłuższym okresie przyczyni się do komercjalizacji wyników badań i tym samym wpłynie na osiągnięcie celów PO IG. Oś priorytetowa 3. będzie zasilona w celu wsparcia projektów z zakresu inicjowania działalności innowacyjnej, której efektem jest dofinansowanie innowacyjnych pomysłów MSP o dużym potencjale rynkowym. W ramach osi priorytetowej 4., dodatkowa pula zostanie ukierunkowana na projekty przedsiębiorców mające na celu wsparcie przedsięwzięć o szczególnie dużym potencjale innowacyjnym. Zwiększenie budżetu osi priorytetowej 5. zostanie przeznaczone na dofinansowanie projektów z zakresu transferu wiedzy i innowacji, realizowane przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz przedsiębiorców. W ramach 7. osi priorytetowej dodatkowe środki planuje się zaalokować na projekty z zakresu informatyzacji administracji publicznej.

Poza ww. dodatkowymi środkami zaalokowanymi na poszczególne osie priorytetowe, dokonano także przesunięć środków pomiędzy osiami priorytetowymi (z 8 i 9 osi priorytetowej przesunięto środki do 1., 4., 5. i 7. priorytetu). Zmiany te, łącznie z dodatkowymi środkami z krajowej rezerwy wykonania oraz z dostosowania technicznego, spowodowały, że:

- alokacja osi priorytetowej 1. zwiększyła się o 17,19%,

[157)] Prezentowane kwoty środków z EFRR oraz krajowych środków publicznych to kwoty zobowiązań i ujęte zostały w cenach bieżących.

- alokacja osi priorytetowej 3. zwiększyła się o 8,82%,
- alokacja osi priorytetowej 4. zwiększyła się o 7,45%,
- alokacja osi priorytetowej 5. zwiększyła się o 11,50%,
- alokacja osi priorytetowej 7. zwiększyła się o 19,35%,
- alokacja osi priorytetowej 8. zmniejszyła się o 8,48%,
- alokacja osi priorytetowej 9. zmniejszyła się o 34,26%.

W wyniku przeglądu Programu przeprowadzonego w 2012 r. dokonano realokacji środków pomiędzy priorytetami – środki z priorytetów 3., 8. i 9. przesunięto do priorytetów 2. i 4., w następujących wysokościach:

- na oś priorytetową 2. zaalokowano 121 519 305 euro z EFRR,
- na oś priorytetową 4. zaalokowano 21 453 558 euro z EFRR,
- z osi priorytetowej 3. realokowano 51 581 814 euro z EFRR,
- z osi priorytetowej 8. realokowano 83 269 305 euro z EFRR,
- z osi priorytetowej 9. realokowano 8 121 744 euro z EFRR.

Zmiany te spowodowały, że:

- alokacja osi priorytetowej 2. zwiększyła się o 11,00 %,
- alokacja osi priorytetowej 3. zmniejszyła się o 16,40 %,
- alokacja osi priorytetowej 4. zwiększyła się o 0,68 %,
- alokacja osi priorytetowej 8. zmniejszyła się o 7,56 %,
- alokacja osi priorytetowej 9. zmniejszyła się o 4,41 %.

604. Biorąc pod uwagę wyżej wymienione zmiany, wielkość publicznych środków finansowych zaangażowanych w realizację PO IG wyniesie około 10 186 mln euro. Na kwotę tę składają się środki publiczne pochodzące z EFRR w wysokości 8 658,1 mln euro oraz środki krajowe, których zaangażowanie oszacowano na poziomie 1 527,9 mln euro.

605. Poziom krajowego współfinansowania publicznego stanowi 15% całkowitej alokacji środków publicznych, z kolei wsparcie z EFRR stanowi odpowiednio 85% całkowitej alokacji środków publicznych.

606. Większość interwencji podejmowanych w ramach PO IG będzie stanowiła pomoc publiczną w rozumieniu TWE. W związku z powyższym obok środków publicznych w realizację PO IG zaangażowane będą również środki prywatne na poziomie zgodnym ze wspólnotowymi zasadami dopuszczalności udzielania pomocy publicznej.

607. Ze względu na niemożliwość precyzyjnego określenia wartości środków prywatnych, które zostaną zaangażowane w ramach PO IG, nie zostały one ujęte w tabeli finansowej, stanowiącej załącznik do PO IG.

608. Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/(2006) z dnia 11 lipca 2006 r., *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999,* w przypadku, gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest

w stosunku do środków publicznych, a zatem nie jest konieczne wykazywanie środków prywatnych w tablicy finansowej.

Tabela finansowa zobowiązań dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w podziale na lata w euro w cenach bieżących.

Lata	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego/Europejski Fundusz Społeczny	Fundusz Spójności	Ogółem
2007	1 157 226 001	0	1 157 226 001
2008	1 184 324 642	0	1 184 324 642
2009	1 211 244 851	0	1 211 244 851
2010	1 195 443 813	0	1 195 443 813
2011	1 267 688 281	0	1 267 688 281
2012	1 305 847 360	0	1 305 847 360
2013	1 336 351 099	0	1 336 351 099
2007-2013	**8 658 126 047**	**0**	**8 658 126 047**

Sformatowana tabela

Lata	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego/Europejski Fundusz Społeczny	Fundusz Spójności	Ogółem
2007	1 157 226 001	0	1 157 226 001
2008	1 184 324 642	0	1 184 324 642
2009	1 211 244 851	0	1 211 244 851
2010	1 134 065 120	0	1 134 065 120
2011	1 230 075 936	0	1 230 075 936
2012	1 356 125 968	0	1 356 125 968
2013	1 385 063 529	0	1 385 063 529
2007-2013	**8 658 126 047**	**0**	**8 658 126 047**

Tabela finansowa zobowiązań dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w podziale na priorytety oraz źródła finansowania w euro w cenach bieżących.

Oś priorytetowa		Wkład wspólnotowy	Wkład krajowy	Indykatywny podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Poziom współfinansowania	Dla celów informacyjnych:	
				Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne *			Wkład EBI	Inne źródła finansowania **
		1	2=3+4	3	4	5=1+2	6=1/5	7	8
	I	1 294 238 7111 294 238 711	228 395 067228 395 067	228 395 067228 395 067	0	1 522 633 7781 522 633 778	0,85		167 293 790
	II	1 225 899 3051 225 899 305	216 335 172216 335 172	216 335 172216 335 172	0	1 442 234 4771 442 234 477	0,85		45 658 132
	III	262 918 186259 506 074	46 397 32745 795 190	46 397 32745 795 190	0	309 315 513305 301 264	0,85		16 666 667
	IV	3 153 945 2423 187 485 610	556 578 572562 497 460	556 578 572562 497 460	0	3 710 523 8143 749 983 070	0,85		1 704 076 303
	V	378 148 000378 148 000	66 732 00066 732 000	66 732 00066 732 000	0	444 880 000444 880 000	0,85		33 528 997
	VI	349 038 080349 038 080	61 594 95561 594 955	61 594 95561 594 955	0	410 633 035410 633 035	0,85		46 588 927
	VII	799 644 372799 644 372	141 113 713141 113 713	141 113 713141 113 713	0	940 758 085940 758 085	0,85		139 100 346

Sformatowana tabela

	VIII	1 018 215 8951 018 215 895	179 685 158179 685 158	179 685 158179 685 158	0	1 197 901 0531 197 901 053	0,85		266 429 018
	IX	176 078 256145 950 000	31 072 63325 755 882	31 072 63325 755 882	0	207 150 889171 705 882	0,85		0
Ogółem		8 658 126 0478 658 126 047	1 527 904 5971 527 904 597	1 527 904 5971 527 904 597	0	10 186 030 64410 186 030 644	**0,85**		**2 419 342 180**

* Wielość zaangażowanych środków prywatnych nie została wskazana, gdyż zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., w przypadku gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych.

** Dane przedstawione w tej kolumnie są danymi szacunkowymi i ich wartość może ulegać zmianie w trakcie realizacji Programu. Nie są zobowiązaniem strony polskiej do ich osiągnięcia oraz nie są brane pod uwagę przy obliczaniu stopy dofinansowania.

8. KATEGORIE INTERWENCJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH NA LATA 2007-2013

Indykatywny podział, według kategorii, zaprogramowanego wykorzystania wkładu funduszy (w euro)

Kwestie priorytetowe	
Kod	Kwota
01	963 028 711
02	1 089 323 5831 016 412 000
03	289 153 000
04	331 210 000
05	396 602 946398 309 002
07	3 219 488 647187 654 335
08	30 919 000
09	33 150 000
11	598 179 245549 571 524
12	39 982 219
13	644 908 431686 543 083
14	353 548 954382 693 210
15	379 879 231392 369 626
57	142 802 080
85	128 436 000154 948 865
86	17 514 00021 129 391
Ogółem	8 658 126 047

Forma finansowania	
Kod	Kwota
01	8 561 282 188 8 505 126 047
02	9 633 291
03	87 210 568 153 000 000
Ogółem	8 658 126 047

Terytorium	
Kod	Kwota
PL	8 658 126 047
Ogółem	8 658 126 047

Sformatowano: Do lewej

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Sformatowano: Czcionka:

Realizacja Strategii Lizbońskiej w ramach osi priorytetowych

609. W tabeli przypisano kategorie interwencji funduszy strukturalnych na lata 2007-2013[158)] do poszczególnych osi priorytetowych PO IG.

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria "lizbońska" (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład wspólnotowy EFRR (w mln euro)	Wydatki „lizbońskie" (w mln euro)
P I	**Badania i rozwój nowoczesnych technologii**			**1 294,24**	**1 294,24**

158) Zgodnie z wymogami art. 37 ust. 1 lit. d) rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i zgodnie z listą kategorii interwencji zaproponowaną przez Komisję Europejską w projekcie rozporządzenia wykonawczego z dnia 23 października 2006 r.

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria "lizbońska" (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład wspólnotowy EFRR (w mln euro)	Wydatki „lizbońskie" (w mln euro)
01	Działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego prowadzone w ośrodkach badawczych	T	74,4 %		
04	Pomoc na rzecz badań i rozwoju technologicznego, w szczególności dla MŚP (w tym dostęp do usług związanych z badaniami i rozwojem technologicznym w ośrodkach badawczych)	T	25,6 %		
P II	**Infrastruktura sfery B+R**			**1 225,90**	**1 225,90**
02	Infrastruktura związana z badaniami i rozwojem technologicznym (w tym instalacje, oprzyrządowanie i szybkie sieci komputerowe łączące ośrodki badawcze) oraz ośrodki kompetencji w zakresie konkretnych technologii	T	89 %		
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje)	T	11 %		
P III	**Kapitał dla innowacji**			**259,51262,92**	**259,51262,92**
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw	T	12,38%		
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa)	T	87,72%		
P IV	**Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia**			**3 187,49153,95**	**3 187,49153,95**
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa)	T	100 %		
P V	**Dyfuzja innowacji**			**378,15**	**378,15**
03	Transfer technologii i ulepszenie sieci współpracy między MSP oraz pomiędzy MSP, a centrami badań, uniwersytetami, władzami regionalnymi	T	76,5 %		
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw	T	14,7%		
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP	T	8,8 %		
P VI	**Polska gospodarka na rynku międzynarodowym**			**349,04**	**206,24**
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw	**T**	32,4 %		
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	T	8,9 %		
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/ szkolenia, tworzenie sieci)	**T**	17,8 %		
57	Pomoc w poprawie usług turystycznych,	**N**	40,9 %		

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria "lizbońska" (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład wspólnotowy EFRR (w mln euro)	Wydatki „lizbońskie" (w mln euro)
P VII	**Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji**			**799,64**	**799,64**
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	**T**	44 %		
12	Technologie informacyjne i komunikacyjne (TEN-ICT)	**T**	5 %		
13	Usługi i aplikacje dla ludności (e-zdrowie, e-administracja, e-nauczanie, e-integracja, itd.)	T	38,5 %		
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/ szkolenia, tworzenie sieci)	T	0 %		
15	Inne działania na rzecz zwiększania dostępu i efektywności wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez małe i średnie przedsiębiorstwa	**T**	12,5 %		
P VIII	**Społeczeństwo informacyjne - zwiększanie innowacyjności gospodarki**			**1 018,21**	**1 018,21**
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje)	**T**	10,8%		
13	Usługi i aplikacje dla ludności (e-zdrowie, e-administracja, e-nauczanie, e-integracja)	**T**	33,1%		
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/ szkolenia, tworzenie sieci)	**T**	28,6%		
15	Inne działania na rzecz zwiększania dostępu i efektywności wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez małe i średnie przedsiębiorstwa.	**T**	27,5%		
P IX	**Pomoc techniczna**			**145,95176,08**	-
85	Przygotowanie, wdrażanie, monitoring i kontrola	N	88 %		
86	Ocena i studia informacja i komunikacja	N	12 %		
Razem[159] alokacja 2007-2013				**8 658,13**	**8 369, 37**
W tym: wydatki realizujące strategie lizbońską		**96,66%**			

610. Jak wskazano w powyższej tabeli, w ramach PO IG około 96,3166 % całości środków w ramach PO IG zostanie przeznaczonych na kategorie interwencji objęte tzw. zasadą „earmarkingu". Oznacza to, że, środki te zostaną przeznaczone na osiągnięcie celów Strategii Lizbońskiej, które zostały wskazane w załączniku IV do rozporządzenia ogólnego Rady (WE) nr 1083/2006[160].

[159] Różnica pomiędzy kwotami w wierszu a sumą kwot dla poszczególnych priorytetów wynika z zaokrągleń.

[160] Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/(2006) z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*.

9. ZAŁĄCZNIKI:

9.1 Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla Programu wg osi priorytetowych i lat (w EUR[161]).

Lata	ogółem	środki publiczne (UE + krajowe)	Unia Europejska				Krajowy wkład publiczny				Prywatne	Kod kategorii interwencji
			Ogółem NSRO	w tym			Ogółem	Budżet państwa	Budżet jednostek samorządu terytorialnego	Inne		
				EFRR	ESF	FS						
	1=2+11	2=3+7	3=4+5+6	4	5	6	7=8+9+10	8	9	10	11	12
Priorytet I												01.04
2007	182 140 593	182 140 593	154 819 504	154 819 504	0	0	27 321 089	27 321 089	0	0	0	
2008	186 405 760	186 405 760	158 444 897	158 444 897	0	0	27 960 863	27 960 863	0	0	0	
2009	190 642 847	190 642 847	162 046 418	162 046 418	0	0	28 596 429	28 596 429	0	0	0	
2010	188 155 854	188 155 854	159 932 476	159 932 476	0	0	28 223 378	28 223 378	0	0	0	
2011	240 592 240	240 592 240	204 503 404	204 503 404	0	0	36 088 836	36 088 836	0	0	0	
2012	264 947 687	264 947 687	225 205 534	225 205 534	0	0	39 742 153	39 742 153	0	0	0	
2013	269 748 797	269 748 797	229 286 478	229 286 478	0	0	40 462 319	40 462 319	0	0	0	
2007-2013	1 522 633 778	1 522 633 778	1 294 238 711	1 294 238 711			228 395 067	228 395 067				
Priorytet II												02.11
2007	182 140 594	182 140 594	154 819 504	154 819 504	0	0	27 321 090	27 321 090	0	0	0	
2008	186 405 761	186 405 761	158 444 897	158 444 897	0	0	27 960 864	27 960 864	0	0	0	
2009	190 642 845	190 642 845	162 046 418	162 046 418	0	0	28 596 427	28 596 427	0	0	0	
2010	188 155 854	188 155 854	159 932 476	159 932 476	0	0	28 223 378	28 223 378	0	0	0	
2011	184 642 401	184 642 401	156 946 041	156 946 041	0	0	27 696 360	27 696 360	0	0	0	
2012	181 241 012	181 241 012	154 054 860	154 054 860	0	0	27 186 152	27 186 152	0	0	0	
2013	329 006 010	329 006 010	279 655 109	279 655 109	0	0	49 350 901	49 350 901	0	0	0	
2007-2013	1 442 234 477	1 442 234 477	1 225 899 305	1 225 899 305			216 335 172	216 335 172				
Priorytet III												05, 07
2007	47 663 514	47 663 514	40 513 987	40 513 987	0	0	7 149 527	7 149 527	0	0	0	

[161] Prezentowane kwoty ujęte zostały w cenach bieżących.

2008	48 779 645	48 779 645	41 462 698	41 462 698	0	0	7 316 947	7 316 947	0	0	0	
2009	49 888 428	49 888 428	42 405 164	42 405 164	0	0	7 483 264	7 483 264	0	0	0	
2010	49 237 619	49 237 619	41 851 976	41 851 976	0	0	7 385 643	7 385 643	0	0	0	
2011	54 318 200	54 318 200	46 170 470	46 170 470	0	0	8 147 730	8 147 730	0	0	0	
2012	59 428 107	59 428 107	50 513 891	50 513 891	0	0	8 914 216	8 914 216	0	0	0	
2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2007-2013	309 315 513	309 315 513	262 918 186	262 918 186			46 397 327	46 397 327				
Priorytet IV												07
2007	480 800 173	480 800 173	408 680 147	408 680 147	0	0	72 120 026	69 666 757	0	2 453 269	0	
2008	492 059 020	492 059 020	418 250 167	418 250 167	0	0	73 808 853	71 298 136	0	2 510 717	0	
2009	503 243 734	503 243 734	427 757 174	427 757 174	0	0	75 486 560	72 918 773	0	2 567 787	0	
2010	496 678 774	496 678 774	422 176 958	422 176 958	0	0	74 501 816	71 967 527	0	2 534 289	0	
2011	560 558 209	560 558 209	476 474 477	476 474 477	0	0	84 083 732	81 596 766	0	2 486 966	0	
2012	569 635 420	569 635 420	484 190 107	484 190 107	0	0	85 445 313	83 004 160	0	2 441 153	0	
2013	607 548 484	607 548 484	516 416 212	516 416 212	0	0	91 132 272	88 626 453	0	2 505 819	0	
2007-2013	3 710 523 814	3 710 523 814	3 153 945 242	3 153 945 242			556 578 572	539 078 572		17 500 000		
Priorytet V												03,05,09
2007	55 934 206	55 934 206	47 544 075	47 544 075	0	0	8 390 131	8 390 131	0	0	0	
2008	57 244 012	57 244 012	48 657 410	48 657 410	0	0	8 586 602	8 586 602	0	0	0	
2009	58 545 192	58 545 192	49 763 413	49 763 413	0	0	8 781 779	8 781 779	0	0	0	
2010	57 781 453	57 781 453	49 114 235	49 114 235	0	0	8 667 218	8 667 218	0	0	0	
2011	71 996 611	71 996 611	61 197 120	61 197 120	0	0	10 799 491	10 799 491	0	0	0	
2012	70 952 067	70 952 067	60 309 257	60 309 257	0	0	10 642 810	10 642 810	0	0	0	
2013	72 426 459	72 426 459	61 562 490	61 562 490	0	0	10 863 969	10 863 969	0	0	0	
2007-2013	444 880 000	444 880 000	378 148 000	378 148 000			66 732 000	66 732 000				
Priorytet VI												05,08,14,57
2007	57 565 334	57 565 334	48 930 534	48 930 534	0	0	8 634 800	8 067 981	566 819	0	0	
2008	58 913 336	58 913 336	50 076 335	50 076 335	0	0	8 837 001	8 256 909	580 092	0	0	
2009	60 252 460	60 252 460	51 214 591	51 214 591	0	0	9 037 869	8 444 592	593 277	0	0	
2010	59 466 449	59 466 449	50 546 482	50 546 482	0	0	8 919 967	8 334 429	585 538	0	0	
2011	58 356 027	58 356 027	49 602 623	49 602 623	0	0	8 753 404	8 178 800	574 604	0	0	
2012	57 281 022	57 281 022	48 688 869	48 688 869	0	0	8 592 153	8 028 134	564 019	0	0	
2013	58 798 407	58 798 407	49 978 646	49 978 646	0	0	8 819 761	8 240 801	578 960	0	0	

2007-2013	410 633 035	410 633 035	349 038 080	349 038 080			61 594 955	57 551 646	4 043 309			
Priorytet VII												11,12,13,14,15
2007	110 500 188	110 500 188	93 925 160	93 925 160	0	0	16 575 028	16 575 028	0	0	0	
2008	113 087 760	113 087 760	96 124 596	96 124 596	0	0	16 963 164	16 963 164	0	0	0	
2009	115 658 293	115 658 293	98 309 549	98 309 549	0	0	17 348 744	17 348 744	0	0	0	
2010	114 149 499	114 149 499	97 027 074	97 027 074	0	0	17 122 425	17 122 425	0	0	0	
2011	150 522 531	150 522 531	127 944 151	127 944 151	0	0	22 578 380	22 578 380	0	0	0	
2012	166 963 549	166 963 549	141 919 017	141 919 017	0	0	25 044 532	25 044 532	0	0	0	
2013	169 876 265	169 876 265	144 394 825	144 394 825	0	0	25 481 440	25 481 440	0	0	0	
2007-2013	940 758 085	940 758 085	799 644 372	799 644 372			141 113 713	141 113 713				
Priorytet VIII												11, 13, 14, 15
2007	198 485 585	198 485 585	168 712 747	168 712 747	0	0	29 772 838	29 772 838	0	0	0	
2008	203 133 499	203 133 499	172 663 475	172 663 475	0	0	30 470 024	30 470 024	0	0	0	
2009	207 750 812	207 750 812	176 588 190	176 588 190	0	0	31 162 622	31 162 622	0	0	0	
2010	205 040 642	205 040 642	174 284 546	174 284 546	0	0	30 756 096	30 756 096	0	0	0	
2011	161 211 899	161 211 899	137 030 114	137 030 114	0	0	24 181 785	24 181 785	0	0	0	
2012	157 505 276	157 505 276	133 879 484	133 879 484	0	0	23 625 792	23 625 792	0	0	0	
2013	64 773 340	64 773 340	55 057 339	55 057 339	0	0	9 716 001	9 716 001	0	0	0	
2007-2013	1 197 901 053	1 197 901 053	1 018 215 895	1 018 215 895			179 685 158	179 685 158				
Pomoc techniczna												85,86
2007	46 212 168	46 212 168	39 280 343	39 280 343	0	0	6 931 825	6 931 825	0	0	0	
2008	47 294 315	47 294 315	40 200 167	40 200 167	0	0	7 094 148	7 094 148	0	0	0	
2009	48 369 334	48 369 334	41 113 934	41 113 934	0	0	7 255 400	7 255 400	0	0	0	
2010	47 738 341	47 738 341	40 577 590	40 577 590	0	0	7 160 751	7 160 751	0	0	0	
2011	9 199 860	9 199 860	7 819 881	7 819 881	0	0	1 379 979	1 379 979	0	0	0	
2012	8 336 871	8 336 871	7 086 341	7 086 341	0	0	1 250 530	1 250 530	0	0	0	
2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2007-2013	207 150 889	207 150 889	176 078 256	176 078 256			31 072 633	31 072 633				
Koszty ogółem												
2007	1 361 442 355	1 361 442 355	1 157 226 001	1 157 226 001	0	0	204 216 354	201 196 266	566 819	2 453 269	0	
2008	1 393 323 108	1 393 323 108	1 184 324 642	1 184 324 642	0	0	208 998 466	205 907 657	580 092	2 510 717	0	
2009	1 424 993 945	1 424 993 945	1 211 244 851	1 211 244 851	0	0	213 749 094	210 588 030	593 277	2 567 787	0	
2010	1 406 404 485	1 406 404 485	1 195 443 813	1 195 443 813	0	0	210 960 672	207 840 845	585 538	2 534 289	0	

2011	1 491 397 978	1 491 397 978	1 267 688 281	1 267 688 281	0	0	223 709 697	220 648 127	574 604	2 486 966	0	
2012	1 536 291 011	1 536 291 011	1 305 847 360	1 305 847 360	0	0	230 443 651	227 438 479	564 019	2 441 153	0	
2013	1 572 177 762	1 572 177 762	1 336 351 099	1 336 351 099	0	0	235 826 663	232 741 884	578 960	2 505 819	0	
2007-2013	**10 186 030 644**	**10 186 030 644**	**8 658 126 047**	**8 658 126 047**	**0**	**0**	**1 527 904 597**	**1 506 361 288**	**4 043 309**	**17 500 000**	**0**	

* Wielkość zaangażowanych środków prywatnych nie została wskazana, gdyż zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. w przypadku gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych

9.2 Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.

1. Cel i podstawy prawne

611. Zgodnie z art. 48 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 Państwa Członkowskie są zobowiązane do przeprowadzenie oceny ex-ante (ocena szacunkowa) każdego programu operacyjnego.

612. Ocena ex-ante ma na celu optymalizację alokacji zasobów budżetowych w ramach programu operacyjnego i poprawę jakości programowania. Służy identyfikacji i ocenie dysproporcji, luk i potencjału rozwojowego, zakładanych celów, przewidywanych rezultatów, ujętych ilościowo wartości docelowych, w razie potrzeby spójności strategii proponowanej dla regionu, wspólnotowej wartości dodanej, zakresu, w jakim uwzględniono priorytety Wspólnoty, wniosków z poprzedniego okresu programowania oraz jakości procedur wdrażania, monitorowania, oceny i zarządzania finansowego.

613. Przeprowadzenie oceny szacunkowej zostało zlecone niezależnym ekspertom, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego. Badanie przeprowadziła firma CASE-Doradcy w terminie 11 września – 30 listopada 2006 r. Cały raport jest dostępny w siedzibie Instytucji Zarządzającej PO IG.

2. Zakres ewaluacji

2.1 Analiza społeczno-ekonomiczna oraz trafność zaproponowanej strategii w stosunku do zidentyfikowanych potrzeb

614. W ocenie ewaluatorów, diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej określona w PO IG jest trafna i kompleksowa. W wyniku przeprowadzonego badania zostały jednak zidentyfikowane zagadnienia wymagające weryfikacji, uzupełnienia lub zmiany.

615. Uwagi ekspertów zostały w części uwzględnione, a zapisy programu poprawione. W wyniku rekomendacji ewaluatorów zaktualizowano dane zawarte w diagnozie oraz uzupełniono ją o zapisy prezentujące w sposób bardziej przejrzysty wnioski płynące z prezentowych danych ilościowych. W wyniku przeprowadzonej oceny została także zmodyfikowana oraz uzupełniona analiza SWOT – eksperci zaproponowali dodanie kilku nowych elementów zarówno w odniesieniu do mocnych jak i słabych stron badanych obszarów, w szczególności w odniesieniu do społeczeństwa informacyjnego, a także wskazali na możliwość zmiany niektórych zapisów, tak aby lepiej oddawały one konkluzje płynące z przedstawionej analizy społeczno-gospodarczej.

2.2 Ocena racjonalności strategii programu i jej spójności wewnętrznej

616. Pomimo wskazanych przez ekspertów rekomendacji uzupełnienia lub zmiany niektórych zapisów w części diagnostycznej, trafność oraz spójność strategii PO IG została generalnie oceniona pozytywnie. W raporcie podkreślono w szczególności liczne powiązania pomiędzy celami szczegółowymi a celem głównym programu.

617. Ewaluatorzy zaproponowali rozważenie przeformułowania struktury części diagnostycznej poprzez spojrzenie na analizowane obszary w sposób bardziej kompleksowy, lepiej odzwierciedlający istotę PO IG.

618. Zgodnie z rekomendacjami zmieniono strukturę części diagnostycznej, tak aby lepiej ukazać współzależność analizowanych obszarów - przedsiębiorczości, nauki, społeczeństwa informacyjnego oraz kooperacji jednostek naukowych z sektorem gospodarki oraz wprowadzono nowy tytułu dla części diagnostycznej - „Diagnoza wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy", oddający kompleksowe podejście do badanych obszarów innowacyjnej gospodarki.

619. Eksperci zaproponowali aby - dla większej spójności celów szczegółowych - w opisie 5 osi priorytetowej w odniesieniu do tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy doprecyzować, że chodzi o sektory stanowiące nośniki gospodarki opartej na wiedzy oraz aby - dla większej przejrzystości dokumentu – przeformułować cel 6. osi priorytetowej PO IG. Odnośne rekomendacje zostały uwzględnione.

620. Eksperci zwrócili także uwagę na konieczność doprecyzowania części programującej wsparcie w zakresie społeczeństwa informacyjnego. Rekomendowano dodanie nowego celu szczegółowego związanego z budową społeczeństwa informacyjnego uwzględniającego e-government.

621. Zgodnie z rekomendacją, PO IG został uzupełniony o nowy cel szczegółowy dotyczący wzrostu wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, spójny z celem głównym PO IG oraz celami określonymi dla 7. osi priorytetowej. W związku z powyższym zmodyfikowano i uzupełniono diagnozę w obszarze społeczeństwa informacyjnego oraz opis 7. osi priorytetowej.

2.3 Ocena spójności programu ze wspólnotowymi, krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz politykami

622. Spójność programu ze wspólnotowymi, krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz politykami horyzontalnymi została wykazana.

623. Ewaluatorzy rekomendowali weryfikację i uzupełnienie zapisów w obszarze e-government oraz ogólnie społeczeństwa informacyjnego w kontekście dokumentów strategicznych w zakresie polityki informatyzacji państwa oraz budowy społeczeństwa informacyjnego. Rekomendowano także uzupełnienie zapisów programu o szerszy opis koncepcji narodowego systemu innowacji. Uwagi wynikające z ewaluacji w tym obszarze zostały w większości uwzględnione.

2.4 Ocena przewidywanych rezultatów i oddziaływania wraz z oceną systemu wskaźników

624. Ocena oczekiwanego rezultatu oraz oddziaływania programu została oparta o wyniki analizy efektu makroekonomicznego HERMIN oraz analizę ekspercką. Obszar ten został zweryfikowany także w oparciu o listę kontrolną Komisji Europejskiej dla budowania sytemu wskaźników.

625. System wskaźników PO IG został oceniony pozytywnie, zarówno pod względem trafności ich doboru, jak też poprawności metodologicznej. Eksperci potwierdzili pozytywny wpływ PO IG na osiąganie celów spójności społeczno-ekonomicznej UE oraz celów lizbońskich.

626. Eksperci wskazali na pewne obszary wymagające doprecyzowania i rekomendacje te zostały w większości uwzględnione w treści Programu. Ewaluatorzy zwrócili uwagę w szczególności na kwestię definicji wskaźników, rekomendując ich doprecyzowanie oraz weryfikację pod kątem spójności z prezentowanymi celami PO IG. Zaproponowano także ograniczenie liczby wskaźników realizacji działań z zakresu

społeczeństwa informacyjnego oraz zmianę wskaźnika celu głównego dotyczącego udziału pracujących w sektorach gospodarki.

2.5 Ocena proponowanych rozwiązań systemu wdrażania programu

627. Zdaniem ewaluatorów przedstawiona struktura systemu realizacji PO IG jest przejrzysta i powinna zapewnić właściwe wdrażanie planowanych w jego ramach instrumentów.

628. Eksperci pozytywnie ocenili zarówno zaproponowany system zarządzania i monitoringu, jak też podział kompetencji pomiędzy instytucje przewidziane do realizacji PO IG. Ewaluatorzy zwrócili także uwagę na fakt, że uwzględniono większość z rekomendacji płynących z ewaluacji wykonanych w ramach okresu programowania 2004 – 2006.

629. Jednocześnie, zwrócono uwagę na możliwe bariery, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację PO IG. Wśród zidentyfikowanych potencjalnych przeszkód wymieniono m.in.: brak opracowania wszystkich niezbędnych rozwiązań prawnych na lata 2007 - 2013, niewystarczające zasoby kadrowe oraz konieczność notyfikowania programów pomocowych w zakresie działań zawierających pomoc publiczną.

9.3 Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko, w tym projektów dużych

1. Cel i podstawy prawne

630. Podstawą prawną dla wykonania prognozy oddziaływania na środowisko jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko (tak zwana Dyrektywa SEA – Strategic Enviromental Assesment), a także była ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska[162)] – art. 40 nakładający obowiązek postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

631. Zgodnie z art. 4 preambuły do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko ocena wpływu na środowisko jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko w Państwach Członkowskich, ponieważ zapewnia, że taki wpływ planów i programów jest brany pod uwagę w czasie przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem.

632. Celem prognozy było zbadanie oraz ocena stopnia i sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych w poszczególnych częściach projektu programu operacyjnego, w tym planowanych do realizacji w jego ramach projektów dużych[163)] przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 16 stycznia 2007 r. oraz stanowiących integralną część PO IG. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko PO IG oraz wykazu projektów dużych miała na celu zidentyfikowanie potencjalnych i rzeczywistych zmian, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją przewidzianych w PO IG działań i projektów, a także z późniejszym wykorzystywaniem powstałych obiektów i infrastruktury.

2. Przebieg i proces konsultacji

633. Wykonawcą prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG oraz indykatywnego wykazu projektów dużych była wybrana w drodze procedury przetargowej firma PROEKO Sp. z o.o.

634. Obydwie prognozy zostały wykonane zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w myśl której przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów, których opracowywanie przez centralne lub wojewódzkie organy administracji publicznej jest przewidziane w ustawach.

635. Kierując się zapisami art. 43 ust 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz zgodnie z postanowieniami art. 6. Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

[162)] Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm. Zastąpiony z dniem 25 listopada 2008 r. ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego odnowie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.)

[163)] Projekty duże PO IG (pkt. 10.4 PO IG), zgodnie z zapisami art. 39 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006, to inwestycje, których całkowity koszt przekracza 50 mln euro.

z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* w dniu 8 listopada 2006 r. raport z prognozy PO IG oraz 19 czerwca 2007 r. raport z prognozy projektów dużych zostały poddane konsultacjom społecznym, poprzez podanie do publicznej wiadomości

636. Projekt wstępnego raportu prognozy oddziaływania na środowisko: PO IG wraz z projektem PO IG oraz listą projektów dużych zamieszczono na stronie MRR http://www.mrr.gov.pl/Aktualnosci/konsultacje_prognozy_oddzialywania_srodowisko_poig.htm, a także udostępniono do wglądu w recepcji budynku MRR (ul. Wspólna 2/4, Warszawa). Informacja o rozpoczęciu konsultacji dla prognozy PO IG została również opublikowana w dniu 15 listopada 2006 r. w ogólnopolskim wydaniu Gazety Wyborczej.

637. Wstępna wersja raportu z prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG została zaprezentowana przez wykonawcę na konferencji poświęconej omówieniu skutków środowiskowych PO IG, która odbyła się w dniu 21 listopada 2006 r. w Warszawie. W konferencji wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, opiniotwórczych instytucji naukowych oraz partnerów społeczno – gospodarczych. Podczas spotkania zaprezentowano projekt PO IG, zaś wykonawca przedstawił wnioski wynikające z przeprowadzonej oceny oraz rekomendacje dla PO IG.

638. Zgodnie z postanowieniami art. 43 ust 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska, wstępne raporty z prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG oraz wykazu projektów dużych zostały przedstawione do zaopiniowania Ministrowi Środowiska oraz Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

639. 21 dniowy okres konsultacji społecznych wstępnego raportu oceny oddziaływania na środowisko projektu PO IG został zakończony w dniu 29 listopada 2006 r. Konsultacje społeczne wstępnego raportu prognozy strategicznego oddziaływania na środowisko projektów dużych PO IG trwały do 9 lipca 2007 r.

640. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, przy opracowaniu ostatecznej wersji PO IG, w tym wykazu projektów dużych wzięto pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinię Ministra Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, a także uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Żadne ze wskazanych podmiotów nie zgłosiły uwag do przeprowadzonych prognoz.

3. Uwzględnienie ustaleń zawartych w ocenie oddziaływania PO IG na środowisko

641. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu PO IG zawiera w szczególności:

a) analizę i ocenę zgodności zapisów i propozycji sformułowanych w PO IG z wymogami, postulatami i celami innych dokumentów strategicznych w dziedzinie ochrony środowiska, w tym wiążących Polskę konwencji i traktatów międzynarodowych,

b) omówienie możliwych do określenia środowiskowych skutków realizacji PO IG, ze szczególnym uwzględnieniem tych działań, które potencjalnie mogłyby być źródłem nieodwracalnych szkód w środowisku,

c) rekomendacje w zakresie sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań.

642. Prognoza oddziaływania na środowisko projektów dużych PO IG zawiera w szczególności:

a) metodykę oceny projektów znajdujących się w wykazie projektów dużych,

b) syntezę celów PO IG oraz ich skutków środowiskowych,

c) analizę i ocenę skutków środowiskowych realizacji dużych projektów PO IG.

3.1 Wnioski

643. Odnośnie do prognozy PO IG; w raporcie stwierdzono, że zagadnienia ochrony środowiska opisane są w PO IG w sposób stosunkowo ogólny. Konieczność uwzględniania wymogów ochrony środowiska dotyczy wszystkich, nawet najbardziej innowacyjnych projektów, które ukierunkowane są na rozwój gospodarczy poprzez wzrost produkcji i usług.

644. Analiza dokonana przez niezależnych ekspertów wskazuje, iż w PO IG należy uwzględnić środowiskowe uwarunkowania rozwoju innowacyjnej gospodarki w Polsce, a w szczególności określić prośrodowiskowe oczekiwania, jakie można i należałoby formułować w stosunku do innowacyjnych projektów ubiegających się o wsparcie publicznymi środkami.

645. Diagnoza i analiza SWOT w niewystarczający sposób uwzględniają kontekst zasad zrównoważonego rozwoju. Przywoływane w PO IG unijne dokumenty strategiczne – Strategia Lizbońska i uzupełniająca ją Strategia Goeteborska – wskazują, że ambitny cel, jakim jest uczynienie w perspektywie nadchodzącej dekady z gospodarki europejskiej najbardziej konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki w świecie, nie może być osiągnięty bez uwzględniania wymogów ochrony środowiska i traktowania ich jako integralnego elementu procesu rozwoju.

646. Przeprowadzona przez wykonawcę analiza wskazała, że realizacja PO IG może wiązać się z określonym wpływem na środowisko: bezpośrednim, związanym z realizacją niektórych projektów inwestycyjnych czy modernizacyjnych oraz pośrednim, występującym w otoczeniu gospodarczym. Realizacja PO IG może wiązać się również z występowaniem pewnych skutków środowiskowych natychmiastowych jak i długoterminowych, które mogą wystąpić już po zakończeniu okresu programowania 2007 – 2013.

647. Z przeprowadzonej analizy celów szczegółowych wynika, iż występuje zasadniczo potencjalnie korzystne oddziaływanie realizacji poszczególnych celów PO IG. Potencjalnie negatywne oddziaływane pośrednie na środowisko może wystąpić w związku z realizacją osi priorytetowej 3. Kapitał dla innowacji, poprzez zwiększenie nowopowstałych przedsiębiorstw innowacyjnych oraz osi priorytetowej 6. Wzmocnienie marki Polska przez promocję Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym i turystycznym, a także miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów gospodarczych.

648. Wyniki spójności wewnętrznej na poziomie celów szczegółowych Programu wskazały możliwość występowania oddziaływań potencjalnie korzystnych w wielkości 54%, potencjalnie negatywnych 14% oraz neutralnych 25%.

649. Skutki środowiskowe podejmowanych działań będą silnie uzależnione od chłonności środowiska w rejonie realizacji przedsięwzięcia lub od występowania tzw. obszarów wrażliwych. Zidentyfikowane, niekorzystne oddziaływania można w większości wypadków wyeliminować lub znacznie ograniczyć pod warunkiem zastosowania działań o charakterze łagodzącym oraz rekomendacji przedstawionych w Prognozie.

650. Przeprowadzona analiza wskazuje, iż można się spodziewać, że ryzyko wystąpienia konfliktów przyrodniczych towarzyszyć może projektom z dziedziny rozwoju turystyki, ukierunkowanych na nowatorskie „produkty turystyczne" (np. turystyczne cykle tematyczne). Dla tej grupy wskazano potencjalne pola ryzyka oraz typowe działania kompensacyjne, jakkolwiek także w tym przypadku lokalizacja obiektów turystycznych na obszarach Natura 2000 lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie jest zasadniczo niedopuszczalna. W analizie oceniony został także wpływ realizacji wybranych zamierzeń PO IG, w szczególności inwestycji typu greenfield na utrzymanie/poprawę/pogorszenie ładu przestrzennego w skali kraju. W szczególności wzięto pod uwagę pośrednie skutki fragmentacji przestrzeni w aspekcie ekologicznym i kulturowym.

651. Należy podkreślić, że proponowane przez wykonawcę zmiany nie wpływają na strukturę priorytetów i celów zapisanych w PO IG, natomiast stwierdzono, że pełne zrealizowanie już dziś zarysowanych celów PO IG zapoczątkuje w polskiej gospodarce proces dynamicznych przemian, których skutki środowiskowe, dzięki obniżaniu energochłonności, materiałochłonności i zmniejszaniu emisji do środowiska, będą w większości przypadków pozytywne.

652. Odnośnie do prognozy projektów dużych; w raporcie stwierdzono, że realizacja projektów dużych w ramach PO IG nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na środowisko, a pośrednio może potencjalnie wpłynąć na rozwój technologii i materiałów przyjaznych środowisku.

3.2 Uwzględnione rekomendacje

653. W odniesieniu do PO IG uwzględniono następujące rekomendacje sformułowane przez wykonawcę po dokonaniu oceny wpływu PO IG na środowisko:

a) uzupełniono część diagnostyczną w zakresie wskazania potrzeb i pożądanych kierunków zmian oddziaływania na środowisko sektora przemysłu i usług w celu wypełnienia wymogu integrowania horyzontalnych celów ochrony środowiska do polityk i strategii sektorowych,

b) wskazano zalecenie dotyczące preferowania inwestycji realizowanych od podstaw nie tylko na obszarach typu *greenfield*, lecz także *brownfield* lub *greyfield* i ukierunkowanie lokalizacji inwestycji na przemysłowe lub opuszczone tereny poprzemysłowe lub zdegradowane rolniczo. Ponadto w PO IG nie określono co należy rozumieć poprzez pojęcia *inwestycje typu greenfield* oraz *tereny greenfield*,

c) należy doprecyzować, jakie lokalizacje projektów byłyby preferowane w kontekście Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. PO IG powinien być wykorzystany w celu osiągnięcia pośredniego efektu jakim jest przestrzenne ukierunkowanie rozwoju gospodarki, podczas gdy brak jest wyraźnych odniesień do tych kwestii,

d) umieszczono odniesienie do zagadnienia czynnika efektywności energetycznej w procesach innowacyjnych,

e) na etapie prac nad kryteriami oceny projektów IZ PO IG zgłosi propozycję uwzględnienia jako prośrodowiskowego kryterium oceny projektów ubiegających się o wsparcie w ramach PO IG potrzeby realizacji zasady *decouplingu*, czyli ograniczania tempa wzrostu, a najlepiej zmniejszania zapotrzebowania na energię, surowce i inne zasoby środowiska, przy jednoczesnym zwiększaniu tempa rozwoju społeczno-gospodarczego,

f) uzupełniono treść PO IG o zapisy dotyczące efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, w tym zasobów nieodnawialnych.

654. W odniesieniu do projektów dużych; z uwagi na fakt, ze przeprowadzona prognoza oddziaływani na środowisko nie wykazała negatywnych konsekwencji realizacji tych projektów, w zamieszczonym w pkt 10.4 wykazie projektów dużych PO IG nie prowadzono zmian.

4. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektów dużych

655. Wykonawcą prognozy strategicznego oddziaływania na środowisko projektów dużych PO IG przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 16 stycznia 2007 r. oraz stanowiących integralną część PO IG była firma PROEKO Sp.z.o.o. Projekty duże dla PO IG, zgodnie z zapisami art. 39 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006, to inwestycje, których całkowity koszt przekracza 50 mln euro.

656. Konsultacje społeczne wstępnego raportu prognozy strategicznego oddziaływania na środowisko projektów dużych PO IG trwały w dniach od 19 czerwca 2007 r. do 9 lipca 2007 r. Raport został zamieszczony na stronie internetowej MRR oraz udostępniony do wglądu w recepcji budynku MRR (ul. Wspólna 2/4, Warszawa).

657. Z przeprowadzonej przez firmę PROEKO Sp.z.o.o. prognozy wynika, że realizacja dużych projektów w ramach PO IG nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na środowisko, a pośrednio może potencjalnie wpłynąć na rozwój technologii i materiałów przyjaznych środowisku.

5. System monitorowania wpływu PO IG w obszarze środowiskowym

658. Z uwagi na fakt, że zgodnie z przeprowadzoną oceną, realizowane w ramach PO IG projekty nie będą miały zasadniczego oddziaływania na środowisko, nie przewiduje się oddzielnego systemu monitorowania wpływu PO IG w przedmiotowym obszarze. Jednakże biorąc pod uwagę, że wśród dofinansowywanych w ramach PO IG nowych inwestycji będą także innowacyjne rozwiązań technologiczne prowadzące do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, w szczególności prowadzące do ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonnosci produktów i usług oraz zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych lub organizacyjnych oraz prowadzone będą prace B+R w zakresie m.in. ochrony środowiska, przewidziane zostały wskaźniki monitorujące realizację operacji w przedmiotowym zakresie.

6. Opinia Ministra Środowiska i Głównego Inspektora Sanitarnego

659. Wskazane ustawowo jednostki, do których skierowano wstępne raporty oceny oddziaływania na środowisko: PO IG oraz projektów dużych z prośbą o opinię nie zgłosiły uwag.

9.4 Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych

1. Cel i podstawy prawne

660. W perspektywie finansowej 2007 – 2013 Unia Europejska szczególnie uwydatnia rolę partnerów społecznych, gospodarczych oraz samorządowych w procesie tworzenia dokumentów programowych.

661. Zgodnie z zasadami określonymi w art. 11 Rozporządzenia nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, państwa członkowskie, opracowując dokumenty programujące wsparcie z wykorzystaniem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, są zobligowane do partnerstwa (ścisłej współpracy) z partnerami społeczno – gospodarczymi.

662. W zakresie wykorzystania funduszy UE, zgodnie z ww. zasadami, projekt PO IG, przyjęty kierunkowo przez Radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2006 r., został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje te miały na celu wywołanie szerokiej debaty na temat kierunków wsparcia z udziałem środków finansowych Unii Europejskiej w obszarach przedsiębiorczości, nauki oraz społeczeństwa informacyjnego.

663. Prace nad PO IG stanowiły kontynuację prowadzonych od 2005 r. prac strategicznych służących przygotowaniu dokumentów określających interwencję z wykorzystaniem środków publicznych w obszarze przedsiębiorczości, nauki i społeczeństwa informacyjnego - Programów Operacyjnych: Innowacje-Inwestycje-Otwarta Gospodarka oraz Nauka-Nowoczesne Technologie-Społeczeństwo Informacyjne. Także konsultacje społeczne PO IG nawiązywały do konsultacji społecznych ww. programów, a zgłoszone podczas nich uwagii rekomendacje stały się istotnym źródłem wiedzy i doświadczeń wykorzystanych w pracach nad ostatecznym kształtem PO IG.

2. Przebieg

664. Proces konsultacji PO IG trwał w okresie od maja do połowy października 2006 r. Realizowany był w szczególności poprzez cykl konferencji – ogólnych i tematycznych, posiedzeń grupy roboczej ds. PO IG oraz spotkań, seminariów i wywiadów, których adresatami byli przedstawiciele partnerów społeczno--gospodarczych, strony samorządowej i rządowej oraz potencjalnych beneficjentów Programu.

665. Oficjalne otwarcie konsultacji nastąpiło na konferencji inaugurującej, która została zorganizowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w Warszawie w dniu 3 lipca br. Odbyło się również szereg konferencji tematycznych organizowanych przy współpracy z urzędami marszałkowskimi oraz partnerami gospodarczymi m.in. Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości. PO IG był prezentowany w trakcie licznych konferencji i spotkań przekrojowych, współorganizowanych przez partnerów społeczno – gospodarczych zainteresowanych dokumentem ze względu na obszar ich działalności (m.in. Krajową Izbę Gospodarczą, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych LEWIATAN, Konfederację Pracodawców Polskich) oraz partnerów regionalnych.

666. Kierując się zasadą partnerstwa, w maju 2006 r. Instytucja Zarządzająca powołała Grupę Roboczą ds. PO IG, w której składzie znaleźli się przedstawiciele partnerów

społeczno-gospodarczych, strony rządowej i samorządowej. Dodatkowo, właściwe Instytucje Pośredniczące powołały podgrupy robocze, w celu skonsultowania instrumentów pozostających w ich gestii. Organizowane przez IZ oraz IP spotkania Grupy Roboczej oraz podgrup roboczych miały na celu zaprezentowanie kolejnych projektów PO IG oraz zebranie uwag i opinii jej uczestników do prezentowanego dokumentu.

667. PO IG był również przedmiotem spływającej na ręce Ministra Rozwoju Regionalnego korespondencji. Wnioski, postulaty, rekomendacje i zapytania napływały zarówno od osób fizycznych, jak też rożnych zainteresowanych instytucji i organizacji. Także posłowie i senatorowie zadawali pytania, formułowali oświadczenia oraz interpelacje w sprawie zapisów zaproponowanych w PO IG.

668. Projekt PO IG umieszczono na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl oraz www.konkurencyjnosc.gov.pl), jak również na oficjalnych stronach resortów, które zostały wskazane jako Instytucje Pośredniczące dla PO IG - Ministerstwa Gospodarki (www.mg.gov.pl), Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (www.mnisw.gov.pl) oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (www.mswia.gov.pl).

669. Uruchomiono adres poczty elektronicznej (po-ig@mrr.gov.pl) umożliwiający składanie opinii oraz zapytań na temat dokumentu drogą elektroniczną. Informacja o skrzynce elektronicznej umieszczona została na stronach internetowych oraz prezentowana była przy okazji spotkań i konferencji, w których uczestniczyli przedstawiciele IZ i IP.

670. Spotkaniom konsultacyjnym często towarzyszyły media (prasa i telewizja), zaś informacje o PO IG oraz przebiegu konsultacji udzielane były opinii publicznej w drodze wywiadów, artykułów i ogłoszeń w prasie.

3. Uczestnicy konsultacji

671. Przyjęta forma konsultacji spotkała się z pozytywnym odbiorem wśród partnerów społeczno-gospodarczych, a frekwencja wskazała na bardzo duże zainteresowanie przygotowywanym dokumentem.

672. Głównymi uczestnikami spotkań byli przedsiębiorcy oraz przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu. Spotkania oparto o zasady: jawności, co przekładało się na swobodny dostęp do omawianych dokumentów, a także równości i otwartości, polegających na umożliwieniu uczestnictwa wszystkim zainteresowanym stronom.

673. Wśród uczestników konsultacji znaleźli się przedstawiciele następujących środowisk:

a) sektora przedsiębiorstw,

b) instytucji otoczenia biznesu:

- wojewódzkich, regionalnych i lokalnych agencji rozwoju,
- izb przemysłowo-handlowych oraz turystycznych,
- zrzeszeń, związków i stowarzyszeń: handlu i usług, pracodawców, wspierania przedsiębiorczości, rzemiosła, gmin i powiatów,

c) organizacji pozarządowych (gospodarczych, przedsiębiorczości, rozwoju),

d) specjalnych stref ekonomicznych, centrów innowacji, centrów transferu technologii, parków przemysłowych i technologicznych oraz klastrów i innowatorów,

e) środowiska naukowego, szkół wyższych, związków doskonalenia zawodowego i centrów edukacyjnych, ośrodków badawczo-rozwojowych, jednostek naukowo – badawczych,

f) banków,

g) administracji centralnej oraz urzędów wojewódzkich,

h) administracji terytorialnej (urzędów miejskich i marszałkowskich),

i) mediów.

4. Najczęstsze tematy dyskusji i zgłaszane uwagi

674. W procesie konsultacji społecznych PO IG zebrano wiele uwag i rekomendacji, zarówno o charakterze ogólnym jak i szczegółowym, co świadczy o dużym zaangażowaniu ze strony partnerów społeczno – gospodarczych w pracach nad uzgadnianiem projektu PO IG. Zgłaszane przez przedstawicieli różnych środowisk postulaty pozwoliły zweryfikować przyjęte w PO IG założenia oraz określić właściwy kierunek zmian zapisów w Programie.

675. Uwagi zgłaszane do PO IG koncentrują się przede wszystkim na części strategicznej dokumentu oraz sposobie doboru instrumentów wsparcia i podziału środków finansowych pomiędzy poszczególne obszary PO IG, w zakresie następujących zagadnień:

a) stworzenia konkretnej, precyzyjnej i niezbyt rozbudowanej definicji innowacyjności, złagodzenia przyjętego kryterium innowacyjności i dopuszczenia do udziału w PO IG projektów innowacyjnych w skali regionu oraz zagwarantowania obiektywnej oceny innowacyjności projektu,

b) gotowości Polski do realizacji celów Strategii Lizbońskiej oraz przeanalizowania czy w ramach PO IG należy wspierać przede wszystkim badania i innowacje czy też położyć nacisk na inwestycje o charakterze podstawowym i modernizacyjnym,

c) kooperacji sfery naukowej z gospodarką, tzn. przeznaczenia środków finansowych, dedykowanych na prowadzenie badań naukowych, bezpośrednio dla przedsiębiorców,

d) położenia silniejszego nacisku na wsparcie skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw oraz umożliwienia finansowania inwestycji podstawowych, w tym szczególnie modernizacyjnych, na poziomie krajowym,

e) przeznaczenia większej ilości środków na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców,

f) rozszerzenia katalogu beneficjentów w niektórych priorytetach oraz uwzględnienia różnorodności form organizacyjnych beneficjentów. Padła również propozycja przyjęcia zasady otwartej listy podmiotów mogących przedkładać wnioski o dofinansowanie,

g) zakresu interwencji określonego w poszczególnych priorytetach,

h) informatyzacji – czy w ramach PO IG należy wydatkować środki jedynie na budowę e-administracji na rzecz przedsiębiorstw, czy wspierać kompleksowo instrumenty z zakresu e-gospodarki, e-nauki oraz e-administracji,

i) alokacji finansowych na poszczególne priorytety w ramach PO IG,

j) wytyczenia linii demarkacyjnej pomiędzy PO IG a regionalnymi programami operacyjnymi. Najczęściej dyskutowanym zagadnieniem odnośnie do demarkacji była dolna granica projektów inwestycyjnych przedsiębiorców na poziomie 2 mln EUR,

k) wsparcia dla przedsiębiorców przy aplikowaniu o środki UE, m.in. w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie,

l) postulat stworzenia słowniczka terminologicznego wyjaśniającego pojęcia i skróty użyte w PO IG,

m) postulat precyzyjnego określenia beneficjentów w priorytetach PO IG oraz wskazania ich formy organizacyjno-prawnej. Wskazywano także konieczność ujednolicenia definicji poszczególnych beneficjentów oraz nazewnictwa we wszystkich PO,

n) małej czytelności PO IG. Postulowano podział, podobnie jak w SPO-WKP, na część dla przedsiębiorców, część dla IOB oraz pomoc techniczną,

o) włączenia banków komercyjnych do systemu absorpcji środków strukturalnych w latach 2007-2013.

5. Wnioski

676. Konsultowany projekt PO IG spotkał się z pozytywnym przyjęciem, a uczestnicy konsultacji wielokrotnie wyrażali opinię, że instrumenty zaprojektowane w PO IG są spójne i odpowiednio dobrane do aktualnych potrzeb polskiej gospodarki i nauki, uwzględniając jednocześnie średnio- oraz długoterminowe cele określone w tych obszarach w strategicznych dokumentach krajowych i wspólnotowych.

677. W wyniku konsultacji projekt PO IG uległ korekcie, uwzględniając część zgłoszonych uwag oraz postulatów. Zmiany wprowadzone do PO IG dotyczą wszystkich jego części:

a) nazwy, której pierwotne brzmienie Konkurencyjna Gospodarka zostało zastąpione nazwą Innowacyjna Gospodarka[164)],

b) wstępu, gdzie wyjaśniono pojęcie innowacyjności i wskazano na specyfikę innowacyjnych przedsięwzięć realizowanych w PO IG,

c) diagnozy, która została zweryfikowana o najaktualniejsze dostępne dane statystyczne, jak również o tematykę usług oraz społeczeństwa informacyjnego oraz wpływu wykorzystania środków przedakcesyjnych/strukturalnych na poszczególne sektory gospodarki, co w pełni ukazuje stan przed realizacją PO IG,

d) analizy SWOT, która została uzupełniona o elementy społeczeństwa informacyjnego,

164) Nazwa programu operacyjnego w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, 2007-2013 z PO Konkurencyjna gospodarka, 2007-2013 decyzją Rady Ministrów z dnia 5 maja br. została zmieniona na PO Innowacyjna gospodarka, 2007-2013. Nazwa *Innowacyjna gospodarka* w dużo większym stopniu odzwierciedla plany jakie Polska zamierza zrealizować przy wykorzystaniu środków strukturalnych UE. Jednocześnie odzwierciedla ona cele odnowionej Strategii Lizbońskiej. Z kolei nazwa *Konkurencyjna gospodarka* nie odpowiada założonym celom Programu i mogłaby być myląca dla potencjalnych beneficjentów.
.

e) strategii, która została uzupełniona o wyjaśnienie znaczenia innowacyjności, a w związku ze zwiększeniem alokacji na obszar społeczeństwa informacyjnego zmieniono cel główny oraz dodano jeden cel szczegółowy PO IG,

f) osi priorytetowych i niektórych instrumentów realizowanych w ich ramach, które uproszczono w odpowiedzi na postulaty beneficjentów, w szczególności:

- stworzono spójny instrument dla przedsiębiorców, umożliwiający otrzymanie wsparcia na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożenie ich wyników w ramach jednego projektu,
- rozszerzono zakres osi priorytetowej 7. o instrumenty dla przedsiębiorców oraz szeroko pojętych e-usług,
- zrezygnowano z finansowania w PO IG badań realizowanych we współpracy międzynarodowej.

g) wskaźników monitorowania PO IG – doprecyzowano wskaźniki monitorowania celów oraz osi priorytetowych PO IG,

h) alokacji finansowych – pod wpływem konsultacji zdecydowano przeznaczyć więcej środków na bezpośrednie wsparcie na inwestycje, a także na bardziej kompleksowe wsparcie budowy w Polsce społeczeństwa informacyjnego,

i) słowniczka terminologicznego wyjaśniającego niektóre pojęcia i skróty użyte w PO IG.

9.5 Indykatywny wykaz dużych projektów[165)]

Lp.	Nazwa projektu / Zakres inwestycji	Orientacyjny koszt całkowity projektu (mln euro)	Przewidywany okres realizacji	Miejsce realizacji projektu	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu	Opis Projektu
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Oś priorytetowa II Infrastruktura sfery B+R Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego						
1	**Centrum Zaawansowanych Materiałów i Technologii**	**90,06**	2008-2013	mazowieckie	Politechnika Warszawska	Celem projektu jest budowa nowego Centrum składającego się z ponad 40 Laboratoriów środowiskowych (tzw. *Core facilities*) utworzonych przez Konsorcjum instytucji powołujących Centrum i wyposażenie ich w infrastrukturę technologiczną i badawczą. Powstała infrastruktura umożliwi realizację wspólnej strategii badawczej Centrum, ale także stworzy środowisko sprzyjające formowaniu dużych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych oraz powstawaniu firm typu *spin-off*, zajmujących się produkcją nowych materiałów i urządzeń.

[165)] W ramach PO IG przewidziano również wsparcie dla dużych projektów inwestycyjnych realizowanych przez sektor prywatny, jednak ich liczba i zakres nie są w tym momencie znane, ze względu na fakt, że projekty te zostaną wybrane w drodze konkursowej. Liczba wspartych projektów będzie ostatecznie zależna od kryteriów wyboru projektów zaakceptowanych przez KM oraz poziomu interwencji publicznej.

2	**Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii**	**98,84**	20078-2013	mazowieckie	Warszawski Uniwersytet Medyczny	Projekt polega na utworzeniu na obszarze Kampusu Ochota w Warszawie ośrodka badań biomedycznych. CePT prowadzić będzie badania podstawowe i przedkliniczne w obszarach analizy strukturalnej i funkcjonalnej białek, fizyko-chemii i nanotechnologii biomateriałów, biotechnologii molekularnej, patofizjologii i fizjologii, onkologii, genomiki, neurobiologii oraz chorób związanych z procesami starzenia. W strukturze CePT powstanie 10 powiązanych ze sobą laboratoriów środowiskowych *core facilities*, integrujących działalność badawczą i wdrożeniową CePT.
3	**Dolnośląskie Centrum Materiałów i Biomateriałów Wrocławskie Centrum Badań (EIT+)**	**153,26**	20078-20143	dolnośląskie	Wrocławskie Centrum Badań (EIT+)	Celem inwestycji jest budowa Dolnośląskiego Centrum Materiałów i Biomateriałów. Centrum przyczyni się do rozwoju badań podstawowych z zakresu materiałów zaawansowanych, nowoczesnych działów biotechnologii i zaawansowanych technologii medycznych oraz stanowić bazę dla Centrum Zaawansowanych Technologii w zakresie tworzenia merytorycznych podstaw prowadzenia badań stosowanych i technologicznych. Zadania do realizacji w ramach projektu obejmują opracowanie szczegółowej koncepcji funkcjonowania centrum, projekt odpowiedniego budynku, wyposażenie Centrum w sprzęt.
4	**Budowa i wyposażenie Wielkopolskiego Centrum Zaawansowanych Technologii w Poznaniu**	**63,04**	2007-2013	wielkopolskie	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza	Projekt polega na budowie i wyposażeniu Wielkopolskiego Centrum Zaawansowanych Technologii w Poznaniu (WCZT-P), w ramach którego powstanie zespół laboratoriów–budynków, obejmujący Centra Zawansowanych Technologii Chemicznych, Biotechnologii Przemysłowej ze Szklarnią, Badań Materiałów wraz z regionalnym laboratorium aparaturowym, Technologii Biomedycznych ze Zwierzęciarnią oraz zapleczem technicznym. WCZT-P będzie ośrodkiem o wysokim potencjale badawczym.
Oś priorytetowa VII Społeczeństwo informacyjne - Budowa elektronicznej administracji Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i Cyfryzacji						
5	**Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach**	**159,20**	2007 - 20140	cały kraj	Ministerstwo Zdrowia/Centrum Systemów Informacyjnych	Projekt dotyczy stworzenia ogólnopolskiego, jednorodnego systemu informacyjnego umożliwiającego organom publicznym, w tym administracji państwowej i samorządowej, przedsiębiorcom (między innymi zakłady opieki zdrowotnej,

	Medycznych				Ochrony Zdrowia	apteki, praktyki lekarskie) i obywatelom: • Gromadzenie danych o zdarzeniach medycznych. Źródłem danych będą między innymi przedsiębiorcy prowadzący zakłady opieki zdrowotnej i apteki, a odbiorcą organy publiczne w tym administracja państwowa odpowiadająca za monitorowanie, regulację lub finansowanie rynku ochrony zdrowia, • Analizę zgromadzonych danych dotyczących zdarzeń medycznych, • Elektroniczny dostęp do zgromadzonych danych dotyczących zdarzeń medycznych. Ponadto, system umożliwi udostępnianie wybranych usług on-line z zakresu ochrony zdrowia przedsiębiorcom oraz obywatelom.
6	**pl.ID – polska ID karta**	**92,50**	2008-2013	cały kraj	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Projekt jest kontynuacją projektu PESEL2 realizowanego w ramach SPO WKP. Projekt PESEL 2 miał na celu wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych, prawnych i organizacyjnych, które w sposób istotny przyczyniają się do minimum bezpośredniego i osobistego udziału obywatela i/lub przedsiębiorcy w trakcie podejmowania niezbędnych czynności administracyjnych. Głównym obszarem pl.ID będzie budowa systemu elektronicznego potwierdzającego tożsamość osób fizycznych w oparciu o dokument biometryczny i podpis elektroniczny.

9.6 Wykaz schematów organizacyjnych

9.6.1 Schemat instytucjonalny PO IG

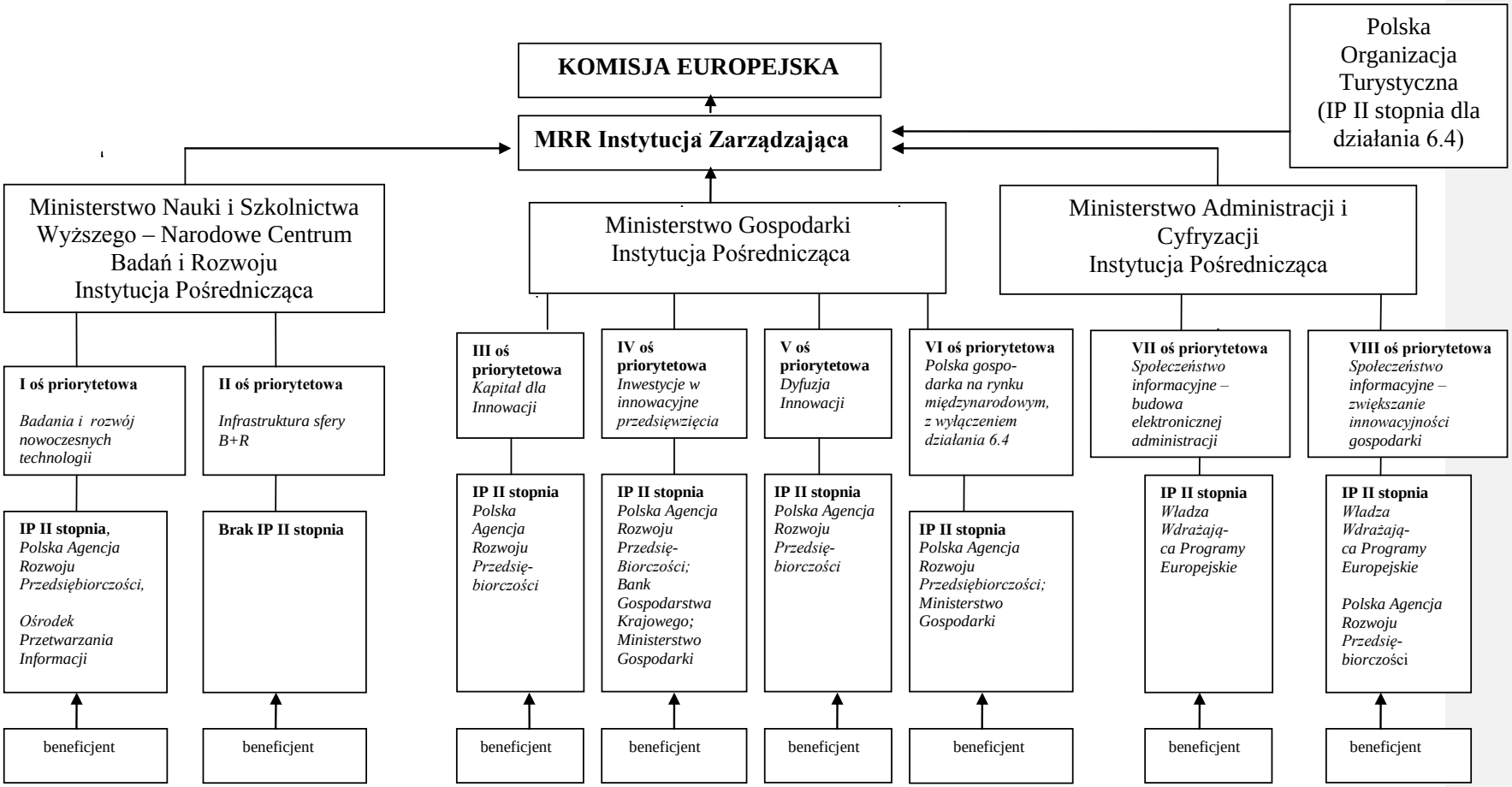

9.6.2 Schemat organizacyjny wskazujący rozmieszczenie Instytucji Zarządzającej PO, Instytucji Certyfikującej PO, Instytucji Audytowej oraz Instytucji odpowiedzialnej za otrzymywanie płatności z KE

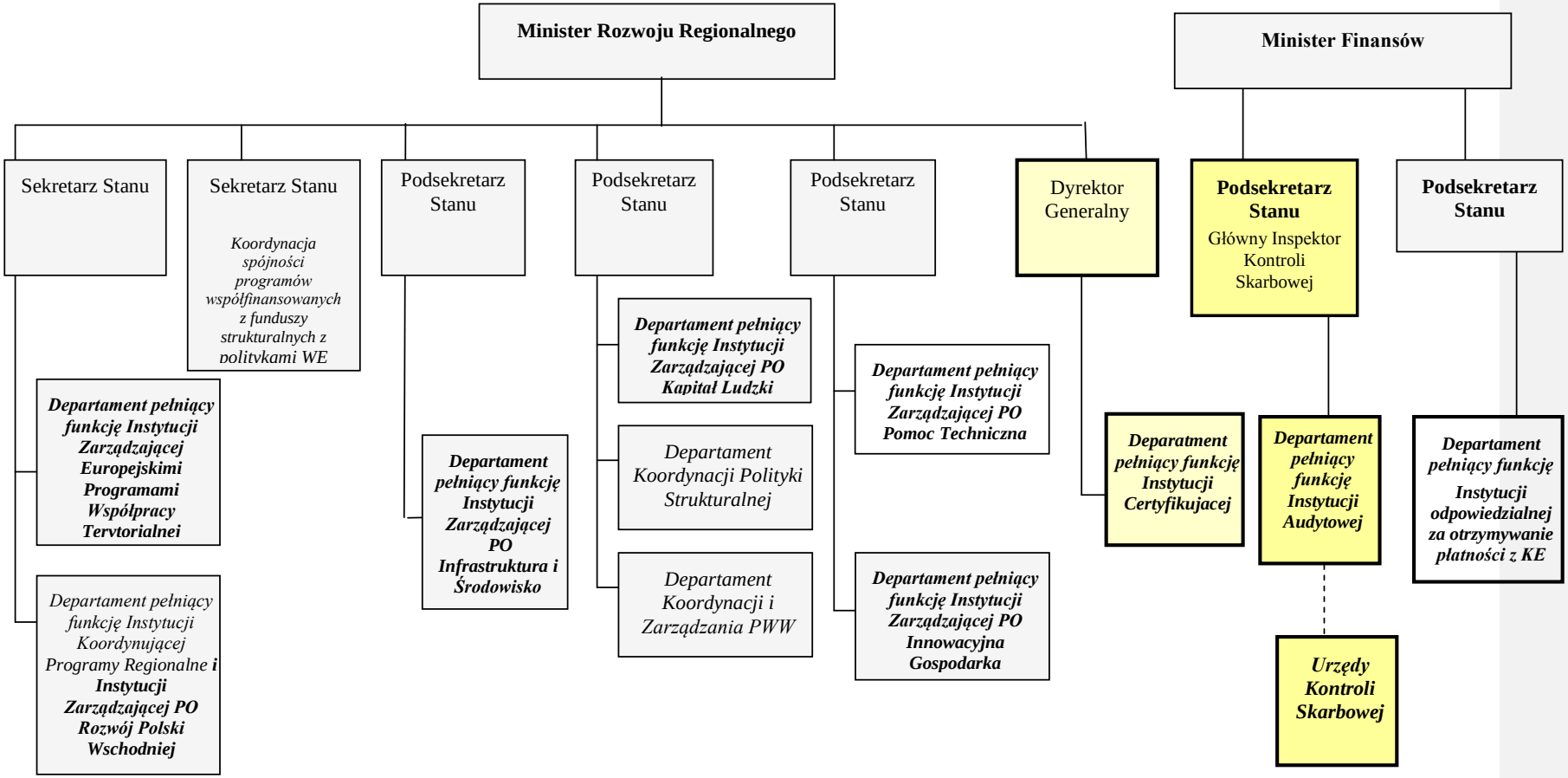

9.6.3 Przepływy finansowe i certyfikacja w krajowych programach operacyjnych

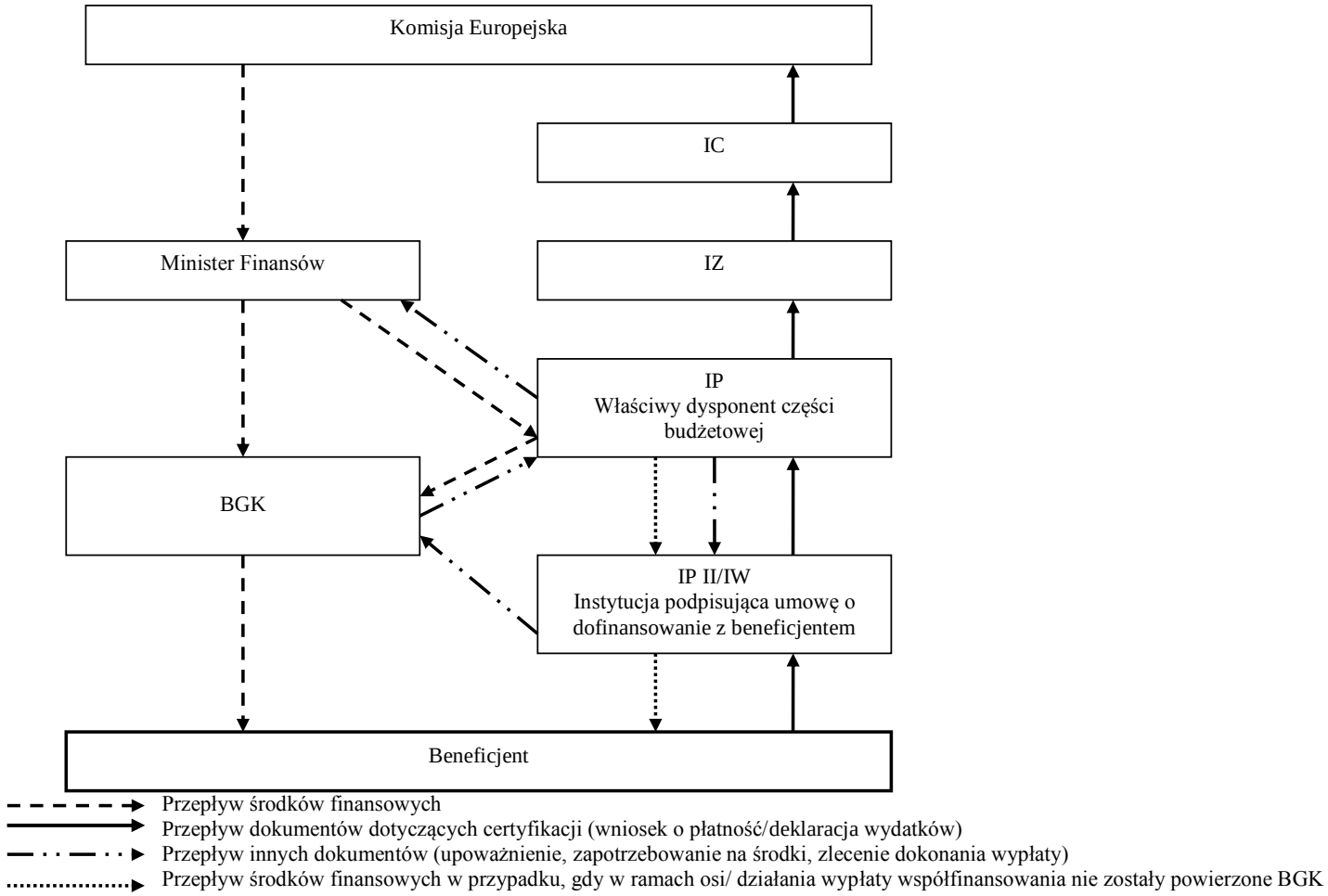

9.6.4 Schemat architektury Krajowego Systemu Informatycznego

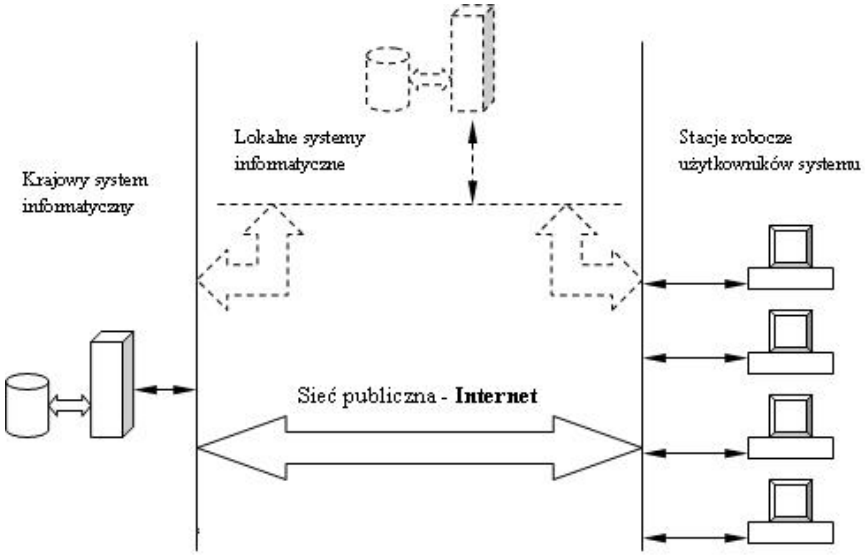

10. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W PROGRAMIE

ARP S.A. – Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna

BERD – nakłady podmiotów gospodarczych na działalność badawczą i rozwojową

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

BIZ – bezpośrednie inwestycje zagraniczne

BPO – *business process offshoring*

B+R – działalność badawczo-rozwojowa

B+RT – badania i rozwój technologiczny

CD – Centrum Doskonałości

CTT – Centrum Transferu Technologii

CZT – Centrum Zaawansowanych Technologii

EIT+ - Europejski Instytut Technologiczny +

EIC – Centrum Euro Info

EPO – Europejski Urząd Patentowy (*European Patent Office*)

GERD – nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową

GOW – gospodarka oparta na wiedzy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IBnGR – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

ICT – technologie informacyjne i komunikacyjne (*information and communication technologies*)

JBR – jednostki badawczo-rozwojowe

JRE – Jednolity Rynek Europejski

KE – Komisja Europejska

KIG – Krajowa Izba Gospodarcza

KSI – Krajowa Sieć Innowacji

KSU – Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

MAN – miejskie akademickie sieci naukowe

MG – Ministerstwo Gospodarki

MGiP – Ministerstwo Gospodarki i Pracy

MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

MSP – małe i średnie przedsiębiorstwa

NBP – Narodowy Bank Polski

NOT – Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna

NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, 2007-2013

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organization for Economic Co-operation and Development*)

OSR – ocena skutków regulacji

PAIiIZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych

PAN – Polska Akademia Nauk

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Phare – Program pomocy w przebudowie gospodarczej państw Europy Środkowej i Wschodniej (*Poland and Hungary Assistance for Reconstructing of their Economies*)

PK – Punkt Konsultacyjny

PKB – produkt krajowy brutto

PO IG – Program Operacyjny Innowacyjna Ggospodarka, 2007-2013

PO IiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i środowisko Gospodarka, 2007-2013

POT – Polska Organizacja Turystyczna

RIF – Regionalna Instytucja Finansująca

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RSI – Regionalne Strategie Innowacyjne

SAPARD – Przedakcesyjny Instrument na rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (*Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*)

SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (*Standard International Trade Classification*)

SL – Strategia Lizbońska

SPO-WKP – Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006

Spółka z o.o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

UE – Unia Europejska

UNESCO – Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (*United Nations Educational Scientific and Cultural Organization*)

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UP RP – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

US PTO – Urząd Patentowy Stanów Zjednoczonych (*United States Patent and Trademark Office*).

12/06/BS